

RADA MINISTRÓW

U S T A W A B U D Ż E T O W A
NA R O K 2 0 0 3

UZASADNIENIE

Warszawa, wrzesień 2002

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Rozdział I	9
Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w latach 2002-05	9
Wstęp	9
1. Kształtowanie się czynników wzrostu gospodarczego	9
1.1. Praca	9
1.2. Kapitał (inwestycje w gospodarce)	12
1.3. Zmiany technologiczne	15
2. Zagregowany popyt	16
2.1. Popyt krajowy	16
2.2. Popyt zagraniczny	18
3. Produkt krajowy brutto	21
4. Stopy procentowe	22
5. Inflacja	23
6. Lata 2004-05	24
Rozdział II	
Przewidywane wykonanie budżetu państwa w 2002 r.	27
Rozdział III	
Dochody budżetu państwa	29
1. Warunki realizacji dochodów budżetu państwa	29
2. Zmiany systemowe	31
3. Dochody podatkowe	32
3.1. Podatek od towarów i usług	33
3.2. Podatek akcyzowy	35
3.3. Podatek od gier	36
3.4. Podatek dochodowy od osób prawnych	36
3.5. Podatek dochodowy od osób fizycznych	38
4. Dochody niepodatkowe	40
4.1. Cło	41

4.2. Dywidendy i wpłaty z zysku	41
4.3. Dochody jednostek budżetowych	42
4.4. Wpłaty z zysku NBP	43
4.5. Pozostałe dochody	44
4.6. Wpłaty gmin	45
4.7. Opłata restrukturyzacyjna	45
4.8. Dochody zagraniczne	46
Rozdział IV	
Wydatki budżetu państwa w 2003 r.	47
1. Struktura wydatków	48
2. Wydatki w układzie zadaniowym	51
3. Wydatki według podstawowych grup ekonomicznych	58
4. Wydatki budżetu państwa według działów	66
5. Środki bezzwrotne pochodzące z zagranicy i wydatki nimi finansowane	203
6. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej	205
7. Państwowe fundusze celowe	208
7.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	209
7.2. Fundusz Emerytalno-Rentowy	210
7.3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	212
7.4. Fundusz Administracyjny	213
7.5. Fundusz Pracy	213
7.6. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	215
7.7. Państwowy Fundusz Kombatantów	217
7.8. Fundusz Alimentacyjny	217
7.9. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	218
7.10. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	220
7.11. Centralny Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	221
7.12. Państwowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	224
7.13. Fundusz Promocji Twórczości	225

8. Zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i środki specjalne	226
9. Finansowanie rozwoju regionalnego i kontraktów wojewódzkich oraz kontrola ich wykonania	239

Rozdział V

Finansowanie deficytu budżetu państwa	241
1. Finansowanie niedoboru budżetowego w 2002 roku	241
1.1. Finansowanie krajowe	241
1.2. Finansowanie zagraniczne	244
2. Finansowanie niedoboru budżetowego w 2003 roku	246
2.1. Finansowanie krajowe	247
2.2. Finansowanie zagraniczne	250

Rozdział VI

Państwowy dług publiczny, poręczenia i gwarancje oraz należności Skarbu Państwa	253
1. Państwowy dług publiczny oraz dług Skarbu Państwa	253
1.1. Państwowy dług publiczny	253
1.2. Dług Skarbu Państwa	255
2. Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	258
3. Należności Skarbu Państwa	260
3.1. Zaległości podatkowe i niepodatkowe	261
3.2. Należności z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych	266
3.3. Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	266
3.4. Należności z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych	267
3.5. Należności z tytułu „collaterali”	268
3.6. Należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym	268
3.7. Należności z tytułu pożyczki udzielonej ze środków budżetu państwa Kasom Chorym	268
3.8. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych	269

3.9. Należności Skarbu Państwa od Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego w Moskwie w związku z wystąpieniem RP z tego Banku	269
3.10. Inne należności	270
Rozdział VII	
Kierunki prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2003 r.	273
1. Podstawy prawne	273
2. Cele prywatyzacji	273
3. Metody realizacji celów – programy prywatyzacji	274
3.1. Prywatyzacja pośrednia	274
3.2. Prywatyzacja bezpośrednia	285
3.3. Narodowe Fundusze Inwestycyjne (NFI)	286
3.4. Prywatyzacja jednostek naukowo-badawczych	286
3.5. Prywatyzacja mienia rolnego Skarbu Państwa	287
3.6. Prywatyzacja mienia wojskowego Skarbu Państwa	288
4. Przewidywane przychody z prywatyzacji i ich rozdysponowanie	289
Rozdział VIII	
Sektor finansów publicznych	293
1. Kształt sektora finansów publicznych	293
2. Dochody, wydatki oraz wynik sektora finansów publicznych	294
Rozdział IX	
Polska a kryteria zbieżności	293
1. Kryterium stabilności cen	299
2. Kryterium stóp procentowych	300
3. Kryterium kursu walutowego	301
4. Kryteria fiskalne	301
Rozdział X	
Omówienie artykułów ustawy budżetowej na rok 2003	305
Spis tablic	

Wstęp

1. Budżet państwa na 2003 r. podporządkowany jest celom średniookresowej polityki gospodarczej Rządu, to znaczy:
 - konieczności przywrócenia wysokiej dynamiki rozwoju gospodarczego kraju;
 - ochronie miejsc pracy i zwalczaniu bezrobocia;
 - stabilizacji finansów publicznych, po zawirowaniach jakie miały miejsce w latach 2000-2001;
 - przygotowaniu gospodarki i organizacji państwa do wymogów, jakie stawia przed Polską wejście do struktur Unii Europejskiej w 2004 r.
2. Budżet państwa na 2003 r. musi godzić doraźne potrzeby finansowania zadań bieżących z koniecznością tworzenia warunków długofalowego, dynamicznego rozwoju kraju, co przesądza o wielkości dochodów i wydatków oraz strukturze tych ostatnich. Za punkt wyjścia przy konstruowaniu budżetu państwa na 2003 r. przyjęto zasadę sformułowaną w programie „Przedsiębiorczość- Rozwój -Praca”, to znaczy dążono do określenia wydatków w granicach „inflcja+1%”. Zasada ta została jednak uzupełniona ograniczeniem dotyczącym możliwego do sfinansowania deficytu, co jest przejawem troski o długookresowe działania na rzecz stabilizacji finansów publicznych oraz o zachowanie kontroli nad bieżącą i przyszłą wielkością długu publicznego.
3. Perspektywy rozwoju gospodarczego na 2003 r. są pomyślne. W bieżącym roku odnotowuje się pierwsze, jeszcze nieśmiałe oznaki ożywienia. Ożywienie to wsparte nowymi rozwiązaniami pakietu antykryzysowego oraz programu „Przed wszystkim przedsiębiorczość”, powinno już w 2003 r. zaowocować wyraźnym:
 - wzrostem popytu konsumpcyjnego;
 - kontynuacją tendencji wzrostowej eksportu;
 - wzrostem popytu konsumpcyjnego wynikającym z przewidywanego realnego zwiększenia siły nabywczej ludności.

Pomyślna realizacja wspomnianych zamierzeń stwarza podstawy do programowania wzrostu produktu krajowego brutto (PKB) w 2003 r. na poziomie 3,5%.
4. Opracowana w oparciu o założenia makroekonomiczne prognoza dochodów budżetu państwa na 2003 r., uwzględniająca wprowadzone w latach 2001-2002 zmiany w systemie podatków, a także efekty programu antykryzysowego umożliwiła ocenę wielkości dochodów w wysokości 154.762,0 mln zł. Jest to kwota prawie o 6,7% nominalnie oraz o 4,3% realnie wyższa od przewidywanej realizacji dochodów budżetu państwa w 2002 r. Wielkość dochodów budżetu

państwa prognozowana na 2003 r. będzie zrealizowana bez podwyższania obciążeń podatkowych. Stawka podatku dochodowego od osób prawnych zredukowana zostanie z 28% do 27%.

5. Wydatki budżetu państwa w 2003 r. zostały ustalone w wysokości 193.496 mln zł. W porównaniu z 2002 r. wydatki będą nominalnie wyższe o 4,5%, a realnie o 2,2%. Pozornie można uznać, że reguła „inflacja+1%” została złamana. Należy jednak pamiętać, że w budżecie państwa istnieje grupa instytucji samodzielnie opracowująca projekty budżetów - Rząd nie sprawuje wobec tej grupy funkcji kontrolnych. Przedstawione projekty są włączane do projektu budżetu państwa bez zmian, a o ich ostatecznym kształcie decyduje Parlament. W 2003 r., w porównaniu z 2002 r., wydatki budżetu państwa zwiększają się o 8.394 mln zł, w tym wydatki w budżetach omawianej grupy instytucji o 1.256,4 mln zł, to znaczy nominalnie o 33,3%, a realnie o 30,3%. Drugim powodem zwiększenia planowanych wydatków budżetu państwa była decyzja Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych dotycząca wskaźnika wzrostu przeciętnych wynagrodzeń oraz emerytur i rent w 2003 r. Uchwała Komisji podjęta została w oparciu o prognozę wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych z pierwszej połowy 2002 r. Oceniano wówczas, że w 2003 r. ceny te wzrosną przeciętnie o 3%, a wynagrodzenia miały realnie zwiększyć się o 1%, zaś emerytury i renty o 0,7%. Mimo zmniejszenia ostatecznej oceny siły inflacji w 2003 r. do 2,3% nie uzyskano jednomyślnej zgody partnerów społecznych na stosowne obniżenie wskaźników wzrostu wynagrodzeń oraz emerytur i rent. Dla budżetu państwa oznacza to dodatkowy wydatek w wysokości 1.250 mln zł.

6. W wydatkach budżetu państwa na 2003 r. wyraźnie widoczne są priorytety finansowania wybranych zadań. Wydatki na edukację i kulturę wynoszą 33.986 mln zł, a więc są o 1.692,7 mln zł (5,2%) wyższe od poniesionych w 2002 r. Rosną także wydatki związane z bezpieczeństwem obywateli i zwalczaniem przestępczości. Są one o 1.139,7 mln zł (8,8%) wyższe niż w 2002 r.

Na procesy integracji z Unią Europejską w 2003 r. wydatkowane będzie prawie 50% więcej niż w roku bieżącym.

7. Dzięki zasadniczemu zdyscyplinowaniu towarzyszącemu określaniu niezbędnych kwot wydatków, deficyt budżetu państwa w 2003 r. ukształtuje się na poziomie 38.734 mln zł, to znaczy wyniesie 4,94% PKB. Będzie to nadal deficyt wysoki, ale wyraźnie niższy – nominalnie i w relacji do PKB – od deficytu, jaki był udziałem polskiego budżetu w 2001 i 2002 r.
8. Projekt ustawy budżetowej na 2003 r. był opiniowany przez partnerów społecznych, zgodnie z ustawą o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-

Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego. Konsultacje te miały miejsce w dniach 23-26 września 2002 r. W dniu 27 września swoje opinie dotyczące projektu ustawy budżetowej przedstawiły:

- a) Business Centre Club,
- b) Konfederacja Pracodawców Polskich,
- c) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- d) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
- e) Związek Rzemiosła Polskiego.

Swej opinii nie przedstawił NSZZ „Solidarność”. W dniu 28 września 2002 r. Rada Ministrów zapoznała się z przekazanymi opiniami partnerów społecznych o projekcie ustawy budżetowej na 2003 r.

9. Rada Ministrów wprowadziła do projektu ustawy budżetowej, przed jej uchwaleniem, liczne zmiany zgodnie z sugestiami partnerów społecznych. Zredukowano, o prawie 1.076 mln zł kwotę rezerw celowych, przenosząc środki do budżetów dysponentów. Utworzono dwie rezerwy celowe: środki dla państwowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz środki dla Polskiego Związku Niewidomych na prowadzenie Centralnej Biblioteki Niewidomych (1,4 mln zł). Źródłem sfinansowania tej rezerwy są oszczędności wygospodarowane w związku z decyzją Rady Ministrów o rezygnacji w 2003 r. z podwyżek płac osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.
10. W 2003 r. będą kontynuowane prace nad restrukturyzacją finansów publicznych, co powinno umożliwić lepsze dostosowanie struktury budżetu państwa w 2004 r. i latach następnych do zadań, jakie powinny realizować jednostki całego sektora finansów publicznych, a więc jednostki finansowane z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, fundusze celowe i agencje Skarbu Państwa. Zmiany w zasadach finansowania zadań oraz zakresie kompetencji poszczególnych jednostek sektora finansów publicznych wymagają również opracowania nowych rozwiązań w zasadach realizowania polityki społecznej. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przedstawiło (do konsultacji międzyresortowych) założenia nowej, kompleksowej reformy świadczeń na rzecz rodziny. Prawdopodobnie nowa ustawa o tych świadczeniach wejdzie w życie w trzecim kwartale 2003 r. Powinna wówczas nastąpić konsolidacja środków finansowych przeznaczonych w ustawie budżetowej na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze oraz dotacji do Funduszu Alimentacyjnego, a także środków na zasiłki i pomoc w naturze. Celem proponowanej zmiany jest opracowanie zasad wsparcia rodzin środkami publicznymi w sposób lepiej dostosowany do indywidualnych potrzeb rodziny i różnych faz jej rozwoju.

11. Gdy porównuje się wyniki gospodarcze Polski w 2002 r. z analogicznymi wskaźnikami innych krajów europejskich, okazuje się, że kraj nasz bliski jest spełnienia kilku kryteriów zbieżności obowiązujące kraje zamierzające wstąpić do Unii Gospodarczo-Walutowej. W Polsce średni poziom rocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od września 2001 do sierpnia 2002 r. wyniósł 2,9%, co oznacza, że w sierpniu Polska spełniała inflacyjne kryterium zbieżności. W tym samym okresie oprocentowanie 10-letnich obligacji skarbowych wyniosło w Polsce 7,30%, co bardzo zbliżyło nas do spełnienia kryterium zbieżności stóp procentowych, wynoszącego obecnie ok. 6,76%. Kryterium kursu walutowego stanowi, że przez co najmniej 2 lata wahania kursu waluty w stosunku do euro muszą mieścić się w przedziale $\pm 15\%$ wokół stałego kursu parytetowego. Polska nie należy jeszcze do krajów pretendujących do członkostwa w Unii Gospodarczo-Walutowej, ale kształtowanie się kursu walutowego nie przekroczyło określonego wyżej korytarza wahań. Kryterium zadłużenia stanowi, że wielkość zadłużenia publicznego nie może przewyższać 60% PKB. I to kryterium jest spełniane przez Polskę.

Jedynym kryterium, którego wypełnienie okazuje się obecnie niemożliwe jest utrzymanie relacji deficytu budżetowego do PKB na poziomie poniżej 3%. Stałe i konsekwentne obniżanie deficytu budżetu państwa – również w projekcie budżetu na rok 2003, a nawet w stosunku do założeń z początku lipca br. - jest jednak dobrym prognostykiem osiągnięcia wymaganego poziomu tej relacji w przyszłości.

Restrukturyzacja finansów publicznych i odpowiednia polityka fiskalna w 2003 r. i latach następnych powinny zmierzać do utrzymania pozytywnych wartości już osiągniętych kryteriów zbieżności, a przede wszystkim do osiągnięcia w najbliższych latach trwałego obniżenia relacji deficytu budżetu państwa poniżej 3% PKB.

Rozdział I

Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w latach 2002-05

Wstęp

Lata 1998-2001 to okres systematycznego spadku tempa wzrostu PKB z 4,8% w 1998 r. do 1,0% w 2001 r. Spadek aktywności inwestycyjnej, wynikającej z „drogiego” kredytu oraz coraz słabszej kondycji finansowej przedsiębiorstw, spowodował początkowo zmniejszające się, a potem ujemne tempo wzrostu popytu krajowego. Dane za I kw. 2002 r. pokazują jednak, że negatywne tendencje w zakresie popytu krajowego zostały odwrócone - dzięki wysokiej dynamice spożycia indywidualnego zanotowano jego neutralny wkład we wzrost PKB. Dobrą informacją okazały się także wyniki w zakresie eksportu netto świadczące o wzrastającej konkurencyjności polskich towarów na rynkach międzynarodowych. Takie wyniki pozwalają prognozować wzrost gospodarczy w całym 2002 r. na poziomie 1,2%, a w 2003 r., m.in. w związku z oczekiwanym ożywieniem gospodarki światowej, przewiduje się dalsze jego przyspieszenie (realny wzrost PKB wyniesie ok. 3,5%).

Przełamanie negatywnych tendencji

1. Kształtowanie się czynników wzrostu gospodarczego

1.1. Praca

Rok 2002 będzie kolejnym rokiem, w którym odnotujemy spadek przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej. Przeciętna liczba zatrudnionych w gospodarce narodowej¹ w I półroczu br. była o 4,1% niższa niż w I półroczu 2001 r. (przed rokiem spadek ten wyniósł 3,1%). Liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw zmniejszała się w kolejnych miesiącach br. (w I półroczu br. była o 4,8% mniejsza niż w analogicznym okresie roku poprzedniego). Największe zmiany zatrudnienia nadal dotyczą przetwórstwa przemysłowego, budownictwa i transportu. Szacuje się, że przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2002 r. będzie o 2,7% mniejsze niż przed rokiem².

Spadek zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2002 r.

¹ Bez jednostek zatrudniających do 9 osób.

² Przewidywane wykonanie przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2002 r. oraz w latach następnych sporządzono na podstawie własnych szacunków przeciętnej liczby zatrudnionych w 2001 r. Analizy Ministerstwa Finansów wskazują bowiem, że dane o zatrudnieniu w gospodarce narodowej w 2001 r., opublikowane przez GUS w Małym Roczniku Statystycznym, są niespójne. Ostateczne informacje o przeciętnym zatrudnieniu w gospodarce narodowej w 2001 r. będą opublikowane w Dużym Roczniku Statystycznym 2002, tj. około listopada br.

Konsekwencją takiego popytu na pracę, przy bardzo wysokiej podaży pracy, jest wysokie bezrobocie. Z przeprowadzonych rachunków wynika, że na koniec 2002 r. liczba bezrobotnych wyniesie 3.350 tys. osób, a stopa bezrobocia może ukształtować się na poziomie 18,7%. Jest to ostrożna ocena; obecnie stopa bezrobocia wynosi 17,4% (wg stanu na koniec sierpnia br.).

...i wzrost stopy bezrobocia do 18,7% na koniec br.

W 2003 r. sytuacja na rynku pracy zacznie ulegać stopniowej poprawie. Wprowadzenie kontynuacja procesów restrukturyzacji będzie negatywnie oddziaływać na ilość oferowanych miejsc pracy, jednak wyższe tempo wzrostu gospodarczego pozwala szacować, że ograniczenie zatrudnienia z powyższych przyczyn będzie mniejsze niż w latach 2000-02. Pozytywnym czynnikiem kształtującym rynek pracy w 2003 r. i w latach następnych będzie wzrost liczby miejsc pracy w sektorze usług. Miejsca pracy utworzone w tym sektorze pozwolą na stopniowe rekompensowanie spadku liczby miejsc pracy w pozostałych sektorach.

Poprawa sytuacji na rynku pracy w 2003 r.

Zakłada się również, że kontynuowany będzie proces wdrażania rozwiązań zawartych w programie "Przedsiębiorczość – Rozwój - Praca" (w szczególności w programie "Pierwsza praca"), co umożliwi tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach. Ponadto na poprawę sytuacji na rynku pracy wpłynie wdrażanie pakietu ustaw restrukturyzujących zobowiązania finansowe przedsiębiorców.

Szacuje się, że przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2003 r. wzrośnie o 0,4% (tj. o około 20 tys. osób), natomiast w jednostkach sfery budżetowej³, w wyniku dalszej stopniowej racjonalizacji zatrudnienia, liczba zatrudnionych spadnie o 1% (o około 16 tys. osób). Na podstawie prognoz zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw i w jednostkach sfery budżetowej oraz przyjmując, że w pozostałych jednostkach gospodarki będzie kontynuowany stopniowy wzrost miejsc pracy szacuje się, iż przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2003 r. będzie o 0,8% (tj. o około 74 tys. osób) wyższe niż w roku 2002 r. W przypadku bardziej korzystnej koniunktury, dalszego intensywnego rozwoju przedsiębiorczości oraz pełnej realizacji

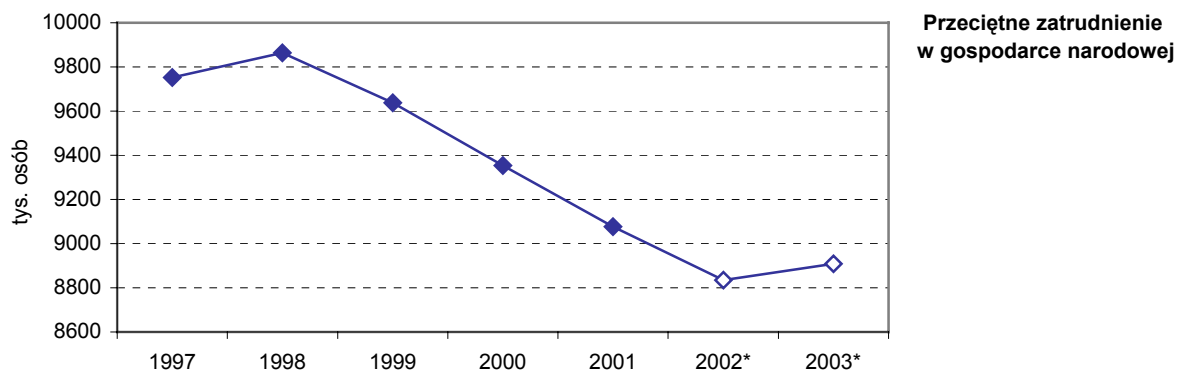
Rok 2003 – wyższy wzrost PKB, większe zatrudnienie

...

³ Według zakresu prezentowanego przez GUS, tj. łącznie z samorządową sferą budżetową.

programów restrukturyzacji może ono wzrosnąć dodatkowo o około 50 tys. osób, a więc w sumie o około 124 tys. osób.

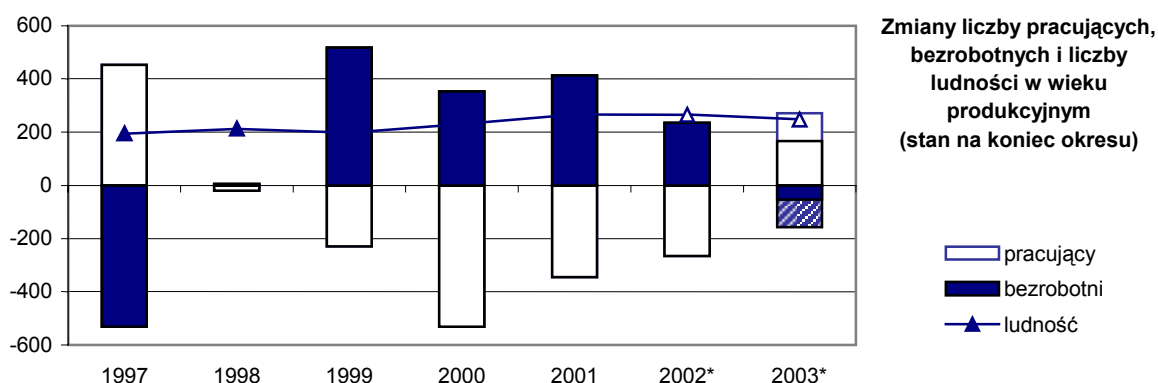
Kształtowanie się zatrudnienia w gospodarce narodowej w latach 1997-2003 przedstawiono na poniższym wykresie:

Biorąc pod uwagę prognozowane zatrudnienie oraz zakładając, że wzrośnie liczba pracodawców i pracujących na własnych rachunek (realizacja programu "Pierwsza praca") szacuje się, że liczba pracujących na koniec 2003 r. będzie wyższa o około 1,1-1,9% niż na koniec 2002 r., co w wielkościach absolutnych oznacza wzrost o 167-271 tys. osób.

...większa liczba
pracujących

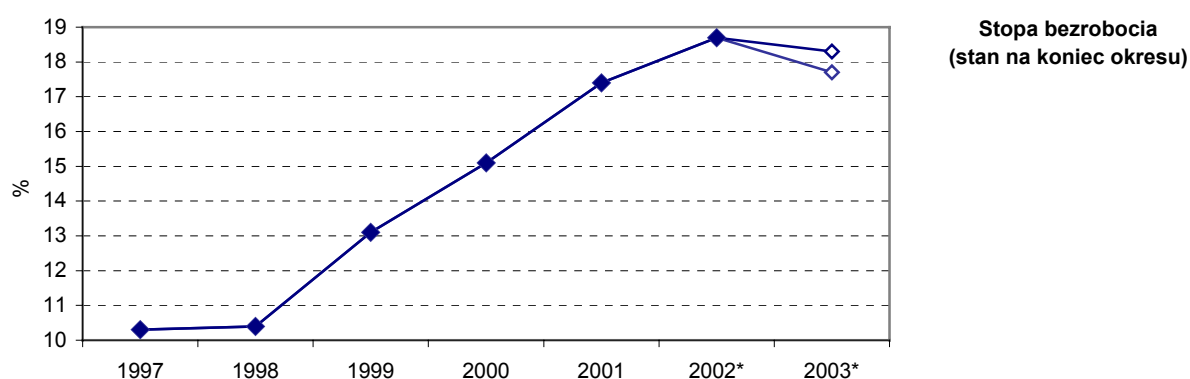
Poniższy wykres ilustruje kształtowanie się przyrostów liczby ludności (w tys. osób) w wieku produkcyjnym, bezrobotnych i pracujących w latach 1997-2003 (2003 r. w przypadku zmian bezrobotnych i pracujących przedstawiono przedziałowo).

Rok 2003 będzie następnym, w którym na rynek pracy "wejdzie" kolejna grupa osób urodzonych w okresie wyżu demograficznego. Szacuje się, że liczba osób w wieku produkcyjnym, a więc w wieku 18-59/64 lat, może być większa o około 250 tys. osób. Wynikający z prognozy makroekonomicznej wzrost popytu na pracę w 2003 r. pozwoli na częściowe zlikwidowanie tej nadwyżki. Szacuje się, że liczba bezrobotnych na koniec 2003 r. może wynieść około 3,2-3,3 mln osób, a stopa bezrobocia około 17,7-18,3%.

... i spadek stopy bezrobocia do 17,7-18,3% na koniec 2003 r.

Kształtowanie się stopy bezrobocia w latach 1997-2003 obrazuje poniższy wykres:

1.2. Kapitał (inwestycje w gospodarce)

Podstawowym czynnikiem produkcji determinującym tempo wzrostu gospodarczego jest poziom i dynamika akumulacji kapitału rzeczowego. O bieżącym poziomie akumulacji kapitału rzeczowego decydują nakłady inwestycyjne poniesione w latach poprzednich, które są efektywnie wykorzystywane po zakończeniu całego cyklu inwestycyjnego. W przypadku gospodarek transformujących się - takich jak gospodarka polska - które odziedziczyły po poprzednim systemie ekonomicznym majątek w znacznej mierze przestarzały i zdekapitalizowany, istotnego znaczenia nabierają inwestycje ponoszone w ciągu kilku ostatnich lat. Należy również zaznaczyć, że w gospodarkach rozwijających się w początkowym okresie transformacji wzrost gospodarczy jest częściowo osiągany dzięki wykorzystaniu tzw. "wolnych rezerw potencjału" (czynników "bezinwestycyjnych"). Polega to w znacznej mierze na reorganizacji procesu produkcyjnego, wprowadzaniu know-how, nowych metod zarządzania, itp.

Kapitał funkcją inwestycji w przeszłości

Wolne rezerwy potencjału

Począwszy od 1990 r. do końca 2000 r. wartość majątku rzeczowego w gospodarce narodowej w cenach stałych uległa zwiększeniu o ponad 33%. W tym okresie PKB zwiększył się o ponad 43%, co świadczy o zwiększaniu produktywności kapitału oraz o wykorzystaniu „wolnych rezerw”.

Boom inwestycyjny okresu „Strategii dla Polski”

W latach 1994-97 miał miejsce boom inwestycyjny, tempo wzrostu nakładów inwestycyjnych wynosiło średnio 16,7%. Począwszy od 1999 r. obserwujemy proces stopniowego zwalniania tempa wzrostu aktywności inwestycyjnej, a w 2001 r. zanotowano wręcz spadek nakładów inwestycyjnych o 9,8%. Było to w głównej mierze efektem prowadzenia restrykcyjnej polityki makroekonomicznej i kosztownego schłodzenia koniunktury gospodarczej. W szczególności czynnikiem silnie oddziałującym na niską aktywność inwestycyjną były wygórowane stopy procentowe, a zwłaszcza wysokie oprocentowanie kredytów dla przedsiębiorstw. Mimo zwalniania tempa wzrostu bieżących wydatków inwestycyjnych w latach 1999-2000, tempo wzrostu kapitału rzeczowego w cenach stałych kształtowało się na poziomie 4,1%. Związane to było z uruchamianiem inwestycji ponoszonych w latach 1994-97.

Tempo wzrostu kapitału maleje

Nakłady inwestycyjne w 2001 r. zmniejszyły się

W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 49 pracowników nakłady inwestycyjne w 2001 r. wyniosły 64,0 mld zł, a realne tempo ich wzrostu, w stosunku do roku 2000, było ujemne i wyniosło minus 18,5%. Wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, które świadczą o koniunkturze w budownictwie i potencjalnym popycie na wykonawstwo robót budowlano-montażowych w przyszłości, wyniosła w 2001 r. 18,9 mld zł, osiągając przy tym ujemne tempo wzrostu (minus 31,1%). Inwestycje w środki trwałe spadły o 18,3%, z czego inwestycje w budynki i budowle obniżyły się o 25,8%, inwestycje w maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia spadły o 8,6%, a inwestycje w środki transportu zmniejszyły się o 31,2%.

W ubiegłym roku nakłady inwestycyjne w przemyśle, wyliczone z nakładów ogółem, były niższe o 4,6%, z tego w przetwórstwie przemysłowym o 15,4%, w budownictwie o 45,7%, w handlu i naprawach o 23,3%, w transporcie o 12,4%.

W pierwszym półroczu 2002 r. nakłady inwestycyjne wciąż spadały

W pierwszym półroczu 2002 r. nakłady inwestycyjne

zmniejszyły się o 15,6% w stosunku do analogicznego okresu

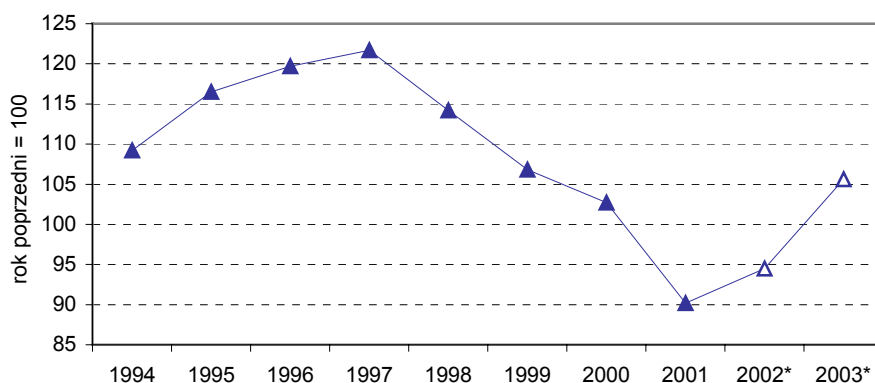
roku poprzedniego i wyniosły 22,3 mld zł, czyli o 3,9 mld zł mniej niż w pierwszym półroczu 2001 r. Nakłady inwestycyjne w przemyśle, wyliczone z nakładów ogółem, spadły o 3,8%, z tego w przetwórstwie przemysłowym o 7,5%, w handlu i naprawach o 16,1%, w transporcie o 28,6%, natomiast w budownictwie wzrosły o 8,7%.

W związku z powyższym prognozuje się utrzymanie się negatywnych tendencji aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw w 2002 r. Przewiduje się, że wydatki inwestycyjne w tym okresie ulegną zmniejszeniu o 5,5%. W 2003 r. inwestycje zwiększą się o 5,6%.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne będą rosły

W latach 1998-2001 istotnym źródłem finansowania wydatków inwestycyjnych były bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ), które średnio wynosiły około 6,7 mld USD. W 2002 r. napływ kapitału w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych uległ pewnemu zmniejszeniu i wyniesie 4,4 mld USD. Spadek tych inwestycji w porównaniu z rokiem ubiegłym jest skutkiem malejących wpływów z prywatyzacji oraz sytuacji makroekonomicznej Polski, a nade wszystko ogólnej dekoniunktury w gospodarce światowej, co spowodowało spadek inwestycji zagranicznych w skali globalnej o połowę. W 2003 r. - dzięki rosnącemu zainteresowaniu inwestorów zagranicznych lokowaniem kapitału w Polsce związanym z akcesją do Unii Europejskiej - przyspieszeniu ulegną inwestycje bezpośrednie typu *greenfield* (między innymi inwestycje długoterminowe związane z dostosowaniem Polski do standardów UE), wskutek czego bezpośrednie inwestycje zagraniczne wzrosną do poziomu co najmniej 6 mld USD.

Uwzględniając spadek inwestycji w latach 2001-02 oraz przewidywane niewielkie ich zwiększenie w 2003 r., należy spodziewać się zwolnienia w roku bieżącym oraz przyszłym tempa wzrostu kapitału rzeczowego, a co za tym idzie produktu potencjalnego. Warunkiem wzrostu potencjalnego PKB w latach następnych jest wyraźne zwiększenie tempa wzrostu wydatków inwestycyjnych w gospodarce.

Dynamika inwestycji

1.3. Zmiany technologiczne

W okresie jednego roku rozwój technologiczny w kraju jest czynnikiem, który w ograniczony sposób wpływa na wzrost gospodarczy, jednak wraz z wydłużeniem badanego okresu jego rola wzrasta. Tak więc rozpatrując perspektywy wzrostu gospodarczego w okresie kilku lat nie można tego czynnika pomijać. Technologia wpływa na wydajność pracy oraz produktywność kapitału, a pewnym jej indykatorem może być produkcja w działach przemysłu uznanych za nośniki postępu technicznego. W roku 2001 produkcja w działach przemysłu uznawanych za nośniki postępu technicznego zmniejszyła się o 6,1% w stosunku do roku 2000 (w tym produkcja dóbr zaopatrzeniowych zmniejszyła się o 1%, a dóbr inwestycyjnych o 6%). W I półroczu 2002 r. poziom produkcji działów uznawanych za nośniki postępu technicznego zmniejszył się o 2,9%, w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (w tym produkcja dóbr zaopatrzeniowych o 3%, a produkcja dóbr inwestycyjnych o 5%).

W perspektywie długookresowego wzrostu czynnik zmian technologicznych zaczyna odgrywać w gospodarce bardzo istotną rolę

Można przypuszczać, że wraz z poprawą koniunktury w przemyśle wzrośnie również dynamika wzrostu w działach warunkujących postęp technologiczny. Wiąże się on z głęboką przebudową systemu tworzenia i wdrażania innowacji, w tym przekształceniami w zapleczu badawczym gospodarki. Planuje się ograniczenie form podmiotowego finansowania bezpośredniego zaplecza badawczo – rozwojowego gospodarki na rzecz finansowania przedmiotowego i komercjalizacji badań.

Oczekujemy, że wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej postęp technologiczny ulegnie dalszej intensyfikacji, co będzie wynikać z dostosowań do unijnych standardów oraz zwiększenia swobody przepływu kapitału i technologii.

2. Zagregowany popyt

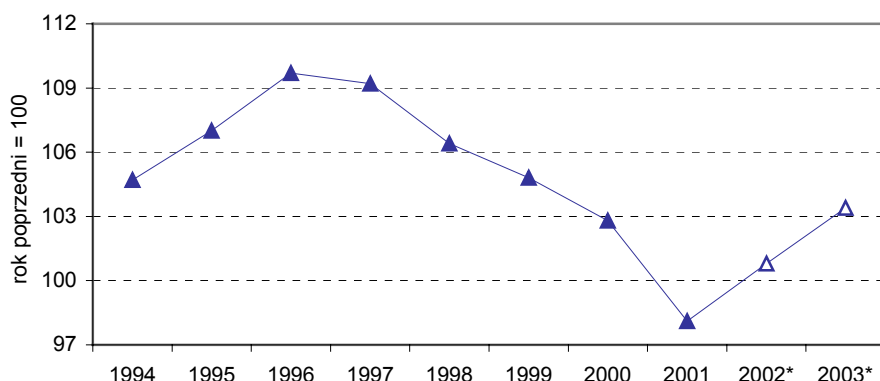
2.1. Popyt krajowy

Systematycznemu spadkowi dynamiki rozwoju gospodarczego w latach 2000-01 towarzyszyło najpierw zmniejszające się tempo wzrostu popytu krajowego, a potem jego spadek. Działo się tak głównie za przyczyną wysokich stóp procentowych zmniejszających atrakcyjność kredytu, zwłaszcza inwestycyjnego. O ile w 2000 r. tempo popytu krajowego było dodatnie i wyniosło 2,8%, to w 2001 r. wystąpił spadek tej kategorii w stosunku do roku poprzedniego o 1,9%.

Popyt krajowy w latach 2000-01

W I kwartale 2002 r. nastąpiło odwrócenie negatywnych tendencji w zakresie popytu krajowego i dzięki stosunkowo wysokiej dynamice popytu konsumpcyjnego jego wkład we wzrost PKB okazał się neutralny. Przewiduje się, że w skali całego 2002 r. tempo wzrostu popytu krajowego ukształtuje się na poziomie 0,8%, a w 2003 r. wyniesie ok. 3,4%.

Odwrócenie negatywnych tendencji

Dynamika popytu krajowego

Podstawowymi składowymi popytu krajowego są: akumulacja (w tym nakłady brutto na środki trwałe i przyrost materialnych środków obrotowych) oraz spożycie ogółem (w tym spożycie indywidualne i spożycie zbiorowe).

Składowe popytu krajowego

Zgodnie z prognozą akumulacja w 2002 r. zmniejszy się realnie o 5,4% (wobec spadku o 13,6% w 2001 r.), a w 2003 r. wzrośnie o 5,8%. Popyt konsumpcyjny wzrośnie natomiast w 2002 r. o 2,4%, a w 2003 r. o kolejne 2,8%.

Prognoza akumulacji i popytu konsumpcyjnego

Zmniejszenie akumulacji w 2002 r. związane jest przede wszystkim z nadal słabą aktywnością inwestycyjną w gospodarce. Nakłady brutto na środki trwałe zmniejszą się w 2002 r. realnie o 5,5% (wobec spadku o 9,8% w 2001 r.)

Aktywność inwestycyjna w gospodarce

i będzie to w głównej mierze wynikiem ciągle jeszcze słabej kondycji finansowej przedsiębiorstw, spowodowanej niedostatecznym postępowaniem jakości zarządzania oraz nadmiernie restrykcyjną polityką pieniężną. Przewiduje się jednak, że w 2003 r. - na skutek poprawy sytuacji finansowej przedsiębiorstw oraz obniżki stóp procentowych - nastąpi ożywienie procesów inwestycyjnych (realny wzrost o 5,6%). Kontrybucja akumulacji we wzrost gospodarczy w roku przyszłym wyniesie 1,1 pkt proc. w porównaniu z minus 1,2 w roku bieżącym.

Czynniki wzrostu popytu konsumpcyjnego

Na przewidywane zwiększenie popytu konsumpcyjnego wpłynie wzrost zarówno spożycia indywidualnego (finansowanego z dochodów osobistych) jak i zbiorowego (finansowanego ze społecznych funduszy spożycia). Indywidualny popyt konsumpcyjny uzależniony będzie przede wszystkim od poziomu dochodów gospodarstw domowych, skłonności do oszczędzania oraz dostępności i kosztu kredytu konsumpcyjnego.

Struktura dochodów gospodarstw domowych

Podstawowe źródło dochodów gospodarstw domowych stanowią wynagrodzenia i świadczenia społeczne. Pozostałe dochody pochodzą z dochodów z tytułu własności, odsetek od wkładów oszczędnościowych, itp.

Biorąc pod uwagę prognozowane dynamiki:

- zatrudnienia w gospodarce narodowej (97,3% w 2002 r. i 100,8% w 2003 r.),
- wynagrodzeń w gospodarce narodowej (102,8% w 2002 r. i 103,5% w 2003 r.),
- liczby emerytów i rencistów (99,2% w 2002 r. i 99,4% w 2003 r.),
- emerytur i rent (odpowiednio 106,9% i 104,7% w przypadku pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz 105,1% i 103,7% w przypadku rolników indywidualnych),

a także inne prognozowane wpływy dochodowe, przewiduje się, że dochody do dyspozycji brutto w 2002 r. będą realnie wyższe w stosunku do roku przedniego o 0,8%, a w 2003 r. nastąpi ich realny wzrost o 2,8 %.

Dodatkowe fundusze ludności

Dodatkowe wypłaty z tytułu odszkodowań i rekompensat, ważne z punktu widzenia kształtowania się dynamiki dochodów gospodarstw domowych, w 2002 r. wyniosą łącznie 4,0 mld zł, a w 2003 r. 3,3 mld zł.

Wzrost spożycia indywidualnego...

Zakładając, że skłonność do oszczędzania w 2002 r. i w 2003 r. pozostanie na porównywalnym poziomie oraz że zwiększy się dostępność kredytu konsumpcyjnego (ze względu na niższe stopy procentowe), spożycie indywidualne wzrośnie odpowiednio realnie o 2,6% i 3,2%, pociągając za sobą 1,7 pkt i 2,1 pkt proc. wkłady we wzrost PKB.

... i spożycia zbiorowego

Wzrost spożycia zbiorowego determinowany jest wysokością i strukturą wydatków sektora publicznego na zakup dóbr i usług, które nieodpłatnie świadczone są na rzecz społeczeństwa. Planowany wzrost tych wydatków w 2002 r. i w 2003 r. przyczyni się do realnego wzrostu spożycia zbiorowego odpowiednio o 1,5% i 1,4% (wobec 0,6% wzrostu w 2001 r.).

2.2. Popyt zagraniczny

W 2002 r., po pogorszeniu światowej koniunktury w roku ubiegłym, obserwuje się wolniejsze niż początkowo oczekiwano ożywienie gospodarcze. Powrót USA na ścieżkę wzrostu pociągnie za sobą stopniową odbudowę gospodarek reszty świata. Prognozowany wzrost globalnego PKB będzie jednak nieco niższy niż przewidywane z początkiem tego roku 2,9%⁴ w 2002 r. (wobec 2,3% w ub. r.) i 3,9% w roku następnym.

Nadzieje w USA

W USA wzrost gospodarczy w latach 2002-03 wyniesie odpowiednio 2,5% oraz 3,3% (w porównaniu z 0,3% w ub. r.). Czynniki ryzyka dla realizacji tej prognozy są jednak niektóre wskaźniki nierównowagi gospodarczej w USA (m.in. wysoki deficyt na rachunku obrotów bieżących), spadek zaufania inwestorów do spółek akcyjnych i aprecjacja euro względem dolara.

Poprawa wolniejsza niż oczekiwano

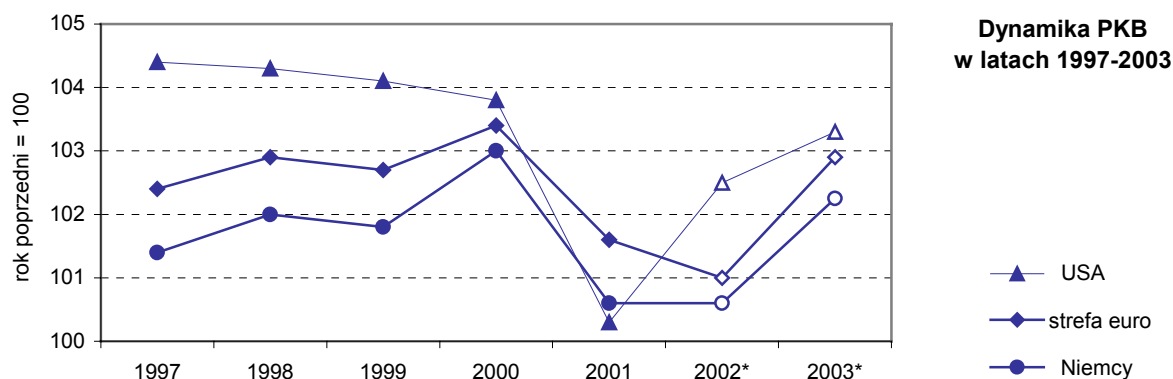
Dla polskiej gospodarki największe znaczenie odgrywa sytuacja gospodarcza w państwach Unii Europejskiej, w tym w strefie euro. Wzrost gospodarczy w strefie euro będzie prawdopodobnie niższy od prognozowanego w pierwszej połowie roku i wyniesie ok. 1% (wobec 1,6% w 2001 r.). Podobnie w dół należy skorygować prognozę na 2003 r. - wzrost będzie zatem niższy od zakładanych dotąd 2,9%.

Sytuacja naszych głównych partnerów handlowych będzie się polepszać

Nie doszło jeszcze do ożywienia gospodarczego w Niemczech – prognozowany przyrost PKB w 2002 r.

⁴ Na podstawie prognoz m.in.: Komisji Europejskiej, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

wyniesie, podobnie jak w roku ubiegłym, 0,6% (najmniej od 1993 r.); w 2003 r. wzrost wyniesie 2-2,5%.

W Rosji dynamika wzrostu gospodarczego spadnie w tym roku do 3,4% (5% w 2001 r.) i 4,5% w 2003 r. Średnia stopa wzrostu PKB w 10 państwach kandydujących do UE w latach 2002-03 to odpowiednio 2,9% i 4%.

Obserwowane umiarkowane ożywienie światowej koniunktury, w tym gospodarek strefy euro, przekłada się na zwiększony popyt na polskie towary, a to z kolei stymuluje polski eksport. Pomimo niskiego tempa eksportu w pierwszych trzech miesiącach br., w okresie styczeń-lipiec wpływy z eksportu towarów w ujęciu płatniczym wyniosły 18,0 mld USD, co oznacza wzrost o 3,2% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Słaby popyt krajowy, szczególnie inwestycyjny, przyczynił się do spadku importu towarów, który wyniósł 23,5 mld USD (spadek o 3,1% w stosunku do okresu I-VI sprzed roku). Wyższa dynamika eksportu niż importu skutkowałą spadkiem deficytu towarowego po siedmiu miesiącach 2002 r. do 5,4 mld USD, a więc mniej o 1,3 mld USD, tj. o 19,5% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Również pozostałe pozycje bilansu płatniczego w okresie I-VII 2002 r. ukształtowały się pozytywnie: zmniejszeniu uległ deficyt salda usług o 2%, dodatnie saldo transferów bieżących zamknęło się kwotą 1,0 mld USD (wzrost o 7,7%), dodatnie saldo niesklasyfikowanych obrotów bieżących wyniosło 2,0 mld USD. Powyższe pozytywne procesy wpłynęły na zmniejszenie się deficytu na rachunku obrotów bieżących do 4,0 mld USD (spadek o 15% w porównaniu z I-VII 2001 r.), co w relacji do PKB stanowiło -3,6% (najniższy poziom od 4 lat).

**Spadek deficytu na
rachunku bieżącym**

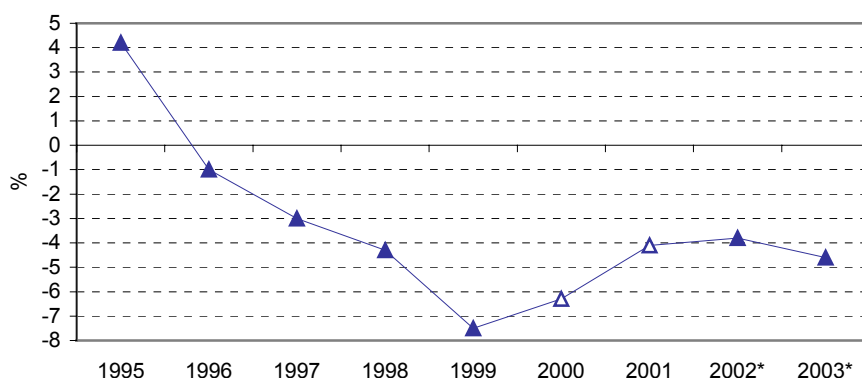
Dodatknie saldo bilansu kapitałowego i finansowego po

**Wzrost dodatniego salda
bilansu kapitałowego i
finansowego**

siedmiu miesiącach 2002 r. wyniosło 4,9 mld USD (wzrost o 27,5% w porównaniu do okresu I-VII 2002 r.). O tak wysokim wzroście zadecydowało przede wszystkim duże dodatnie saldo pozostałych inwestycji w kwocie 1,7 mld USD (w 2001 r. po siedmiu miesiącach saldo było ujemne i wyniosło 0,6 mld USD). Wzrost tej pozycji wynikał ze wzrostu polskich należności za granicą w postaci zwiększenia salda obrotów na zagranicznych rachunkach bankowych oraz lokat w bankach za granicą.

Wzrost relacji deficytu na rachunku bieżącym do PKB

W pozostałej części bieżącego roku oraz w 2003 r. deprecjacja złotego oraz kontynuacja ożywienia gospodarczego w państwach Unii Europejskiej będą stymulować wzrost eksportu. Zwiększenie popytu krajowego, zarówno konsumpcyjnego, jak i inwestycyjnego, zdynamizuje import powodując jednak wzrost deficytu obrotów handlowych. Szybki wzrost gospodarczy przełoży się na zwiększenie ujemnego salda dochodów oraz usług. Efektem oddziaływania tych czynników będzie niewielki wzrost relacji deficytu na rachunku bieżącym do PKB do wartości 4,6%. Przystąpienie do UE i związane z tym zmniejszenie ryzyka makroekonomicznego Polski oraz tzw. gra na konwergencję (ang. *convergence play*) będzie sprzyjać utrzymaniu się nadwyżki na rachunku kapitałowym i finansowym.

Saldo obrotów bieżących w relacji do PKB

Prognozowany wolniejszy niż w poprzednim roku rozwój gospodarek głównych partnerów handlowych Polski (Unia Europejska i Rosja) znajdzie odzwierciedlenie w kondycji polskiego eksportu. Szacuje się, że w 2002 r. eksport (według metodologii rachunków narodowych) wzrośnie realnie o 5,0% w porównaniu do 10,2% wzrostu w roku ubiegłym. Przewiduje się również niewielki, 3,3% wzrost importu, co jest wynikiem

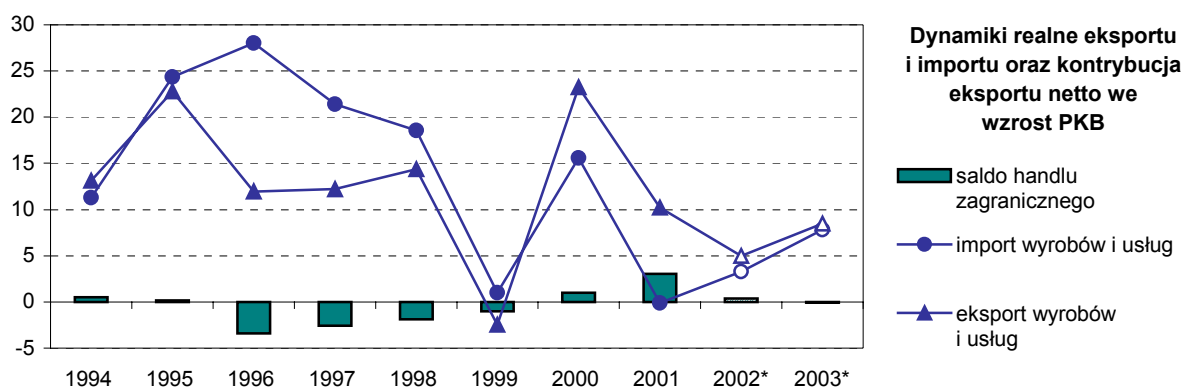
Duży spadek wkładu eksportu netto we wzrost PKB

oczekiwanego 0,8% wzrostu popytu krajowego. W efekcie wkład eksportu netto we wzrost PKB spadnie w 2002 r. do

0,4 pkt proc. wobec 3,1 pkt proc. w 2001 r.

W związku z przewidywaną znaczącą poprawą wskaźników aktywności gospodarczej na świecie w 2003 r. prognozuje się, że eksport Polski wzrośnie w tym okresie o 8,5%. Dużo wyższe niż w roku bieżącym będzie też tempo wzrostu importu, które szacowane jest na poziomie 7,8%. Będzie to wynikać ze stosunkowo wysokiego tempa wzrostu popytu krajowego (3,4% w porównaniu z 0,8% w 2002 r.). W rezultacie wkład eksportu netto we wzrost PKB w 2003 r. będzie negatywny i wyniesie minus 0,1 pkt proc.

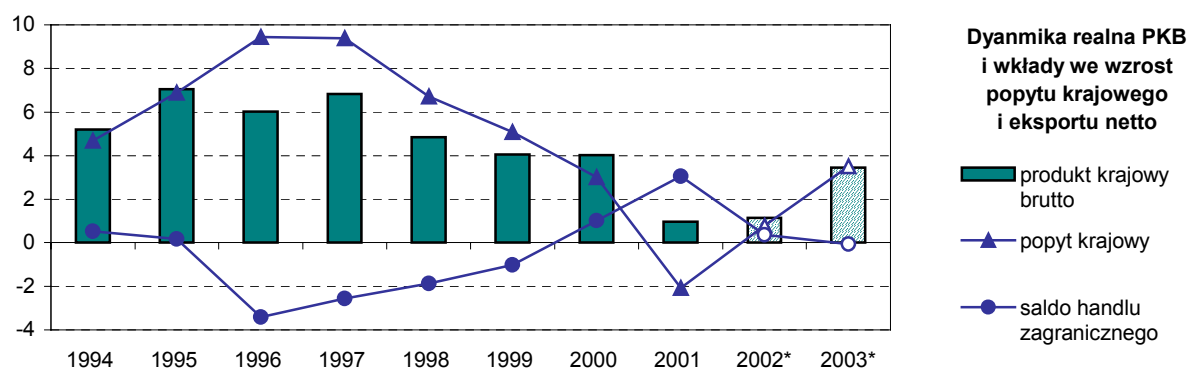
Przyspieszenie tempa wzrostu importu i eksportu

3. Produkt krajowy brutto

Przewiduje się, że w roku bieżącym spadkowy trend tempa wzrostu PKB zostanie przerwany i w 2002 r. PKB wzrośnie o 1,2%, a w 2003 r. o 3,5%. Takie tempo wzrostu gospodarczego są wypadkową prognoz dotyczących podstawowych składowych PKB.

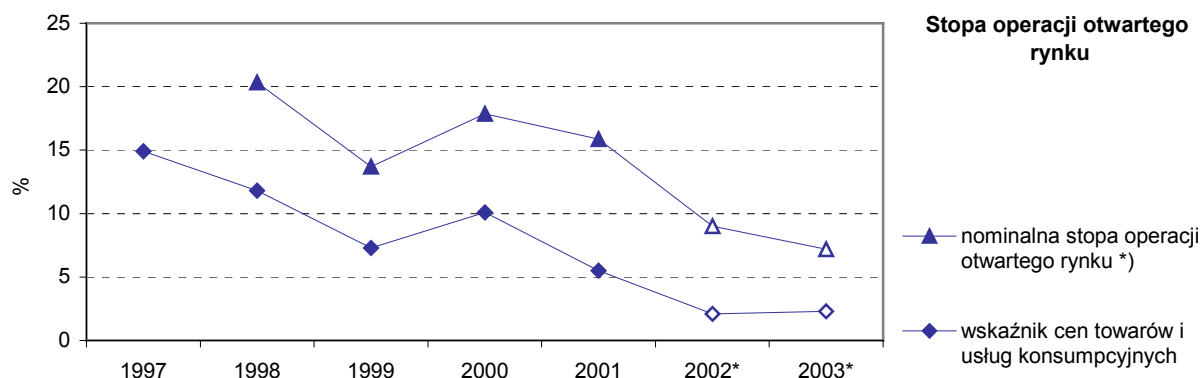
Przełamanie spadkowego trendu tempa wzrostu PKB

4. Stopy procentowe

W latach 2002-03 Narodowy Bank Polski realizuje politykę pieniężną w ramach strategii bezpośredniego celu inflacyjnego, dążąc do realizacji celu inflacyjnego na poziomie 3% (z dopuszczalnymi granicami tolerancji ± 1 pkt. proc.)⁵. Poziom ten stanowi konkretyzację średniookresowego celu polityki pieniężnej, zakładającego obniżenie inflacji do poziomu poniżej 4% w 2003 r. Kluczową dla budżetu państwa stopą procentową pozostanie w tym okresie stopa referencyjna, za pomocą której Narodowy Bank Polski oddziałuje bezpośrednio na poziom krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym, a pośrednio na poziom innych rynkowych stóp procentowych.

Cel inflacyjny NBP na poziomie 3% (± 1 pkt. proc.)

*) stopa 28-dniowych operacji otwartego rynku przeprowadzanych przez NBP od lutego 1998 r.

⁵ Cel inflacyjny określony przez Radę Polityki Pieniężnej na posiedzeniu w dniach 25-26 czerwca 2002 r.

Zakładając, że do końca 2002 r. zjawiska podażowe będą się nadal kształtowały korzystnie z punktu widzenia przebiegu procesów inflacyjnych oraz, że inflacja ustabilizuje się na niskim poziomie, możliwa będzie dalsza redukcja stóp procentowych NBP. W rezultacie średnia stopa operacji otwartego rynku (stopa referencyjna) ukształtuje się w 2002 r. na poziomie 9,0%.

Przestrzeń dla kolejnych obniżek stóp procentowych NBP

Dalszemu stopniowemu rozluźnianiu polityki pieniężnej w roku 2003 będzie sprzyjała stabilizacja oczekiwań inflacyjnych, brak zagrożeń dla realizacji celu inflacyjnego ze strony czynników popytowych oraz poprawa sytuacji sektora finansów publicznych, a w szczególności ograniczenie deficytu budżetowego. Złagodzenie warunków monetarnych znajdzie swoje odzwierciedlenie w spadku realnych stóp procentowych, likwidując jedną z barier dla wzrostu nakładów

Dalsze rozluźnienie polityki pieniężnej w 2003 r.

inwestycyjnych w gospodarce. Biorąc pod uwagę powyższe czynniki oraz prognozowany poziom inflacji przyjęto, że w 2003 r. średnioroczna stopa procentowa operacji otwartego rynku ukształtuje się na poziomie 7,2%.

5. Inflacja

Proces dezinflacji notowany w Polsce na przestrzeni ostatniej dekady w latach 2001–02 uległ przyspieszeniu. W 2001 r. średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych był prawie o połowę niższy niż rok wcześniej (5,5% wobec 10,1% w 2000 r.). W 2002 r. silna tendencja spadkowa inflacji nadal się utrzymuje. W okresie styczeń – sierpień 2002 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 2,4%, a w całym 2002 r. powinien obniżyć się do 2,1%.

Silna dezinflacja a potem stabilizacja na niskim poziomie

Do głównych czynników wpływających na obniżenie tempa inflacji w latach 2001–02 należą:

- niski poziom cen żywności wynikający z wysokiej podaży produktów rolnych,
- niski popyt krajowy,
- spadek oczekiwań inflacyjnych w gospodarce,
- restrykcyjna polityka pieniężna (nadal wysoki poziom realnych stóp procentowych oraz silna pozycja złotego, zwłaszcza w 2001 r.),
- pogłębianie się konkurencji na rynku.

W 2003 r. poziom inflacji będzie kształtował się pod

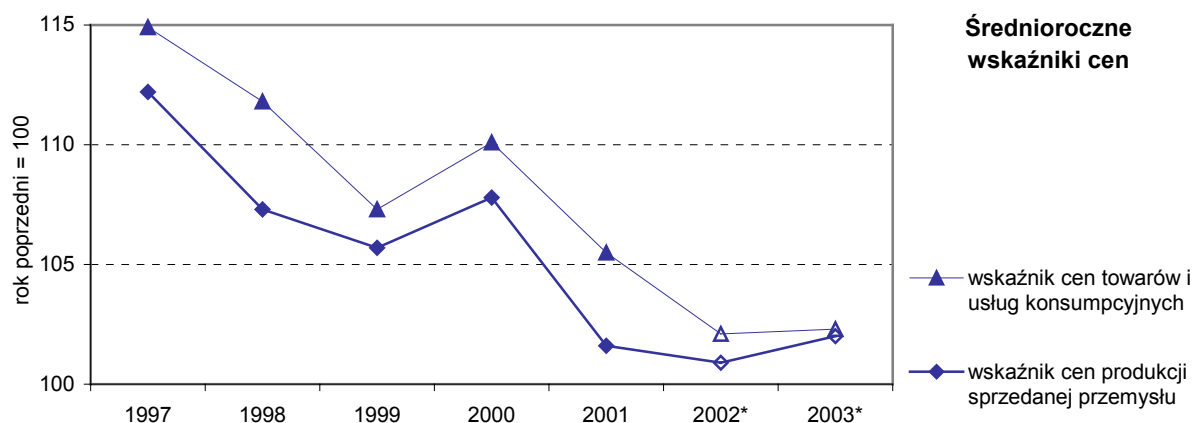
wpływem stopniowej odbudowy popytu krajowego (wzrost o 3,4% wobec wzrostu o 0,8% w 2002 r. i spadku o 1,9% w 2001 r.) oraz nadal niskich oczekiwań inflacyjnych determinowanych m.in. poprzez wysoką stopę bezrobocia. Mniej korzystnie, z punktu widzenia procesów inflacyjnych, mogą kształtować się ceny żywności. Podwyższeniu ulec także mogą ceny ropy naftowej.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych liczona na koniec 2003 r. ulegnie, w porównaniu do 2002 r., przyspieszeniu, jednak średni poziom cen w 2003 r. będzie w znacznym stopniu zdeterminowany kształtowaniem się inflacji w roku 2002. Stąd średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2003 r. powinien tylko nieznacznie przekroczyć dynamikę z 2002 r. i wynieść 2,3%. Prognozowana na koniec 2003 r. dynamika cen

konsumpcyjnych jest zgodna z celem inflacyjnym wyznaczonym przez Radę Polityki Pieniężnej przewidującym wzrost cen w wysokości 3% z możliwością odchylenia ± 1 pkt. proc.

W przypadku cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz cen nakładów inwestycyjnych, w 2003 r. można oczekiwać przyspieszenia tempa wzrostu, częściowo kompensującego wyjątkowo niską dynamikę cen z lat 2001-02 i wynikającego z prognozowanego zwiększenia dynamiki popytu krajowego (a zwłaszcza nakładów brutto na środki trwałe). Średni wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz cen nakładów inwestycyjnych prognozowany jest w 2003 r. na 2,0%.

Ceny inwestycyjne i przemysłowe nieznacznie przyspieszą wraz ze wzrostem gospodarki

6. Lata 2004-05

Wzrost gospodarczy na świecie w latach 2004-05 prawdopodobnie ustabilizuje się na poziomie 4,4%. Dynamiki wzrostu PKB w USA wyniosą w tym okresie odpowiednio 3,6% i 3,4%, dla strefy euro przeciętnie 2,8%, w tym dla Niemiec przeciętnie 2,4%.

Spodziewany dalszy wzrost w latach 2004-05

Lata 2004-05⁶ będą także okresem dalszego przyspieszenia tempa wzrostu gospodarczego w Polsce. Dynamika PKB wyniesie co najmniej 104,9% w 2004 r. i 105,2% w 2005 r. Przy pomyślnym zbiegu światowej koniunktury oraz skutecznej realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego tempo to może być jeszcze wyższe. Przewiduje się dalszy wzrost zarówno popytu konsumpcyjnego (w tym spożycia indywidualnego o 3,5% w 2004 r. i 3,7% w 2005 r.), jak i akumulacji (w tym popytu inwestycyjnego o 12,9% w 2004 r. i 13,2% w 2005 r.). Kontynuowane będą także pozytywne tendencje w zakresie eksportu⁷ (realny wzrost w 2004 r. i 2005 r. wyniesie 9,0%) i importu (realny wzrost w 2004 r. i 2005 r. wyniesie 9,2%).

Kontynuacja pozytywnych tendencji

Dzięki korzystnej sytuacji zewnętrznej i jednocześnie już po przystąpieniu do Unii Europejskiej w 2004 r. i 2005 r., dynamika eksportu w ujęciu bilansu płatniczego ulegnie przyspieszeniu do poziomu odpowiednio 108,4% i 109,7%. Nie będzie to jednak wzrost wystarczający do zmniejszenia rozmiaru deficytu na rachunku bieżącym. Ograniczony wzrost tego deficytu do rozmiarów bezpiecznych z punktu widzenia finansowania i postrzegania przez zagranicznych inwestorów nie jest jednak zjawiskiem negatywnym w perspektywie rosnącego PKB i spadającego bezrobocia. Deficyt ten w relacji do PKB wyniesie 4,7% w roku 2004 i 5,6% w roku następnym.

W latach 2004-05 celem inflacyjnym będzie spełnienie inflacyjnego kryterium konwergencji umożliwiającego przystąpienie Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej (tj. trwałe osiągnięcie inflacji nie wyższej niż 1,5 pkt. proc. od średniej stopy inflacji w trzech krajach Unii Europejskiej o najniższej inflacji)⁸. Z tego punktu widzenia szacuje się, że prognozowany na koniec tego okresu wzrost cen w Polsce

Cel inflacyjny: spełnienie kryterium z Maastricht

⁶ Projekcje wskaźników makroekonomicznych na lata 2004-05 są zgodne z uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi przewidywanymi w Założeniach do projektu budżetu na rok 2003.

⁷ Eksport i import towarów i usług w ujęciu rachunków narodowych.

⁸ W sierpniu br. Polska po raz pierwszy spełniła inflacyjne kryterium konwergencji. Roczna średnia dynamika cen w okresie ostatnich 12 miesięcy wyniosła 2,9%, podczas gdy w trzech krajach UE o najniższej inflacji kształtowała się na poziomie 1,5%.

nie powinien przekraczać 2,5%.

W omawianym okresie polityka pieniężna banku centralnego będzie skoncentrowana na osiągnięciu celu stabilizacji cen na poziomie zapewniającym Polsce spełnienie inflacyjnego kryterium konwergencji. Realizacji tego celu podporządkowana powinna być polityka stóp procentowych banku centralnego, w tym krótkoterminowej stopy procentowej operacji otwartego rynku. Jednocześnie istotną przesłanką dla spadku poziomu nominalnych i realnych stóp procentowych w tym okresie będzie wzrost wiarygodności kredytowej Polski związany z członkostwem w Unii Europejskiej. Prognozuje się, że średnioroczna stopa operacji otwartego rynku ukształtuje się w 2004 r. na poziomie 6,0%, a w 2005 r. obniży się do 4,9%.

Polityka stóp procentowych NBP podporządkowana osiągnięciu celu inflacyjnego

Średniookresowa perspektywa rozwoju sytuacji na rynku pracy determinowana będzie przez kontynuację procesów restrukturyzacyjnych i prywatyzacyjnych, wielkość i dynamikę

Realizacja strategii gospodarczej rządu...

inwestycji, a także przez czynniki demograficzne i koniunkturalne. Realizacja zadań przedstawionych w „Strategii Gospodarczej Rządu”, w tym w szczególności programów „Pierwsza praca” oraz „Przede wszystkim przedsiębiorczość”, umożliwi rozwój przedsiębiorczości i powstawanie nowych miejsc pracy. Wzrost popytu na pracę będą dodatkowo stymulować proponowane mechanizmy wspierające zatrudnienie (w przypadku absolwentów zasadnicze z nich to czasowe obniżenie kosztów zatrudniania absolwentów w małych i średnich przedsiębiorstwach). Szansą na podjęcie pracy będzie także założenie własnej firmy (samozatrudnienie). Zgodnie z programem „Pierwsza praca” wspierane będzie podejmowanie przez absolwentów samodzielnej działalności gospodarczej, m.in. poprzez zagwarantowanie dostępu do kapitału i ogólnego obniżania kosztów prowadzenia takiej działalności. Dodatkowo wspierane będzie dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy oraz wolontariat jako szansa na zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego i sprawdzenia umiejętności zawodowych, co znajdzie również odzwierciedlenie w poprawie sytuacji na rynku pracy. Prognozuje się, że od 2004 r. odnotowywać się będzie znaczący wzrost popytu na pracę, co pozwoli na dalsze zmniejszanie bezrobocia. Na koniec 2005 r. stopa bezrobocia kształtować się będzie w przedziale 15-15,8%. Ze względu na wciąż wysoką bezwzględną wielkość bezrobocia (rzędu

...zaowocuje znaczną poprawą sytuacji na rynku pracy i stopniowym, odczuwalnym spadkiem bezrobocia

2,8-2,9 mln osób) w latach 2004-05 nie będą możliwe wysokie realne wzrosty płac w gospodarce narodowej. Szacuje się, że tempo wzrostu realnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2004-05 będzie kształtowało się średnio na poziomie około 1,5%.

Rozdział II

Przewidywane wykonanie budżetu państwa w 2002 r.

W ustawie budżetowej na rok 2002 z dnia 14 marca 2002 r. ustalono:

- 1) dochody budżetu państwa w kwocie 145.101.632 tys. zł,
- 2) wydatki budżetu państwa w kwocie 185.101.632 tys. zł,
- 3) deficyt budżetu państwa w kwocie 40.000 0000 tys. zł.

Deficyt budżetu państwa miał być sfinansowany przyrostem krajowego długu publicznego o 38.820 322 tys. zł (w tym przychody z prywatyzacji - 6.600.000 tys. zł) i przyrostem zagranicznego długu publicznego o 1.179.678 tys. zł.

Na podstawie analizy wykonania budżetu państwa w okresie styczeń –sierpień 2002 r. oraz przewidywań dotyczących wzrostu gospodarczego i innych wskaźników makroekonomicznych szacuje się, że dochody budżetu państwa w 2002 r. zostaną zrealizowane w wielkości zapisanej w ustawie budżetowej, tj. w wysokości ok. 145.102.0 mln zł, co stanowi 19,5% produktu krajowego brutto (w 2001 r. relacja ukształtowała się na tym samym poziomie). Inna, niż prognozowano, będzie natomiast struktura zrealizowanych dochodów budżetowych.

Szacuje się, że wyższe niż prognozowano będą dochody z następujących tytułów:

- podatku dochodowego od osób prawnych o ok. 1.545,9 mln zł,
- wpłat z zysku NBP o 620,4 mln zł,
- dochodów zagranicznych o ok. 400,8 mln.

Natomiast na niższym niż prognozowano poziomie zrealizowane zostaną wpływy z tytułu:

- podatku od towarów i usług o 659,5 mln zł,
- akcyzy o 477 mln zł, oraz
- podatku dochodowego od osób fizycznych o 1.499,3 mln zł.

Powyższe zmiany wynikają z innego niż założono kształtowania się poszczególnych wskaźników makroekonomicznych determinujących wysokość dochodów podatkowych (PIT, CIT) oraz ze zmian systemowych, które wprowadzone zostały w trakcie roku budżetowego (wprowadzenie kasowej metody rozliczania podatku VAT), jak również z przesunięcia terminu wprowadzenia akcyzy na energię elektryczną.

Przewiduje się, że deficyt budżetu państwa ukształtuje się na poziomie ustalonym w ustawie budżetowej, tj. w wysokości 40.000,0 mln zł.

Finansowanie krajowe deficytu szacowane jest w wysokości 37.348,1 mln zł, w tym niższe niż zakładano (6.600,0 mln zł) przychody z prywatyzacji w kwocie 3.680,0 mln zł. Niepełna realizacja wpływów z prywatyzacji zostanie zrekompen-sowana większą sprzedażą skarbowych papierów wartościowych.

Finansowanie zagraniczne szacowane jest na poziomie 2.651,9 mln zł i będzie odbiegać od planowanego (1.179,7 mln zł) w związku z większą niż planowano emisją obligacji na rynkach zagranicznych.

Przewiduje się, że wydatki budżetu państwa wykonane zostaną w granicach limitu ustalonego ustawą budżetową.

Prowadzona analiza stopnia finansowania poszczególnych zadań w 2002 r. wykazuje, że na niektóre tytuły wydatków zaplanowano kwoty, które nie pokrywają pełnego zapotrzebowania. Dotyczy to przede wszystkim środków na wypłaty zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, dopłaty do ulgowych przejazdów w transporcie autobusowych oraz wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych. W związku z powyższym w przypadku wystąpienia oszczędności w finansowaniu innych tytułów wydatków Minister Finansów podejmie decyzje o zablokowaniu tej części planowanych wydatków i wystąpi do Sejmowej Komisji Finansów Publicznych w celu uzyskania zgody na utworzenie dodatkowej rezerwy celowej z przeznaczeniem na tytuły wydatków, dla których planowane na 2002 r. środki okazały się niewystarczające.

Rozdział III

Dochody budżetu państwa

1. Warunki realizacji dochodów budżetu państwa

Obserwowanemu w ostatnich latach pogorszeniu koniunktury gospodarczej towarzyszył spadek dynamiki dochodów budżetu państwa, w szczególności dynamiki podatków pośrednich. W warunkach silnego spadku popytu na rynku krajowym oraz utrzymywania się silnej złotówki, podmioty gospodarcze poszukiwały różnych form podtrzymania swojej rentowności. Znalazło to odzwierciedlenie przede wszystkim w racjonalizacji zatrudnienia, co przyniosło w następstwie ograniczenie liczby miejsc pracy. Sytuację na rynku pracy dodatkowo pogarszał znaczący wzrost liczby ludzi młodych, poszukujących pierwszej pracy. Konsekwencją była narastająca od 1998 r. fala bezrobocia. Zjawiskiem towarzyszącym pogorszeniu rentowności przedsiębiorstw była intensyfikacja legalnych i nielegalnych działań polegających na unikaniu płacenia podatków, co znajdowało swoje odzwierciedlenie w poziomie dochodów budżetowych i wzroście zaległości podatkowych.

Ministerstwo Finansów podejmuje szereg działań prawnych i organizacyjnych mających na celu usprawnienie działania aparatu skarbowego, m.in. poprzez nowelizację ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, wdrażanie systemów informatycznych EGAPOLTAX i EGASPRAW, poprawę funkcjonowania urzędów skarbowych, etc. Wydłużenie terminu zwrotu podatku VAT umożliwia aparatowi skarbowemu precyzyjną weryfikację prawidłowości wykazanych kwot zwrotu przez podatników, przez co przeciwdziała przypadkom wyłudzenia podatku.

Dochody budżetu państwa w latach 2002 – 2003 są pochodną sytuacji gospodarczej, rozwiązań systemowych o charakterze trwałym, tzn. takich, których skutki będą obecne także w latach następnych oraz dochodów o charakterze jednorazowym jak opłata restrukturyzacyjna i dochody z abolicji podatkowej, kompensowanych jednak przez skutki zmian wprowadzenia rozwiązań w postaci premii podatkowej i nowych przepisów w zakresie tworzenia rezerw bankowych. W ubiegłym roku wystąpiły jednorazowe dodatkowe dochody ze sprzedaży zabezpieczenia obligacji Brady'ego tzw. collateralu w wysokości 1,0 mld zł oraz licencji na UMTS w kwocie 2,7 mld zł. Również dochody z tytułu wpłat z zysku NBP, które podlegają znacznym fluktuacjom, w 2001 r. okazały się rekordowe i wyniosły 4,868,8 mln zł (wynikały one głównie ze zmiany metody księgowania w NBP z kasowej na memoriałową, wprowadzonej w połowie 2000 r.). Wpłata w 2002 r.

wyniosła 2.582,2 mln zł, a planowane dochody z tego tytułu w 2003 r. wynoszą 3.567,0 mln zł.

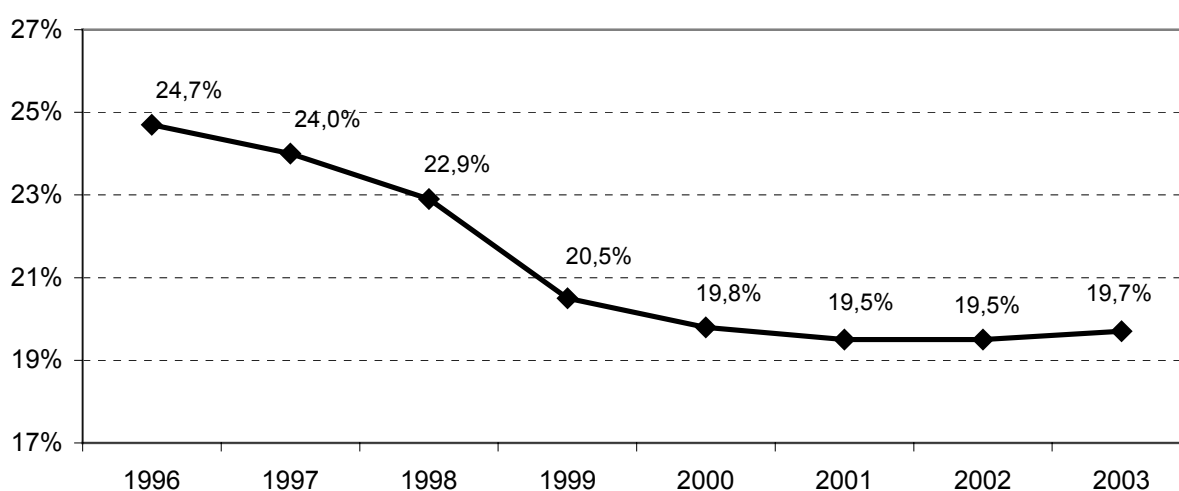
Dochody budżetu państwa w latach 2001 - 2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody budżetu państwa	mln zł	140 526,9	145 102,0	154 762,0
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	103,6	103,3	106,7
<i>Dynamika realna</i>	%%	98,2	101,1	104,3
<i>W relacji do PKB</i>	%%	19,5	19,5	19,7

Należy przypomnieć, że obok pogorszenia dynamiki wzrostu gospodarczego, na obniżenie relacji dochodów budżetu państwa do PKB, ma wpływ ewolucja finansów publicznych polegająca na przesunięciu części wpływów podatkowych do innych podmiotów sektora publicznego (zasadniczo do Kas Chorych, a w mniejszym stopniu do samorządów terytorialnych), jak również systematyczne obniżanie stawki podatku dochodowego od osób prawnych, z poziomu 40% w 1996 r. do 28% w 2002 r. i 27% w 2003 r., a także spadek poziomu stawek celnych.

Dochody budżetu państwa w relacji do PKB w latach 1996 – 2003 prezentuje poniższy wykres.

Dochody budżetu państwa w relacji do PKB

2. Zmiany systemowe

W celu stworzenia warunków do przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego na początku 2002 r., Rada Ministrów przedstawiła strategię gospodarczą rządu „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca”. Rozwiązania zasygnalizowane w tym dokumencie, dotyczące systemu fiskalnego, znalazły swoje odbicie w nowelizacjach ustaw podatkowych. Do zmian wpływających na zdynamizowanie wzrostu gospodarczego należy zaliczyć:

- przyspieszoną metodę amortyzacji; w pierwszym roku używania danego środka trwałego odpis amortyzacyjny, zaliczony do kosztów uzyskania przychodów, może wynieść 30% jego wartości początkowej; to rozwiązanie w zakresie PIT i CIT wprowadzane już w końcu 2002 r. będzie stanowić zachętę do inwestowania w nowo nabywane dobra inwestycyjne,
- kolejny etap obniżki stawek podatku dochodowego od osób prawnych, która to stawka w 2003 r. wyniesie 27%, co oznacza obniżenie stawki o kolejny punkt procentowy zgodnie z długookresowym tempem obniżki; proces obniżania stawek podatku stanowi skuteczne narzędzie sprzyjające poprawie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw oraz istotnie przyczynia się do napływu inwestycji zagranicznych,
- liczne zmiany porządkujące system podatkowy oraz ułatwiające rozpoczynanie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej (m.in. podwyższenie limitu przychodu i rozszerzenie zakresu przedmiotowego uprawniającego do opodatkowania w formie ryczału od dochodów ewidencjonowanych, ułatwienia przy zatrudnianiu absolwentów, etc.).

Narastanie zaległości podatkowych, będące odzwierciedleniem pogarszania się koniunktury w gospodarce, skłoniło Rząd do podjęcia działań mających na celu oddłużenie podmiotów gospodarczych poprzez rozwiązania zaproponowane w ramach ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców oraz o zmianie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Celem tego rozwiązania jest przywrócenie płynności finansowej, zdolności kredytowej, stworzenie warunków dla stabilizacji i rozwoju przedsiębiorstw oraz przywrócenie długookresowej zdolności konkurencyjności na rynku, a tym samym do wzrostu zatrudnienia. Propozycja ta dotyczy jednakże tylko tych przedsiębiorców, którzy przedstawią realny plan działania w celu ustabilizowania i dalszego rozwoju prowadzonej działalności, a także stworzą możliwości wzrostu zatrudnienia. Jednym z warunków umorzenia należności objętych restrukturyzacją jest wpłacenie przez przedsiębiorcę opłaty restrukturyzacyjnej, która zwiększy dochody budżetu państwa.

W celu likwidacji nawarstwiających się zatorów płatniczych, a poprzez to poprawienia płynności finansowej podmiotów gospodarczych zaproponowano:

- wprowadzenie premii podatkowej, polegającej na zaliczeniu do kosztów uzyskania przychodu należności nieściągalnych oraz rezerw utworzonych na te należności, które są niespłacone w okresie 6 miesięcy,
- wprowadzenie nowych przepisów w zakresie tworzenia rezerw bankowych (ustawa o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

Oba powyższe rozwiązania powinny istotnie przyczynić się do rozwiązania problemu zatorów płatniczych.

Obniżka stawki podatku akcyzowego na wyroby spirytusowe o 30%, powinna wpłynąć na obniżenie cen detalicznych tych wyrobów, co przyczyni się do zmniejszenia opłacalności przemytu i tym samym jego ograniczenia. Oczekiwany wzrost sprzedaży wyrobów spirytusowych wpłynie na poprawę kondycji finansowej firm z branży spirytusowej oraz związanych z tą branżą rolników dostarczających surowce do produkcji. Należy przypomnieć również, że realne obciążenie akcyzą na pozostałe wyroby alkoholowe (wino, piwo) w dalszym ciągu będzie ulegać obniżeniu, a akcyza na paliwa płynne zostanie utrzymana na realnym poziomie z 2002 r. Proces ten jest kontynuacją rozpoczętej w 2002 r., polityki polegającej na zmniejszaniu realnych obciążeń wynikających z opodatkowania akcyzą większości głównych towarów akcyzowych.

W 2001 r. wprowadzono zmiany w systemie podatkowym, które rozszerzały zakres bazy podatkowej. Głównymi tego rodzaju zmianami były: wprowadzenie opodatkowania niektórych (dotychczas zwolnionych od podatku) dochodów z kapitałów pieniężnych oraz podjęcie decyzji o opodatkowaniu podatkiem akcyzowym energii elektrycznej. Pierwsza z nich ma na celu ujednolicenie traktowania przez system podatkowy poszczególnych źródeł dochodów ludności. Natomiast obie zmiany wzmacniają stronę dochodową finansów państwa.

Do zmian sprzyjających rozwojowi instytucji społeczeństwa obywatelskiego należą: wprowadzenie możliwości odliczania darowizny na rzecz organizacji pożytku publicznego oraz składki na rzecz organów samorządu gospodarczego.

3. Dochody podatkowe

Przewidywane wykonanie dochodów podatkowych w 2002 r. wyniesie 130.505,5 mln zł. W porównaniu do ustawy budżetowej dochody te będą mniejsze o 1.193,2 mln zł, tj. o 0,9%.

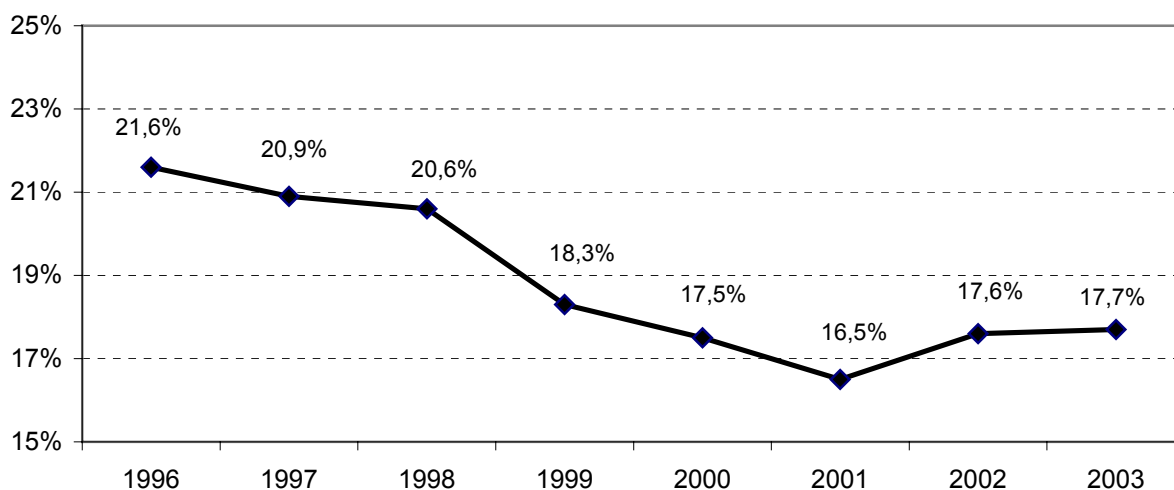
Prognozuje się, że dochody podatkowe w 2003 r. wyniosą 138.563,6 mln zł, tj. o 3,8% realnie więcej niż w 2002 r. (przy użyciu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych jako deflatora). Relacja tych dochodów do PKB w 2003 r. wzrośnie do poziomu 17,7%.

Dochody podatkowe budżetu państwa w latach 2001 - 2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody podatkowe	mln zł	119 101,3	130 505,5	138 563,6
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	99,5	109,6	106,2
<i>Dynamika realna</i>	%%	94,4	107,3	103,8
<i>W relacji do PKB</i>	%%	16,5	17,6	17,7

Podatkowe dochody budżetu państwa w relacji do PKB w latach 1996 - 2003 prezentuje poniższy wykres.

Podatkowe dochody budżetu państwa w relacji do PKB

3.1. Podatek od towarów i usług

W 2002 r. dochody budżetu państwa z tytułu podatku od towarów i usług (VAT) zostaną zrealizowane w wysokości 57.388,1 mln zł, tj. na poziomie niższym od planowanego w ustawie budżetowej o 662,8 mln zł, tj. o 1,1%. Na odmienny niż zakładano poziom dochodów wpływało:

- niższe niż zakładano na etapie ustawy budżetowej przewidywane wykonanie wskaźnika cen w 2002 r. (2,1% wobec 4,5% wzrostu zakładanego w ustawie),
- wprowadzenie możliwości wyboru kasowej (oraz kwartalnej zamiast miesięcznej) metody rozliczeń dla podatników, u których wysokość sprzedaży towarów, a także wartość eksportu towarów i usług nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym 800 tys. euro; w wyniku wprowadzenia ww. przepisu nastąpi przesunięcie strumienia dochodów z VAT, co skutkuje ubytkiem dochodów w 2002 r., przy braku istotnych zmian w poziomie dochodów w 2003 r.,
- wydłużenie terminu zwrotu podatku z 25 do 60 dni; rozwiązanie to umożliwia urzędom skarbowym weryfikację prawidłowości wykazanych kwot zwrotu przez podatników; wydłużenie terminu zwrotu wyeliminuje także przypadki wyludzenia podatku (zwłaszcza w eksporcie towarów).

Dochody budżetu państwa z podatku od towarów i usług w 2003 r. prognozowane są w wysokości 61.588,2 mln zł, tj. o 7,3% więcej niż w 2002 r. Relacja tych dochodów do produktu krajowego brutto zwiększy się z 7,7% w 2002 r. do 7,9% w 2003 r.

Prognozę dochodów z tytułu podatku od towarów i usług na 2003 r. sporządzono zakładając m.in. następujące wielkości makroekonomiczne:

- dynamika spożycia 102,8%,
- średnioroczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych 102,3%.

Prognoza na 2003 r. uwzględnia również zmiany systemowe, do których należy zaliczyć:

- rezygnację z przejściowej 12% stawki na towary dla dzieci i młodzieży,
- poprawę ściągalności bieżącej podatku VAT będącą następstwem podejmowanych działań mających na celu zaostrenie dyscypliny podatkowej.

Skutek finansowy wymienionych zmian w systemie podatku VAT szacowany jest na ok. 1.355,1 mln zł (w tym z tytułu poprawy ściągalności, ok. 1.200 mln zł).

Dochody budżetu państwa z podatku od towarów i usług w latach 2001 - 2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody z podatku od towarów i usług	mln zł	52.893,1	57.388,1	61.588,2
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	102,2	108,5	107,3
<i>Dynamika realna</i>	%%	96,9	106,3	104,9
<i>W relacji do PKB</i>	%%	7,3	7,7	7,9

3.2. Podatek akcyzowy

W 2002 r. dochody budżetu państwa z tytułu podatku akcyzowego szacowane są w wysokości 32.016,6 mln zł, tj. na poziomie niższym od planowanego w ustawie budżetowej o 477,0 mln zł, tj. o 1,5%. Niższe wykonanie dochodów jest zasadniczo pochodną obniżenia, począwszy od października br., o 30% stawki podatku akcyzowego od wyrobów spirytusowych, jak również późniejszego niż pierwotnie zakładano wprowadzenia akcyzy na energię elektryczną.

Dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego w 2003 r. prognozuje się w wysokości 33.765,0 mln zł, tj. o 5,5% (realnie o 3,1%) więcej niż przewidywane wykonanie w 2002 r. Relacja dochodów budżetu państwa z podatku akcyzowego do produktu krajowego brutto pozostanie na poziomie 4,3%.

Szacuje się, że wpływy z podatku akcyzowego w 2003 r. w podziale na główne grupy towarów wyniosą:

mln zł

Wyszczególnienie	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4
Dochody z podatku akcyzowego, w tym od:	28.860,5	32.016,6	33.765,0
- paliw silnikowych	13.213,1	14.291,2	14.766,2
- wyrobów spirytusowych	4.199,8	3.684,2	3.346,7
- piwa	2.029,8	2.121,6	2.181,0
- wyrobów tytoniowych	7.305,2	7.994,0	8.283,6
- pozostałych wyrobów akcyzowych	2.112,6	2.125,6	2.243,7
- energii elektrycznej	-	1.700,0	2.543,8
- ściągальność podatku akcyzowego	-	100,0	400,0

Prognoza dochodów z tytułu podatku akcyzowego na 2003 r. została opracowana z uwzględnieniem prognozy zmiany wolumenu sprzedaży głównych wyrobów akcyzowych. Ponadto uwzględniono *uwarunkowania systemowe*, do których należą:

- obowiązywanie podatku akcyzowego na energię elektryczną przez cały 2003 r.,
- utrzymanie stawek podatku akcyzowego dla wyrobów spirytusowych na nominalnym poziomie z końca 2002 r.; średnioroczny poziom stawki spadnie jednak w stosunku do 2002 r., co jest skutkiem obniżenia jej w październiku 2002 r. o 30% i wynikających z tego faktu skutków przechodzących; z tego tytułu średnioroczny poziom stawki na wyroby spirytusowe będzie niższy o 24,3% od poziomu z 2002 r.,
- wprowadzenie podwyżki stawek podatku akcyzowego na paliwa silnikowe, która średniorocznie wyniesie 2,3%,

- w przypadku stawki podatku akcyzowego na wyroby tytoniowe, zakłada się wzrost średnioroczny na poziomie 6,3%,
- utrzymanie na nominalnym poziomie z końca 2002 r. stawek podatku akcyzowego na wino i piwo, co oznacza ich realne obniżenie,
- poprawa efektywności działania służb skarbowych w ściąganiu podatku akcyzowego od wyrobów spirytusowych i papierosów (dodatkowe dochody w kwocie ok. 400,0 mln zł).

Dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego w latach 2001 - 2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody z podatku akcyzowego	mln zł	28.860,5	32.016,6	33.765,0
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	105,7	110,9	105,5
<i>Dynamika realna</i>	%%	100,2	108,7	103,1
<i>W relacji do PKB</i>	%%	4,0	4,3	4,3

3.3. Podatek od gier

Szacuje się, że w 2002 r. dochody budżetu państwa z tytułu podatku od gier zostaną zrealizowane w wysokości 680,0 mln zł, tj. na poziomie niższym niż zaplanowano w ustawie budżetowej o 100,0 mln zł (o 12,8%).

Dochody budżetu państwa z tytułu podatku od gier na 2003 r. założono w wysokości 860,0 mln zł, tj. o 26,5% więcej niż w 2002 r.

Prognoza dochodów na 2003 r. została opracowana z uwzględnieniem wykonania dochodów w 2002 r. oraz tendencji rozwojowej rynku gier.

3.4. Podatek dochodowy od osób prawnych

W 2002 r. dochody budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych szacuje się w wysokości 15.379,7 mln zł. Prognozowane dochody będą wyższe od wpływów z podatku od osób prawnych przyjętych w ustawie budżetowej o 1.545,9 mln zł, tj. o 11,2%.

Wykonanie dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych w 2002 r. jest pochodną nie tylko kształtu systemu podatkowego, ale także lepszej niż zakładano kondycji finansowej podmiotów gospodarczych.

Wzrost aktywności gospodarczej przedsiębiorstw będący m.in. następstwem obniżenia kosztów osobowych, poprawy efektywności wykorzystania zasobów, osłabienia kursu złotego w stosunku do euro i dolara amerykańskiego, połączone ze wzrostem popytu krajowego, przyczyniły się do wzrostu marży zysku przedsiębiorstw, a w konsekwencji do wzrostu realizowanych zysków¹.

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych w 2003 r. prognozowane są w wysokości 14.394,7 mln zł, tj. o 6,4% mniej niż w 2002 r. Relacja dochodów budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych do produktu krajowego brutto w 2003 r. wyniesie 1,8%.

Prognozę dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych na 2003 r. sporządzono zakładając m.in. następujące wielkości makroekonomiczne:

- średnioroczna dynamika cen produkcji przemysłowej 102,0%,
- średnioroczna dynamika cen inwestycyjnych 102,0%,
- dynamika produktu krajowego brutto 103,5%.

Prognoza uwzględnia również zmiany systemowe takie jak:

- obniżenie stawki podatku o 1 pkt proc. do poziomu 27%, co jest zgodne z dotychczasowym trendem w tym podatku; według pierwotnych zamierzeń stawka w przyszłym roku miała ulec obniżeniu o 4 pkt proc., jednakże w związku z potrzebą obniżenia deficytu budżetu państwa zdecydowano się na niższą redukcję stawki. Należy jednakże zaznaczyć, iż proces obniżania stawek podatku CIT jest zbieżny z obserwowanym w krajach Unii Europejskiej i krajach kandydackich, stanowiąc skuteczne narzędzie sprzyjające poprawie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw oraz istotnie przyczyniając się do wzrostu napływu inwestycji zagranicznych,
- wprowadzenie 30%-owej stawki amortyzacyjnej od części środków trwałych w pierwszym roku podatkowym,
- wprowadzenie możliwości zaliczania składek na rzecz organizacji pracodawców do kosztów uzyskania przychodów,
- przepisy umożliwiające skorzystanie z premii podatkowej (możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodu należności nieściągalnych oraz rezerw utworzonych na te należności, które są niespłacone w okresie 6 miesięcy),
- zmiana przepisów w zakresie rezerw bankowych.

¹ W pierwszym półroczu 2002 r. zysk brutto przedsiębiorstw był wyższy o 2,9% od osiągniętego w analogicznym okresie 2001 r. (17.926,2 mln zł w I półroczu 2001 r.) i wyniósł 18.447,5 mln zł. W analogicznym okresie wskaźnik rentowności obrotu brutto wzrósł o 0,1 pkt proc. tj. do poziomu 1,4%.

Prognozę wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych na 2003 r. sporządzono prognozując dynamikę dochodu, dynamikę odliczeń od dochodu oraz odliczeń od podstawy opodatkowania. Podobnie jak w bieżącym roku udział jednostek samorządu terytorialnego w całości wpływów z tego podatku pozostanie na poziomie 5,5%.

Dochody budżetu państwa z podatku od osób prawnych w latach 2001 - 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody z podatku dochodowego od osób prawnych	mln zł	13.219,7	15.379,7	14.394,7
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	78,4	116,3	93,6
<i>Dynamika realna</i>	%%	74,3	113,9	91,5
<i>W relacji do PKB</i>	%%	1,8	2,1	1,8

3.5. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Szacuje się, że w 2002 r. dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych zostaną zrealizowane w wysokości 25.041,1 mln zł i będą niższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej o 1.499,3 mln zł, tj. o 5,6%.

Na niższe prognozowane wykonanie dochodów w 2002 r., w odniesieniu do wielkości założonych w ustawie budżetowej na 2002 r., złożyły się przede wszystkim:

- niższa od prognozowanej dynamika wzrostu: nominalnych wynagrodzeń w gospodarce narodowej, zatrudnienia w gospodarce narodowej oraz liczby emerytów i rencistów, które są czynnikami kształtującymi bazę do opodatkowania,
- słabsza od zakładanej w ustawie budżetowej na 2002 r. realizacja dochodów z tytułu zryczałtowanego podatku od niektórych przychodów z kapitałów pieniężnych.

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych w 2003 r. prognozowane są w wysokości 27.995,7 mln zł, tj. o 11,6% więcej niż przewidywane wykonanie w 2002 r. (realnie o 9,1%). Relacja dochodów budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych do produktu krajowego brutto wzrośnie do poziomu 3,6%.

Prognozę dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych na 2003 r. sporządzono zakładając m.in. następujące wielkości makroekonomiczne determinujące podstawę do opodatkowania:

- realną dynamikę wzrostu wynagrodzeń w gospodarce narodowej (101,2%), emerytur i rent pracowniczych (101,9%), emerytur i rent rolniczych (101,4%),
- dynamikę zatrudnienia w gospodarce narodowej (100,8%), ustabilizowanie liczby emerytów i rencistów pracowniczych (100,0%) oraz spadek liczby emerytów i rencistów rolniczych (97,9%),
- średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (2,3%).

W porównaniu z rokiem poprzednim nie ulegną zmianie następujące czynniki kształtujące prognozowaną wielkość wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych:

- wysokość stawek nominalnych podatku, które wyniosą: 19%, 30%, 40%,
- wysokości progów podatkowych,
- wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne, jak w roku ubiegłym na poziomie 7,75%,
- udział samorządów we wpływach z podatku, który wyniesie 30,1% (od 2003 r. przestaje obowiązywać ustawa o restrukturyzacji górnictwa i hutnictwa, która zwiększała dochody gmin górniczych o 5%, w porównaniu z pozostałymi gminami),
- zasady wspólnego rozliczania się małżonków oraz rodziców samotnie wychowujących dziecko (dzieci).

Prognoza wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych na 2003 r. uwzględnia także skutki proponowanych na ten rok zmian systemowych oraz projekcje dotyczące wykorzystania ulg, odliczeń od dochodu i podatku, tj.:

- zmianę zasad amortyzacji środków trwałych,
- umożliwienie zaliczania do kosztów uzyskania przychodów składek na rzecz organizacji zrzeszających przedsiębiorców i pracodawców,
- zmianę ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- dodatkowe dochody z tytułu wprowadzenia w życie ustawy o jednorazowym opodatkowaniu nieujawnionego dochodu oraz o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa i ustawy – Kodeks karny skarbowy,
- zmniejszenie dochodów z tytułu wejścia w życie ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców oraz o zmianie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy,
- poprawę ściągальności podatku.

Skutek finansowy z tytułu poprawy ściągальności podatku szacuje się na ok. 250 mln zł.

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2001 - 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych	mln zł	23 444,2	25 041,1	27 995,7
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	101,5	106,8	111,6
<i>Dynamika realna</i>	%%	96,2	104,6	109,1
<i>W relacji do PKB</i>	%%	3,3	3,4	3,6

4. Dochody niepodatkowe

Szacuje się, że w 2002 r. dochody niepodatkowe zostaną zrealizowane w wysokości 14.129,6 mln zł i będą wyższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej o 792,7 mln zł, tj. o 5,9%.

Prognozuje się, że w 2003 r. dochody niepodatkowe osiągną kwotę 16.021,2 mln zł, tj. nominalnie o 13,4%, a realnie o 10,8% powyżej poziomu z 2002 r. Relacja dochodów niepodatkowych do produktu krajowego brutto wzrośnie z 1,9% w 2002 r. do 2,0% w 2003 r.

Dochody niepodatkowe w latach 2001 – 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody niepodatkowe w tym:	mln zł	20.252,8	14.129,6	16.021,2
Dywidenda	“	888,8	682,0	670,0
Wpłaty z zysku NBP	“	4.868,8	2.582,2	3.567,0
Dochody jednostek budżetowych	“	9.154,5	6.055,4	6.051,8
Pozostałe dochody niepodatkowe	“	1.097,6	828,0	598,2
Wpłaty gmin	“	182,6	247,0	275,4
Cło	“	4.060,5	3.735,0	3.535,0
Opłata restrukturyzacyjna	“			1.323,8
<i>Dynamika nominalna dochodów niepodatkowych</i>	%%	127,5	69,8	113,4
<i>Dynamika realna dochodów niepodatkowych</i>	%%	120,8	68,3	110,8
<i>W relacji do PKB</i>	%%	2,8	1,9	2,0

4.1. Cło

Szacuje się, że w 2002 r. dochody z cła zostaną zrealizowane w wysokości 3.735,0 mln zł i będą wyższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej o 256,0 mln zł, tj. o 7,4%.

Prognozuje się, że w 2003 r. dochody z cła wyniosą 3.535,0 mln zł i będą niższe od dochodów przewidywanych w 2002 r. o 5,4%. Relacja tych dochodów do produktu krajowego brutto spadnie z 0,50% w 2002 r. do 0,45% w 2003 r.

Do prognozy dochodów z cła w 2003 r. przyjęto m.in. następujące założenia:

- import (wg statystyki GUS) na poziomie 56.829,0 mln USD, tj. o 9,2% wyższy niż przewidywany w 2002 r.,
- udział importu nie podlegającego ocłeniu 8%,
- prognozę efektywnej stawki celnej, uwzględniającej zawarte przez Polskę porozumienia przesądzające o liberalizacji poziomu stawek celnych w 2003 r.,
- udzielenie kontyngentów celnych w kwocie 1.120,0 mln zł, tj. na poziomie z 2002 r. oraz stopień ich wykorzystania analogiczny do lat ubiegłych,
- wartość cła z importu nierejestrowanego w wysokości 77,0 mln zł.

Dochody budżetu państwa z tytułu cła w latach 2001 – 2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody z cła	mln zł	4.060,5	3.735,0	3.535,0
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	79,9	92,0	94,6
<i>Dynamika realna</i>	%%	75,8	90,1	92,5
<i>W relacji do PKB</i>	%%	0,6	0,5	0,5

4.2. Dywidendy i wpłaty z zysku

Na dochody budżetu państwa z tytułu dywidend i wpłat z zysku składają się następujące pozycje:

- wpłaty z zysku od przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa,
- dywidendy od udziałów Skarbu Państwa w spółkach.

Szacuje się, że w 2002 r. dochody budżetu państwa z dywidend i wpłat z zysku zostaną zrealizowane w wysokości 682,0 mln zł i będą wyższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej o 82,0 mln zł, tj. o 13,7%.

W 2003 r. dochody z dywidend i wpłat z zysku prognozowane są w kwocie 670,0 mln zł, tj. nominalnie o 1,8% poniżej poziomu z 2002 r. Relacja tych dochodów do produktu krajowego brutto w 2003 r. wyniesie 0,1%.

Prognozę dochodów na 2003 r. opracowano z uwzględnieniem następujących założeń:

- zmniejszenia liczby podmiotów zobowiązanych do dokonania wpłat z zysku w wyniku planowanej prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa,
- utrzymania stawki wpłat z zysku od przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa na niezmienionym poziomie, tj. 15%.

Dochody budżetu państwa z dywidend i wpłat z zysku w latach 2001 – 2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dywidendy i wpłaty z zysku	mln zł	888,8	682,0	670,0
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	95,6	76,7	98,2
<i>Dynamika realna</i>	%%	90,6	75,2	96,0
<i>W relacji do PKB</i>	%%	0,1	0,1	0,1

4.3. Dochody jednostek budżetowych

Głównymi pozycjami dochodów jednostek budżetowych są dochody w następujących działach: administracja publiczna, wymiar sprawiedliwości, obsługa długu publicznego, gospodarka mieszkaniowa, różne rozliczenia oraz transport i łączność.

Szacuje się, że w 2002 r. dochody jednostek budżetowych zostaną zrealizowane w wysokości 6.055,4 mln zł i będą wyższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej o 45,6 mln zł, tj. o 0,8%.

Dochody budżetu państwa z tytułu dochodów jednostek budżetowych w 2003 r. prognozowane są w wysokości 6.051,8 mln zł, co oznacza w porównaniu z 2002 r. zmniejszenie o 0,1%. Relacja tych dochodów do produktu krajowego brutto pozostanie na poziomie 2002 r. i wyniesie 0,8%.

Dochody jednostek budżetowych w latach 2001 – 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody jednostek budżetowych	mln zł	9.154,5	6.055,4	6.051,8
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	140,3	66,1	99,9
<i>Dynamika realna</i>	%%	133,0	64,8	97,7
<i>W relacji do PKB</i>	%%	1,3	0,8	0,8

4.4. Wpłaty z zysku NBP

W 2002 r. dochody budżetu państwa z tytułu wpłat z zysku Narodowego Banku Polskiego wyniosły 2.582,2 mln zł. Wpłata z zysku NBP do budżetu państwa w 2002 r. stanowiła kwotę ostatecznego rozliczenia zysku NBP wypracowanego w 2001 r. (2.696,1 mln zł) pomniejszonego o odpisy na fundusze własne banku centralnego (113,9 mln zł).

W 2003 r. wpływy do budżetu państwa pochodzące z wpłat z zysku NBP prognozuje się w wysokości 3.567,0 mln zł, co oznacza wzrost o 38,1% w porównaniu z 2002 r. Relacja tych dochodów do produktu krajowego brutto wzrosła z 0,35% w 2002 r. do 0,45% w 2003 r. Prognozowany na 2003 r. wzrost wpłaty z zysku NBP związany jest z przewidywaną poprawą wyniku finansowego NBP w 2002 r. w porównaniu do 2001 r. Poprawa ta wynika z wyższej dynamiki przychodów ogółem banku centralnego niż dynamika kosztów ogółem ponoszonych przez NBP.

Na poziom przychodów ogółem wpływają przede wszystkim przychody z inwestowanych za granicą oficjalnych aktywów rezerwowych oraz kształtowanie się kursu złotego w stosunku do dolara amerykańskiego i euro. W 2002 r. oczekuje się spadku przychodów NBP od „obligacji konwersyjnych” w porównaniu z rokiem poprzednim ze względu na kontynuację operacji bezwarunkowej sprzedaży tych papierów wartościowych.

Oczekiwany spadek kosztów ogółem NBP w 2002 r. wynika z wielokrotnych redukcji stóp procentowych NBP oraz obniżenia skali operacyjnej nadpłynności sektora bankowego, co wpłynęło na spadek kosztów banku centralnego z tytułu dyskonta i odsetek od papierów wartościowych.

Wpłaty z zysku NBP w latach 2001 - 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Wpłaty z zysku NBP	mln zł	4.868,8	2.582,2	3.567,0
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	220,7	53,0	138,1
<i>Dynamika realna</i>	%%	209,2	51,9	135,0
<i>W relacji do PKB</i>	%%	0,7	0,3	0,5

4.5. Pozostałe dochody niepodatkowe

Główną pozycję w pozostałych dochodach niepodatkowych stanowią różnego rodzaju wpłaty o charakterze sankcyjnym, a zwłaszcza odsetki od zaległych zobowiązań podatkowych i innych wobec budżetu państwa pomniejszone o odsetki płacone przez urzędy skarbowe podatnikom.

Szacuje się, że w 2002 r. pozostałe dochody niepodatkowe zostaną zrealizowane w wysokości 828,0 mln zł i będą niższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej o 211,3 mln zł, tj. o 20,3%. Obniżenie wartości pozostałych dochodów niepodatkowych w stosunku do ustawy wynika głównie z faktu, iż w pierwszym półroczu 2002 r. urzędy skarbowe wypłaciły podmiotom odsetki w wysokości 237,3 mln zł, tj. 340,7% kwoty zrealizowanej w analogicznym okresie roku ubiegłego. Ponadto nastąpiło znaczne obniżenie poziomu odsetek od nieterminowych wpłat podatków – głównej pozycji pozostałych dochodów niepodatkowych.

Prognozuje się, że pozostałe dochody niepodatkowe w 2003 r. wyniosą 598,2 mln zł, tj. w porównaniu z 2002 r. wystąpi spadek o 27,7%. Relacja tych dochodów do produktu krajowego brutto pozostanie na poziomie 2002 r., tj. 0,1%.

Prognozę dochodów na 2003 r. opracowano z uwzględnieniem następujących założeń:

- zmniejszenia wysokości odsetek od zaległych zobowiązań podatkowych, co wynika z tendencji obniżania stóp procentowych w gospodarce,
- zmniejszenia się stanu zaległości podatkowych w wyniku ich restrukturyzacji.

Pozostałe dochody niepodatkowe w latach 2001-2003 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Pozostałe dochody niepodatkowe	mln zł	1.097,6	828,0	598,2
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	107,8	75,4	72,2
<i>Dynamika realna</i>	%%	102,2	73,9	70,6
<i>W relacji do PKB</i>	%%	0,2	0,1	0,1

4.6. Wpłaty gmin

Szacuje się, że dochody budżetu państwa z tytułu wpłat gmin na zwiększenie części podstawowej subwencji ogólnej w 2002 r. wyniosą 247,0 mln zł, co stanowi 100,0% kwoty określonej w ustawie budżetowej na 2002 r.

Prognozuje się, że wpłaty gmin w 2003 r. wyniosą 275,4 mln zł, co oznacza w porównaniu z 2002 r. wzrost o 11,5%.

Wpłaty gmin w latach 2001 – 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Wpłaty gmin	mln zł	182,6	247,0	275,4
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	141,7	135,3	111,5
<i>Dynamika realna</i>	%%	134,3	132,5	109,0
<i>W relacji do PKB</i>	%%	0,0	0,0	0,0

4.7. Opłata restrukturyzacyjna

W 2003 r. prognozowane są dochody z tytułu opłaty restrukturyzacyjnej w kwocie 1.323,8 mln zł, co stanowi 0,17% PKB. Dochody te wynikają z rozwiązania zaproponowanego w ramach ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców oraz o zmianie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Przy planowaniu dochodów budżetu państwa z tytułu opłaty restrukturyzacyjnej wzięto pod uwagę stan zaległości, oczekiwany stopień partycypacji w programie oraz zróżnicowanie stawek opłaty na różne grupy przedsiębiorstw.

4.8. Dochody zagraniczne

Na kwotę dochodów zagranicznych składają się odsetki od udzielonych przez Polskę kredytów i pożyczek zagranicznych oraz od rachunków specjalnych, odsetki otrzymane od podmiotów gospodarczych z tytułu udostępnionych kredytów zagranicznych, prowizje z tytułu gwarantowania kredytów zagranicznych, a w 2002 r. dodatkowo dochody związane z zarządzaniem długiem zagranicznym oraz inne wpływy z tytułu gwarancji i poręczeń.

Szacuje się, że w 2002 r. dochody zagraniczne wyniosą 466,9 mln zł i będą o 400,8 mln zł, tj. o 606,8% wyższe od dochodów przyjętych w ustawie budżetowej.

Na wyższe dochody zagraniczne w 2002 r. największy wpływ ma realizacja dochodów nieplanowanych, tj.:

- dochodów związanych z zarządzaniem długiem zagranicznym w wysokości 328,1 mln zł (dochody ze sprzedaży "collaterali" w wysokości 228,9 mln zł oraz premia i odsetki od sprzedaży obligacji nominowanych w USD w wysokości 99,2 mln zł),
- innych wpływów z tytułu gwarancji i poręczeń w wysokości 37,5 mln zł.

Dochody zagraniczne budżetu państwa w 2003 r. prognozuje się w kwocie 177,2 mln zł.

Dochody zagraniczne w latach 2001 – 2003 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2001	2002 PW	2003 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody zagraniczne	mln zł	1.172,9	466,9	177,2
<i>Dynamika nominalna</i>	%%	876,4	39,8	38,0
<i>Dynamika realna</i>	%%	830,7	39,0	37,1
<i>W relacji do PKB</i>	%%	0,2	0,1	0,0

Rozdział IV

Wydatki budżetu państwa w 2003 r.

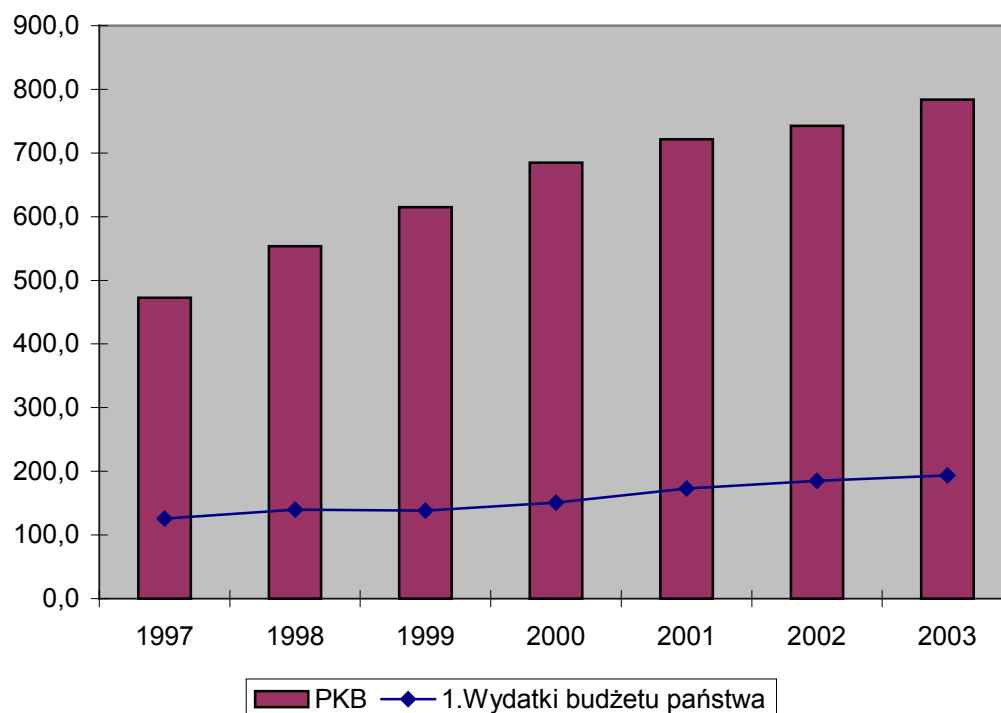
Ustalony w projekcie ustawy budżetowej limit wydatków na rok 2003 wynosi 193.496.000 tys. zł.

W stosunku do przewidywanego wykonania wydatków budżetu państwa w 2002 r. jest to nominalnie o 4,5% więcej, co oznacza realny wzrost o 2,2%.

W stosunku do szacowanego PKB wydatki budżetu państwa w 2003 r. będą stanowiły 24,7%. Przewiduje się, że w 2002 r. udział wydatków budżetu państwa w PKB wyniesie 24,9%.

Udział wydatków budżetu państwa w PKB w latach 1997 - 2003 wynosi odpowiednio: 26,6%, 25,1%, 22,5%, 22,1%, 23,9%, 24,9%, 24,7%. Zmniejszenie tego udziału w latach 1999-2000 było spowodowane zmianami w sektorze finansów publicznych. W wyniku reform część wydatków została przypisana jednostkom samorządu terytorialnego oraz Kasom Chorych. Jednak począwszy od 2001 r. udział wydatków ponownie wzrasta w wyniku decyzji związanych z nowymi zadaniami rządu (modernizacja armii, zwiększone nakłady na integracje z Unią Europejską, reforma oświaty).

w mld zł

Wydatki na zadania finansowane z budżetu państwa w 2003 r. będą dodatkowo wspierane środkami bezzwrotnymi pochodzącymi z zagranicy o kwotę 6.118.549 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa realizowane są przez: ministrów, wojewodów i innych dysponentów części budżetowych. Każdy wydatek budżetu państwa przypisany jest do określonego dysponenta części budżetowej, w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, a ponadto określony jest charakter ekonomiczny wydatku (tj. określenie czy jest to dotacja lub subwencja, świadczenie na rzecz osób fizycznych, wydatek bieżący jednostek budżetowych, wydatek majątkowy, rozliczenie z bankami, obsługa długu publicznego). Takie „adresowanie” wydatków zawarte jest w załączniku nr 2 do projektu ustawy budżetowej, który jest załącznikiem podstawowym informującym o wielkości i strukturze wydatków. Niektóre wydatki uszczegółowione są dodatkowo w pozostałych załącznikach do ustawy.

1. Struktura wydatków

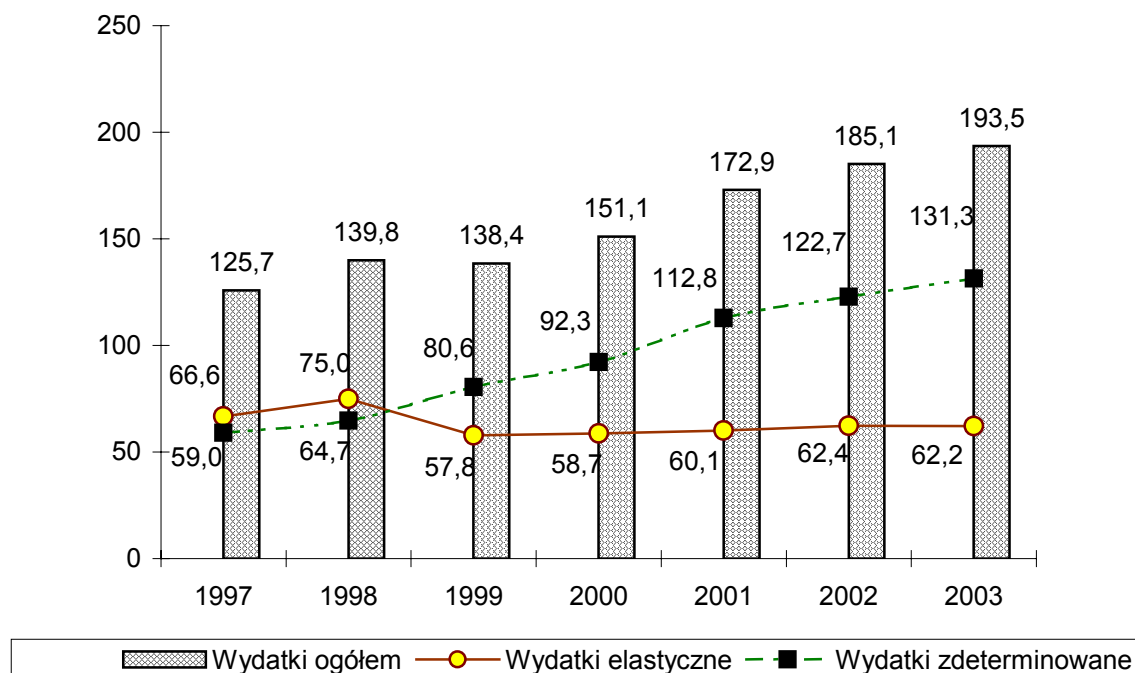
Strukturę wydatków budżetu państwa w 2003 r., podobnie jak w latach poprzednich, kształtuje kwota środków jakie bezwzględnie trzeba przeznaczyć na finansowanie wydatków prawnie zdeterminowanych.

Proporcje pomiędzy wydatkami, które bezwzględnie muszą być sfinansowane, a wydatkami jakie można uznać za elastyczne w latach 1999-2003 przedstawia poniższe zestawienie:

Wydatki	1999 r.	2000 r.	2001 r.	PW 2002 r.	Ustawa 2003 r.
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wydatki zdeterminowane	58,2	61,1	65,2	66,3	67,8
Wydatki elastyczne	41,8	38,9	34,8	33,7	32,2

Jak z powyższego wynika udział wydatków prawnie zdeterminowanych w wydatkach ogółem w 2003 r. wynosi 67,8% i jest wyższy niż w 2002 r. o 1,5 punktu procentowego.

w mld zł

Od 1999 r. udział wydatków prawnie zdeterminowanych wyraźnie wzrasta, co jest wynikiem przede wszystkim znacznych kosztów jakie budżet państwa ponosi po wprowadzeniu w życie reformy ubezpieczeń społecznych i reformy w ochronie zdrowia oraz rozwiązań systemowych dotyczących finansowania niektórych wydatków zaliczonych do tej grupy.

W 2003 r. udział ten byłby niższy niż w 2002 r. o 0,2% punktu procentowego, ale od 2003 r. utworzona została nowa część klasyfikacji budżetowej - Sądy powszechne, której projekt budżetu zgodnie z art. 178 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, Minister Finansów włącza do projektu budżetu państwa na zasadach określonych w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, podobnie jak projekty budżetów urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.

Wydatki prawnie zdeterminowane

Wydatki zaliczone do grupy wydatków prawnie zdeterminowanych w 2003 r. wyniosą 131.266.463 tys. zł i w stosunku do ubiegłego roku będą wyższe o 8.524.406 tys. zł, wobec przyrostu wydatków ogółem wynoszącego 8.394.368 tys. zł.

Do wydatków prawnie zdeterminowanych zaliczono:

- subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego (bez subwencji drogowej) – 29.309.500 tys. zł,
- finansowanie dróg – 4.429.860 tys. zł,
- koszty obsługi długu publicznego – 27.058.979 tys. zł,
- dotację dla FUS – 27.967.454 tys. zł,
- dotację dla KRUS – 15.043.199 tys. zł,
- świadczenia emerytalno-rentowe żołnierzy i funkcjonariuszy oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku – 8.368.942 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie społeczne za osoby przebywające na urloпах wychowawczych i macierzyńskich oraz za osoby niepełnosprawne – 1.043.904 tys. zł,
- dotacja dla Funduszu Alimentacyjnego – 1.249.230 tys. zł
- dotacja dla Funduszu Pracy – 3.944.000 tys. zł,
- zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze – 5.940.875 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane z budżetu państwa – 619.403 tys. zł,
- wydatki urzędów naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 1.709.464 tys. zł,
- wydatki sądów powszechnych – 3.426.665 tys. zł,
- dopłaty do wykupu kredytów mieszkaniowych i refundacja premii gwarancyjnych wypłaconych oszczędzającym na książeczkach mieszkaniowych – 1.154.988 tys. zł .

Na wzrost wydatków prawnie zdeterminowanych wpłynęło przede wszystkim wyższe niż w 2002 r. przeznaczenie środków na:

- subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego (bez subwencji drogowej) o 1.876.667 tys. zł,
- wydatki z tytułu obsługi długu publicznego – 1.368.979 tys. zł,
- wypłaty zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych o 955.664 tys. zł, oraz
- zaliczenie od 2003 r. do tej grupy wydatków realizowanych przez sądy powszechne w wysokości 3.426.665 tys. zł.

Wydatki uznane za elastyczne

Na wydatki uznane za elastyczne planuje się wydatkować 62.229.537 tys. zł, tj. 32,2% ogółu zaplanowanych na 2003 r. wydatków budżetu państwa. W porównaniu do 2002 r. wydatki te będą niższe o 130.038 tys. zł, tj. o 0,2% co oznacza, że realnie będą niższe o 2,4%.

Wydatki elastyczne obejmują przede wszystkim: wynagrodzenia i wydatki rzeczowe (bieżące) jednostek budżetowych, dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego, dotacje dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (dotacje do szkół wyższych, jednostek naukowo-badawczych itp.), dotacje do podmiotów gospodarczych i dotacje do jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz wydatki majątkowe. Wydatki na wynagrodzenia i wydatki rzeczowe (bieżące) jednostek zaliczanych do sfery budżetowej będą stanowiły ok. 45,0% ogółu wydatków uznanych za elastyczne .

2. Wydatki w układzie zadaniowym

Wydatki przedstawione w takim układzie informują o najważniejszych zadaniach finansowanych przez budżet państwa, bez względu na to kto jest dysponentem środków.

1. Pierwszą bardzo ważną grupą wydatków są wydatki związane z wypłatą świadczeń z ubezpieczenia społecznego i wydatki o charakterze socjalnym. Do wydatków tych zaliczono wydatki klasyfikowane w dziale obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (53.680.553 tys. zł) i opieka społeczna (15.887.620 tys. zł), a ponadto wydatki o charakterze socjalnym sklasyfikowane w innych działach gospodarki narodowej, a mianowicie:
 - dopłaty do ulgowych przejazdów w transporcie kolejowym – 200.000 tys. zł; wydatki na ten cel zaliczone są do działu transport i łączność w związku z tym, że środki otrzymują przewoźnicy, ale sam wydatek ma charakter socjalny,
 - dopłaty do ustawowych ulg w transporcie autobusowym – 400.000 tys. zł; wydatki ujęte są w dziale transport i łączność i analogicznie jak w poprzednim przypadku mają charakter socjalny,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane w dziale ochrona zdrowia – 498.416 tys. zł,
 - dopłaty do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych – 3.000 tys. zł; dotacja zaklasyfikowana jest do działu hotele i restauracje,
 - dotację do Funduszu Kościelnego – 78.548 tys. zł; dotacja ujęta jest w dziale różne rozliczenia, do wydatków socjalnych zaliczono środki przeznaczone na

opłacenie składek z tytułu ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego za osoby duchowne oraz dofinansowanie działalności charytatywno-opiekuńczej.

Łącznie wydatki zaliczone do tej grupy w 2003 r. wyniosą 70.748.137 tys. zł i będą wyższe od wydatków w 2002 r. (68.938.586 tys. zł) o 1.819.804. zł, tj. o 2,6%, przede wszystkim w związku wyższymi o 955.664 tys. zł wydatkami związanymi z wypłatą zasiłków rodzinnych pielęgnacyjnych i wychowawczych. Wydatki na ubezpieczenia społeczne i wydatki socjalne zaangażują 36,6% zaplanowanych na 2003 r. wydatków budżetu państwa, a ich udział w PKB wyniesie 9,0%.

2. Drugą znaczącą grupę wydatków stanowią wydatki dla których wspólnym mianownikiem jest zapewnienie finansowania podstawowych zadań państwa jakimi są: funkcjonowanie państwa łącznie z utrzymaniem sił zbrojnych, zapewnieniem ładu i bezpieczeństwa wewnętrznego, spłatą zaciągniętych długów i zobowiązań.

Do grupy tej zaliczono wydatki sklasyfikowane w działach:

- wymiar sprawiedliwości – 5.835.477 tys. zł (w 2002 r. – 5.057.667 tys. zł); w porównaniu do 2002 r. wydatki przeznaczone na zadania realizowane w tym dziale będą wyższe o 15,4%, a realnie 12,8%, w wyniku zaplanowania wyższych o 29,3% wydatków przez sądy powszechne. Wydatki realizowane przez sądy powszechne stanowią 57,0% wydatków zaliczanych do tego działu,
- bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 8.211.824 tys. zł (w 2002 r. – 7.849.908 tys. zł); wydatki zaplanowane w 2003 r. na zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego będą wyższe niż w 2002 r. o 4,6%, tj. realnie o 2,2%. Najwyższy wzrost wydatków przewidziano na zadania realizowane przez Straż Pożarną o 6,8% oraz przez Policję o 4,6%, których budżety stanowią 82,8% wydatków zaplanowanych w tym dziale,
- obrona narodowa – 10.099.591 tys. zł (w 2002 r. – 9.435.568 tys. zł); w ramach ogólnej kwoty przeznaczonej na finansowanie zadań w dziale obrona narodowa na realizację programów modernizacji Sił Zbrojnych przeznaczono 2.190.738 tys. zł, tj. o 374.229 tys. zł więcej niż w 2002 r., z tego na zakup sprzętu i uzbrojenia zaplanowano 1.983.981 tys. zł, a na pozostałe inwestycje – 207.257 tys. zł. Wydatki na obronę narodową w 2003 r. będą wyższe od przewidywanego wykonania 2002 r. o 7,0%, tj. realnie o 4,6%,
- urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 1.709.464 tys. zł (w 2002 r. – 1.413.568 tys. zł); plany budżetów urzędów zaliczanych do tego działu włączane są, przez Ministra Finansów bez weryfikacji, do budżetu państwa. Planowane wydatki w 2003 r. w porównaniu z 2002 r. będą wyższe o 20,9%, a realnie o 18,2%.

- administracja publiczna – 6.358.316 tys. zł (w 2002 r. – 6.462.560 tys. zł); wydatki w dziale administracja publiczna w 2003 r. będą niższe niż 2002 r. o 1,6%, tj. realnie o 3,8%;
- obsługa długu publicznego - 27.310.000 tys. zł (w 2002 r. - 25.902.361 tys. zł); w porównaniu do 2002 r. wydatki związane z obsługą długu publicznego będą wyższe o 1.407.639 tys. zł, tj. o 5,4%. Jest to wynikiem przewidywanych wyższych wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa oraz wyższych kosztów obsługi obligacji zagranicznych. Udział wydatków z tytułu obsługi długu publicznego w prognozowanym PKB wyniesie 3,5%.

Ponadto do tej grupy zaliczono środki zaplanowane w rezerwach (421.104 tys. zł), a związane z finansowaniem podstawowych zadań państwa, tj. zaplanowane głównie na:

- zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa, w tym odszkodowania dla osób niesłusznie represjonowanych za działalność na rzecz niepodległości Państwa Polskiego – 192.024 tys. zł,
- zakup środków transportu specjalnego – 42.000 tys. zł,
- program rozwoju nowoczesnych technik informacyjnych – 30.000 tys. zł,
- wyposażenie państwowych jednostek budżetowych w sprzęt komputerowy niezbędny do korzystania z systemu bankowości elektronicznej i komunikacji z systemem informatycznym wdrażanym do obsługi rachunku centralnego budżetu państwa – 25.000 tys. zł, oraz
- rezerwę ogólną Rady Ministrów – 75.000 tys. zł.

Łącznie wydatki przeznaczone na sfinansowanie zadań zaliczonych do tej grupy wyniosą 59.945.776 tys. zł i będą wyższe niż w 2002 r. o 3.824.144 tys. zł, tj. o 6,8%, a realnie o 4,4%. Udział tej grupy wydatków w wydatkach ogółem w 2003 r. wyniesie 31,0%, a w prognozowanym PKB – 7,6%.

3. Trzecią grupę wydatków stanowią wydatki związane z nauką i edukacją, ochroną zdrowia, kulturą oraz kulturą fizyczną i sportem, czyli wydatki związane z inwestycją w człowieka, a przyczyniające się nie tylko do rozwoju cywilizacyjnego, ale również gospodarczego państwa w dłuższej perspektywie.

Do tej grupy zaliczono wydatki w dziale:

- nauka – 2.714.829 tys. zł (w 2002 r. – 2.662.000 tys. zł); wydatki w dziale nauka będą wyższe niż w 2002 r. o 2,0%, z tym że dotację do działalności statutowej jednostek naukowych oraz badań szkół wyższych zaplanowano na poziomie 2002 r., a środki na dofinansowanie projektów badawczych i celowych będą wyższe o 12,9%, tj. realnie o 10,4%,

- szkolnictwo wyższe – 7.059.573 tys. zł (w 2002 r. – 6.830.010 tys. zł); wydatki na szkolnictwo wyższe będą w 2003 r. wyższe w porównaniu do 2002 r. o 3,4%, tj. realnie o 1,1%,
- oświata i wychowanie – 1.431.581 tys. zł (w 2002 r. – 1.992.817 tys. zł),
- edukacyjna opieka wychowawcza – 252.385 tys. zł (2002 r. – 270.101 tys. zł), oraz
- subwencję oświatową – 24.321.215 tys. zł (w 2002 r. – 22.318.178 tys. zł); wydatki na subwencje dla jednostek samorządu klasyfikowane są w działach różne rozliczenia.

Nakłady na oświatę i wychowanie w 2003 r. (łącznie ww. dwa działy i subwencja oświatowa) wyniosą 26.005.181 tys. zł, co oznacza, że w stosunku do 2002 r. (24.581.096 tys. zł) będą wyższe o 5,8%, a realnie o 3,4%. Na przyrost ten składa się wzrost subwencji oświatowej o 9,0% oraz niższe (o 25,9%) niż w 2002 r. wydatki realizowane w działach: oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza. Wynika to przede wszystkim z przeznaczenia w 2002 r. znacznych środków na dofinansowanie kosztów wdrażania reformy oświaty oraz na sfinansowanie III etapu nowego systemu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Wydatki związane z reformą oświaty w 2002 r. wyniosą 598.870 tys. zł. Ponadto w 2002 r. w związku z reorganizacją w Ministerstwie Obrony Narodowej zlikwidowano niektóre ośrodki i centra kształcenia kadr oraz niektóre przedszkola.

- ochrona zdrowia – 2.999.861 tys. zł (w 2002 r. – 3.088.862 tys. zł); wydatki w tym dziale przedstawiono w warunkach porównywalnych, tj. bez składek na ubezpieczenie zdrowotne, płaconych z budżetu państwa, które zaliczono do wydatków socjalnych oraz przy przyjęciu, że 34% rezerwy celowej na dofinansowanie kontraktów wojewódzkich będzie przeznaczona na zadania związane z ochroną zdrowia.

Od 1999 r. wydatki na ochronę zdrowia finansowane są przede wszystkim przez Kasy Chorych, ale nie bez znaczenia są nakłady na ochronę zdrowia z budżetu państwa.

Nakłady na ochronę zdrowia w latach 2002–2003 według poszczególnych źródeł finansowania przedstawiają się następująco:

	2002 r.	2003 r.
	(w tys. zł)	
1) wydatki budżetu państwa w dziale ochrona zdrowia bez składek na ubezpieczenie zdrowotne	3.088.862	2.999.861
2) składki na ubezpieczenie zdrowotne płacone z budżetu państwa, w tym	2.134.506	2.189.344
- składki zdrowotne płacone przez KRUS w ramach dotacji z budżetu państwa	1.515.103	1.574.013
3) wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzonych z podatku dochodowego od osób fizycznych	24.436.965	25.442.785
4) spłata pożyczki zaciągniętej w 2000 r.	-101	-410.775
Razem	29.660.232	30.221.215

Z powyższego zestawienia wynika, że nakłady na ochronę zdrowia w 2003 r. będą wyższe niż nakłady poniesione w 2002 r. o 560.983 tys. zł

Opisane nakłady na ochronę zdrowia nie obejmują wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków własnych.

- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 800.076 tys. zł (w 2002 r. - 773.543 tys. zł);
- kultura fizyczna i sport – 132.360 tys. zł (w 2002 r. – 119.890 tys. zł).

Łącznie wydatki zaliczone do tej grupy wyniosą w 2003 r. 39.711.880 tys. zł i będą wyższe od poniesionych na ten cel w 2002 r. o 1.656.479 tys. zł, tj. o 4,3%, a realnie o 2,0%. Udział tej grupy wydatków w wydatkach ogółem budżetu państwa wyniesie 20,5%, a w prognozowanym PKB – 5,1%.

- Następną grupę tworzą wydatki związane z szeroko rozumianą gospodarką, a więc wydatki na infrastrukturę i środowisko, gospodarkę, gospodarkę mieszkaniową i rolnictwo. Do tej grupy zaliczono więc wydatki sklasyfikowane w działach:

- transport i łączność – 3.993.529 tys. zł (bez dopłat do ulgowych przewozów pasażerskich PKP i PKS, które ujęto w grupie wydatków socjalnych); w 2002 r. wydatki te wyniosą 4.217.723 tys. zł.
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 440.843 tys. zł (w 2002 r. – 426.214 tys. zł),
- działalność usługowa – 346.383 tys. zł (w 2002 r. – 456.668 tys. zł),
- leśnictwo – 48.220 tys. zł (w 2002 r. – 50.300 tys. zł),

- ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty przyrody chronione – 79.850 tys. zł (w 2002 r. – 91.380 tys. zł),
- rolnictwo i łowiectwo – 4.265.550 tys. zł (w 2002 r. – 3.657.260 tys. zł) łącznie z dotacją dla Agencji Rynku Rolnego,
- górnictwo i kopalnictwo – 1.031.707 tys. zł (w 2002 r. – 1.013.651 tys. zł),
- przetwórstwo przemysłowe – 331.068 tys. zł (w 2002 r. – 268.590 tys. zł),
- handel (bez dotacji dla Agencji Rynku Rolnego, którą zaliczono do finansowania zadań związanych z rolnictwem) – 144.566 tys. zł (w 2002 r. – 144.733 tys. zł)
- rybołówstwo i rybactwo - 32.744 tys. zł (w 2002 r. – 38.788 tys. zł),
- informatyka – 120.399 tys. zł (w 2002 r. – 116.606 tys. zł),
- turystyka – 31.429 tys. zł (w 2002 r.- 31.351 tys. zł),
- gospodarka mieszkaniowa – 2.080.061 tys. zł (w 2002 r. – 2.364.350 tys. zł), oraz
- subwencję drogową dla jednostek samorządu terytorialnego – 2.657.916 tys. zł (w 2002 r. – 2.567.532 tys. zł).

Ponadto w rezerwach celowych zaplanowano wydatki na rozwój regionalny i gospodarczy, realizowane głównie w ww. działach na kwotę 2.407.730 tys. zł z przeznaczeniem w pierwszej kolejności na:

- usuwanie skutków powodzi – 588.440 tys. zł,
- usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 235.000 tys. zł,
- realizację programu „Pierwsza praca” – 103.890 tys. zł,
- dotacje celowe na dofinansowanie zadań wynikających z kontraktów wojewódzkich – 660.000 tys. zł (w rezerwach celowych zaplanowano 1.000.000 tys. zł, z tego 340.000 tys. zł doliczono do wydatków sklasyfikowanych w dziale ochrona zdrowia),
- koszty integracji europejskiej i współfinansowanie programów realizowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych nie podlegających zwrotowi – 423.000 tys. zł,
- współfinansowanie programów rozwoju regionalnego Phare – 150.000 mln zł,
- inwestycje infrastrukturalne w gminach zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym – 16.000 tys. zł,
- program dla Odry 2006 – 50.000 tys. zł,
- realizację zadań wynikających z ustawy o finansowym wsparciu inwestycji – 122.000, tys. zł,
- wspieranie przedsiębiorczości – 40.000 tys. zł.

Wydatki w tej grupie w 2003 r. wyniosą 18.011.995 tys. zł i będą o ok. 9,0% (po dodaniu do przewidywanego wykonania nie przydzielonych jeszcze do poszczególnych działów w 2002 r. środków z rezerw celowych) wyższe niż wykonanie w 2002 r. Udział tej grupy w wydatkach ogółem wyniesie 9,3%, a w PKB – 2,3%.

5. Ostatnią grupę stanowią wydatki, które nie zostały przyporządkowane do żadnej z wyżej wymienionych grup:

- zaplanowane dla samorządów subwencje, bez wskazania konkretnych celów na jakie mają być przeznaczone; od władz samorządowych będzie zależało, na co zostaną przekazane i czy zostaną w efektywny sposób wykorzystane, a więc:
 - część podstawowa subwencji ogólnej dla gmin – 2.182.246 tys. zł,
 - część rekompensującą subwencji ogólnej dla gmin – 2.091.441 tys. zł,
 - część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw i powiatów – 714.598 tys. zł oraz
 - dotacje i subwencje dla partii politycznych – 57.049 tys. zł,
 - dotacje do komitetów wyborczych (wyborów) – 4.685 tys. zł,
 - inne wydatki zaliczone do działu różne rozliczenia – 28.193 tys. zł.

Wydatki zaliczone do tej grupy w 2003 r. wyniosą 5.078.212 tys. zł, co stanowi 2,6% zaplanowanych na 2003 r. wydatków budżetu państwa.

3. Wydatki według podstawowych grup ekonomicznych

Wyszczególnienie	Budżet po zmianach 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.	%	Struktura wydatków	
				2002 r.	2003 r.
	w tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	185.101.632	193.496.000	104,5	100,0	100,0
1. Dotacje i subwencje	104.444.814	107.775.482	103,2	56,4	55,7
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	14.515.074	15.941.413	109,8	7,8	8,2
3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	30.127.363	31.704.456	105,2	16,3	16,4
4. Rozliczenia z bankami	2.041.763	1.735.800	85,0	1,1	0,9
5. Obsługa długu publicznego	25.690.000	27.058.979	105,3	13,9	14,0
6. Wydatki majątkowe	8.282.618	9.279.870	112,0	4,5	4,8

Struktura wydatków budżetu państwa w 2003 r. w stosunku do 2002 r. nie ulegnie większym zmianom. Wzrasta udział wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych (o 0,4%), na wydatki majątkowe (o 0,3%), na wydatki bieżące jednostek budżetowych (o 0,1%) oraz na obsługę długu publicznego (o 0,1%), natomiast spada przede wszystkim udział wydatków na dotacje i subwencje (o 0,7%) i na rozliczenia z bankami (o 0,2%).

Największy udział w wydatkach budżetu państwa w 2003 r. stanowią dotacje i subwencje (55,7%), tj. grupa wydatków, w której 44,8% stanowią dotacje dla funduszy celowych, a 40,9% wydatków to dotacje i subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego. Na pozostałe dotacje pozostaje więc 14,3% zaplanowanych wydatków w tej grupie.

Wydatki budżetu państwa na **subwencje i dotacje** przeznaczone są głównie na subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego oraz dotacje dla funduszy celowych, szkół wyższych, jednostek naukowo-badawczych, jednostek rolnictwa, instytucji kultury oraz na finansowanie zadań gospodarczych.

Szczegółowe dane o wydatkach budżetu państwa na subwencje i dotacje przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Budżet po zmianach 2002 r.	Projektu budżetu na 2003 r.	3:2
	w tys. zł		%
1	2	3	4
Ogółem	104.444.814	107.775.482	103,2
1. Subwencje dla jednostek samorządu	30.000.365	31.967.416	106,6
- część oświatowa subwencji ogólnej	22.318.178	24.321.215	109,0
- pozostała subwencja ogólna	5.114.655	4.988.285	97,5
- subwencja drogowa dla powiatów i województw	2.567.532	2.657.916	103,5
2. Subwencje dla partii politycznych		40.342	
3. Dotacje do funduszy celowych	47.631.189	48.293.883	101,4
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	27.279.324	27.967.454	102,5
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	15.418.658	15.043.199	97,6
z tego:			
- Fundusz Emerytalno-Rentowy	15.391.658	15.013.899	97,5
- Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	27.000	29.300	108,5
- Fundusz Pracy	3.634.600	3.944.000	108,5
- Państwowy Fundusz Kombatanów	88.005	90.000	102,3
- Fundusz Alimentacyjny	1.210.602	1.249.230	103,2
4. Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego	13.556.023 ¹⁾	12.068.441	89,0
- dotacje dla gmin	4.402.835	3.475.829	78,9
- dotacje dla powiatów	7.665.854	7.774.500	101,4
- dotacje dla samorządu województwa	935.977	818.112	87,4
5. Dotacje przedmiotowe	855.055 ¹⁾	766.132	89,6
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych,	374.338	365.412	97,6
z tego:			
- zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze	58.197	42.394	72,8
- pozostałe jednostki	316.141	323.018	102,2
- jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych	463.648	400.720	86,4
6. Dotacje podmiotowe	11.720.309	12.135.709	103,5
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych	10.487.884	10.981.058	104,7

¹⁾ Kwoty nie zostały w pełni przypisane do poszczególnych pozycji, z uwagi na brak możliwości określenia rozdysonowania części rezerw.

1	2	3	4
z tego:			
- szkoły wyższe	5.928.267	5.975.237	100,8
- jednostki naukowe	1.816.560	1.816.503	100,0
- niepubliczne szkoły lub inne placówki oświatowo-wychowawcze	5.992	9.000	150,2
- instytucje kultury	269.948	303.599	112,5
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	96.151	109.091	113,5
- pozostałe jednostki	2.370.966	2.767.628	116,7
- jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych	1.232.425	1.154.651	93,7
7. Dotacje dla zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe		222	
8. Dotacje dla jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	325.647	254.078	78,8
z tego:			
- fundacje	42.689	25.392	59,5
- stowarzyszenia	203.847	179.379	88,0
- pozostałe jednostki	79.111	49.307	62,3
9. Dopłaty kredytowe	255.297	152.480	59,7
w tym:			
- dopłaty do oprocentowania kredytów na cele rolnicze	236.397	150.480	63,7
10. Rezerwy	100.930	2.096.779	

Subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie zadań bieżących zaplanowano na 2003 r. w wysokości 44.035.857 tys. zł), z tego na:

- subwencje ogólne z budżetu państwa – 31.967.416 tys. zł,
- dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie zadań bieżących – 12.068.441 tys. zł.

Z kwoty zaplanowanej na 2003 r. na subwencje ogólne przypada na:

- część podstawową subwencji ogólnej dla gmin – 2.182.246 tys. zł,
- część rekompensującą subwencji ogólnej dla gmin – 2.091.441 tys. zł,
- część oświatową subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego – 24.321.215 tys. zł,
- część wyrównawczą subwencji ogólnej dla powiatów – 458.901 tys. zł,
- część wyrównawczą subwencji ogólnej dla województw – 255.697 tys. zł,
- część drogową subwencji ogólnej dla powiatów i województw – 2.657.916 tys. zł.

Bardziej szczegółowe informacje o subwencji ogólnej zostały zawarte w dalszej części rozdziału przy omówieniu działu Różne rozliczenia.

Z kwoty dotacji dla gmin na finansowanie zadań bieżących w 2003 r. w wysokości 3.475.829 tys. zł przypada na:

- finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej – 3.390.356 tys. zł,
- zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej – 10.113 tys. zł,
- dofinansowanie zadań własnych – 75.360 tys. zł.

Na dotacje dla powiatów na finansowanie zadań bieżących zaplanowano środki w łącznej kwocie 7.774.500 tys. zł, z tego na:

- finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej – 5.452.743 tys. zł,
- zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej – 83.220 tys. zł,
- dofinansowanie zadań własnych – 2.238.537 tys. zł.

Dotacje dla samorządów województw na finansowanie zadań bieżących zaplanowano w wysokości 818.112 tys. zł, z tego na:

- finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej – 469.990 tys. zł,
- zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej – 6.946 tys. zł,
- dofinansowanie zadań własnych – 341.176 tys. zł.

Dotacje dla państwowych funduszy celowych zaplanowano w kwocie 48.293.883 tys. zł.

W kwocie tej w 57,9% partycypuje Fundusz Ubezpieczeń Społecznych a w 31,1% Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS. Na pozostałe fundusze celowe przewidziano więc 11,0% środków zaplanowanych na dotacje dla państwowych funduszy celowych.

Szczegółowe omówienie państwowych funduszy celowych zostało przedstawione w rozdziale 7.

Planuje się, że w 2003 r. na dotacje podmiotowe i przedmiotowe zostanie wydatkowana kwota 12.901.841 tys. zł z czego dla:

- jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych zaplanowano środki w łącznej wysokości 11.346.470 tys. zł; z kwoty tej przypada na:
 - dotacje podmiotowe – 10.981.058 tys. zł,

- dotacje przedmiotowe – 365.412 tys. zł,
- jednostek gospodarczych nie zaliczanych do sektora finansów publicznych zaplanowano w wysokości 1.555.371 tys. zł; środki te zostały przeznaczone na:
 - dotacje podmiotowe – 1.154.651 tys. zł,
 - dotacje przedmiotowe – 400.720 tys. zł.

Na **dopłaty do odsetek od kredytów** przewidziano na 2003 r. środki w wysokości 152.480 tys. zł, z tego na dopłaty do oprocentowania kredytów:

- na cele gospodarki rolnej – 150.480 tys. zł,
- na skup i przechowywanie zapasów ryb morskich – 2.000 tys. zł.

Wydatki na **świadczenia na rzecz osób fizycznych** zaplanowano w kwocie 15.941.413 tys. zł. Przeważającą część tych wydatków (85,3%) stanowią świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. służb mundurowych i uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne.

Na świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. służb mundurowych oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku zaplanowano 8.014.077 tys. zł, z czego przypada na świadczenia dla:

- tzw. „służb mundurowych” – 7.833.351 tys. zł,
- sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku – 180.726 tys. zł.

Na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze zaplanowano 5.588.880 tys. zł. Z kwoty tej przypada na zasiłki wypłacane głównie przez:

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych – 4.979.920 tys. zł,
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 538.614 tys. zł,
- resort spraw wewnętrznych, resort obrony narodowej, resort sprawiedliwości oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu dla tzw. służb mundurowych – 65.929 tys. zł,
- Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny, Trybunał Konstytucyjny, Instytut Pamięci Narodowej, Sądy powszechne – 1.492 tys. zł,
- wojewodów – 2.925 tys. zł.

Pozostałe wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano w kwocie 2.338.456 tys. zł, w tym:

- nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń – 1.655.390 tys. zł,
- dopłaty do Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich – 183.243 tys. zł,

- różne stypendia (np. doktoranckie, naukowe, za osiągnięcia w nauce, dla osób zajmujących się twórczością artystyczną) – 39.870 tys. zł,
- stypendia i inne formy pomocy dla uczniów – 1.502 tys. zł.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano w wysokości 31.704.456 tys. zł.

Z ogólnej kwoty wydatków bieżących jednostek budżetowych przypada na:

- 1) wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 18.828.447 tys. zł,
- 2) zakupy towarów i usług – 9.274.263 tys. zł,
- 3) pozostałe wydatki – 3.601.746 tys. zł; środki te przeznaczone są głównie na:
 - podróże służbowe krajowe i zagraniczne – 385.108 tys. zł,
 - składki do organizacji międzynarodowych – 347.166 tys. zł,
 - odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 258.645 tys. zł,
 - koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego – 275.531 tys. zł,
 - sfinansowanie kosztów emisji skarbowych papierów wartościowych – 251.021 tys. zł,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne – 137.317 tys. zł,
 - staże i specjalizacje medyczne – 135.068 tys. zł,
 - różne opłaty i składki – 90.003 tys. zł,
 - fundusz dyspozycyjny – 92.113 tys. zł,
 - fundusz operacyjny – 65.757 tys. zł,
 - wydatki zaplanowane w rezerwach – 1.277.348 tys. zł.

Wydatki na **rozliczenia z bankami** w kwocie 1.735.800 tys. zł obejmują m.in.:

- refundację premii gwarancyjnych od wkładów zgromadzonych na książeczkach mieszkaniowych – 829.988 tys. zł,
- wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych – 320.800 tys. zł,
- dofinansowanie Krajowego Funduszu Mieszkaniowego – 450.000 tys. zł,
- Fundusz Termomodernizacji – 5.000 tys. zł.

Na wydatki na **obsługę długu publicznego** w wysokości 27.058.979 tys. zł składają się:

- 1) koszty obsługi długu krajowego w kwocie 21.776.490 tys. zł, z czego przypada na:

- odsetki i dyskonto od krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz pożyczek i kredytów- 21.234.490 tys. zł,
 - wypłaty z tytułu poręczeń spłaty krajowych kredytów bankowych - 472.000 tys. zł,
 - wypłaty z tytułu pozostałych poręczeń i gwarancji - 70.000 tys. zł,
- 2) koszty obsługi długu zagranicznego – 5.282.489 tys. zł, z tego na:
- odsetki od otrzymanych pożyczek i kredytów zagranicznych - 2.323.000 tys. zł,
 - odsetki i dyskonto od obligacji skarbowych RP wyemitowanych za granicą i odsetki od obligacji Brady'ego – 2.279.015 tys. zł,
 - wypłaty z tytułu gwarancji spłaty zagranicznych kredytów bankowych - 625.447 tys. zł,
 - wypłaty z tytułu pozostałych gwarancji i poręczeń – 55.027 tys. zł.

Na finansowanie **wydatków majątkowych** zaplanowano 9.279.870 tys. zł, z tego:

- 1) finansowanie inwestycji wieloletnich realizowanych przez administrację rządową - 1.022.461 tys. zł oraz na finansowanie programów wieloletnich – 96.890 tys. zł,
- 2) rezerwa na wsparcie zadań wynikających z programów wojewódzkich objętych kontraktami wojewódzkimi 1.000.000 tys. zł,
- 3) finansowanie lub dofinansowanie pozostałych inwestycji budowlanych oraz zakupów gotowych dóbr inwestycyjnych – 7.160.519 tys. zł.

Środki budżetu państwa finansujące realizację inwestycji przeznacza się na:

- wydatki realizowane przez państwowe jednostki budżetowe – 4.207.889 tys. zł, z czego na budownictwo inwestycyjne – 1.812.913 tys. zł a na zakupy gotowych dóbr inwestycyjnych – 2.394.976 tys. zł,
- dotacje na inwestycje i zakupy jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – 961.943 tys. zł, w tym dla zakładów budżetowych – 7.322 tys. zł,
- dotacje na inwestycje i zakupy jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych – 237.963 tys. zł,
- dotacje na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej zlecone do realizacji jednostkom samorządowym – 131.615 tys. zł,
- dotacje na współfinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych realizowanych przez gminy na podstawie porozumień z organami administracji rządowej - 56 tys. zł,

- dotacje dla samorządów wojewódzkich na zakup kolejowych pojazdów szynowych
– 30.000 tys. zł, stosownie do art. 79, ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2000 r.
o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji PKP,
- rezerwy celowe – 3.710.404 tys. zł.

4. Wydatki budżetu państwa według działów

Wydatki budżetu państwa w poszczególnych działach gospodarki z uwzględnieniem rezerw celowych przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r. bez rezerw ¹⁾	Rezerwy celowe	Projekt budżetu na 2003 r. z rezerwami			5:2
				Ogółem	z tego wydatki:		
					bieżące	majątkowe	
	w tysiącach złotych						%%
1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	185.101.632	193.496.000	7.090.560	193.496.000	184.216.130	9.279.870	105,1
z tego:							
Rolnictwo i łowiectwo	3.361.300	2.792.685	660.020	3.452.705	3.203.213	249.492	102,7
Leśnictwo	50.300	48.220		48.220	48.220		95,9
Rybołówstwo i rybactwo	38.788	32.744		32.744	25.711	7.033	84,4
Górnictwo i kopalnictwo	1.013.651	1.031.707		1.031.707	1.030.707	1.000	101,8
Przetwórstwo przemysłowe	268.590	121.040	210.028	331.068	329.117	1.951	123,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną i gaz	1.191						
Handel	440.693	957.411		957.411	942.270	15.141	217,3
Hotele i restauracje	16.268	3.000		3.000	3.000		18,4
Transport i łączność	4.717.723	3.513.969	1.079.560	4.593.529	2.176.505	2.417.024	97,4
Turystyka	31.351	31.429		31.429	31.429		100,2
Gospodarka mieszkaniowa	2.364.350	2.080.061		2.080.061	2.035.726	44.335	88,0
Działalność usługowa	456.668	346.383		346.383	339.706	6.677	75,9
Informatyka	116.606	120.399		120.399	119.083	1.316	103,3
Nauka	2.662.000	2.714.829		2.714.829	2.572.928	141.901	102,0
Administracja publiczna	6.462.560	6.358.316		6.358.316	6.075.233	283.083	98,4
Urzędy naczelnych organów wła- dy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1.413.568	1.561.364	148.100	1.709.464	1.412.732	296.732	120,9
Obrona narodowa	9.435.568	9.864.591	235.000	10.099.591	7.905.533	2.194.058	107,0
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	52.998.598	53.680.553		53.680.553	53.679.178	1.375	101,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7.849.908	8.187.824	24.000	8.211.824	7.989.576	222.248	104,6
Wymiar sprawiedliwości	5.057.667	5.835.477		5.835.477	5.528.879	306.598	115,4
Obsługa długu publicznego	25.902.361	27.310.000		27.310.000	27.310.000		105,4
Różne rozliczenia	31.618.911	39.301.451	3.093.834	35.304.725	33.066.611	2.238.114	111,7
Oświata i wychowanie	1.992.817	1.235.481	196.100	1.431.581	1.385.857	45.724	71,8
Szkolnictwo wyższe	6.830.010	6.720.873	338.700	7.059.573	6.763.422	296.151	103,4
Ochrona zdrowia	3.389.224	2.993.027	165.250	3.158.277	2.737.696	420.581	93,2
Opieka społeczna	14.832.582	15.192.033	695.587	15.887.620	15.883.615	4.005	107,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	270.101	167.085	85.300	252.385	249.058	3.327	93,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	523.465	440.843		440.843	404.469	36.374	84,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	773.543	655.995	144.081	800.076	762.490	37.586	103,4
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	91.380	79.850		79.850	72.649	7.201	87,4
Kultura fizyczna i sport	119.890	117.360	15.000	132.360	131.517	843	110,4

¹⁾ w tej kolumnie wszystkie rezerwy sklasyfikowane są w dziale różne rozliczenia

1. Rolnictwo i łowiectwo

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	3.361.300	3.452.705	3.203.213	249.492	102,7
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	80.150				
Krajowe Centrum Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich	33.490	34.593	32.986	1.607	103,3
Ośrodki doradztwa rolniczego	138.375	144.172	142.716	1.456	104,2
Upowszechnianie doradztwa rolniczego	5.003	4.946	4.946		98,9
Prace geodezyjno-urządzeniowe na potrzeby rolnictwa	25.864	25.333	25.333		98,0
Melioracje wodne	160.301	120.001	61.791	58.210	74,9
Spółki wodne	3.033	3.036	3.036		100,1
Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	33.530				
Stacja Chemiczno-Rolnicza	23.216	25.221	23.809	1.412	108,6
Nawozy wapniowe	51.193	51.636	51.636		100,9
Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	6.896	29.996	25.796	4.200	435,0
Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	74.228	56.961	56.961		76,7
Ochrona Roślin	9.561	8.905	8.905		93,1
Rolnictwo ekologiczne	4.706	7.305	7.305		155,2
Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt	124	402		402	324,2
Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	100.391	103.676	103.676		103,3
Inspekcja Weterynaryjna	197.950	212.082	200.319	11.763	107,0
Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitorin- gowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwie- rząt i produktach pochodzenia zwierzęcego	46.802	12.717	12.717		27,2
Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych	21.249	49.816	44.217	5.599	234,4
Monitoring jakości surowców rolnych i produktów spożywczych	2.750	2.840	2.840		103,3

1	2	3	4	5	6
Monitorowanie dostępu polskich artykułów rolno-spożywczych do rynków zagranicznych i wielkości importu	314	325	325		103,5
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1.640.765	1.602.640	1.590.000	12.640	97,7
Dopłaty do oprocentowania kredytów na cele rolnicze	236.397	150.480	150.480		63,7
Izby Rolnicze	6.000				
Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	94.371	94.489	89.164	5.325	100,0
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	70.622				
Pozostała działalność	8.364	50.893	33.125	17.768	608,5
Gospodarstwa pomocnicze	90	220	130	90	244,0
Rezerwy celowe	285.565	660.020	531.000	129.020	

Wydatki w tym dziale realizowane są z budżetów ministrów właściwych do spraw: rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz Polską Akademię Nauk i wojewodów.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem w dziale rolnictwo (z uwzględnieniem środków ujętych w rezerwach celowych) zostały zaplanowane w wysokości 3.452.705 tys. zł. Z kwoty tej przypada na wydatki bieżące – 3.203.213 tys. zł, a na majątkowe – 249.492 tys. zł.

W ramach wydatków bieżących finansowane będą:

- 1) koszty funkcjonowania i działalności jednostek budżetowych obsługi rolnictwa – 559.007 tys. zł, z tego:
 - Krajowe Centrum Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich realizujące zadania w zakresie: określenia zasad doskonalenia zawodowego kadr doradczych, szkolenia kadr specjalistycznych dla doradztwa, w tym szczególnie przy obsłudze wykorzystania funduszy strukturalnych i instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej, a także opracowania programów szkoleniowych, realizacji wydawnictw, tworzenia systemu informacji oraz realizacji działalności upowszechnieniowej z zakresu doradztwa, współpracy z uczelniami, jednostkami badawczo-rozwojowymi i współpracy zagranicznej w zakresie doradztwa i oceny procesu kształcenia w pozaszkolnych formach oświaty na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich – 32.986 tys. zł (w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 27.094 tys. zł),
 - ośrodki doradztwa rolniczego realizujące zadania w zakresie państwowego doradztwa rolniczego oraz wydające bezpłatnie opinie do składanych przez rolników wniosków kredytowych na przedsięwzięcia gospodarcze dofinan-

sowywane (w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych) przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 142.716 tys. zł (w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 127.361 tys. zł),

- Stacja Chemiczno-Rolnicza prowadząca badania gleb i roślin wynikające z potrzeb gospodarstw rolnych oraz inne badania wynikające z ochrony środowiska i produkcji nieskażonej żywności, jak również w zakresie jakości stosowanych w rolnictwie środków produkcji – 23.809 tys. zł (w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 18.111 tys. zł),
- Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych realizujący zadania w zakresie badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych, oceny wartości gospodarczej odmian, rejestracji odmian oraz prowadzenia księgi ochrony wyłącznego prawa odmian roślin uprawnych – 25.796 tys. zł (w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 3.601 tys. zł). W ramach tych wydatków zgodnie z wnioskiem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – 20 mln zł przeznaczone zostanie na finansowanie realizowanych przez gospodarstwa pomocnicze Centralnego Ośrodka zadań związanych z badaniem wartości gospodarczej odmian, badaniem odrębności, wyrównania i trwałości odmian, badaniem dla przyznania wyłącznego prawa do odmiany oraz opracowania list opisanych odmian oraz porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego. Zadania te były dotychczas finansowane w formie dotacji przedmiotowej ze środków przewidzianych na postęp biologiczny w produkcji roślinnej,
- Inspekcja Weterynaryjna, realizująca zadania w zakresie państwowego nadzoru weterynaryjnego, a w szczególności związane z zapobieganiem, wykrywaniem i tłumieniem chorób zwierzęcych objętych obowiązkiem zgłaszania i zwalczania oraz nadzorem nad badaniem zwierząt rzeźnych, mięsa, innych produktów pochodzenia zwierzęcego, przeprowadzaniem kontroli granicznej – 200.319 tys. zł (w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 72.266 tys. zł). W wydatkach tych koszty funkcjonowania Głównego Inspektoratu wynoszą 6.312 tys. zł, wojewódzkich inspektoratów – 80.172 tys. zł oraz powiatowych inspektoratów (dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat) – 113.835 tys. zł,
- Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych - powstaje z dniem 1 stycznia 2003 r. z połączenia Inspekcji Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych (jednostka budżetowa) oraz Centralnego Inspektoratu Standaryzacji (zakład budżetowy). Inspekcja realizować będzie zadania w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu tych artykułów. Na wydatki związane z funkcjonowaniem tej jednostki zaplanowano 44.217 tys. zł (w tym

wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 22.799 tys. zł). Na wydatki Głównego Inspektoratu zaplanowano 22.335 tys. zł, a wojewódzkich inspektoratów – 21.882 tys. zł,

- Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa powstała z dniem 1 kwietnia 2002 r. (na mocy ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw) z połączenia Inspekcji Nasiennej i Inspekcji Ochrony Roślin. Prowadzi obsługę granicznych przejść drogowych, kolejowych i morskich w zakresie ochrony terytorium kraju przed wnikaniem organizmów szkodliwych dla roślin uprawnych, chorób i szkodników roślin, prowadzi kontrolę produkcji nasiennej na terenie kraju oraz ustala tryb i szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na wytwarzanie materiału szkółkarskiego i nadzoruje obrót materiałem siewnym. Na wydatki tej jednostki zaplanowano 89.164 tys. zł (w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 74.151 tys. zł). W wydatkach tych dla Głównego Inspektoratu zaplanowano 6.096 tys. zł, a wojewódzkich inspektoratów - 83.068 tys. zł,
- 2) zadania budżetowe na rzecz rolnictwa realizowane przez różne podmioty (w tym również przez jednostki gospodarki pozabudżetowej oraz jednostki samorządu terytorialnego) – 339.471 tys. zł, z tego:
- upowszechnianie doradztwa rolniczego – 4.946 tys. zł; dotacją objęte będą między innymi usługi w zakresie upowszechniania efektywnych metod doradztwa organizacyjno-technologicznego, ekonomiczno-finansowego, doskonalenie systemu wdrażania wyników badań na rzecz rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, współuczestnictwo w programach rozwoju regionalnego, upowszechnianie zasad działania rynków hurtowych i giełd,
 - prace geodezyjno-urzędniowe dla potrzeb rolnictwa – 25.333 tys. zł; środki te przeznaczone będą między innymi na scalanie i wymianę gruntów, aktualizację i kontrolę ewidencji gruntów, modernizację map ewidencyjnych w systemie informatycznym, ponowną klasyfikację gleboznawczą gruntów zmeliorowanych, zrekultywowanych i ulepszonych, opracowywanie map dla celów odnowienia ewidencji gruntów, sporządzanie planów urządzeniowo-rolnych gmin, wsi i gospodarstw rolnych, z uwzględnieniem wymogów ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, krajobrazu oraz ochrony gruntów rolnych, opracowanie dokumentacji geodezyjnej dla inwestycji i prac urządzeniowo - rolnych,
 - utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 61.791 tys. zł (wraz ze środkami w rezerwach celowych – 76.791 tys. zł) dotacje te są przeznaczone na sfinans-

sowanie prac w zakresie utrzymania i eksploatacji urządzeń melioracji wodnych podstawowych,

- dofinansowanie spółek wodnych realizujących zadania melioracyjne - 3.036 tys. zł,
- dotowanie nawozów wapniowych – 51.636 tys. zł; dotacje te będą udzielane do wszystkich nawozów wapniowych wyprodukowanych na terenie kraju (spełniających wymogi określone w Polskich Normach) po sprzedaży producentom rolnym do wysiewu na użytkach rolnych i gruntach pod stawami,
- postęp biologiczny w produkcji roślinnej – 56.961 tys. zł; dotacje te udzielane będą między innymi na realizację zadań z zakresu hodowli roślin rolniczych i ogrodniczych, prowadzenia sadów zraźnikowych i nasiennych, sadów i plantacji elitarnych, uzyskiwania i utrzymania wolnego od chorób wirusowych materiału szkółkarskiego, ochrony zasobów genowych roślin oraz na finansowanie bonifikat udzielanych przy zakupie kwalifikowanego materiału siewnego zbóż i sadzeniaków ziemniaka i dopłat do reprodukcji materiału siewnego niektórych gatunków roślin rolniczych,
- ochrona roślin – 8.905 tys. zł; środki te przeznaczone będą na sfinansowanie kosztów rejestracji, sygnalizacji i prognozowania agrofagów, kontroli jakości środków ochrony roślin i pozostałości ich w płodach rolnych oraz na zapobieganie i zwalczanie organizmów szkodliwych roślin podlegających obowiązkowi zwalczania,
- rolnictwo ekologiczne - 7.305 tys. zł; dotacje te przeznaczone będą na sfinansowanie badań dla potrzeb rolnictwa ekologicznego i określenia stopnia zanieczyszczenia środowiska rolniczego oraz dla gospodarstw przedstawiających się na produkcję metodami ekologicznymi,
- postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej – 103.676 tys. zł; dotacje te udzielane będą między innymi na zadania z zakresu hodowli zwierząt gospodarskich, import zasobów genetycznych, usługi związane z oceną wartości użytkowej, hodowlanej, unasienniania zwierząt oraz upowszechniania postępu biologicznego,
- zwalczanie zakaźnych chorób zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego – 12.717 tys. zł (wraz ze środkami w rezerwach celowych – 87.717 tys. zł); dotacje te udzielane będą między innymi na zapobieganie, wykrywanie i tłumienie chorób zwierząt, w tym na działania związane z ochroną przed zagrożeniem wystąpienia gąbczastej encefalopatii (BSE) oraz na zakup środków farmaceutycznych i dezynfekcyjnych,

obserwacje i szczepienia zwierząt podejrzanych o zarażenie się wścieklizną, odszkodowania wypłacane posiadaczom zwierząt za zwierzęta zabite z nakazu wojewódzkiego lekarza weterynarii, badania w zakresie wykrywania różnych pozostałości chemicznych, biologicznych w produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz w tkankach i płynach ustrojowych zwierząt rzeźnych,

- monitoring jakości surowców rolnych i produktów spożywczych - 2.840 tys. zł; dotacje przeznaczone będą między innymi na dofinansowanie kosztów badań i oznaczenia zawartości lub pozostałości zanieczyszczeń chemicznych i nikotyn w roślinach, produktach rolniczych oraz produktach spożywczych,
 - monitorowanie dostępu polskich artykułów rolno - spożywczych do rynków zagranicznych i wielkości importu - 325 tys. zł,
- 3) dotację dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - 1.590.000 tys. zł z przeznaczeniem na wspieranie przemian w rolnictwie i jego otoczeniu między innymi w zakresie inwestycji w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym, poprawę struktury agrarnej, przedsięwzięcia w zakresie oświaty, doradztwa oraz informacji. Agencja realizuje tę pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na cele inwestycyjne przez podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz współfinansowania przedsięwzięć. Na wniosek kredytobiorcy może udzielić poręczenia kredytu lub gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego na finansowanie inwestycji w rolnictwie. Agencja realizuje również inne zadania polityki rolnej państwa oraz wynikające z umów międzynarodowych o wykorzystaniu środków bezzwrotnych i kredytowej pomocy zagranicznej,
- 4) dopłaty do oprocentowania kredytów na cele rolnicze – 150.480 tys. zł; udzielane są zgodnie z ustawą z dnia 5 stycznia 1995 r. o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych z przeznaczeniem np. na: zakup środków obrotowych do produkcji rolniczej, do produkcji żywności metodami ekologicznymi, postęp biologiczny w rolnictwie, skup niektórych produktów rolnych od producentów krajowych oraz ich przechowywanie,
- 5) dotacja na pierwsze wyposażenie powstałego przy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych gospodarstwa pomocniczego – 130 tys. zł,
- 6) pozostałe wydatki – 33.125 tys. zł; przeznaczone na sfinansowanie między innymi usług np. w zakresie przetwarzania danych statystycznych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej, dopłat uczestnikom scaleń użytków rolnych w przypadku wydzielenia gruntów innej wartości niż posiadali przed scaleniem, kosztów likwidacji Spółdzielczego Instytutu Badawczego i Instytutu Maszyn

Spożywczych (6.764 tys. zł) oraz na zadania realizowane przez różne państwowe instytuty badawcze – 10.420 tys. zł,

- 7) w rezerwach celowych zaplanowano kwotę 531.000 tys. zł z przeznaczeniem na:
- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym na działania związane z ochroną przed zagrożeniem wystąpienia gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) – 75.000 tys. zł,
 - kredyt na program aktywizacji obszarów wiejskich – 100.000 tys. zł,
 - środki na współfinansowanie programu „Aktywizacja obszarów wiejskich” – 6.000 tys. zł
 - wprowadzenie systemu czeków na paliwo rolnicze – 15.000 tys. zł,
 - budowa i utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych – 15.000 tys. zł,
 - współfinansowanie programu „SAPARD” oraz finansowanie różnic kursowych – 320.000 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne w tym dziale zaplanowano w kwocie 249.492 tys. zł, z tego w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw rolnictwa – 30.806 tys. zł.

Środki budżetowe na zadania inwestycyjne zaplanowano m.in. dla: Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Brwinowie na modernizację budynków i infrastruktury (1.157 tys. zł) oraz zakupy sprzętu komputerowego, poligraficznego, audiowizualnego i środków transportu (290 tys. zł), dla Stacji Chemiczno-Rolniczej w Wesolej na modernizację kotłowni (200 tys. zł) i zakup środków transportu, sprzętu laboratoryjnego i informatycznego (1.412 tys. zł), Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na modernizację pomieszczeń biurowych na laboratorium (100 tys. zł), Centralnego Ośrodka Badań Odmian Roślin Uprawnych w Słupii Wielkiej na zakup sprzętu doświadczalnego, uprawowo-siewnego, ciągników rolniczych, kotłów centralnego ogrzewania, sprzętu informatycznego i transportowego (4.000 tys. zł). Ponadto na współfinansowanie programów Phare zaplanowana została kwota 22.877 tys. zł,

- 2) Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi - 12.891 tys. zł na współfinansowanie programów Phare,
- 3) Ministra właściwego do spraw rynków rolnych – 4.252 tys. zł dla Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych na zakup sprzętu informatycznego i laboratoryjnego oraz na współfinansowanie programów Phare (2.121 tys. zł),

4) Polskiej Akademii Nauk - 90 tys. zł na zakup sprzętu rolniczego dla Rolnych Zakładów Doświadczalnych,

5) Wojewodów – 72.433 tys. zł, w tym na budownictwo i zakupy inwestycyjne dla:

- Ośrodków Doradztwa Rolniczego – 1.456 tys. zł,
- Wojewódzkich i Powiatowych Inspekcji Weterynaryjnych – 4.339 tys. zł,
- Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – 1.347 tys. zł,
- Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa – 3.154 tys. zł.

Na budowę i utrzymanie urządzeń melioracji wodnych zaplanowana została kwota 58.210 tys. zł, a na współfinansowanie programów Phare – 3.927 tys. zł.

6) rezerwach celowych – 129.020 tys. zł. na:

- kredyt na program aktywizacji obszarów wiejskich – 80.020 tys. zł,
- współfinansowanie programu „Aktywizacja terenów wiejskich” – 44.000 tys. zł,
- budowę utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych – 5.000 tys. zł.

2. Leśnictwo

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	50.300	48.220	48.220		95,9
z tego:					
Gospodarka leśna	1.968	2.171	2.171		110,3
Nadzór nad gospodarką leśną	10.819	11.237	11.237		103,9
Usuwanie skutków klęsk żywiolowych	300				
Pozostała działalność	37.213	34.812	34.812		93,5

Wydatki w dziale leśnictwo w 2003 r. realizowane będą przez Ministra właściwego do spraw środowiska oraz wojewodów.

W ramach wydatków tego działu finansowane są zadania budżetowe wynikające z ustawy o lasach takie jak: wykup lasów i gruntów nieprzydatnych rolniczo, rekultywacja i zalesianie gruntów, przebudowa drzewostanów uszkodzonych przez emisje przemysłowe i klęski żywiołowe, sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów, inwentaryzacja stanu lasów oraz nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem zostały zaplanowane w wysokości 48.220 tys. zł.

Największą pozycję stanowią wydatki na pozostałą działalność, które zaplanowano w kwocie 34.812 tys. zł.

Wydatki te, realizowane przez Ministra właściwego do spraw środowiska, przeznaczone zostaną na:

- dotacje dla Lasów Państwowych na realizację zadań określonych w art. 54 ustawy o lasach - 33.762 tys. zł, z tego:
 - zalesienia gruntów rolnych w ramach realizacji zadań Krajowego Programu Zwiększania Lesistości wraz z ochroną i pielęgnacją upraw założonych na gruntach porolnych - 29.662 tys. zł,
 - prace związane z przebudową drzewostanów zniszczonych przez huragan - 4.000 tys. zł,
 - wykup lasów i gruntów przeznaczonych do zalesień - 100 tys. zł.

- koszty realizowanych zadań takich jak monitoring biologiczny lasu oraz zmian w polskim sektorze leśno-drzewnym wg standardów Komitetu Drzewnego, stałe obserwacje procesów hydrologicznych i erozyjnych w leśnych obszarach górskich, ekspertyzy dotyczące ochrony lasów i zarządzania lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa, a także nagrody dla laureatów konkursu „Mój Las” - 1.050 tys. zł.

Wydatki na gospodarkę leśną oraz nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa realizowane są przez wojewodów.

Na gospodarkę leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa zaplanowano - 2.171 tys. zł (przede wszystkim dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiaty - 2.155 tys. zł) z przeznaczeniem na:

- sporządzanie i nadzór nad wykonaniem uproszczonych planów urządzania lasów,
- wykonywanie inwentaryzacji stanu lasów,
- zalesianie gruntów nie przydatnych do produkcji rolnej w ramach programu zwiększania lesistości kraju oraz odnawianie pożarzysk,
- likwidację szkód powstałych w wyniku niekorzystnych warunków atmosferycznych oraz pożarów.

Na nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa zaplanowano wydatki w kwocie - 11.237 tys. zł, w tym dotacje na finansowanie bieżących zadań własnych powiatów - 11.199 tys. zł.

3. Rybołówstwo i rybactwo

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
		w tysiącach złotych			
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	38.788	32.744	25.711	7.033	84,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	7.510				
Rybołówstwo	800				
Państwowa Straż Rybacka	12.884	13.432	12.537	895	104,3
Inspektoraty rybołówstwa morskiego	4.055	9.098	4.472	4.626	224,4
Wykup kwot połowowych dla rybołówstwa dalekomorskiego	3.880	3.100	3.100		79,9
Zarybianie polskich obszarów morskich	2.700	2.800	2.800		103,7
Dopłaty do oprocentowania kredytów na skup i przechowywanie zapasów ryb morskich	2.900	2.000	2.000		69,0
Pozostała działalność	4.059	2.314	802	1.512	57,0

Wydatki w tym dziale realizowane są z budżetu ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz z budżetów wojewodów.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem w dziale Rybołówstwo i rybactwo zostały zaplanowane w wysokości 32.744 tys. zł. Z kwoty tej przypada na wydatki bieżące - 25.711 tys. zł, a na majątkowe – 7.033 tys. zł.

W ramach wydatków bieżących finansowane będą:

- 1) koszty funkcjonowania i działalności jednostek budżetowych - 17.009 tys. zł, z tego:
 - Państwowa Straż Rybacka - 12.537 tys. zł (w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 9.871 tys. zł). Państwowa Straż Rybacka realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym m.in. w zakresie kontroli dokumentów upoważniających do połowu ryb, ich przetwarzania i obrotu, dokonywania czynności sprawdzających w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego,
 - Inspektoraty rybołówstwa morskiego - 4.472 tys. zł (w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 2.763 tys. zł). Jednostki te zostały powołane do kontroli

przestrzegania przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o rybołówstwie morskim m.in. w zakresie kontroli dokumentów uprawniających do wykonywania rybołówstwa morskiego, narzędzi połowowych i złowionych organizmów morskich, pomieszczeń statków, magazynów, przetwórni i innych pomieszczeń służących do przechowywania organizmów morskich na lądzie oraz sprawdzania, czy rybołówstwo morskie wykonywane jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i umowami międzynarodowymi

- 2) dotacja na dofinansowanie licencji połowowych dla rybołówstwa dalekomorskiego - 3.100 tys. zł,
- 3) koszty zarybiania polskich obszarów morskich (zgodnie z przepisami art. 27 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o rybołówstwie morskim) - 2.800 tys. zł,
- 4) dopłaty do oprocentowania kredytów na skup i przechowywanie zapasów ryb morskich (art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 1995 r. o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych) - 2.000 tys. zł
- 5) pozostałe wydatki - związane głównie z współfinansowaniem programów Phare oraz dostosowaniem polskiego przetwórstwa i obrotu produktów rybnych do przepisów unijnych (ekspertyzy, opracowania) - 802 tys. zł

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w wysokości 7.033 tys. zł, w tym w budżecie Ministra właściwego do spraw rolnictwa - 6.138 tys. zł z przeznaczeniem na współfinansowanie programów Phare oraz na zakupy inwestycyjne dla Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego: w Słupsku na modernizację K-25 i zakup sprzętu komputerowego, w Szczecinie na zakup statku inspekcyjnego, ploterów i przystawki, w Gdyni na zakup statku S-15600 i motocykla. Pozostała kwota - 895 tys. zł została zaplanowana w budżetach Wojewodów dla Państwowej Straży Rybackiej w województwach:

- dolnośląskim - 70 tys. zł na zakup łodzi motorowej z przyczepką oraz na zakup instalacji gazowych do samochodów służbowych,
- kujawsko-pomorskim – 10 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego,
- lubuskim – 100 tys. zł na zakup samochodu terenowego,
- łódzkim – 27 tys. zł na zakup sprzętu specjalistycznego,
- małopolskim - 30 tys. zł na zakup środków łączności i sprzętu optycznego,
- mazowieckim - 310 tys. zł na budowę hangaru, zakup środków łączności i uzbrojenie oraz środków transportu,
- opolskim - 50 tys. zł na zakup środka transportu,
- podkarpackim - 100 tys. zł na zakup samochodu terenowego,

- podlaskim - 45 tys. zł na zakup samochodów,
- pomorskim – 43 tys. zł na zakup samochodu terenowego,
- śląskim - 25 tys. zł na zakup samochodu osobowego,
- wielkopolskim – 35 tys. zł na zakup samochodu,
- zachodniopomorskim - 50 tys. zł na zakup samochodu osobowego.

4. Górnictwo i kopalnictwo

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	1.013.651	1.031.707	1.030.707	1.000	101,8
z tego:					
górnictwo węgla kamiennego	941.755	950.452	949.452	1.000	100,9
górnictwo węgla brunatnego	7	7	7		100,0
kopalnictwo rud cynkowo-ołowiowych	13.500	14.100	14.100		104,4
kopalnictwo minerałów dla przemysłu chemicznego oraz do produkcji nawozów	150	118	118		78,6
produkcja soli	51.779	61.000	61.000		117,8
pozostała działalność	6.460	6.030	6.030		93,3

W Dziale „Górnictwo i Kopalnictwo” przewidziano wydatki w łącznej wysokości 1.031.707 tys. zł tj. o 18.056 tys. zł. więcej niż w roku 2002. Rozdysponowanie tych środków zaplanowano w sposób następujący.

Dotacje dla górnictwa węgla kamiennego są przeznaczone na:

- likwidację kopalń, zabezpieczenie kopalń sąsiednich przed zagrożeniami wodnymi oraz odsalanie wód dołowych w okresie likwidacji i po zakończeniu likwidacji kopalń,
- restrukturyzację zatrudnienia, w tym na spłatę pożyczek zaciągniętych w Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.,
- usuwanie szkód górniczych wywołanych reaktywacją starych zrobów,
- wypłatę ekwiwalentów za deputaty węglowe dla emerytów i rencistów górniczych z kopalń całkowicie likwidowanych, wypłacanych przez ZUS,
- refundację składek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych pracodawcom spoza górnictwa, którzy zatrudnią byłych pracowników przedsiębiorstwa górnictwa.

Powyższe wydatki stanowią finansowe wsparcie reformy górnictwa węgla kamiennego, której realizacja kończy się w roku 2002.

Celem programu „Reforma górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 1998–2002” było dostosowanie podmiotów gospodarczych w górnictwie węgla kamiennego do efektywnego ekonomicznie funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Wymagało to znacznego zmniejszenia istniejącego potencjału wydobywczego i dostosowanie go do rzeczywistych potrzeb rynkowych. Skutkiem likwidacji kopalń było ograniczanie zatrudnienia. Program zakładał zmniejszenie zatrudnienia w górnictwie węglowym o ok. 115 tys. osób. Restrukturyzacja zatrudnienia prowadzona była w oparciu o instrumenty osłonowe w ramach Górniczego Pakietu Socjalnego. Konieczność ponoszenia wydatków po zakończeniu reformy górnictwa jest rezultatem zaciągniętych zobowiązań wobec górników korzystających z wieloletnich form osłonowych.

Ponadto, kontynuowane muszą być prace likwidacyjne i zabezpieczające w kopalniach postawionych w stan całkowitej likwidacji.

W stosunku do kopalń postawionych w stan likwidacji, w których wydobywanie węgla zostało wstrzymane i nie osiągających w związku z tym dochodów z jego sprzedaży, ze środków budżetowych są finansowane koszty deputatów węglowych przysługujących emerytom i rencistom górniczym oraz rent wyrównawczych.

Podstawę do zaplanowania wydatków na finansowe wsparcie reformy górnictwa stanowią przepisy ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz o szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112).

Na cele inwestycyjne zaplanowano dotację w kwocie 1.000 tys. zł przeznaczoną dla Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego w Bytomiu na dofinansowanie zakupu sprzętu i urządzeń ratownictwa górniczego.

Wydatki w rozdziale „Górnictwo węgla brunatnego” dotyczą wypłaty rent wyrównawczych dla byłych pracowników zlikwidowanej Kopalni Węgla Kamiennego „Sieniawa”.

Dotacje w kwocie 14.100 tys. zł dla kopalnictwa rud cynkowo-ołowiowych przeznacza się na kontynuowanie procesów związanych z likwidacją kopalń dla następujących podmiotów:

- Zakładu Górniczo-Hutniczego „Bolesław” (wraz ze świadczeniami socjalnymi) – 11.700 tys. zł,
- Zakładów Górniczych „Trzebieńka” (wraz ze świadczeniami socjalnymi) – 2.400 tys. zł,

Wydatki w rozdziale „Kopalnictwo minerałów dla przemysłu chemicznego oraz do produkcji narzędzi” dotyczą wypłaty osłon socjalnych dla byłych pracowników zlikwidowanej Kopalni Barytu „Boguszów”.

W produkcji soli dotacje przeznaczono na realizację poniższych zadań:

- dla Kopalni Soli „Bochnia” - zakłady górnicze „Bochnia” i „Łędkowice” na kontynuowanie procesów związanych z likwidacją i pracami zabezpieczającymi (wraz ze świadczeniami socjalnymi) – 10.000 tys. zł
- dla Kopalni Soli „Wieliczka” na utrzymanie, zabezpieczenie i ratowanie zabytkowej części kopalni oraz na likwidację zakładu górniczego „Barycz” – 51.000 tys. zł.

W rozdziale „Pozostała działalność” wydatki przeznaczono na realizację następujących zadań:

- dla zakładów PUM „Pumech-Orzeł” na utrzymanie centralnej pompowni „Bolko” – 6.000 tys. zł,
- wypłatę deputatów węglowych dla byłych pracowników kopalń solnych na terenie obecnej Ukrainy – 30 tys. zł.

5. Przetwórstwo przemysłowe

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	268.590	331.068	329.117	1.951	123,3
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	11.528				
Drukarnie	12.446	13.217	13.217		106,2
Wydawanie podręczników szkolnych i akademickich	10.376	10.376	10.376		100,0
Zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej	13.038	11.780	11.400	380	90,4
Hutnictwo	35.000	24.000	24.000		68,6
Agencja Techniki i Technologii	700				
Rozwój przedsiębiorczości	69.401	55.720	55.000	720	80,3
Dopłaty do odsetek od kredytów na finansowanie kontraktów eksportowych	1.000				
Rozliczenia związane z systemem dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych	1.500				
Pozostała działalność	48.039	5.348	4.497	851	11,1
Gospodarstwa pomocnicze	562	599	599		106,6
Rezerwy celowe	65.000	210.028	210.028		

Wydatki w tym dziale realizowane będą z budżetów ministrów właściwych do spraw: gospodarki, pracy, oświaty i wychowania, sprawiedliwości, szkolnictwa wyższego oraz Głównego Urzędu Statystycznego i Państwowej Agencji Atomistyki.

W ramach wydatków zaplanowanych w tym dziale finansowane będą m.in.: działalność jednostek budżetowych, dotacje (do produkcji podręczników akademickich i szkolnych, na restrukturyzację zatrudnienia w hutnictwie żelaza i stali, na zadania związane z bezpiecznym wykorzystaniem energii jądrowej), rozwój i wspomaganie małych i średnich przedsiębiorstw, wypłaty dla byłych pracowników Zakładów Produkcji Rud Uranu w Kowarach.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem zostały zaplanowane w wysokości 331.068 tys. zł, z tego: wydatki bieżące – 329.117 tys. zł, a wydatki inwestycyjne - 1.951 tys. zł.

Wydatki bieżące przeznaczone będą na:

- koszty funkcjonowania drukarni - 13.217 tys. zł, w tym na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla 429 pracowników 9.566 tys. zł. Drukarnie realizują zadania w zakresie wydawnictw statystycznych i usług poligraficznych dla potrzeb Głównego Urzędu Statystycznego oraz ministra właściwego do spraw pracy.
- dopłaty do wydawania podręczników szkolnych i akademickich - 10.376 tys. zł, z tego:
 - dotacja przedmiotowa na dofinansowanie produkcji wydawniczej podręczników akademickich - 8.860 tys. zł,
 - dotacja przedmiotowa na sfinansowanie kosztów wydania podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego - 1.016 tys. zł,
 - dotacja podmiotowa dla wydawców podręczników dla zreformowanych szkół, w tym ponadgimnazjalnych - 500 tys. zł,
- koszty realizacji zadań w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii jądrowej - 11.400 tys. zł; w ramach tych środków finansowane będą zadania wykonywane na podstawie umów zawieranych przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki. Przewiduje się, że finansowane będą m.in. następujące zadania:
 - eksploatacja i bezpieczeństwo reaktora badawczego MARIA,
 - zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony radiologicznej Ośrodka Jądrowego w Świerku,
 - działalność krajowej służby awaryjnej,
 - organizowanie i wykonywanie pomiarów skażeń promieniotwórczych,
 - eksploatacja stacji sterylizacji sprzętu medycznego i akceleratora LAE wykorzystywanych na potrzeby służby zdrowia,
 - utrzymanie Państwowego Wzorca Jednostki Miary Aktywności Promieniotwórczej Radionuklidów,
 - zapewnienie bezpieczeństwa jądrowego przechowalników wypalonego paliwa z badawczych reaktorów jądrowych.
- rozwój przedsiębiorczości - 55.000 tys. zł. Środki przeznaczone będą na realizację programu „Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw”, oraz na współfinansowanie realizacji programów Phare.
- restrukturyzację zatrudnienia w hutnictwie żelaza i stali - 24.000 tys. zł; w ramach tych środków finansowana będzie restrukturyzacja zatrudnienia (22.200 tys. zł) oraz monitoring restrukturyzacji tego sektora. Zasady udzielania oraz sposób wykorzystania dotacji będą określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki,

- pozostałą działalność - 4.497tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie:
 - wypłat świadczeń dla byłych pracowników Zakładów Produkcji Rud Uranu w Kowarach,
 - badań statystycznych wynikających z ustawy o statystyce,
 - wdrożenia wyników zadań badawczych strategicznego programu rządowego pn.: "Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia człowieka w środowisku pracy",
 - zadań związanych z postępowaniem z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym,
 - jednorazowych odszkodowań dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w zakładach wydobywania rud uranu,
- dotacje dla gospodarstw pomocniczych - 599 tys. zł; gospodarstwa (warsztaty szkolne) działają przy zakładach dla nieletnich, a dotacja przeznaczona jest na dopłaty do centralnego ogrzewania i kosztów zakupu opału,
- rezerwy celowe – 210.028 tys. zł; środki zostaną przeznaczone na:
 - finansowanie zadań przyjętych w „Strategii dla przemysłu lekkiego na lata 2000-2005” - 13.000 tys. zł
 - wsparcie restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego oraz wspieranie procesu modernizacji technicznej sił zbrojnych – 197.028 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne w kwocie 1.951 tys. zł zaplanowane zostały w budżecie:

- Ministra właściwego do spraw gospodarki – 720 tys. zł na zakupy komputerów i oprogramowania oraz sprzętu poligraficznego dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Państwowej Agencji Atomistyki – 1.231 tys. zł z czego na program wieloletni "Izotopy i Akceleratory" przeznaczono kwotę – 851 tys. zł, dla Instytutu Energii Atomowej na modernizację systemu ciągłego monitoringu bezpieczeństwa radiacyjnego i awaryjnego i ochronę radiologiczną ośrodka jądrowego w Świerku – 75 tys. zł oraz na zabezpieczenie techniczne magazynu materiałów jądrowych i źródeł promieniotwórczych dla Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Izotopów POLATOM – 100 tys. zł a także na zakupy dla Instytutu Energii Atomowej na system dozymetryczny reaktora Maria wraz z układem wykrywania nieszczelności elementów paliwowych – 75 tys. zł i Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej – 130 tys. zł. na modernizację laboratorium kontroli dawek indywidualnych i doposażenia systemu stacji ASS-500.

6. Handel

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	440.693	957.411	942.270	15.141	217,3
z tego:					
Inspekcja Handlowa	44.463	48.331	46.535	1.796	108,7
Agencja Rynku Rolnego	295.960	812.845	800.000	12.845	274,6
Agencja Rezerw Materiałowych	35.000	30.000	30.000		85,7
Promocja eksportu	62.870	63.635	63.135	500	101,2
Pozostała działalność	2.400	2.600	2.600		108,3

Budżet w dziale handel realizowany będzie przez Ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw rynków rolnych, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz wojewodów.

W ramach wydatków tego działu finansowane będą m.in.: koszty działalności i utrzymania Głównego Inspektoratu i Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej, dotacje Agencji Rynku Rolnego i Agencji Rezerw Materiałowych, promocja eksportu, dotacje na zadania w zakresie ochrony praw konsumenckich zlecane jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem w dziale handel zaplanowano w kwocie 957.411 tys. zł, w tym wydatki inwestycyjne w kwocie 15.141 tys. zł.

Wydatki bieżące w wysokości 942.270 tys. zł. zostaną przeznaczone na:

- 1) finansowanie kosztów działalności Inspekcji Handlowej – 46.535 tys. zł (w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla 1.591 pracowników - 39.789 tys. zł). W wydatkach tych koszty działalności Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej wynoszą – 7.354 tys. zł, a wojewódzkich inspektoratów - 39.181 tys. zł.

Inspekcja Handlowa została powołana do ochrony interesów konsumentów oraz interesów gospodarczych państwa. Do jej zadań należy m.in. kontrola legalności i rzetelności działania podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, kontrola jakości i bezpieczeństwa towarów i usług oraz zwalczanie zjawisk nieuczciwej konkurencji,

- 2) dotacje dla Agencji Rynku Rolnego na utrzymanie rezerw państwowych produktów rolnych i artykułów żywnościowych, interwencyjny skup i sprzedaż produktów rolnych i ich przetworów, mający na celu stabilizację rynku produktów

rolnych i żywnościowych oraz ochronę dochodów uzyskiwanych z rolnictwa, udzielanie poręczeń kredytowych podmiotom gospodarczym realizującym zadania na rzecz Agencji - 800.000 tys. zł,

3) dotacje dla Agencji Rezerw Materiałowych - 30.000 tys. zł.

Agencja Rezerw Materiałowych realizuje zadania w zakresie gospodarowania rezerwami surowców, materiałów, paliw, produktów leczniczych i wyrobów medycznych. Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową w zakresie rezerw. Przychodami Agencji są przede wszystkim dotacje budżetowe określone corocznie w ustawie budżetowej oraz wpływy uzyskiwane z obrotu rezerwami. Uzyskane dochody Agencja przeznacza na finansowanie zmian wielkości i struktury rezerw, kosztów utrzymania i wymiany rezerw, kosztów funkcjonowania Agencji oraz inwestycji,

4) promocję eksportu - 63.135 tys. zł; w ramach tych wydatków finansowane będą:

- przedsięwzięcia promocyjne realizowane przez wydziały ekonomiczno-handlowe polskich ambasad i konsulatów RP za granicą,
- refundacja kosztów udziału polskich firm. w targach i wystawach oraz misjach gospodarczych za granicą,
- dofinansowanie kosztów realizacji przedsięwzięć promocyjnych m.in. o charakterze szkoleniowym, konferencyjnym, wydawniczym i informacyjnym,
- wsparcie inicjatyw promocyjnych firm i organizacji gospodarczych (Domy Polskie za granicą, programy promocji selektywnej),
- refundacja części kosztów uzyskania certyfikatów eksportowych i rejestracji znaków towarowych za granicą,
- szkolenia dla przedsiębiorców w ramach tzw. Akademii Handlu Zagranicznego,
- zakup wydawnictw promocyjno-informacyjnych,
- kompleksowe programy promocji w wybranych krajach,
- utworzenie i funkcjonowanie Teleinformatycznego Systemu Promocji Eksportu,
- promocja bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- nagrody Ministra Gospodarki za działalność proeksportową,

5) pozostałą działalność - 2.600 tys. zł, z tego na:

- zadania w zakresie ochrony praw konsumenckich zlecane jednostkom spoza sektora finansów publicznych – 2.200 tys. zł,
- koszty wdrażania programu rozwoju handlu wewnętrznego do 2003 r., (przygotowanie programów szkoleniowych dla osób podejmujących lub prowadzą-

cych działalność handlową, wspieranie działalności instytucji i organizacji prowadzących szkolenia handlowców) - 400 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne w tym dziale wynoszą 15.141 tys. zł i zostały zaplanowane w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw gospodarki – 500 tys. zł na finansowanie inwestycji związanych z tworzeniem Teleinformatycznego Systemu Promocji Eksportu,
- 2) Ministra właściwego do spraw rynków rolnych – 12.845 tys. zł dla Agencji Rynku Rolnego na współfinansowanie programów Phare,
- 3) Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – 500 tys. zł z przeznaczeniem dla Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej na zakupy inwestycyjne sprzętu komputerowego, laboratoryjnego i samochodów,
- 4) Wojewodów – 1.296 tys. zł dla Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej w następujących województwach:
 - kujawsko-pomorskim – 50 tys. zł na zakup środków transportu,
 - lubelskim – 10 tys. zł na zakup komputerów,
 - lubuskim – 50 tys. zł, w tym 9 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem i 2 kserokopiarek,
 - łódzkim - 68 tys. zł, z tego 20 tys. zł na założenie instalacji elektrycznej i 48 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego i ksero oraz środków transportu,
 - małopolskim - 100 tys. zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu informatycznego i poligraficznego,
 - mazowieckim - 190 tys. zł na zakupy związane z modernizacją siedziby, zakup samochodu, sprzętu komputerowego i aktualizację oprogramowania,
 - opolskim - 60 tys. zł na zakup środka transportu,
 - podkarpackim - 450 tys. zł na modernizację pomieszczeń, zakup oprogramowania oraz wyposażenia biurowego,
 - podlaskim - 10 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego,
 - pomorskim - 150 tys. zł zakup środków transportu,
 - śląskim – 50 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania,
 - świętokrzyskim - 30 tys. zł na zakup komputerów i oprogramowania,
 - warmińsko-mazurskim – 30 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego,
 - wielkopolskim – 48 tys. zł na modernizację instalacji elektrycznej budynku Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Poznaniu.

7. Hotele i restauracje

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	16.268	3.000	3.000		18,4
z tego:					
Bary mleczne	16.268	3.000	3.000		18,4

Dotacja przedmiotowa zaplanowana w tym dziale przeznaczona jest na dopłaty wynikające z ostatecznego rozliczenia dotacji do posiłków sprzedawanych w barach mlecznych w 2002 r.

Środki na ten cel zostały ujęte w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

8. Transport i łączność

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3 : 2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	4.717.723	4.593.529	2.176.505	2.417.024	97,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	52.074				
Krajowe pasażerskie przewozy kolejowe	542.000	500.000	470.000	30.000	92,3
Infrastruktura kolejowa	156.227	180.409		180.409	115,5
Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe	260.000	400.000	400.000		153,9
Lokalny transport zbiorowy	71.500				
Autostrady płatne	58.250	100.000		100.000	171,7
Drogi publiczne krajowe	2.034.471	1.771.944	1.000.000	771.944	87,1
Drogi publiczne wojewódzkie	65.483				
Drogi publiczne powiatowe	22.504				
Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu	65.007				
Drogi publiczne gminne	37.401				
Drogi wewnętrzne	197				
Przejścia graniczne	166.970	276.185	55.336	220.849	165,4
Infrastruktura portowa	8.500				
Urzędy żegluga śródlądowej	2.152	2.950	2.298	652	137,1
Urzędy morskie	138.801	132.488	111.896	20.592	95,5
Ratownictwo morskie	18.392	17.921	17.161	760	97,4
Główny Inspektorat Lotnictwa Cywilnego	11.940				
Operatorzy pocztowi	9.942				
Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty	43.933	60.802	59.345	1.457	138,4
Zadania w zakresie telefonizacji	478	487	487		101,9
Urząd Regulacji Telekomunikacji	16.344				
Inspekcja Transportu Drogowego	13.863	36.639	25.819	10.820	264,3
Urząd Lotnictwa Cywilnego		13.977	13.277	700	
Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad	72.750				
Resortowy Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej	598	704	704		117,7
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	78.520				
Pozostała działalność	109.940	19.463	12.182	7.281	17,7
Rezerwy celowe	659.486	1.079.560	8.000	1.071.560	

Wydatki zaliczone do działu transport i łączność będą realizowane przez ministrów właściwych do spraw: transportu, gospodarki morskiej, łączności, gospodarki wodnej, Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty oraz wojewodów.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem w dziale transport i łączność (z uwzględnieniem środków ujętych w rezerwach celowych) zostały zaplanowane w wysokości 4.593.529 tys. zł, z tego: wydatki bieżące – 2.176.505 tys. zł, wydatki inwestycyjne – 2.417.024 tys. zł.

Wydatki bieżące przeznaczono na finansowanie:

- 1) dotacji na dofinansowanie zadań własnych województw samorządowych w zakresie organizowania i dotowania kolejowych regionalnych przewozów pasażerskich - 270.000 tys. zł oraz dopłat do ulgowych biletów kolejowych – 200.000 tys. zł.

Ustawa z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" zobowiązuje do przeznaczania corocznie określonej kwoty dotacji na organizowanie oraz dotowanie kolejowych regionalnych przewozów pasażerskich.

Poziom dofinansowania omawianych przewozów w latach 2001-2005 został określony w art. 79 ust. 1 pkt 1-4 w/w ustawy.

Stosownie do postanowień art. 79 ust. 2 ustawy o komercjalizacji (...), w ramach wyznaczonego rocznego poziomu dofinansowania w/w zadań, nie mniej niż 10% tych wydatków powinno być przeznaczane przez województwa samorządowe na zakup pojazdów szynowych do obsługi ruchu regionalnego. Podział kwoty dotacji na poszczególne województwa dokonany został w oparciu o ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu wskaźniki udziału poszczególnych województw samorządowych w planowanej rocznej kwocie dotacji budżetowej.

- 2) dotacji na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez samorządy województw - dopłaty do ustawowych ulg w transporcie autobusowym – 400.000 tys. zł.
- 3) dróg publicznych krajowych – 1.000.000 tys. zł; środki przeznaczone będą na bieżące utrzymanie, ochronę oraz zarządzanie drogami publicznymi krajowymi (z wyłączeniem dróg w miastach na prawach powiatu), których łączna długość wynosi około 17 tys. km.

Przewiduje się, że w ramach zaplanowanych wydatków zostaną sfinansowane:

- utrzymanie i remonty dróg oraz obiektów mostowych – 381.682 tys. zł,
- zimowe utrzymanie dróg – 120.000 tys. zł,

- dofinansowanie kosztów dokumentacji, odszkodowań i robót przygotowawczych związanych z realizacją zadań przy udziale pożyczki Banku Światowego i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, środków z Unii Europejskiej – 100.000 tys. zł,
- remonty nawierzchni dróg z udziałem pożyczek – 160.544 tys. zł, z tego:
 - pożyczki Banku Światowego – 28.544 tys. zł,
 - pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego – 132.000 tys. zł,
- zarządzanie siecią drogową – wydatki na utrzymanie i działalność Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad wraz z oddziałami terenowymi i biurami budowy autostrad – 237.774 tys. zł, z tego:
 - wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 127.601 tys. zł,
 - wydatki administracyjne związane z utrzymaniem jednostek drogownictwa, m.in. opłaty i podatki, opłaty za energię i usługi, zakupy materiałów i wyposażenia – 101.173 tys. zł,
 - remonty zaplecza technicznego – 5.000 tys. zł,
 - renty wyrównawcze, odszkodowania, ekwiwalent za używanie odzieży roboczej i pranie, odprawy pośmiertne, odszkodowania za wypadki z tytułu zarządu drogami, odszkodowania za zniszczone plony i czasowe pozbawienie użytkowania pola – 4.000 tys. zł,

Zgodnie z ustawą z dnia 1 marca 2002r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw z dniem 1 kwietnia 2002 r. utworzony został centralny organ administracji rządowej - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, który przejął zadania zniesionego z dniem 31 marca 2002 r. Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych oraz zlikwidowanej Agencji Budowy i Eksploatacji Autostrad. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad jest obecnie właściwy m.in. w sprawie wykonywania zadań związanych z przygotowaniem i koordynowaniem budowy i eksploatacji albo wyłącznie eksploatacji autostrad (w tym opracowywanie projektów koncesji, nabywanie nieruchomości pod autostrady i gospodarowanie nimi).

4) utrzymanie przejść granicznych - 55.336 tys. zł, z tego:

- lotniczych, morskich i kolejowych przejść granicznych – 23.646 tys. zł,
- rzecznych przejść granicznych - 155 tys. zł,
- drogowych przejść granicznych - 31.535 tys. zł,

- 5) kosztów utrzymania i działalności urzędów żeglugi śródlądowej - 2.298 tys. zł; w ramach tej kwoty sfinansowane zostaną:
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 1.806 tys. zł,
 - pozostałe koszty związane z pełnieniem przez urzędy funkcji kontrolnych na głównych szlakach wodnych żeglugi śródlądowej - 482 tys. zł,
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych - 10 tys. zł.
- 6) kosztów utrzymania i działalności urzędów morskich w Gdyni, Słupsku i Szczecinie – 111.896 tys. zł, z tego:
- świadczenia na rzecz osób fizycznych (głównie posiłki profilaktyczne i bony żywnościowe, tzw. "strawne" załóg pływających, ekwiwalent za pranie i używanie odzieży roboczej, wynagrodzenia radców prawnych z tytułu zastępstwa w postępowaniu sądowym, wynagrodzenie wypłacane za udział w posiedzeniach komisji egzaminacyjnej i dyscyplinarnej) – 1.579 tys. zł,
 - wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 48.556 tys. zł,
 - pozostałe koszty funkcjonowania i działalności urzędów morskich (głównie koszty usług w zakresie utrzymania infrastruktury zapewniającej dostęp do portów, w zakresie robót związanych z ochroną brzegu morskiego, remonty oraz konserwacje budowli i jednostek pływających, ubezpieczenia załóg pływających, taboru pływającego oraz środków transportowych, zakup materiałów konserwacyjno-remontowych) – 61.761 tys. zł,
- 7) koszty utrzymania i działalności Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa (Służba SAR) – 17.161 tys. zł; z tego:
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 12.627 tys. zł,
 - pozostałe wydatki związane z utrzymaniem w pełnej gotowości technicznej i operacyjnej morskich służb ratowniczych, specjalnych statków ratowniczych, oraz zwalczaniem zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego (zapewnienie łączności operacyjnej, prowadzenie akcji poszukiwawczo-ratowniczych) – 2.984 tys. zł,
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych (głównie umundurowanie załóg statków i stacji brzegowych oraz świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów bhp bądź ich ekwiwalenty) – 1.550 tys. zł,
- 8) kosztów funkcjonowania Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty – 59.345 tys. zł, z tego:
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 31.870 tys. zł,

- wydatki związane z funkcjonowaniem Komisji Egzaminacyjnej do spraw nadawania uprawnień budowlanych w dziedzinie telekomunikacji oraz Komisji Egzaminacyjnych ds. radiooperatorów w służbie radiokomunikacyjnej morskiej i żeglugi śródlądowej oraz w służbach radiokomunikacyjnych lotniczej i dla armatorów, a także działalnością Rady Telekomunikacji oraz Rady Usług Pocztowych – 1.186 tys. zł,
- pozostałe wydatki związane m.in. z kosztami podróży służbowych, zakupem materiałów biurowych, czasopism specjalistycznych, usług remontowych, opłatami za czynsz i energię elektryczną, a także wydatki na usługi telekomunikacyjne, pocztowe, internetowe, dzierżawę łączy- 26.289 tys. zł,

Zgodnie z ustawą z dnia 1 marca 2002r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw z dniem 1 kwietnia 2002 r. utworzony został centralny organ administracji rządowej – Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty, który wykonuje zadania należące dotychczas do Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji oraz z zakresu działalności pocztowej.

9) zadań w zakresie telefonizacji – 487 tys. zł; środki przeznaczone zostaną na dofinansowanie działalności ogólnotechnicznej i wspomagającej badania w dziedzinie telekomunikacji,

10) Inspekcji Transportu Drogowego – 25.819 tys. zł, z tego:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 17.076 tys. zł,
- pozostałe koszty związane z funkcjonowaniem i działalnością Inspekcji Transportu Drogowego – 8.213 tys. zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 530 tys. zł.

Inspekcja Transportu Drogowego powołana została - zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym – z dniem 1 listopada 2001r. do kontroli przestrzegania przepisów w zakresie krajowego i międzynarodowego transportu drogowego. W skład Inspekcji wchodzi Główny Inspektorat Transportu Drogowego oraz 16 wojewódzkich inspektoratów transportu drogowego. Proces tworzenia Inspekcji rozpoczął się w 2002 r. i zakończy się w pierwszej połowie roku 2004.

11) wydatków Urzędu Lotnictwa Cywilnego – 13.277 tys. zł, z tego:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 7.613 tys. zł,
- pozostałe koszty związane z funkcjonowaniem i działalnością Urzędu Lotnictwa Cywilnego (m.in podróże służbowe krajowe i zagraniczne, ubezpie-

czenia majątku i osób, czynsze, składki do organizacji międzynarodowych, zakup materiałów i usług) – 5.352 tys. zł,

- świadczenia na rzecz osób fizycznych (głównie wynagrodzenia egzaminatorów Państwowej Lotniczej Komisji Egzaminacyjnej) - 312 tys. zł.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy powołany zostanie Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego, działający przy pomocy Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Urząd przejmie zadania zniesione przez ustawę Głównego Inspektoratu Lotnictwa Cywilnego oraz realizowane dotychczas przez Ministerstwo Infrastruktury zadania, które przeszły do zakresu działania Urzędu.

12) kosztów utrzymania i działalności Resortowego Ośrodka Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej - 704 tys. zł, z tego:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 458 tys. zł,
- pozostałe koszty związane z funkcjonowaniem jednostki oraz prenumeratą i zakupem wydawnictw, biuletynów, prasy polskiej i zagranicznej, dzienników urzędowych, poradników i informatorów - 246 tys. zł,

13) pozostałej działalności – 12.182 tys. zł, z tego na:

- zadania z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego współfinansowane z Banku Światowego oraz zadania wynikające z długofalowego Programu Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „GAMBIT” - 1.568 tys. zł,
- zadania tzw. służb państwowych – 1.219 tys. zł,
- finansowanie kosztów specjalistycznej osłony hydrometeorologicznej i hydrologicznej żeglugi bałtyckiej – 1.800 tys. zł,
- dofinansowanie usług zapewnienia łączności dla celów bezpieczeństwa życia i mienia na morzu z uwzględnieniem systemu GMDSS (umowa z Telekomunikacją Polską S.A.) – 7.130 tys. zł,
- różne wydatki związane z działalnością na rzecz gospodarki morskiej, m.in. opracowanie serwisu PAP “Głos Marynarza i Rybaka” - 431 tys. zł,
- wypłaty zasądzonych rent – 34 tys. zł.

Wydatki bieżące zaplanowane w rezerwach celowych w wysokości 8.000 tys. zł zostaną przeznaczone na:

- utrzymanie drogowych przejść granicznych – 3.000 tys. zł,
- realizację zadań wynikających z ustawy o funduszu żeglugi śródlądowej i funduszu rezerwowym – 5.000 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w wysokości 2.417.024 tys. zł, w tym **637.724** tys. zł na inwestycje wieloletnie. Pozostała kwota **1.779.300** tys. zł przeznaczona jest na inwestycje budowlane i zakupy inwestycyjne w budżetach:

1) Ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej – 22.852 tys. zł z przeznaczeniem dla:

- Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa „SAR” – 760 tys. zł, na przebudowę siedziby i zakup środków transportowych, maszyn, urządzeń technicznych oraz statków ratownictwa morskiego,
- Urzędów Morskich – 20.592 tys. zł, m.in. na modernizację Toru Wodnego Szczecin-Świnoujście, system nawigacyjny VTS wraz z centrum bezpieczeństwa morskiego w Gdyni, rozbudowę wejścia do Portu Kołobrzeg, stabilizację zbocza klifu w Jastrzębiej Górze,
- Zarządu Morskich Portów – 1.500 tys. zł, na modernizację morskich przejść granicznych;

2) Ministra właściwego do spraw transportu – **630.776** tys. zł z przeznaczeniem dla:

- PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – 192.023 tys. zł na:
 - modernizację linii kolejowych o znaczeniu państwowym – 176.067 tys. zł:
 - E-20 Warszawa - Terespol odcinek Mińsk Mazowiecki – Siedlce,
 - E-20 odcinek Siedlce – Terespol,
 - E-20 odcinek Rzepin - Kunowice - granica państwa,
 - E-30 odcinek Legnica – Węglińiec,
 - E-30, CE-30 odcinek Legnica - Wrocław – Opole,
 - E-30 odcinek Węglińiec – Zgorzelec - granica państwa,
 - CE-30 odcinek Węglińiec – Bielawa Dolna – granica państwa,
 - E-65 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie,
 - E-20 Poznański Węzeł Kolejowy,
 - nr 3 Łowicz – Kutno,

oraz na poprawę stanu infrastruktury kolejowej w Polsce – 4.342 tys. zł,

- modernizację kolejowych przejść granicznych - 11.614 tys. zł, m.in.: Szczecin – Gumienice, Małaszewicze – Terespol – Brześć (modernizacja stacji Terespol oraz budowa punktu kontroli weterynaryjnej), Braniewo, Kostrzyń, Przemyśl, Dorohusk i Hrubieszów oraz na zakup sprzętu odprawowego,

- Portów lotniczych – 15.240 tys. zł z przeznaczeniem na modernizację lotniczych przejść granicznych oraz na zakup sprzętu odprawowego,
 - Urzędów Żeglugi Śródlądowej i Lotnictwa Cywilnego – 1.352 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego, maszyn i urządzeń technicznych oraz taboru pływającego,
 - Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – 413.761 tys. zł, na budowę i przebudowę dróg, obwodnicy, mostów i wiaduktów – 224.761 tys. zł oraz na zakupy – 89.000 tys. zł, z tego na wykup gruntów pod budowę autostrad – 100.000 tys. zł oraz pod drogi krajowe 60.000 tys. zł i pozostałe zakupy (29.000 tys. zł),
 - Inspekcji Transportu Drogowego – 8.400 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego (760 tys. zł) oraz środków transportowych (9.640 tys. zł),
- 3) Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty – 1.457 tys. zł, na zakup aparatury kontrolno-pomiarowej oraz sprzętu informatycznego i oprogramowania,
- 4) Wojewodów – 52.655 tys. zł z przeznaczeniem na zadania z zakresu krajowych pasażerskich przewozów kolejowych (30.000 tys. zł), budowy i modernizacji drogowych przejść granicznych (20.035 tys. zł), na zadania i zakupy inwestycyjne dla Wojewódzkich Inspektoratów Transportu Drogowego (2.420 tys. zł) oraz na modernizację i rozbudowę Portu Lotniczego Szczytno - Szymany w województwie warmińsko-mazurskim (200 tys. zł),
- 5) w rezerwach celowych zaplanowano kwotę 1.071.560 tys. zł z przeznaczeniem na kredyty na infrastrukturę drogową i portową (1.061.560 tys. zł) oraz na budowę i modernizację drogowych przejść granicznych (10.000 tys. zł).

9. Turystyka

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem					
z tego:	31.351	31.429	31.429		100,2
Polska Organizacja Turystyczna	24.393	25.258	25.258		103,5
Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	4.924	4.961	4.961		100,8
Pozostała działalność	2.034	1.210	1.210		59,5

Wydatki budżetowe w dziale turystyka przeznaczone będą głównie na finansowanie zadań z zakresu upowszechniania turystyki i promocji Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie.

Projekt wydatków budżetu na 2003 r. przyjęto w wysokości 31.429 tys. zł z przeznaczeniem na wydatki bieżące.

Dotacja dla Polskiej Organizacji Turystycznej została zaplanowana w wysokości 25.258 tys. zł z przeznaczeniem na zadania związane z promowaniem w kraju i za granicą turystycznych walorów Polski, zapewnieniem funkcjonowania i rozwijania polskiego systemu informacji turystycznej w kraju i na świecie, inicjowaniem i opiniowaniem planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej. Organizacja ta wykonuje swoje zadania we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców z dziedziny turystyki oraz z polskimi przedstawicielstwami zagranicznymi.

Wydatki na upowszechnianie turystyki zaplanowano w kwocie 4.961 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań głównie w zakresie rozwoju turystyki i gospodarki turystycznej w aspekcie zagospodarowania turystycznego kraju, wsparcia merytorycznego i finansowego tworzenia regionalnych i lokalnych programów rozwoju gospodarki turystycznej, działań marketingowych, organizacji imprez turystycznych w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz kształcenia i doskonalenia kadr dla turystyki.

W ramach pozostałej działalności zaplanowano kwotę 1.210 tys. zł przeznaczoną przede wszystkim na zadania zlecane stowarzyszeniom turystycznym w zakresie działań związanych z utrzymaniem szlaków turystycznych.

10. Gospodarka mieszkaniowa

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	2 364 350	2.080.061	2.035.726	44.335	88,0
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	724				
Gospodarka gruntami i nie- ruchomościami	22.586	26.945	26.905	40	119,3
Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	239	239	239		100,0
Wojskowa Agencja Mieszkaniowa	295.290	321.075	276.780	44.295	108,7
Refundacja premii gwarancyjnych od wkładów mieszkaniowych	1.180.898	829.988	829.988		70,3
Premie za systematyczne oszczędzanie na mieszkaniowych książeczkach oszczędnościowych	12	12	12		100,0
Wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych	370.000	325.000	325.000		87,8
Krajowy Fundusz Mieszkaniowy	450.000	450.000	450.000		100,0
Fundusz Termomodernizacji	35.000	5.000	5.000		14,3
Usuwanie skutków klęsk żywio- łowych	6.158				
Pozostała działalność	3.443	121.802	121.802		X

Zaplanowane wydatki w dziale Gospodarka mieszkaniowa realizowane będą przez Ministrów właściwych do spraw: budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Skarbu Państwa, obrony narodowej oraz wojewodów.

W dziale tym zadania finansowane z części Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast - zgodnie z ustawą z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw - z dniem 1 stycznia 2003 r. będą finansowane w ramach wydatków zaplanowanych w części Budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem zostały zaplanowane w wysokości 2.080.061 tys. zł, z tego wydatki bieżące – 2.035.726 tys. zł i wydatki inwestycyjne – 44.335 tys. zł.

Wydatki bieżące przeznaczono na finansowanie:

1) Zadań z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami – 26.905 tys. zł.

Wydatki te przeznaczone zostaną na: ustalanie wartości nieruchomości dla potrzeb uwłaszczenia, wyceny nieruchomości Skarbu Państwa dla celów aktualizacji opłat za zarząd i wieczyste użytkowanie tych nieruchomości, opłaty za czynności egzekucyjne związane z windykacją należności Skarbu Państwa, zabezpieczenie nieruchomości przed zniszczeniem, gospodarowanie zasobami nieruchomości Skarbu Państwa, wypłaty odszkodowań za wywłaszczone nieruchomości, regulowanie stanów prawnych oraz przygotowanie dokumentacji dla ustalenia cen nieruchomości wywłaszczanych na rzecz Skarbu Państwa.

Powyższe wydatki przeznaczone są na:

- dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania z zakresu administracji rządowej - 20.169 tys. zł, z tego: dla powiatów - 20.167 tys. zł, samorządów województw - 2 tys. zł (województwo łódzkie),
- zadania realizowane przez wojewodów – 2.288 tys. zł,
- zadania realizowane przez Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej – 799 tys. zł, z przeznaczeniem na:
 - działalność Komisji Odpowiedzialności Zawodowej, Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej oraz Państwowej Rady Nieruchomości – 576 tys. zł, w tym honoraria dla członków komisji 400 tys. zł,
 - monitoring rynku nieruchomości – 210 tys. zł,
 - druk świadectw dla rzeczoznawców majątkowych i licencji dla zarządców nieruchomości, pośredników w obrocie nieruchomościami – 13 tys. zł,
- zadania realizowane przez Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 3.649 tys. zł, z przeznaczeniem na odszkodowania za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa z naruszeniem prawa.

2) Zadań przekazanych do realizacji Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa - 239 tys. zł.

Środki (zaplanowane w budżecie Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa) przeznaczone są na sfinansowanie wykupu przez Skarb Państwa nieruchomości rolnych od rolników, którzy nabyli uprawnienia do emerytur i rent, stosownie do postanowień art. 58 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

3) Zadań przekazanych do realizacji Wojskowej Agencji Mieszkaniowej - 276.780 tys. zł.

Środki (zaplanowane w budżecie Ministra właściwego do spraw obrony narodowej) przeznaczone są na wypłatę równoważników i ekwiwalentów należnych osobom uprawnionym na podstawie ustawy o zakwaterowaniu sił zbrojnych oraz na wydatki związane z utrzymaniem miejsc internatowych i na remont kwater przed ich ponownym zasiedleniem.

- 4) Refundacji premii gwarancyjnych od wkładów mieszkaniowych – 829.988 tys. zł.

Środki te przeznaczone są na refundację premii gwarancyjnych z tytułu likwidacji w 2003 r. książeczek mieszkaniowych, w związku z przeznaczeniem wkładu na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Refundacja bankom wypłaconych premii gwarancyjnych od wkładów zgromadzonych na książeczkach mieszkaniowych następuje w związku z likwidacją rachunku bankowego, na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych.

- 5) Refundacji premii za systematyczne oszczędzanie na mieszkaniowych książeczkach oszczędnościowych – 12 tys. zł.

Zaplanowane środki na refundację premii za systematyczne oszczędzanie na książeczkach mieszkaniowych dotyczą tylko wpłat wniesionych na książeczki mieszkaniowe przed 1983 r. w ramach systematycznego oszczędzania. Wydatki te mają zatem charakter wygasający.

- 6) Wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych – 325.000 tys. zł.

Z kwoty tej zostaną pokryte zobowiązania wobec banków z tytułu wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych za IV kwartał 2002 r., które stają się wymagalne w styczniu 2003 r. oraz na wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych w 2003 r.

Zasady wykupu ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych określają przepisy ustawy z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych.

- 7) Działalności Krajowego Funduszu Mieszkaniowego – 450.000 tys. zł.

Zakres działalności Krajowego Funduszu Mieszkaniowego określają przepisy ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego.

Powyższe środki przeznaczone są przede wszystkim na udzielanie preferencyjnych kredytów na realizację budownictwa mieszkaniowego na wynajem oraz na budowę spółdzielczych mieszkań typu lokatorskiego, a także na dopłaty do

odsetek od kredytów, które udzielone będą przez banki komercyjne na finansowanie inwestycji z zakresu infrastruktury towarzyszącej budownictwu mieszkaniowemu.

Wymienione wyżej środki nie będą jedynym źródłem zasilenia KFM w 2003 r. Fundusz ten będzie również korzystał ze środków pożyczek zagranicznych, których spłata zostanie zagwarantowana przez Skarb Państwa. Będą to pożyczki zaciągnięte w Europejskim Banku Inwestycyjnym na łączną kwotę ok. 840.000 tys. zł.

8) Funduszu Termomodernizacji – 5.000 tys. zł.

Wydatki te są przeznaczone na zasilenie Funduszu Termomodernizacji, utworzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Środki te służą sfinansowaniu premii udzielonej kredytobiorcy, w wysokości 25% kwoty kredytu bankowego udzielonego na realizację inwestycji ograniczającej zapotrzebowanie na energię ciepłą.

9) Zadania zaliczone do pozostałej działalności - 121.802 tys. zł.

Wydatki te będą realizowane przez:

- wojewodów - 95 tys. zł, z przeznaczeniem na: zakup materiałów i wyposażenia do sporządzania dokumentacji fotograficznej z oględzin obiektów w związku z prowadzeniem postępowania administracyjnego - 31 tys. zł (województwo opolskie) oraz opłaty z tytułu wyłączenia gruntów rolnych z produkcji rolnej z przeznaczeniem pod budowę cmentarza wojennego w Siemianowicach Śląskich - 64 tys. zł.
- Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej – 121.707 tys. zł, z tego na:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej - 120.000 tys. zł. Udzielanie takich dopłat przewiduje projekt ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej, stanowiący realizację programu rządowego pn. „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca. Strategia Gospodarcza Rządu”. Projektowane rozwiązania ustawowe zmierzają do pobudzenia zdolności kredytowej społeczeństwa, co spowoduje zwiększenie popytu na mieszkania.
 - pozostałe wydatki - 1.707 tys. zł, z przeznaczeniem głównie na: monitoring oraz opracowania naukowo-badawcze w zakresie planowania przestrzennego, gospodarki komunalnej, współpracę transgraniczną w zakresie gospodarki przestrzennej, monitoring gospodarki mieszkaniowej, wysypisk

komunalnych, wypłatę nagród dla laureatów konkursów za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie mieszkalnictwa oraz urbanistyki, działalność Głównej Komisji Urbanistyczno–Architektonicznej, wydawanie Biuletynu Budowlanego.

Wydatki inwestycyjne zostały zaplanowane w wysokości 44.335 tys. zł z czego:

- 1) w budżecie Ministra właściwego do spraw obrony narodowej – 44.295 tys. zł na inwestycje Wojskowej Agencji Mieszkaniowej,
- 2) w budżecie Wojewody Lubelskiego - 40 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania do obsługi zadań z zakresu gospodarki nieruchomościami dla starostw powiatowych.

11. Działalność usługowa

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	456.668	346.383	339.706	6.677	75,9
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	4.013				
Jednostki organizacji i nadzoru inwestycyjnego	552	542	542		98,2
Plany zagospodarowania przestrzennego	1.055	935	935		88,6
Roboty geologiczne (nieinwestycyjne)	6.317	4.666	4.666		73,9
Ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej	5.494	5.631	5.631		102,5
Prace geodezyjne i kartograficzne (nieinwestycyjne)	48.327	51.016	51.016		105,6
Opracowania geodezyjne i kartograficzne	8.693	8.859	8.859		101,9
Nadzór budowlany	67.580	76.034	73.990	2.044	112,5
Polskie Centrum Badań i Certyfikacji	39				
Regionalne zarządy gospodarki wodnej	151.580	153.914	151.804	2.110	101,5
Państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna	14.400	15.597	15.597		108,3
Główny Urząd Geodezji i Kartografii	7.253	8.505	6.312	2.193	117,3
Centrum Badania Opinii Społecznej	2.528	3.000	3.000		118,7
Agencja Mienia Wojskowego	1.460	1.622	1.622		111,1
Cmentarze	4.930	4.872	4.872		98,8
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	117.742				
Pozostała działalność	14.705	11.190	10.860	330	76,1

Zaplanowane wydatki w dziale działalność usługowa obejmują wydatki realizowane przez: Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Ministrów właściwych do spraw: budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, gospodarki wodnej, obrony narodowej, rolnictwa, środowiska oraz wojewodów.

W 2003 r. w dziale działalność usługowa nie została zaplanowana dotacja na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla zakładu budżetowego - Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. Zgodnie z postanowieniami art. 49 ustawy z dnia 28 kwietnia 2000 r. o systemie oceny zgodności, akredytacji oraz zmianie niektórych ustaw - zakład ten do dnia 31 października 2002 r. zostanie przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2003 wydatki ogółem w dziale działalność usługowa zostały zaplanowane w wysokości 346.383 tys. zł, z tego wydatki bieżące - 339.706 tys. zł (w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 100.165 tys. zł) i wydatki majątkowe - 6.677 tys. zł.

Wydatki bieżące przeznaczono na finansowanie:

1. Jednostek organizacji i nadzoru inwestycyjnego - 542 tys. zł, z tego: w województwie śląskim (488 tys. zł) i mazowieckim (54 tys. zł).

W województwie śląskim wydatki zaplanowano na finansowanie opracowań specjalistycznych m.in. sporządzenie studiów przyrodniczo-krajobrazowych na potrzeby Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, wykonanie planów miejscowych dla terenów będących pod prawną ochroną Wojewody, wypłatę nagród dla laureatów i sędziów biorących udział w konkursie „Architekta Roku Województwa Śląskiego”.

W województwie mazowieckim wydatki zaplanowano na zakup opracowań specjalistycznych związanych z planami zagospodarowania przestrzennego i rozwoju regionalnego.

2. Zagospodarowania przestrzennego - 935 tys. zł. Zaplanowane wydatki przeznaczone są na finansowanie zadań z zakresu zagospodarowania przestrzennego i polityki regionalnej związanych ze sprawowaniem przez wojewodów funkcji nadzoru, określonych w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym, tj. prowadzenie rejestru wojewódzkich zadań, współfinansowanie opracowania planów obszarów chronionych, opinii i wniosków do projektów planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego gmin - wynikających z rządowej polityki regionalnej i programów rządowych w dostosowaniu do miejscowych warunków.
3. Robót geologicznych (nieinwestycyjnych) - 4.666 tys. zł, z tego realizowanych przez:
 - Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej - 2.268 tys. zł, na państwową służbę hydrogeologiczną, tj. obserwacje sieci krajowej wód podziemnych wskazujące na zmiany poziomu i jakości wód w skali regionalnej, prowadzenie Banku Danych Hydrogeologicznych HYDRO i RBDH,

- Ministra właściwego do spraw środowiska – 1.727 tys. zł, na tworzenie centralnej geologicznej bazy danych, jako miejsca przechowywania i udostępniania informacji geologicznych, koordynowanie wykonywanych prac kartografii geologicznej,
 - wojewodów - 671 tys. zł; na zadania z zakresu kartografii geologicznej, geologii surowcowej i hydrogeologicznej oraz na wykonanie opinii dotyczących opracowań geologicznych, opracowanie dokumentacji dotyczącej zasobów złóż surowców mineralnych oraz dokumentacji hydrogeologicznej, zakup map geologicznych.
4. Ośrodków dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej - 5.631 tys. zł; na dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego (z tego dla samorządów województw - 1.751 tys. zł i powiatów – 3.880 tys. zł), z przeznaczeniem na prowadzenie wojewódzkiego i powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w województwach: lubuskim, łódzkim, podkarpackim i śląskim.
5. Prac geodezyjnych i kartograficznych (nieinwestycyjnych) – 51.016 tys. zł, z tego realizowanych przez:
- Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej – 10.930 tys. zł, z przeznaczeniem na zadania z zakresu geodezji, katastru nieruchomości oraz gospodarowania państwowym zasobem geodezyjnym i kartograficznym.
 - wojewodów – 40.086 tys. zł, z tego na:
 - dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego – 36.330 tys. zł (z tego dla samorządów województw – 2.488 tys. zł i powiatów – 33.842 tys. zł), z przeznaczeniem na prowadzenie ewidencji gruntów i budynków, zakładanie i utrzymanie osnów geodezyjnych oraz geodezyjnej sieci uzbrojenia terenu, tworzenie mapy numerycznej ewidencji gruntów zgodnie ze standardami technicznymi, aktualizacje i opracowania map zasadniczych dla poszczególnych obszarów, sporządzanie map topograficznych i tematycznych, prowadzenie wojewódzkich baz danych wchodzących w skład krajowego systemu informacji o terenie, dostosowanie danych z operatu ewidencji gruntów do potrzeb Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w budowie Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (IACS),

- wydatki związane z prowadzeniem ewidencji przebiegu granic administracyjnych gmin i powiatów oraz powierzchni jednostek ewidencyjnych, a także zabezpieczenie geodezyjnych baz informatycznych – 3.756 tys. zł.
6. Opracowań geodezyjnych i kartograficznych – 8.859 tys. zł, z tego na:
- dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego – 7.617 tys. zł (z tego dla samorządów województw - 168 tys. zł i powiatów – 7.449 tys. zł.), z przeznaczeniem na porządkowanie części opisowej i kartograficznej ewidencji gruntów i budynków ze stanem faktycznym na gruncie oraz ze stanem prawnym zawartym w księgach wieczystych, wprowadzenie zmian w operacie ewidencji gruntów, podziały i rozgraniczenia nieruchomości, przetwarzanie map ewidencyjnych do postaci rastrowej,
 - opracowanie dokumentacji geodezyjno-kartograficznej niezbędnej do regulacji stanów prawnych, gruntów i nieruchomości Skarbu Państwa oraz innych opracowań geodezyjnych dla nieruchomości przejmowanych od Skarbu Państwa, opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów objętych planem ochrony przyrody – 1.242 tys. zł,
7. Nadzoru budowlanego – 73.990 tys. zł, z tego realizowanych przez:
- Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej – 11.425 tys. zł, z przeznaczeniem na bieżącą działalność Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, w tym na: wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 9.050 tys. zł, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 126 tys. zł, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - 36 tys. zł, nagrody dla laureatów konkursu „Budowa roku” i wynagrodzenia wypłacane członkom komisji egzaminacyjnej za udział w postępowaniu kwalifikacyjnym i egzaminach na uprawnienia budowlane - 48 tys. zł, składki do organizacji międzynarodowej - Europejskie Konsorcjum Nadzoru Budowlanego – 4 tys. zł,
 - wojewodów – 62.565 tys. zł, z tego na bieżącą działalność Wojewódzkich Inspektoratów Nadzoru Budowlanego – 17.017 tys. zł (w tym na wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 13.282 tys. zł) oraz na dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez Powiatowe Inspektoraty Nadzoru Budowlanego – 45.548 tys. zł.
8. Regionalnych zarządów gospodarki wodnej – 151.804 tys. zł, w tym na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 73.558 tys. zł. Jednostki te funkcjonują: w Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu

i finansowane są z budżetu Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Zakres zadań tych jednostek obejmuje:

- utrzymanie administrowanych wód śródlądowych,
- realizację inwestycji na administrowanych rzekach i potokach górskich,
- ochronę przeciwpowodziową.

Pozostałe wydatki bieżące zaplanowane dla regionalnych zarządów gospodarki wodnej przeznaczone są m. in. na remonty i konserwację budowli wodnych i obiektów hydrotechnicznych oraz lodołamania.

9. Państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej – 15.597 tys. zł. Wydatki te będą realizowane w ramach budżetów Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej oraz Ministra właściwego do spraw rolnictwa i przeznaczone zostaną na prowadzenie działalności związanej ze służbą hydrologiczno-meteorologiczną i techniczną kontrolą zapór.
10. Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej – 3.000 tys. zł. Dotacja ta została zaplanowana na utrzymanie Fundacji oraz na realizację zadań w zakresie prowadzenia badań opinii społecznej.
11. Agencji Mienia Wojskowego – 1.622 tys. zł. Dotacja ta została zaplanowana na utrzymanie mienia przejętego od Ministra Obrony Narodowej. Mienie to stanowią nieruchomości i grunty oraz inne ruchome składniki majątku i wyposażenia wojskowego zbędne dla potrzeb wojska.
12. Cmentarzy – 4.872 tys. zł; z tego przeznaczono na dotacje celowe na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej z przeznaczeniem na utrzymanie, remonty, konserwację kwater i cmentarzy wojennych (z tego na zadania realizowane przez gminy – 4.741 tys. zł, a w województwie małopolskim również przez powiaty - 93 tys. zł) oraz na zadania realizowane przez Wojewodę Wielkopolskiego (38 tys. zł).
13. Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii – 6.312 tys. zł, w tym na wynagrodzenia z pochodnymi – 3.575 tys. zł. Główny Urząd Geodezji i Kartografii jest aparatem pomocniczo - wykonawczym Głównego Geodety Kraju jako centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach geodezji i kartografii. Do zadań realizowanych przez Głównego Geodetę Kraju należą: rejestracja stanów prawnych i faktycznych nieruchomości, realizacja polityki państwa w zakresie geodezji i kartografii, kontrolowanie urzędów, instytucji publicznych i podmiotów gospodarczych w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących geodezji i kartografii, nadzór nad powszechną wyceną nieruchomości, prowadzenie państwowego rejestru granic, nadawanie uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii.

14. Pozostałej działalności – 10.860 tys. zł. Wydatki te będą realizowane przez:

- Ministra właściwego do spraw środowiska – 5.179 tys. zł, z przeznaczeniem na: obsługę Centralnego Archiwum Geologicznego, którą prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny, działalność: Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych, Komisji Zasobów Kopalin, Komisji Kartografii Geologicznej, Głównej Geologicznej Komisji Egzaminacyjnej oraz Rady Geologicznej, opracowania i opinie geologiczne, koszty postępowań przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, składki z tytułu uczestnictwa Polski we wspólnej organizacji INTEROCEANMETAL za utrzymanie działki eksploatacyjnej na Oceanie Spokojnym oraz z tytułu przynależności Polski do Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego ONZ,
- Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej – 1.107 tys. zł, w tym na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 700 tys. zł oraz na:
 - finansowanie zadań realizowanych przez Biuro Gospodarki Wodnej, w tym m.in. współpracy z regionalnymi zarządami w opracowywaniu programów i planów gospodarki wodnej w układzie dorzeczy uwzględniających programy regionalne, monitorowanie studiów i badań w zakresie zagospodarowania, ochrony i eksploatacji wód powierzchniowych i podziemnych, wspomaganie regionalnych zarządów w zakresie ochrony przeciwpowodziowej i ochrony środowiska, udział w tworzeniu systemu informacyjnego gospodarki wodnej, udział w opracowywaniu projektów norm i normatywów niezbędnych do realizacji zadań w gospodarce wodnej,
 - techniczną kontrolę zapór (przygotowanie Raportu o stanie technicznym i bezpieczeństwie budowli piętrzących wodę w Polsce).
- Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej - 1.115 tys. zł, na organizację konkursów oraz na nagrody Ministra Infrastruktury,
- Wojewodów – 3.459 tys. zł, z tego na:
 - dotację podmiotową na dofinansowanie działalności Polsko– Niemieckiego Towarzystwa Wspierania Gospodarki S.A. – 2.469 tys. zł (województwo lubuskie),
 - dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego - 305 tys. zł, z tego dla: samorządu województwa łódzkiego - 289 tys. zł na zadania z zakresu wykonywania praw właścicielskich w stosunku do pozostałych wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa oraz dla powiatów województwa świętokrzyskiego – 16 tys. zł, na finansowanie zastępczych rozbiórek nielegalnie wzniesionych obiektów budowlanych,

- zadania realizowane przez wojewodów - 685 tys. zł, w tym przez:
 - wojewodę świętokrzyskiego - 266 tys. zł, z przeznaczeniem na opracowanie programu ochrony powietrza oraz prace Komisji ds. Oceny Oddziaływania na Środowisko,
 - wojewodę mazowieckiego - 262 tys. zł, z przeznaczeniem na prace związane z rozwojem regionalnym województwa mazowieckiego.

Wydatki inwestycyjne zaplanowane zostały w kwocie 6.677 tys. zł w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej - 2.343 tys. zł. W ramach budownictwa inwestycyjnego przewidziano wydatki dla Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na przebudowę hali naprawczej ciężkiego sprzętu samochodowego przy ul. Jana Olbrachta w Warszawie na obiekt biurowo-laboratoryjno-magazynowy na potrzeby związane z prowadzeniem centralnego państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (2.143 tys. zł). Na zakupy sprzętu informatycznego dla Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego oraz Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (200 tys. zł). W roku 2002 wydatki realizowane są w części 18 – Architektura i Budownictwo,
- 2) Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej – 2.130 tys. zł, z czego 420 tys. zł na budowę w Tczewie siedziby Inspektoratu Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz 1.710 tys. zł na zakupy inwestycyjne nie związane z budownictwem, z tego 500 tys. zł przeznaczono na wykup nieruchomości związany z ujemnymi skutkami piętrzenia zbiornika Sulejowskiego, 550 tys. zł na dokumentację przyszłościową inwestycji realizowanych w ramach Programu Odra-2006 i zabezpieczenia przeciwpowodziowego w obszarze górnej Wisły, 640 tys. zł na zakupy łodzi, silników i pomp awaryjnych, samochodów, sprzętu komputerowego z oprogramowaniem dla potrzeb regionalnych zarządów gospodarki wodnej, 20 tys. zł na zakupy sprzętu informatycznego i oprogramowania dla Biura Gospodarki Wodnej,
- 3) Wojewodów – 2.204 tys. zł, z tego dla:
 - Wojewódzkich i Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego, głównie na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania, sprzętu poligraficznego i fotograficznego, samochodów – 1.254 tys. zł oraz 640 tys. zł na adaptację pomieszczeń,
 - województwa zachodniopomorskiego na zakup programów i sprzętu informatycznego oraz sprzętu specjalistycznego z zakresu geodezji i kartografii dla samorządów powiatowych realizujących zadania z zakresu administracji rządowej – 310 tys. zł.

12. Informatyka

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	116.606	120.399	119.083	1.316	103,3
z tego:					
Zakłady techniki obliczeniowej	20.349	20.702	19.511	1.191	101,7
Inne jednostki usług informatycznych	96.257	99.697	99.572	125	103,6

Wydatki w dziale informatyka realizowane będą przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wojewodów: Dolnośląskiego, Mazowieckiego i Podkarpackiego.

W projekcie budżetu na 2003 r. zaplanowano wydatki w kwocie 120.399 tys. zł, z tego: wydatki bieżące – 119.083 tys. zł, a wydatki inwestycyjne – 1.316 tys. zł.

Wydatki bieżące przeznaczone będą na finansowanie kosztów funkcjonowania Centralnego Ośrodka Informatyki Statystycznej w Warszawie i wydziałów informatycznych w urzędach statystycznych oraz zakładów techniki obliczeniowej w województwach: dolnośląskim, mazowieckim i podkarpackim. Podstawową działalnością wykonywaną przez te jednostki jest przetwarzanie danych statystycznych, prowadzenie i utrzymanie bazy danych, obsługa informatyczna, koordynowanie przedsięwzięć informatycznych na terenie województw, projektowanie systemów aplikacyjnych na zlecenie użytkownika oraz prowadzenie szkoleń informatycznych.

W ramach tych środków zostaną sfinansowane:

- świadczenia (m.in. ekwiwalenty za pranie odzieży ochronnej i roboczej, a także zakup takiej odzieży oraz okularów do pracy przy komputerach) - 131 tys. zł,
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 105.303 tys. zł ,
- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 3.239 tys. zł,
- koszty utrzymania i działalności tych jednostek – 10.410 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zostały zaplanowane w wysokości 1.316 tys. zł, z tego:

- 1) w budżecie Głównego Urzędu Statystycznego – 1.108 tys. zł z przeznaczeniem dla:
 - Centralnego Ośrodka Informatyki Statystycznej w siedzibie GUS w Warszawie
 - 983 tys. zł, m.in. na przebudowę układu zasilania w energię elektryczną

i klimatyzację sali komputerowej oraz na zakup urządzeń czyszczących do wykładzin i odśnieżarki,

- Urzędów Statystycznych w Bydgoszczy, Gdańsku, Poznaniu, Białymstoku i Krakowie – 125 tys. zł) m.in. na instalację systemu antywłamaniowego i elektrycznego systemu przeciwpożarowego, na wykonanie instalacji CO i wodnokanalizacyjnej oraz na zakup centrali telefonicznych,

2) w budżetach Wojewodów - 208 tys. zł, w tym:

- Dolnośląskiego - 20 tys. zł dla Ośrodka Informatyki Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego na zakup sprzętu informatycznego z oprogramowaniem,
- Mazowieckiego – 38 tys. zł dla Ośrodka Informatyki w Ciechanowie na utrzymanie i rozwój platformy sprzętowo-programowej,
- Podkarpackiego - 150 tys. zł dla Terenowego Banku Danych w Wojewódzkim Ośrodku Informatyki w Rzeszowie na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania.

13. Nauka

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	2.662.000	2.714.829	2.572.928	141.901	102,0
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	152				
Działalność statutowa i inwestycyjna jednostek naukowych oraz badania własne szkół wyższych	1.990.600	1.957.301	1.815.400	141.901	98,3
Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk przyrodniczych	178.447	195.902	195.902		109,8
Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk technicznych	382.600	443.630	443.630		116,0
Projekty badawcze i celowe w dziedzinie nauk społecznych, humanistycznych i ścisłych	49.700	49.700	49.700		100,0
Działalność wspomagająca badania	50.000	55.927	55.927		111,9
Współpraca naukowa i naukowo-techniczna z zagranicą	800	2.328	2.328		291,0
Pozostała działalność	9.701	10.041	10.041		103,5

W projekcie budżetu na 2003 r. wydatki budżetowe na finansowanie nauki zaplanowano w wysokości 2.714.829 tys. zł, z tego wydatki bieżące wyniosą 2.572.928 tys. zł, a wydatki majątkowe 141.901 tys. zł.

Wydatki bieżące zostaną przeznaczone na:

- 1) finansowanie i dofinansowanie działalności statutowej jednostek naukowych, badania własne szkół wyższych, specjalne programy i urządzenia badawcze, w tym udział Polski jako kraju stowarzyszonego w Szóstym Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej – 1.815.400 tys. zł,
- 2) finansowanie projektów badawczych i celowych – 689.232 tys. zł; w kwocie tej ujęto środki w wysokości 7.500 tys. zł na finansowanie części badawczej programu wieloletniego pn. „Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej”,
- 3) finansowanie lub dofinansowywanie zadań z zakresu działalności wspomagającej badania, w tym ekspertyzy, opinie i oceny naukowe, upowszechnianie

lub popularyzacja osiągnięć naukowo-technicznych, tworzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji naukowej i naukowo-technicznej – 55.927 tys. zł,

- 4) opłacanie składek członkowskich do organizacji międzynarodowych, w związku z udziałem Polski w pracach tych organizacji – 2.328 tys. zł,
- 5) wydatki, zaliczone do pozostałej działalności, związane m.in z obsługą rozliczeń umów zawartych w ramach byłego Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki, finansowaniem recenzji naukowych i kontroli merytorycznych oraz wynagrodzeń członków zespołów Komitetu pochodzących z wyboru – 10.041 tys. zł.

Na wydatki inwestycyjne przewidziano 141.901 tys. zł. Środki te przeznaczone będą na zadania inwestycyjne z zakresu modernizacji, adaptacji i rozbudowy obiektów instytutów naukowych i wyższych uczelni (57.263 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne dla jednostek naukowych na infrastrukturę informatyczną i aparaturę naukowo badawczą (84.638 tys. zł).

14. Administracja publiczna

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	6.462.560	6.358.316	6.075.233	283.083	98,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	178.809				
Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	1.172.031	1.336.650	1.261.198	75.452	114,1
Polski Komitet Normalizacyjny	18.567	25.039	24.565	474	134,9
Komitet Kinematografii	1.089				
Kancelaria Polskiej Akademii Nauk	21.936	22.735	22.645	90	103,6
Rządowe Centrum Legislacji	11.307	12.579	12.251	328	111,2
Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	420.647	151.989	148.907	3.082	36,1
Izby skarbowe	130.369	133.671	133.671		102,5
Urzędy skarbowe	1.122.381	1.181.143	1.148.997	32.146	105,2
Urzędy kontroli skarbowej	326.713	345.691	345.691		105,8
Urzędy wojewódzkie	836.915	873.657	848.881	24.776	104,4
Główny Urząd Cei w likwidacji	27.483				
Izby celne i urzędy celne	426.874	753.435	737.135	16.300	176,5
Regionalne izby obrachunkowe	72.969	78.343	76.706	1.637	107,4
Samorządowe kolegia odwoławcze	67.165	70.840	67.996	2.844	105,5
Urzędy marszałkowskie	400				
Starostwa powiatowe	400				
Komisje poborowe	16.441	17.880	17.880		108,8
Komisje egzaminacyjne	3.224	3.189	3.189		98,9
Pobór podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych	103.316	115.566	115.566		111,9
Spis powszechny i inne	503.154	47.526	44.746	2.780	9,4
Placówki zagraniczne	628.728	646.730	603.833	42.897	102,9
Działalność informacyjna i kulturalna prowadzona za granicą	9.280	16.212	16.212		174,7
Pomoc zagraniczna	7.895	500	500		6,3
Ośrodek Studiów Wschodnich	5.830	5.985	5.785	200	102,7
Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	3.525	3.606	3.606		102,3
Polski Komitet ds. UNESCO	974	1.127	1.127		115,7

1	2	3	4	5	6
Współpraca naukowo-techniczna z zagranicą	124.432	145.993	145.993		117,3
Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	7.431	7.728	7.728		104,0
Komitety Naukowe Polskiej Akademii Nauk	1.723	1.792	1.792		104,0
Pomocnicze placówki naukowe i inne jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk	1.584	3.294	3.294		208,0
Rada do Spraw Uchodźców	773	830	830		107,4
Rządowe Centrum Studiów Strategicznych	11.107	11.123	10.957	166	100,1
Centrum Personalizacji Dokumentów		173.792	173.429	363	
Generalny Inspektorat Celny w likwidacji	1.110				
Regionalne Inspektoraty Celne w likwidacji	341				
Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców		14.962	13.380	1.582	
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	4.755				
Pozostała działalność	190.882	154.709	76.743	77.966	81,0

Wydatki planowane w tym dziale obejmują głównie:

- wydatki urzędów naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, jednostek im podległych oraz placówek zagranicznych,
- wydatki wojewodów, w ramach których zaplanowano środki między innymi na utrzymanie urzędów wojewódzkich, komisji poborowych, komisji egzaminacyjnych oraz dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego,
- środki na utrzymanie i działalność regionalnych izb obrachunkowych,
- środki na funkcjonowanie samorządowych kolegiów odwoławczych.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. wydatki ogółem zostały zaplanowane w wysokości 6.358.316 tys. zł, z tego wydatki bieżące – 6.075.233 tys. zł, a wydatki majątkowe – 283.083 tys. zł.

Zaplanowane wydatki bieżące zostaną przeznaczone na:

- wydatki związane z utrzymaniem i funkcjonowaniem central ministerstw i urzędów centralnych - 1.261.198 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i wydatki pochodne - 854.134 tys. zł,
- wydatki Polskiego Komitetu Normalizacyjnego - 24.565 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 13.187 tys. zł. Do zakresu zadań Komitetu należy

organizowanie i prowadzenie krajowej działalności normalizacyjnej oraz uczestniczenie w międzynarodowej i regionalnej współpracy normalizacyjnej. Podstawowym zadaniem Komitetu jest tworzenie Polskich Norm oraz zapewnienie ich aktualności stosownie do potrzeb społecznych i gospodarczych kraju,

- koszty funkcjonowania Kancelarii Polskiej Akademii Nauk zapewniającej obsługę administracyjną Polskiej Akademii Nauk - 22.645 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 10.112 tys. zł,
- utrzymanie i funkcjonowanie Rządowego Centrum Legislacji - 12.251 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 9.771 tys. zł. Centrum zapewnia obsługę prawną Rady Ministrów, a w szczególności opracowuje stanowiska prawno-legislacyjne do rządowych projektów aktów prawnych, koordynuje przebieg uzgodnień rządowych projektów aktów prawnych, opracowuje rządowe projekty aktów prawnych w zakresie ustalonym przez Prezesa Rady Ministrów, redaguje Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”,
- wydatki jednostek terenowych podległych naczelnym i centralnym organom administracji rządowej - 148.907 tys. zł (w tym na wynagrodzenia i pochodne 129.803 tys. zł). Z kwoty tej przypada na:
 - urzędy statystyczne - 62.649 tys. zł. Urzędy statystyczne przygotowują między innymi projekty programów badań statystycznych, organizują i prowadzą badania statystyczne oraz ustalają ich metodologię, zbierają, gromadzą i opracowują dane statystyczne, udostępniają i rozpowszechniają wynikowe informacje statystyczne,
 - okręgowe i specjalistyczne urzędy górnicze - 30.278 tys. zł. Urzędy te, jako organy państwowego nadzoru górniczego, sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego, ratownictwa górniczego, gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobycia,
 - okręgowe urzędy miar i urzędy probiercze - 55.980 tys. zł. Urzędy te prowadzą prace mające na celu utrzymanie w Polsce jednolitości miar i pomiarów, przystosowanie form i zakresu działania administracji miar do systemu stosowanego w krajach Unii Europejskiej. Ponadto kontrolują przyrządy pomiarowe w formie legalizacji, uwierzytelnienia, zatwierdzenia typu w celu stwierdzenia, że przyrząd pomiarowy spełnia wymagania przepisów metrologicznych, badają i cechują wyroby z metali szlachetnych przeznaczone do obrotu handlowego,

- wydatki izb skarbowych - 133.671 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 114.551 tys. zł. Do zakresu działania izb skarbowych należy nadzór nad urzędami skarbowymi, rozstrzyganie w drugiej instancji w sprawach należących w pierwszej instancji do urzędów skarbowych, ustalanie i udzielanie oraz analizowanie prawidłowości wykorzystania dotacji dla podmiotów gospodarczych,
- wydatki urzędów skarbowych - 1.148.997 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i wydatki pochodne - 930.547 tys. zł. Do zakresu działania urzędów skarbowych należy przede wszystkim ustalanie i pobór podatków oraz niepodatkowych należności budżetowych, rejestrowanie podatników oraz przyjmowanie deklaracji podatkowych, wykonywanie kontroli podatkowej, podział i przekazywanie dochodów budżetowych między budżetem państwa i budżetami gmin, prowadzenie dochodzeń w sprawach karnych skarbowych, wykonywanie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych i kar majątkowych,
- utrzymanie i działalność urzędów kontroli skarbowej - 345.691 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i wydatki pochodne - 315.428 tys. zł. Urzędy kontroli skarbowej przeprowadzają kontrole skarbowe, których celem jest ochrona interesów i praw majątkowych Skarbu Państwa oraz zapewnienie skuteczności wykonywania zobowiązań podatkowych i innych należności stanowiących dochód budżetu państwa lub państwowych funduszy celowych. Celem kontroli skarbowej jest również badanie zgodności z prawem gospodarowania mieniem innych państwowych osób prawnych,
- utrzymanie i funkcjonowanie urzędów wojewódzkich - 848.881 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 370.462 tys. zł. Urzędy wojewódzkie jako aparat pomocniczy wojewodów realizują zadania wynikające ze sprawowania przez wojewodów funkcji przedstawicieli rządu na obszarze województw, organów nadzorujących organy samorządu terytorialnego w zakresie zgodności z prawem podejmowanych uchwał, organów założycielskich przedsiębiorstw państwowych, sprawy z zakresu obronności kraju oraz obrony cywilnej.

Środki zaplanowane dla urzędów wojewódzkich obejmują również dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na:

- zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej - 988 tys. zł,
- zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej - 506 tys. zł,
- realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom (związkom gmin) - 236.638 tys. zł,

- realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej wykonywanych przez powiat - 80.945 tys. zł,
- zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd województwa - 1.034 tys. zł,
- izby i urzędy celne - 737.135 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 656.834 tys. zł.
 - izby celne realizują politykę celną państwa, sprawują nadzór nad naczelnikami urzędów celnych, rozstrzygają w sprawach celnych, sprawują dozór celny i wykonują kontrolę celną oraz zwalczają i ścigają przestępstwa i wykroczenia w zakresie ustalonym Kodeksem karnym skarbowym,
 - urzędy celne dokonują wymiaru i poboru należności celnych, nadają towarom przeznaczenie celne, sprawują dozór celny i wykonują kontrolę celną oraz zwalczają i ścigają przestępstwa skarbowe w zakresie ustalonym Kodeksem karnym skarbowym,
- wydatki Regionalnych Izb Obrachunkowych - 76.706 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 60.644 tys. zł. Regionalne Izby Obrachunkowe powołane są do kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych jednostek samorządu terytorialnego, związków międzygminnych, stowarzyszeń gmin oraz stowarzyszeń gmin i powiatów, związków powiatów, stowarzyszeń powiatów, samorządowych jednostek organizacyjnych mających osobowość prawną, jak również innych podmiotów w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Izby kontrolują gospodarkę finansową (w tym realizację zobowiązań podatkowych oraz zamówienia publiczne) na podstawie kryterium zgodności z prawem i zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym. Ponadto wydają opinie w sprawach określonych ustawami oraz prowadzą działalność informacyjną i szkoleniową w zakresie objętym nadzorem i kontrolą,
- koszty funkcjonowania samorządowych kolegiów odwoławczych - 67.996 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 53.048 tys. zł. Kolegia orzekają w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości jednostek samorządu terytorialnego. Rozpatrują odwołania od decyzji administracyjnych, zażalenia na postanowienia, żądania wznowienia postępowania lub stwierdzają nieważność decyzji,
- finansowanie zadań komisji poborowych - 17.880 tys. zł, w tym dotacje dla powiatowych komisji poborowych - 13.927 tys. zł (z tego na zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji

rządowej - 1.964 tys. zł a na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej wykonywanych przez powiat - 11.963 tys. zł),

Zadania wynikające z ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej wykonują wojewódzkie i powiatowe komisje poborowe. Wojewódzkie komisje poborowe sprawują nadzór nad działalnością powiatowych komisji poborowych, rozpatrują odwołania i sprzeciwy od orzeczeń powiatowych komisji poborowych, orzekają w sprawach wniosków o uchylenie skierowania do służby zastępczej. Powiatowe komisje poborowe orzekają o uznaniu poborowych za zdolnych do służby wojskowej, o udzielaniu poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz o skierowaniu poborowych do służby zastępczej,

- działalność komisji egzaminacyjnych - 3.189 tys. zł. Z kwoty tej przeznaczono na Państwową Komisję Egzaminacyjną ds. Doradztwa Podatkowego - 434 tys. zł, na postępowanie kwalifikacyjne oraz na konkursy na wyższe stanowiska w służbie cywilnej - 310 tys. zł, na działalność komisji egzaminacyjnych działających przy urzędach wojewódzkich - 2.445 tys. zł,
- wydatki związane z wykonywaniem zadań w zakresie druku i kolportażu znaków akcyzy, formularzy podatkowych i druków resortowych - 115.566 tys. zł,
- spisy i badania statystyczne występujące cyklicznie, realizowane głównie przy współudziale osób spoza resortu statystyki (tj. ankierów, rzeczoznawców, korespondentów statystycznych) - 44.746 tys. zł,
- utrzymanie placówek zagranicznych – 603.833 tys. zł, w tym ambasady i inne placówki ministra właściwego do spraw zagranicznych – 498.901 tys. zł, placówki ekonomiczno-handlowe ministra właściwego do spraw gospodarki - 97.142 tys. zł, Polskiej Akademii Nauk - 4.961 tys. zł,
- działalność informacyjną i kulturalną prowadzoną za granicą przez ministra właściwego do spraw zagranicznych - 16.212 tys. zł,
- dotacje na pomoc techniczną dla państw w okresie transformacji - 500 tys. zł,
- koszty funkcjonowania Ośrodka Studiów Wschodnich w Warszawie (jednostka zajmująca się głównie gromadzeniem i analizowaniem informacji, dokumentów i innych danych dotyczących bieżącej sytuacji politycznej i gospodarczej na obszarze Europy Wschodniej) - 5.785 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 3.268 tys. zł,
- dotację dla Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych - 3.606 tys. zł, a dla Polskiego Komitetu ds. UNESCO - 1.127 tys. zł,
- współpracę naukowo-techniczną z zagranicą – 145.993 tys. zł. Wydatki te dotyczą głównie składek do organizacji międzynarodowych oraz podróży zagranicznych,

- dotację dla Krajowej Szkoły Administracji Publicznej - 7.728 tys. zł. Zadaniem Krajowej Szkoły Administracji Publicznej jest kształcenie i przygotowanie do służby publicznej kadr wyższych urzędników administracji,
- koszty realizacji zadań Komitetów Naukowych PAN działających przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk (między innymi oddziaływanie na rozwój różnych dziedzin nauki, upowszechnianie i wprowadzanie do praktyki gospodarczej wyników badań naukowych oraz inicjowanie i rozwijanie współpracy z zagranicznymi organizacjami i ośrodkami naukowymi, przygotowywanie ekspertyz naukowych) - 1.792 tys. zł,
- pomocnicze placówki naukowe i inne jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk – 3.294 tys. zł. Ze środków tych finansowana będzie działalność Centrum Upowszechniania Nauki oraz przekazana zostanie dotacja dla Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej,
- na koszty funkcjonowania Rady do Spraw Uchodźców - 830 tys. zł. Rada rozpatruje głównie odwołania i zażalenia od decyzji i postanowień w sprawach o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy, współpracuje z organami oraz instytucjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie problematyki migracji i uchodźstwa,
- na wydatki Rządowego Centrum Studiów Strategicznych - 10.957 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 7.110 tys. zł. Centrum prowadzi prace służące Prezesowi Rady Ministrów, w tym związane z pracami Rady Ministrów, do programowania strategicznego oraz prognozowania rozwoju gospodarczego i społecznego,
- na sfinansowanie wydatków Centrum Personalizacji Dokumentów – 173.429 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 5.426 tys. zł. Centrum realizuje zadania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie wydawania dowodu osobistego nowego wzoru (karty identyfikacyjnej) oraz książeczki paszportowej nowego wzoru przy pomocy komputerowych technik personalizacji,
- na wydatki Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców - 13.380 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 9.181 tys. zł. Urząd jest właściwy w sprawach repatriacji, wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, nadawania statusu uchodźcy i udzielania cudzoziemcom azylu,
- pozostałą działalność - 76.743 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 3.070 tys. zł. Znaczące wydatki w tym rozdziale występują w Ministerstwie Finansów - 19.849 tys. zł (szkolenia wewnętrzne pracowników resortu, usługi serwisowe informatyczne, druk znaków skarbowych) oraz w Ministerstwie Gospodarki - 12.910 tys. zł (usługi informatyczne Centrum Informatyki Handlu Zagranicz-

nego z tytułu przetwarzania informacji z dokumentów SAD, monitorowanie programu rozwoju handlu wewnętrznego oraz programu dla małych i średnich przedsiębiorstw).

Wydatki inwestycyjne zostały zaplanowane w wysokości 280.083 tys. zł w budżetach:

- 1) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów –13.290 tys. zł. W ramach tej kwoty sfinansowana zostanie modernizacja obiektu w Al. Ujazdowskich (11.290 tys. zł) oraz zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz urządzeń technicznej obsługi obiektu Kancelarii (2.000 tys. zł),
- 2) Ministra właściwego do spraw administracji publicznej – 8.162 tys. zł z przeznaczeniem dla Biura Administracyjno-Gospodarczego MSWiA na zakupy sprzętu informatycznego i łączności,
- 3) Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej – 100 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego dla Centrali Ministerstwa Infrastruktury,
- 4) Ministra właściwego do spraw budżetu, finansów publicznych i instytucji finansowych – 129.184 tys. zł, z czego na inwestycje budowlane przeznaczono kwotę 79.646 tys. zł. Środki te umożliwią sfinansowanie kontynuacji zadań budownictwa inwestycyjnego dla potrzeb urzędów skarbowych w Mińsku Mazowieckim, Płocku, Chojnicach, Gdańsku, Puławach, Rzeszowie, izb celnych w Gdyni, Przemyślu, Suwałkach, Łomży oraz modernizację gmachu Ministerstwa Finansów i kontynuowanie zadania pn. „Centralny Ośrodek Przetwarzania Danych”. Na zakupy inwestycyjne zaplanowano 49.538 tys. zł z przeznaczeniem na informatyzację administracji celnej i skarbowej (20.000 tys. zł), współfinansowanie programów Phare (27.966 tys. zł) oraz informatyzację i zakup sprzętu organizacyjno-technicznego Centrali Ministerstwa (1.572 tys. zł).
- 5) Ministra właściwego do spraw gospodarki – 7.694 tys. zł. W ramach budownictwa inwestycyjnego zostało zaplanowane finansowanie: prac modernizacyjnych w obiektach Ministerstwa Gospodarki (4.694 tys. zł) z tego w:
 - zespole obiektów Konstancin – Jeziorna – 1.800 tys. zł,
 - obiektach przy ul. Wspólnej 2/4 – 2.500 tys. zł,
 - obiektach przy Placu Trzech Krzyży 3/5 – 394 tys. zł .

Na prace budowlano-modernizacyjne w obiektach wydziałów ekonomiczno-handlowych za granicą zaplanowano (1.100 tys. zł).

Na zakupy inwestycyjne zaplanowano – 1.900 tys. zł,

z tego dla:

- Ministerstwa Gospodarki – 800 tys. zł na zakupy:

- sprzętu komputerowego – 300 tys. zł,
- urządzeń infrastruktury technicznej – 500 tys. zł,

Wydziałów ekonomiczno-handlowych za granicą - 900 tys. zł na zakupy:

- samochodów – 720 tys. zł,
- komputerów - 180 tys. zł

Ośrodka Studiów Wschodnich – na zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego 140 tys. zł i na zakupy sprzętu poligraficznego – 60 tys. zł,

- 6) Komitetu Integracji Europejskiej - 241 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego i technicznego,
- 7) Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - 1.500 tys. zł na modernizację centralnego ogrzewania w budynku przy ul. Ksawerów 13 oraz na zakupy sprzętu informatycznego i oprogramowania, samochodów, sprzętu biurowego i systemu bezpieczeństwa dla Ministerstwa Kultury.
- 8) Ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu - 300 tys. zł na roboty modernizacyjne w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu (229 tys. zł) oraz na zakupy sprzętu informatycznego, biurowego i zakup samochodów osobowych dla MENiS (71 tys. zł),
- 9) Ministra właściwego do spraw nauki - 900 tys. zł na zakupy dla potrzeb Komitetu Badań Naukowych - sprzętu informatycznego i oprogramowania (510 tys. zł), zakup 2 samochodów osobowych (300 tys. zł) oraz pozostałych urządzeń (90 tys. zł),
- 10) Ministra właściwego do spraw obrony narodowej – 4.266 tys. zł z czego 266 tys. zł na inwestycje budowlane Departamentu Administracyjnego i 4.000 tys. zł na zakupy sprzętu Urzędu MON,
- 11) Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – 811 tys. zł z czego na roboty modernizacyjne w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu - 619 tys. zł oraz na zakupy sprzętu komputerowego i oprogramowania, sprzętu biurowego oraz samochodów - 192 tys. zł,
- 12) Ministra właściwego do spraw pracy – 1.735 tys. zł, z czego dla potrzeb Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przeznaczono 600 tys. zł na modernizację budynków w Warszawie przy ul. Tamka 1 oraz na zakupy inwestycyjne:

- sprzętu komputerowego i oprogramowania (1.100 tys. zł) i sprzętu i wyposażenia technicznego (35 tys. zł),
- 13) Ministra właściwego do spraw rolnictwa – 5.448 tys. zł z czego 3.930 tys. zł na inwestycje modernizacyjne i 1.518 tys. zł na zakupy sprzętu komputerowego dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - 14) Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi – 163 tys. zł na zakupy kserokopiarek dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - 15) Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – 133 tys. zł na zakupy inwestycyjne Ministerstwa Gospodarki, tj. sprzętu informatycznego i oprogramowania,
 - 16) Ministra właściwego do spraw rynków rolnych – 885 tys. zł na zakupy sprzętu transportowego i komputerów,
 - 17) Ministra właściwego do spraw skarbu państwa – 648 tys. zł na zakupy inwestycyjne Ministerstwa Skarbu Państwa głównie sprzętu informatycznego i oprogramowania,
 - 18) Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego - 744 tys. zł, z tego: 567 tys. zł z przeznaczeniem na roboty modernizacyjne w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu i 177 tys. zł na zakupy inwestycyjne obejmujące zakup sprzętu informatycznego i biurowego oraz samochodów osobowych,
 - 19) Ministra właściwego do spraw transportu – 4.700 tys. zł na modernizację budynków A,B,C II etap Centrali Ministerstwa Infrastruktury oraz na zakupy sprzętu informatycznego oraz maszyn i urządzeń technicznych,
 - 20) Ministra właściwego do spraw turystyki - 50 tys. zł dla Centrali Ministerstwa Gospodarki na zakup sprzętu komputerowego,
 - 21) Ministra właściwego do spraw środowiska - 700 tys. zł na modernizację siedziby Ministerstwa Środowiska (130 tys. zł) oraz na zakupy samochodów (300 tys. zł), sprzętu komputerowego i oprogramowania (200 tys. zł) oraz zakup pozostałych urządzeń i sprzętu biurowego (70 tys. zł),
 - 22) Ministra właściwego do spraw wewnętrznych – 4.861 tys. zł, z czego 643 tys. zł przeznaczono dla Biura Administracyjno-Gospodarczego MSWiA na inwestycje modernizacyjne obiektów, w tym na wykonanie dokumentacji technicznej, 404 tys. zł dla Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców na inwestycje budowlane w Dębaku oraz 3.814 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego oraz środków transportu i łączności,

- 23) Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego - 465 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania (450 tys. zł) oraz sprzętu technicznego (15 tys. zł) dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- 24) Ministra właściwego do spraw zagranicznych – 48.617 tys. zł, z tego 38.930 tys. zł na kontynuowane i planowane do rozpoczęcia w roku 2003 inwestycyjne budowlane placówek zagranicznych (14 nowych inwestycji), budowę budynku biurowego dla potrzeb MSZ oraz na realizację zadania „Dokończenie dostosowanie placówek do nowej polityki wizowej”. Na zakupy inwestycyjne dla MSZ i placówek zagranicznych sprzętu informatycznego i oprogramowania oraz systemów łączności przeznaczona została kwota 9.687 tys. zł,
- 25) Ministra właściwego do spraw zdrowia – 1.500 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, sprzętu biurowego i środków transportu dla Ministerstwa Zdrowia,
- 26) Rządowego Centrum Studiów Strategicznych - 166 tys. zł na zakupy inwestycyjne środków transportu i sprzętu antywłamaniowego i przeciwpożarowego,
- 27) Urząd Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych – 594 tys. zł, na zakupy sprzętu komputerowego i oprogramowania.
- 28) Urzędu Zamówień Publicznych - 95 tys. zł na zakupy sprzętu komputerowego z oprogramowaniem,
- 29) Urzędu Regulacji Energetyki – 65 tys. zł na zakupy sprzętu informatycznego i oprogramowania,
- 30) Urzędu Służby Cywilnej - 98 tys. zł na zakupy sprzętu informatycznego,
- 31) Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – 1.482 tys. zł na zakupy sprzętu komputerowego i oprogramowania, samochodów oraz sprzętu biurowego,
- 32) Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych - 33 tys. zł na zakupy sprzętu informatycznego,
- 33) Głównego Urzędu Statystycznego – 5.652 tys. zł na wykonanie robót budowlanych w gmachu GUS i jednostkach organizacyjnych statystyki polegających m.in. na zabezpieczeniu przeciwpożarowym i modernizacji sygnalizacji przeciwłamaniowej, zakupy inwestycyjne związane ze spisem powszechnym oraz na zakupy środków transportu dla centrali GUS i jednostek organizacyjnych statystyki a także zakupy sprzętu komputerowego dla Centrali GUS,
- 34) Wyższego Urzędu Górniczego - 358 tys. zł na zakupy sprzętu komputerowego, biurowego i samochodów,

- 35) Urzędu Patentowego RP – 1.151 tys. zł z czego: 200 tys. zł na stolarkę okienną a 951 tys. zł na zakupy sprzętu informatycznego,
- 36) Głównego Urzędu Miar – 4.129 tys. zł na zakup aparatury kontrolno-pomiarowej dla Okręgowych Urzędów Miar i Okręgowych Urzędów Probierczych oraz zakup sprzętu komputerowego, specjalistycznego oprogramowania i modernizację sieci komputerowych dla GUM oraz na zakupy dla Okręgowych Urzędów Miar,
- 37) Polskiego Komitetu Normalizacyjnego - 474 tys. zł z przeznaczeniem na założenie sieci informatycznej w module II budynku zajmowanego przez PKN (349 tys. zł) oraz na zakupy oprogramowania i sprzętu na współfinansowanie zadań uzgodnionych z Komisją Europejską; zadania realizowane w ramach programu PHARE 2001 Rynek wewnętrzny, 01.02.01 Certyfikacja i Normy (125 tys. zł),
- 38) Polskiej Akademii Nauk – 90 tys. zł na zakup samochodu osobowego dla Prezesa PAN,
- 39) Państwowej Agencji Atomistyki - 414 tys. zł na zakupy inwestycyjne sprzętu dozymetrycznego (142 tys. zł), informatycznego i oprogramowania (100 tys. zł), samochodu osobowego (100 tys. zł), biurowego oraz pozostałych urządzeń (72 tys. zł),
- 40) Komisji Papierów Wartościowych i Giełd – 1.150 tys. zł z przeznaczeniem na zakupy systemów informatycznych, samochodów i sprzętu biurowego,
- 41) Głównego Inspektoratu Kolejnictwa – 450 tys. zł z przeznaczeniem na zakupy sprzętu komputerowego i oprogramowania, 2 samochodów osobowych i sprzętu biurowego,
- 42) Rządowego Centrum Legislacji – 328 tys. zł z przeznaczeniem na zakupy sprzętu informatycznego i biurowego,
- 43) Regionalnych Izb Obrachunkowych – 1.637 tys. zł z przeznaczeniem na budownictwo inwestycyjne - 580 tys. zł, w tym modernizacja budynku w Kielcach – 110 tys. zł i modernizacja i zagospodarowanie budynków i terenu w Szczecinie i Koszalinie – 250 tys. zł oraz 1.057 tys. zł na zakupy sprzętu informatycznego i oprogramowania, sprzętu biurowego, środków transportu i łączności,
- 44) Wojewodów – 24.776 tys. zł, z przeznaczeniem na inwestycje adaptacyjne i modernizacyjne w obiektach urzędów, oraz na zakupy inwestycyjne urządzeń technicznych, środków transportu, sprzętu informatycznego i oprogramowania,
- 45) Samorządowych Kolegiów Odwoławczych łącznie – 2.844 tys. zł, na zakup lub modernizację siedzib oraz na zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania, kserokopiarek, central telefonicznych oraz samochodów.

15. Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	1.413.568	1.709.464	1.412.732	296.732	120,9
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	3.156				
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	953.798	1.074.615	975.099	99.516	112,7
Naczelne organy sądownictwa	162.457	341.826	167.670	174.156	210,4
Biuro Bezpieczeństwa Narodowego	7.051	7.389	6.629	760	104,8
Krajowa Rada Sądownictwa	2.766	7.710	5.455	2.255	278,7
Rzecznik Interesu Publicznego	3.915	4.917	4.717	200	125,6
Jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	40.561	46.102	46.102		113,7
Wybory do Sejmu i Senatu	305				
Wybory do rad gmin, rad po- wiatów, sejmików województw oraz referenda gminne powiatowe i wojewódzkie	567				
Współpraca naukowo- techniczna z zagranicą	3.855	4.150	4.150		107,7
Odznaczenia państwowe	3.540	3.630	3.630		102,5
Pozostała działalność	48.024	49.313	29.978	19.335	102,7
Gospodarstwa pomocnicze	12.960	13.812	13.812		106,6
Referenda ogólnokrajowe i konstytucyjne		7.900	7.900		x
Rezerwy celowe	170.613	148.100	147.590	510	

Dział ten obejmuje wydatki organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądów i trybunałów, których budżety zgodnie z ustawą o finansach publicznych są włączane bez weryfikacji do projektu ustawy budżetowej. Wydatki te są ponoszone przez następujące urzędy: Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarię Sejmu, Kancelarię Senatu, Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny, Trybunał Konstytucyjny, Najwyższą Izbę Kontroli, Rzecznika Praw

Obywatelskich, Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Krajowe Biuro Wyborcze, Państwową Inspekcję Pracy, Instytut Pamięci Narodowej - Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Rzecznika Praw Dziecka.

Zaplanowane na 2003 r. wydatki łącznie z rezerwami wynoszą 1.709.464 tys. zł, w tym bieżące – 1.412.732 tys. zł, a inwestycyjne – 296.732 tys. zł.

Na wydatki bieżące urzędów naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa zaplanowano 975.099 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne (obejmujące wynagrodzenia pracowników, osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, orzeczników oraz uposażenia parlamentarzystów) – 632.120 tys. zł. Pozostałe wydatki obejmują koszty eksploatacyjne, koszty remontów, podróży służbowych, koszty zadań związanych z realizacją ustawy o ochronie informacji niejawnych oraz różnego rodzaju wydatki związane z wykonywaniem zadań poszczególnych jednostek. Do zadań tych należy między innymi wykonywanie czynności związanych ze sprawowaniem przez Prezydenta RP jego funkcji wynikających z Konstytucji, zapewnienie warunków wykonywania mandatu posła i senatora (diety parlamentarne, utrzymanie biur poselskich i senatorskich) funkcjonowania Państwowej Komisji Wyborczej oraz Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu (bez jednostek podległych). Zaplanowane wydatki obejmują również koszty zadań związanych z integracją z Unią Europejską oraz dotacje celowe:

- na zadania zlecane gminom w zakresie prowadzenia i aktualizacji stałych rejestrów wyborców – 5.662 tys. zł,
- na prowadzenie prac dokumentacyjnych dotyczących losów obywateli polskich represjonowanych przez władze ZSRR w latach 1939–1947 przeznaczone dla Fundacji Ośrodka Karta – 255 tys. zł.

Na wydatki bieżące naczelných organów sądownictwa (Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny, Trybunał Konstytucyjny) zaplanowano 167.670 tys. zł. Środki te przeznaczone są na sfinansowanie kosztów działalności tych jednostek. Obejmują one wynagrodzenia i pochodne (124.410 tys. zł), koszty materiałów i usług, podróży służbowych, obsługi spotkań międzynarodowych, remontów oraz pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów. W wydatkach tych uwzględnione są koszty związane z zakończeniem tworzenia dwóch nowych ośrodków zamiejscowych NSA oraz z wdrażaniem ustaw reformujących sądownictwo administracyjne i nowej ustawy o Sądzie Najwyższym.

Na wydatki jednostek podległych Instytutowi Pamięci Narodowej zaplanowano 46.102 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne – 38.030 tys. zł.

Na wydatki bieżące Biura Bezpieczeństwa Narodowego zaplanowano 6.629 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne – 3.971 tys. zł. Biuro realizuje zadania związane z kompetencjami Prezydenta w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa i obronności państwa oraz merytorycznym przygotowaniem i zabezpieczeniem posiedzeń Rady Bezpieczeństwa Narodowego.

Na finansowanie współpracy naukowo-technicznej z zagranicą (podróże służbowe, składki do organizacji międzynarodowych) przewiduje się 4.150 tys. zł.

Na wydatki związane z przyznawaniem przez Prezydenta RP odznaczeń państwowych planuje się 3.630 tys. zł. Środki te przeznaczone są między innymi na koszty obsługi posiedzeń Kapituł Orderów i zakup emblematów odznaczeń państwowych.

Na wydatki bieżące Krajowej Rady Sądownictwa zaplanowano 5.455 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne – 1.661 tys. zł. Zadania Rady związane są ze strzeżeniem niezawisłości sędziów i niezależności sądów.

Na wydatki bieżące Rzecznika Interesu Publicznego (finansowane z budżetu Sądu Najwyższego) zaplanowano 4.717 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne – 3.368 tys. zł.

Na pozostałą działalność bieżącą planuje się 29.978 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne - 827 tys. zł. Środki te przeznaczone są na sfinansowanie między innymi kosztów realizacji ustawy o uposażeniu byłego Prezydenta RP, działalności Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, Wspólnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz rzecznika dyscypliny finansów publicznych i działalności informacyjno-popularyzatorskiej w zakresie ochrony pracy. W kwocie tej przewidziano również środki na dotacje na zadania zlecone w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą – 26.930 tys. zł. Zadania te są zlecone przez Prezydium Senatu jednostkom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych (fundacje, stowarzyszenia, towarzystwa itp.) i dotyczą działalności w zakresie oświaty, nauki i popularyzacji kultury polskiej, wypoczynku, turystyki i sportu, wydawnictw i materiałów programowych.

Na zakup usług realizowanych przez gospodarstwo pomocnicze na rzecz Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zaplanowano 13.800 tys. zł, a na dotację dla nowo powoływanego gospodarstwa pomocniczego przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji (na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe) – 12 tys. zł.

Na wydatki związane z referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej – 7.900 tys. zł.

W rezerwach celowych zaplanowane zostały środki w kwocie 145.600 tys. zł przeznaczone na sfinansowanie przez Krajowe Biuro Wyborcze ustawowo

określonych zadań dotyczących wyborów i referendów (w tym wydatki majątkowe 510 tys. zł) oraz 2.500 tys. zł na kontynuację wdrażania do eksploatacji obiektu Kancelarii Prezydenta RP w Wiśle.

Wydatki inwestycyjne w kwocie 296.732 tys. zł zaplanowane zostały w budżetach:

- Kancelarii Prezydenta RP – 28.615 tys. zł, z tego na:
 - a) realizację inwestycji polegających na budownictwie inwestycyjnym w wysokości 21.900 tys. zł, z przeznaczeniem na modernizację zaplecza techniczno-gospodarczego Augustówka (3.900 tys. zł), Pałacu Prezydenckiego (1.100 tys. zł), budynku biurowego przy ul. Frascati 2 (4.100 tys. zł), hotelu „Klonowa” (2.000 tys. zł), siedziby Krajowej Rady Sądownictwa (1.000 tys. zł) oraz na prace modernizacyjne w pozostałych obiektach (9.800 tys. zł),
 - b) zakupy inwestycyjne w kwocie 6.715 tys. zł dla potrzeb Kancelarii Prezydenta RP (4.700 tys. zł), Biura Bezpieczeństwa Narodowego (760 tys. zł) oraz Krajowej Rady Sądownictwa (1.255 tys. zł),
- Kancelarii Sejmu – 25.559 tys. zł. Z tej kwoty na inwestycje w zakresie budownictwa inwestycyjnego przeznaczono 16.140 tys. zł, na realizację zadań: klimatyzację Sali Posiedzeń (4710 tys. zł), modernizację kabin tłumaczy (2.600 tys. zł), adaptację pomieszczeń pod płytą garażową (2.800 tys. zł), modernizację budynku „K” (5.000 tys. zł), windy (220 tys. zł) oraz na dokumentację przyszłościową (810 tys. zł). Wydatki na zakupy inwestycyjne w wysokości 9.419 tys. zł rozdysponowane będą na zakup sprzętu komputerowego, urządzeń sieciowych oraz licencji na oprogramowanie (5.167 tys. zł), zabezpieczenie obiektów i terenów Kancelarii Sejmu (750 tys. zł), zakup środków transportu (1550 tys. zł) oraz zakup sprzętu techniki biurowej i innych urządzeń (1.952 tys. zł).
- Kancelarii Senatu – 21.745 tys. zł, z tego:
 - 19.335 tys. zł - na zadania inwestycyjne zlecane jednostkom niepaństwowym na zadania państwowe, mające na celu zabezpieczenie bazy dla szkolnictwa polonijnego i innych placówek oświatowo-kulturalnych obejmujące adaptacje, remonty, budowy domów lub szkół polskich na Wschodzie, w Rumunii, Francji i Brazylii,
 - 2.410 tys. zł - na zakupy inwestycyjne obejmujące sprzęt informatyczny, modernizację oprogramowania i baz danych, serwery do sieci komputerowej (620 tys. zł), zakup sprzętu biurowego (760 tys. zł), zakup środków transportu (400 tys. zł), zakup i instalacja urządzeń klimatyzacyjnych w pomieszczeniach Kancelarii Senatu, zwłaszcza komisji senackich (350 tys. zł) oraz pozostałe

zakupy związane m.in. z kontynuacją systemu zabezpieczenia przeciwprzestępczego i przeciwpożarowego (280 tys. zł).

- Sądu Najwyższego - w kwocie 3.213 tys. zł, przeznaczone wyłącznie na zakupy inwestycyjne, z tego na zakup środków trwałych i innych dla Sądu Najwyższego (3.013 tys. zł) oraz zakup środków trwałych dla Rzecznika Interesu Publicznego (200 tys. zł).
- Naczelnego Sądu Administracyjnego – 164.973 tys. zł. Środki te przeznaczone będą na budownictwo inwestycyjne w wysokości 53.341 tys. zł, na przygotowanie i modernizację uzyskanych dodatkowych powierzchni dla NSA w Warszawie (15.800 tys. zł), modernizację i adaptację budynków OZ NSA w Lublinie (12.470 tys. zł), w Olsztynie (11.500 tys. zł), rozbudowę budynku OZ NSA w Krakowie (3.500 tys. zł), rozbudowę i modernizację budynku OZ NSA w Łodzi (3.946 tys. zł), adaptację i rozbudowę budynków OZ NSA w Rzeszowie (2.600 tys. zł), adaptację budynku OZ NSA w Szczecinie (2.000 tys. zł), modernizację budynków NSA w Warszawie (840 tys. zł) oraz OZ NSA w Gdańsku (85 tys. zł), na przygotowanie inwestycji OZ NSA w Poznaniu (300 tys. zł) i OZ NSA we Wrocławiu (300 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne przeznaczone będą środki w wysokości 111.632 tys. zł, z tego na:
 - komputeryzację (9.786 tys. zł) oraz urządzenia techniczne i inne (2.546 tys. zł),
 - zakup ratalny budynku wraz z adaptacją dla potrzeb nowopowolywanego wojewódzkiego sądu administracyjnego w Warszawie (60.000 tys. zł), zakup kolejnych udziałów w budynku dla potrzeb NSA w Warszawie (32.700 tys. zł), zakup budynków dla Ośrodków Zamiejscowych NSA w Poznaniu (6.000 tys. zł) oraz we Wrocławiu (600 tys. zł).
- Trybunału Konstytucyjnego – 6.170 tys. zł z tego kwotę 5.750 tys. zł przeznaczono na rozbudowę siedziby Trybunału Konstytucyjnego oraz 420 tys. zł na zakupy środków trwałych.
- Najwyższej Izby Kontroli – 15.600 tys. zł, z tego kwotę 2.230 tys. zł przeznaczono na: drugostronne zasilanie w energię elektryczną budynku Centrali NIK (780 tys. zł), rozbudowę sieci komputerowych i telefonicznych w budynku przy ul. Krzywickiego (540 tys. zł), modernizację centrali telefonicznej (260 tys. zł) oraz wykonanie niezbędnych prac w budynku NIK (wentylacja mechaniczna, p.pożarowa, kanalizacyjna (650 tys. zł). Planowane są również zakupy inwestycyjne w kwocie 13.370 tys. zł, z tego na zakup i adaptację siedzib dla Delegatury w Katowicach, Łodzi, Olsztynie i Poznaniu (7.750 tys. zł), zakup komputerów i oprogramowania (5.100 tys. zł), zakup środków transportu (300 tys. zł) oraz zakup sprzętu biurowego (220 tys. zł).

- Rzecznika Praw Obywatelskich – 1.543 tys. zł. W wydatkach tych zostało przewidziane: 180 tys. zł na budowę światłowodu oraz 1363 tys. zł na zakupy inwestycyjne, z tego na oprogramowanie centralnego systemu obiegu dokumentów z wdrożeniem (592 tys. zł), konserwacje komputerowych systemów ewidencyjnych, finansowych, prawniczych (288 tys. zł), samochód osobowy (130 tys. zł), komputery, sprzęt komputerowy z oprogramowaniem, urządzenia do sieci komputerowej oraz sprzęt biurowy (353 tys. zł),
- Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – 1.359 tys. zł. Z tej kwoty 689 tys. zł przeznaczono na budowę obiektu biurowego na działce KRRiT przy ul. Sobieskiego 101.
Pozostałe 670 tys. zł zaplanowano na zakupy inwestycyjne: sprzętu komputerowego z oprogramowaniem (290 tys. zł), zakup środków transportu (280 tys. zł) oraz pozostałych środków trwałych (100 tys. zł),
- Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych – 300 tys. zł na zakup samochodu osobowego (150 tys. zł) oraz zakup komputerów i oprogramowania (150 tys. zł),
- Krajowego Biura Wyborczego - w wysokości 725 tys. zł przewidzianych na zakup sprzętu informatycznego (530 tys. zł) oraz urządzeń biurowych (195 tys. zł),
- Państwowej Inspekcji Pracy – 8.860 tys. zł, w tym 60 tys. zł na współfinansowanie programów realizowanych ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej. W ramach tej kwoty na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 600 tys. zł, z tego na modernizację siedzib PIP (200 tys. zł) oraz na modernizację budynku hotelowego PIP (400 tys. zł) Na zakupy inwestycyjne nie związane z budownictwem zaplanowano - 8.260 tys. zł, tj. na zakup sprzętu komputerowego (7.400 tys. zł), środków transportu (210 tys. zł), maszyn biurowych (250 tys. zł) oraz sprzętu komputerowego (400 tys. zł),
- Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – 17.500 tys. zł i przeznaczone następująco:
 - na budownictwo inwestycyjne – 15.000 tys. zł na dokończenie adaptacji obiektów,
 - na zakupy inwestycyjne - 2.500 tys. zł z przeznaczeniem na zakupy sprzętu komputerowego (1.200 tys. zł), oprogramowania (600 tys. zł), środków transportu (130 tys. zł) oraz na zakup pozostałego sprzętu (570 tys. zł),
- Rzecznika Praw Dziecka - 60 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego i zakup programów bazowych wspomagających zarządzanie.

Ponadto w rezerwie celowej ujęto 510 tys. zł na finansowanie przez Krajowe Biuro Wyborcze ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendum.

16. Obrona narodowa

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	9.435.568	10.099.591	7.905.533	2.194.058	107,0
z tego:					
Wojska Lądowe	4.918.789	4.774.341	3.927.745	846.596	97,1
Wojska Lotnicze	2.107.711	2.293.749	1.733.500	560.249	108,8
Marynarka Wojenna	880.152	994.144	679.634	314.510	113,0
Centralne wsparcie	517.661	465.619	330.784	134.835	89,9
Zespoły kontaktowe i struktury dowodzenia NATO	92.229	119.888	116.888	3.000	130,0
Wojskowe Służby Informacyjne	139.535	148.935	144.777	4.158	106,7
Żandarmeria Wojskowa	106.232	117.588	103.141	14.447	110,7
Ordynariat Polowy Wojska Polskiego	11.290	12.197	12.197		108,0
Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego	1.569	1.658	1.650	8	105,7
Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe	1.233	1.265	1.255	10	102,6
Pozostałe jednostki wojskowe	531.878	906.825	822.200	84.625	170,5
Pozostałe wydatki obronne	27.453	27.856	26.756	1.100	101,5
Wykonywanie funkcji Państwa Gospodarza (HNS)	503	526	6	520	104,6
Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	30.333				
Rezerwy celowe		235.000	5.000	230.000	
z tego:					
- na utrzymanie mocy produkcyjnych w przemyśle obronnym		5.000	5.000		
- na realizację programu wyposażenia Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe	69.000	230.000		230.000	X

Wydatki działu obrona narodowa realizowane będą w 2003 r. - podobnie jak w roku 2002 - w ramach rozdziałów uwzględniających w sposób wydzielony wydatki na: Wojska Lądowe, Wojska Lotnicze, Marynarkę Wojenną, a także Centralne

wsparcie, Zespoły kontaktowe i struktury dowodzenia NATO, Wojskowe Służby Informacyjne, Żandarmerię Wojskową, poszczególne Ordynariaty Wojska Polskiego oraz pozostałe jednostki wojskowe i wydatki obronne, a także zadania wynikające z wykonywania funkcji Państwa Gospodarza (HNS).

Wydatki działu obrona narodowa zaplanowano w wysokości 10.099.591 tys. zł. Z kwoty tej na wydatki bieżące przeznaczonych zostanie 7.905.533 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i uposażenia 3.719.830 tys. zł oraz pochodne 495.499 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne przewidziano środki w wysokości 2.194.058 tys. zł.

Wojska Lądowe - na potrzeby tego rodzaju wojsk zaplanowano środki w wysokości 4.774.341 tys. zł. W kwocie tej mieszczą się wydatki na traktowane priorytetowo jednostki wojskowe wydzielone do Sił Natychmiastowego i Szybkiego Reagowania, w tym na prowadzenie międzynarodowych misji pokojowych. Wydatki na Wojska Lądowe obejmują wydatki związane ze szkoleniem, ćwiczeniami, utrzymywaniem żołnierzy oraz realizacją celów Sił Zbrojnych RP. Spadek wydatków na Wojska Lądowe wynika z przesunięcia części jednostek organizacyjnych do Pozostałych jednostek wojskowych, oraz przyjętego założenia, że na potrzeby modernizacyjne Wojsk Lądowych skierowane zostaną prawie wszystkie wpływy zgromadzone na środku specjalnym Ministra Obrony Narodowej uzyskiwane głównie z podziału dochodu Agencji Mienia Wojskowego.

Wojska Lotnicze - na utrzymanie i funkcjonowanie jednostek wojskowych zaplanowano kwotę 2.293.749 tys. zł, która przeznaczona będzie m.in. na zwalczanie środków napadu powietrznego i realizację wsparcia lotniczego Wojsk Lądowych i Marynarki Wojennej, w tym na przygotowanie wydzielonych sił lotniczych do współdziałania z NATO (szkolenie lotnicze wg standardów NATO, realizacja zadań w ramach zintegrowanego systemu obrony powietrznej, modernizacja sprzętu i infrastruktury lotniskowej).

Marynarka Wojenna - zaplanowane środki w wysokości 994.144 tys. zł przeznaczone zostaną m.in. na obronę obszarów morskich kraju oraz szlaków komunikacyjnych zabezpieczających interesy państwa. W ramach uczestnictwa w NATO, finansowane będą m.in.: współdziałanie z siłami morskimi NATO (udział w ćwiczeniach i rejsach nawigacyjno-szkoleniowych, modernizacja sprzętu i uzbrojenia oraz systemów walki).

Centralne wsparcie - środki na ten cel w kwocie 465.619 tys. zł wykorzystane zostaną na zabezpieczenie funkcjonowania Wojskowego Systemu Dowodzenia oraz zadań realizowanych na rzecz Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostek wojskowych garnizonu stołecznego. Wydatki związane będą z utrzymaniem i eksploatacją sprzętu i obiektów, zakupami inwestycyjnymi oraz zadaniami budowlanymi.

Spadek wydatków na Centralne wsparcie jest wynikiem przesunięcia części jednostek organizacyjnych do Pozostałych jednostek wojskowych.

Zespoły kontaktowe i struktury dowodzenia NATO - na realizację zadań w tym zakresie przewidziano środki w kwocie 119.888 tys. zł. Wydatki związane z działalnością Zespołów przeznaczone są pokrycie kosztów związanych z delegowaniem pracowników do pracy w strukturach dowodzenia NATO.

Wojskowe Służby Informacyjne - na funkcjonowanie tych Służb zaplanowano środki finansowe w wysokości 148.935 tys. zł, które w ramach zapewnienia bezpieczeństwa państwa, przeznaczone zostaną na finansowanie zadań operacyjnych realizowanych przez oddziały i delegatury tych Służb oraz Centrali WSI.

Żandarmeria Wojskowa - na potrzeby tej jednostki organizacyjnej, zaplanowano środki w wysokości 117.588 tys. zł, które przeznaczone będą na szkolenia specjalistyczne i ogólnowojskowe, ukierunkowane m.in. na przygotowanie żołnierzy do zabezpieczenia ćwiczeń realizowanych przez wojska NATO na terenie RP oraz żołnierzy przygotowywanych do pełnienia służby w pododdziałach Żandarmerii Wojskowej w Siłach Szybkiego i Natychmiastowego Reagowania w ramach realizacji celów NATO i Sił Pokojowych ONZ.

Na działalność duszpasterską w wojsku zaplanowano środki w łącznej wysokości 15.120 tys. zł, z tego: na potrzeby Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego - 12.197 tys. zł, Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego - 1.658 tys. zł oraz na Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe - 1.265 tys. zł.

Pozostałe jednostki wojskowe - na finansowanie wydatków tych jednostek przewidziano środki w wysokości 906.825 tys. zł. Wydatki te dotyczą m.in. utrzymania Jednostki Wojskowej 2305, opłacenia składek do budżetu wojskowego NATO w wysokości 132.174 tys. zł. W kwocie tej mieszczą się także środki na dotacje dla jednostek nie zaliczanych do sektora publicznego oraz na zadania zlecone do realizacji fundacjom i stowarzyszeniom w wysokości 15.801 tys. zł. Środki te przeznaczone będą m.in. na realizację zadań z dziedziny obronności zleczanych organizacjom paramilitarnym na szkolenia w zakresie sportów obronnych, popularyzację spraw obronnych, utrzymanie lotnisk oraz szkolenia lotnicze i spadochronowe w zakresie obronności.

Znaczny wzrost wydatków na pozostałe jednostki wojskowe w stosunku do 2002 r. związany jest - w wyniku planowanych zmian organizacyjnych - z przejęciem jednostek wojskowych aktualnie finansowanych przez Wojska Lądowe, Wojska Lotnicze i Marynarkę Wojenną i dotyczy finansowania m.in. jednostek: ochrony przeciwpożarowej, rejonowych zarządów infrastruktury, Inspektoratu Gospodarki Energetycznej, dozoru technicznego, geografii wojskowej, metrologii wojskowej, kodyfikacji

i normalizacji, koordynacji operacji powietrznych, analizy skażeń, bezpieczeństwa łączności i informatyki, zarządzania częstotliwościami, delegatur kontroli itp.

Pozostałe wydatki obronne - na ten cel zaplanowano kwotę 27.856 tys. zł, głównie na zadania związane z przygotowaniem obronnym struktur państwa na wypadek stanu wojny. Kwota 12.170 tys. zł przeznaczona zostanie na składki do budżetu cywilnego NATO.

Na zadania związane z wykonywaniem funkcji Państwa Gospodarza (HNS) zaplanowano kwotę 526 tys. zł.

W rezerwach celowych zaplanowano - 5.000 tys. zł na dotacje na utrzymanie mocy produkcyjnych w przemyśle obronnym.

Wydatki inwestycyjne zostały zaplanowane w kwocie 2.194.058 tys. zł w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw obrony narodowej – 1.960.738 tys. zł z przeznaczeniem na budowlane inwestycje ogólnowojskowe: Wojsk Lądowych, Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej, Marynarki Wojennej, Dowództwa Garnizonu Warszawa, Generalnego Zarządu Dowodzenia i Łączności P-6, Wojskowych Służb Informacyjnych, Żandarmerii Wojskowej, Ordynariatu Polowego WP, Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego, Jednostki Wojskowej Nr 2305 oraz zakupy inwestycyjne m.in. dla wymienionych wyżej jednostek a także środki na udział strony polskiej w realizacji Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP),
- 2) Ministra właściwego do spraw zagranicznych – 1.700 tys. zł na zakupy sprzętu łączności, informatycznego wraz z oprogramowaniem w związku z przynależnością Rzeczypospolitej Polskiej do NATO,
- 3) Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty – 515 tys. zł z przeznaczeniem na budowę Centrum Kierowania Krajowym Systemem Łączności,
- 4) Wojewodów – 1.105 tys. zł na modernizację obiektów oraz zakupy inwestycyjne m.in. agregatów prądotwórczych, sprzętu komputerowego i sprzętu łączności,
- 5) rezerwach celowych – 230.000 tys. zł na realizację programu wyposażenia Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe.

17. Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	52.998.598	53.680.553	53. 679.178	1.375	101,3
z tego:					
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	27.279.324	27.967.454	27.967.454		102,5
Fundusz Alimentacyjny	1.210.602	1.249.230	1.249.230		103,2
Fundusz Emerytalno-Rentowy	15.391.658	15.013.899	15.013.899		97,5
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	27.000	29.300	29.300		108,5
Składki na ubezpieczenia społeczne	1.162.440	1.043.904	1.043.904		89,8
Pozostała działalność	688	623	623		91,3
Renty strukturalne		7.201	7.201		
Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego	7.761.238	8.187.514	8.186.139	1.375	105,5
Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	71.188	76.645	76.645		107,7
Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	94.460	104.783	104.783		110,9

Wydatki budżetu na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne w 2003 r. zaplanowano w wysokości 53.680.553 tys. zł, tj. o 681.955 tys. zł więcej (o 1,3%) w stosunku przewidywanych wydatków w 2002 r.

Wydatki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne obejmują:

- 1) dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 2) dotację dla Funduszu Alimentacyjnego,
- 3) dotację dla funduszy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (dla Funduszu Emerytalno-Rentowego i Funduszu Prewencji i Rehabilitacji),
- 4) wydatki na renty strukturalne,
- 5) wydatki na świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego tzw. służb mundurowych finansowane z budżetów urzędów ministrów właściwych do spraw obrony narodowej, wewnętrznych oraz sprawiedliwości,

- 6) uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia ich rodzin finansowane z budżetu urzędu ministra właściwego do spraw sprawiedliwości,
- 7) uposażenia sędziów w stanie spoczynku Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądów powszechnych oraz uposażenia ich rodzin finansowane z budżetu tych sądów,
- 8) uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku Instytutu Pamięci Narodowej oraz uposażenia ich rodzin,
- 9) składki na ubezpieczenie społeczne, płacone przez budżet państwa za niektóre grupy ubezpieczonych, finansowane w ramach budżetu części 73 - ZUS (za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, osoby pobierające zasiłki macierzyńskie oraz za osoby niepełnosprawne),
- 10) wydatki na renty odszkodowawcze wypłacane przez ZUS dla osób poszkodowanych przez wojska b. ZSSR stacjonujące w Polsce.

W dziale obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, od 2003 r., będą finansowane renty strukturalne, wypłacane przez KRUS na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie.

Wydatki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne na 2003 r. oszacowane zostały z uwzględnieniem następujących podstawowych założeń:

- 1) w roku 2003 r. nastąpi zmiana mechanizmu waloryzacji emerytur i rent pracowniczych (i pochodnych), rolniczych oraz tzw. służb mundurowych, określonego ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; waloryzacja w roku 2003 r. przeprowadzona zostanie od marca wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 103,7%,
- 2) dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych związana z przekazaniem części składek do otwartych funduszy emerytalnych ukształtuje się na poziomie 11.384.788 tys. zł;
- 3) w 2003 r. uszczuplenie dochodów własnych FUS ze składek w związku z obowiązkiem odprowadzenia części składki emerytalnej do Funduszu Rezerwy Demograficznej (FRD) wyniesie na poziomie 0,1% podstawy wymiaru składki emerytalnej.

W roku 2003 wydatki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, w grupie dotacje i subwencje, ukształtują się na poziomie 44.260.121 tys. zł, z tego przypada na:

- 1) dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - 27.967.454 tys. zł,
- 2) dotację dla Funduszu Alimentacyjnego - 1.249.230 tys. zł,

- 3) dotację dla Funduszu Emerytalno-Rentowego - 15.013.899 tys. zł,
- 4) dotację dla Funduszu Prewencji i Rehabilitacji - 29.300 tys. zł,
- 5) dotację dla KRUS na koszty obsługi rent strukturalnych w rolnictwie - 238 tys. zł.

Dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 27.967.454 tys. zł przeznaczona jest na:

- sfinansowanie wypłat świadczeń zleconych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do realizacji,
- sfinansowanie ubytku składek przekazanych przez ZUS do OFE,
- dotację uzupełniającą, wynikającą z ustawowo zapisanej gwarancji państwa wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W porównaniu do przewidzianej dotacji w roku 2002, dotacja dla Funduszu wzrasta w 2003 r. o 2,5%.

W planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na 2003 r. nie przewidziano uregulowania zobowiązań wobec budżetu państwa z tytułu zaciągniętych pożyczek w latach 1999-2000 r., w łącznej wysokości 6 mld zł. W projekcie *ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie innych ustaw (druk nr 700)*, przekazanym przez Rząd w dniu 15 lipca 2002 r. do Sejmu RP zaproponowano bowiem przepis, który umożliwi umorzenie Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych spłaty tych pożyczek.

W kwocie dotacji dla Funduszu Emerytalno-Rentowego KRUS przewidziano środki w wysokości 1.574.013 tys. zł na składki na ubezpieczenie zdrowotne rolników, które zgodnie z ustawą o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym pokrywane są z dotacji budżetu państwa.

Szczegółowe omówienie planów finansowych tych funduszy przedstawiono w rozdziale dotyczącym państwowych funduszy celowych. Ponadto w rozdziale dotyczącym państwowych funduszy celowych przedstawiono omówienie planu finansowego Funduszu Administracyjnego, dla którego dotacja w kwocie 355.225 tys. zł jest uwzględniona w wydatkach Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Wydatki budżetu związane z ustawowym obowiązkiem opłacenia przez budżet państwa składek na ubezpieczenie społeczne za pewne grupy ubezpieczonych, finansowane w ramach budżetu części 73 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, planuje się w wysokości 1.043.904 tys. zł. Planowane środki stanowią w 2003 r. dochód Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wydatki budżetu związane z wypłatą przez KRUS, od 2003 r., rent strukturalnych dla rolników, zaplanowano na kwotę 6.963 tys. zł, zaś łącznie z kosztami ich obsługi w wysokości 238 tys. zł, wydatki na ten cel wyniosą 7.201 tys. zł.

Wydatki na renty odszkodowawcze wypłacane przez ZUS zaplanowano wysokości 623 tys. zł. Od października 1993 r. z budżetu państwa wypłacane są renty odszkodowawcze dla osób poszkodowanych przez żołnierzy wojsk b. ZSRR, które czasowo stacjonowały w Polsce. W 1993 r. w ramach rozliczeń związanych z wycofywaniem wojsk rosyjskich, Federacja Rosyjska przekazała jednorazowo kwotę 2.130 tys. zł na wypłaty rent odszkodowawczych dla osób poszkodowanych przez żołnierzy wojsk ZSRR, które czasowo stacjonowały w Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 38 ustawy budżetowej na rok 1994 Minister Finansów dokonał lokaty tych środków w Banku Gospodarstwa Krajowego. Od 1995 r. środki te są ulokowane w NBP. Odsetki od tej lokaty w wysokości wypłacanych rent odszkodowawczych stanowią dochody budżetu państwa. Środki przekazywane na ten cel do ZUS nie obciążają zatem budżetu państwa.

Wydatki na ubezpieczenia społeczne służb mundurowych obejmują wydatki związane z wypłatą:

- 1) świadczeń z tytułu zaopatrzenia emerytalno-rentowego dla byłych żołnierzy i funkcjonariuszy finansowanych z budżetów Ministrów: Obrony Narodowej, Sprawiedliwości oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji - 8.187.514 tys. zł,
- 2) uposażeń sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych finansowanych z budżetu Ministra Sprawiedliwości, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego, Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Sądów powszechnych - 181.428 tys. zł,

Planowane wydatki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne w 2003 r. dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz sędziów i prokuratorów obejmują wydatki bieżące w wysokości 8.367.567 tys. zł oraz wydatki inwestycyjne w kwocie 1.375 tys. zł.

Wzrost wydatków na ubezpieczenia społeczne służb mundurowych o 5,6% w stosunku do budżetu po zmianach na 2002 r. spowodowany jest planowaną na 2003 r. waloryzacją świadczeń emerytalno-rentowych oraz zwiększeniem liczby świadczeniobiorców.

Przeciętna liczba świadczeniobiorców w 2003 r. wynosić będzie ponad 328.750 osób i wzrośnie w stosunku do 2002 r. o około 1.600 osób.

Przeważającą część wydatków z ubezpieczenia społecznego służb mundurowych, tj. 95,6% całości wydatków bieżących tego działu, stanowią świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne - 8.014.077 tys. zł, z czego przypada na wypłatę:

- świadczeń emerytalno-rentowych dla byłych żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy - 7.832.973 tys. zł,
- uposażeń sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych - 180.503 tys. zł,
- pozostałych świadczeń - 601 tys. zł.

Pozostałe wydatki bieżące wynoszące 353.490 tys. zł przeznaczone są m.in. na wypłaty uposażeń dla 7.000 żołnierzy zawodowych zwalnianych do rezerwy – 248.380 tys. zł, wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pracowników organów emerytalno-rentowych - 27.732 tys. zł, fundusz świadczeń socjalnych - 38.443 tys. zł oraz na zakup towarów i usług - 36.441 tys. zł.

W 2003 r. planowane zatrudnienie w organach emerytalno-rentowych służb mundurowych wynosić będzie 813 osób, tj. o 10 etatów ponad przewidywane wykonanie 2002 r. Zwiększenie limitu zatrudnienia nastąpi w Zakładzie Emerytalno-Rentowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Zakłada się, że średnie świadczenie emerytalno-rentowe służb mundurowych oraz uposażenie dla sędziów i prokuratorów w 2003 r. wyniesie 2.031 zł wobec przewidywanego wykonania w 2002 r. w wysokości 1.957 zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowane zostały w wysokości 1.375 tys. zł w budżecie ministra właściwego do spraw wewnętrznych i przeznaczone będą na zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania dla Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

18. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2002 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	7.849.908	8.211.824	7.989.576	222.248	104,6
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	83.691	-	-	-	-
Urząd Ochrony Państwa x)	204.457	-	-	-	-
Komenda Główna Policji	166.589	209.814	206.427	3.387	125,9
Jednostki terenowe Policji	457.416	435.908	431.152	4.756	95,3
Komendy wojewódzkie Policji	1.404.978	1.425.825	1.372.519	53.306	101,5
Komendy powiatowe Policji	3.146.107	3.340.876	3.340.876	-	106,2
Straż Graniczna	668.202	762.006	740.845	21.161	114,0
Biuro Ochrony Rządu	148.396	148.643	148.494	149	100,2
Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	154.002	190.834	103.803	87.031	123,9
Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej	99.206	99.471	94.573	4.898	100,3
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	1.030.216	1.080.343	1.045.231	35.112	104,9
Ochotnicze straże pożarne	14.002	14.406	14.406	-	102,9
Obrona cywilna	19.076	14.163	12.160	2.003	74,2
Zadania ratownictwa górskiego i wodnego	5.240	7.096	5.827	1.269	135,4
Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego	10.070	14.289	14.289	-	141,9
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrzne x)	158.559	350.707	341.761	8.946	221,2
Agencja Wywiadu x)	26.838	68.141	67.911	230	253,9
Usuwanie skutków klęsk żywiolowych	6.812	-	-	-	-
Pozostała działalność	46.051	25.302	25.302	-	54,9
Rezerwy celowe		24.000	24.000	-	

x) Zgodnie z ustawą z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. Nr 74, poz. 676) Urząd Ochrony Państwa funkcjonował do dnia 28 czerwca 2002 r. natomiast Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu funkcjonują od dnia 29 czerwca 2002 r.

Wydatki w dziale bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa przeznaczone są na:

- bezpieczeństwo i utrzymanie porządku publicznego,
- ochronę i bezpieczeństwo obywateli,
- zredukowanie poziomu przestępczości i poprawę społecznego poczucia bezpieczeństwa,
- ochronę granicy państwowej i kontrolę ruchu granicznego,
- zapewnienie bezpieczeństwa placówkom dyplomatycznym, obiektom państwowym i innym obiektom użyteczności publicznej,
- obronę cywilną,
- ochronę przeciwpożarową, działalność ratowniczo-gaśniczą oraz zapobiegawczą,
- działalność wywiadu i kontrwywiadu,
- integrację z Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego.

Na wydatki w dziale bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa na 2003 r. zaplanowano środki w wysokości 8.211.824 tys. zł. Na wydatki bieżące przypada kwota – 7.989.576 tys. zł, a na wydatki inwestycyjne - 222.248 tys. zł.

Wydatki na Policję zaplanowano w wysokości 5.412.423 tys. zł. Środki te uwzględniają zastosowane preferencje na wydatki rzeczowe o 4 punkty procentowe w porównaniu do kwot zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2002. Wydatki te obejmują Komendę Główną Policji, Jednostki terenowe Policji, komendy wojewódzkie i powiatowe Policji, i stanowią 66,32% całości wydatków zaplanowanych w dziale. W ramach wydatków rzeczowych zaplanowano zakup sprzętu w zakresie łączności, transportu, techniki specjalnej i informatyki. Ponadto zaplanowano w formie dotacji środki w wysokości 1.760 tys. zł na zadania związane z kulturą fizyczną zlecane klubom zrzeszonym w Polskiej Federacji Sportu GWARDIA.

Wydatki na Straż Graniczną w wysokości 762.006 tys. zł obejmują także środki związane ze wzrostem zatrudnienia funkcjonariuszy o 700 etatów w związku z realizacją harmonogramu uzawodowienia formacji w latach 2003-2006, wynikające ze stanowiska negocjacyjnego dotyczącego obszaru negocjacyjnego „Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne”.

Wydatki na Państwową Straż Pożarną zaplanowano w wysokości 1.385.054 tys. zł. Wydatki te obejmują wydatki Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, komend wojewódzkich i powiatowych PSP, ochotniczych straży pożarnych, i stanowią 17,02% całości wydatków zaplanowanych w dziale. W ramach wydatków rzeczowych zaplanowano zakup sprzętu w zakresie łączności, transportu, techniki

specjalnej i informatyki. Ponadto zaplanowano środki w formie dotacji w wysokości 37.595 tys. zł z przeznaczeniem na częściowe pokrycie kosztów utrzymania w gotowości bojowej jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, na finansowanie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową, zleczanych do realizacji Związkowi Ochotniczych Straży Pożarnych oraz dla Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej.

Wydatki obrony cywilnej w wysokości 14.163 tys. zł przeznaczone są dla Komendy Głównej PSP na zadania z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności, a także dla wojewodów na szkolenia w zakresie obrony cywilnej oraz zakup sprzętu. W rozdziale tym występuje dotacja celowa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom ustawami w wysokości 1.217 tys. zł oraz dotacja dla Aeroklubu Łódzkiego na zadania państwowe w dziedzinie sportu w wysokości 20 tys. zł.

Wydatki zaplanowane w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w wysokości 350.707 tys. zł oraz Agencji Wywiadu w wysokości 68.141 tys. zł przeznaczone są na realizację zadań w zakresie prowadzenia wywiadu, zapobiegania i wykrywania przestępstw szpiegostwa i terroryzmu, przestępstw godzących w podstawy ekonomiczne państwa i ścigania ich sprawców, walki z zorganizowaną przestępczością, zapobiegania i wykrywania przestępstw mających charakter lub zasięg międzynarodowy, w tym nielegalnego posiadania i obrotu bronią.

Pozostałe wydatki w wysokości 195.330 tys. zł zaplanowano na realizację zadań Biura Ochrony Rządu, Ratownictwa górskiego i wodnego, Pozostałej działalności oraz Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

W rezerwach celowych zaplanowano środki na zakup uzbrojenia dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej wynikające z Programu Wieloletniego „Modernizacja Uzbrojenia Funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w latach 2001-2003” na kwotę w wysokości 24.000 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w kwocie 222.248 tys. zł, w tym 85.203 tys. zł na inwestycję wieloletnią Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej p.n. „Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej”, omówioną odrębnie. Pozostała kwota 137.045 tys. zł jest planowana w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw wewnętrznych – 32.550 tys. zł, z czego dla Oddziałów Straży Granicznej na budowę i modernizację strażnic, budowę lądowiska w Huwnikach, budynku mieszkalnego, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, budowę i modernizację stacji MPS (21.161 tys. zł), dla Biura Logistyki Komendy Głównej Policji na modernizację budynku, adaptację pomieszczeń po warsztatach oraz budowę osiedla mieszkaniowego Kabaty-

Wschód w Warszawie (4.787 tys. zł), dla Centrum Szkolenia Policji w Legionowie na budowę strzelnicy i internatu (3.000 tys. zł), dla Szkoły Policji w Katowicach na uzupełnienie ogrodzenia terenu (115 tys. zł), dla Szkoły Policji w Słupsku na modernizację pompowni wód deszczowych i drenażowych (241 tys. zł), dla Biura Ochrony Rządu na nadbudowę internatu oficerskiego w Warszawie (149 tys. zł), dla Szkoły Podoficerskiej PSP w Bydgoszczy na rozbudowę i modernizację (589 tys. zł), dla Szkoły Aspirantów PSP w Krakowie na budowę hali sportowej (300 tys. zł), dla Szkoły Aspirantów PSP w Poznaniu na rozbudowę obiektów (339 tys. zł), dla Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie na budowę bloku dydaktyczno-hotelowego (600 tys. zł), dla TOPR na wymianę i docieplenie pokrycia dachowego Stacji Centralnej TOPR w Zakopanem (160 tys. zł) dla Departamentu Bezpieczeństwa Powszechnego MSW i A na zakupy sprzętu ratowniczego, środków łączności oraz środków transportu (1.109 tys. zł).

- 2) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – 8.946 tys. zł na budowę, modernizację i adaptację obiektów delegatur Agencji, budowę przyłącza energetycznego w Delegaturze w Lublinie, budowę niezależnego zasilenia energetycznego w Delegaturze w Radomiu, zmianę systemu ogrzewania COS w Emowie oraz opracowanie dokumentacji technicznej ,
- 3) Agencji Wywiadu – 230 tys. zł na modernizację i adaptację obiektów Agencji,
- 4) Wojewodów – 95.319 tys. zł, z tego na inwestycje budowlane i polegające na zakupach dla:
 - Wojewódzkich Komend Policji – 53.306 tys. zł,
 - Wojewódzkich Komend Państwowej Straży Pożarnej – 4.898 tys. zł,
 - Powiatowych Komend Państwowej Straży Pożarnej – 35.112 tys. zł,
 - Obrony Cywilnej – 2.003 tys. zł.

19. Wymiar sprawiedliwości

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	5.057.667	5.835.477	5.528.879	306.598	115,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	1.501	x	x	x	x
Centralne administracyjne jednostki wymiaru sprawiedliwości i proku- ratury	51.628	53.878	43.712	10.166	104,4
Jednostki sądownictwa powszechnego	2.570.645	3.324.137	3.133.186	190.951	129,3
Sądy wojskowe	14.717	16.016	15.831	185	108,8
Izby morskie	2.089	2.187	2.173	14	104,7
Jednostki powszechne prokuratury	822.929	891.463	871.620	19.843	108,3
Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury	25.937	26.408	26.258	150	101,8
Instytuty naukowe resortu sprawiedliwości	10.323	10.214	9.092	1.122	98,9
Więziennictwo	1.371.474	1.442.070	1.363.995	78.075	105,1
Zakłady dla nieletnich	67.594	68.844	63.012	5.832	101,8
Pozostała działalność	118.830	260	x	260	x

Wydatki dla działu wymiar sprawiedliwości zaplanowano w wysokości 5.835.477 tys. zł.

Z kwoty tej na wydatki bieżące przeznaczonych zostanie 5.528.879 tys. zł, w tym na wynagrodzenia i pochodne 3.630.365 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne przewidziano środki w wysokości 306.598 tys. zł.

Przy sporządzaniu projektu budżetu na 2003 r. w odniesieniu do jednostek sądownictwa powszechnego po raz pierwszy zastosowano nowe regulacje prawne wynikające z art. 176, 177, 178 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 i Nr 154, poz. 1787).

Projekt budżetu dla sądów powszechnych opracowany na zasadach autonomii budżetowej włączony został przez Ministra Finansów do projektu ustawy budżetowej na 2003 r.

W projekcie budżetu na finansowanie jednostek sądownictwa powszechnego przewidziano kwotę 3.324.137 tys. zł, która jest wyższa od budżetu po zmianach na 2002 r. o 29,3%.

Zaplanowane w projekcie środki przeznaczone są na pokrycie kosztów działalności 10 sądów apelacyjnych, 41 sądów okręgowych, 296 sądów rejonowych w ramach których funkcjonuje 317 sądów grodzkich. W ramach ogólnej kwoty wydatków finansowane są wynagrodzenia 40.445 pracowników zatrudnionych w jednostkach sądownictwa powszechnego w wysokości 2.063.982 tys. zł.

Ponadto w projekcie budżetu na 2003 rok uwzględniono m.in. skutki finansowe:

- wejścia w życie zawieszonych w 2002 r. przepisów ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o kuratorach sądowych - 183.600 tys. zł,
- zwiększenia zatrudnienia o 1.880 etatów - 81.548 tys. zł,
- oddłużenia sądownictwa powszechnego - 188.500 tys. zł,
- przeprowadzenia remontu gmachu Sądu Okręgowego w Warszawie - 40.000 tys. zł.

Na centralne administracyjne jednostki wymiaru sprawiedliwości i prokuratury zaplanowano środki w wysokości 53.878 tys. zł. W kwocie tej mieszczą się wydatki na wynagrodzenia dla 158 pracowników orzecznictwa w wysokości 17.932 tys. zł, na bieżącą działalność 34.930 tys. zł oraz na inwestycje 10.166 tys. zł.

Na potrzeby jednostek powszechnych prokuratury zaplanowano środki w wysokości 891.463 tys. zł. W kwocie tej mieszczą się wydatki związane z działalnością 10 prokuratur apelacyjnych, 42 prokuratur okręgowych oraz 323 prokuratur rejonowych. Na wynagrodzenia dla 10.949 pracowników zatrudnionych w prokuraturach przewidziano kwotę 615.669 tys. zł, na działalność bieżącą przewiduje się 228.241 tys. zł, w tym na koszty prowadzonych postępowań przygotowawczych - 74.800 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne przewidziano środki w wysokości 19.843 tys. zł.

Wydatki instytutów naukowych resortu sprawiedliwości zaplanowano w kwocie 10.214 tys. zł. Ze środków tych finansowana jest działalność Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dr Jana Sehna w Krakowie oraz Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie. Na wynagrodzenia dla 140 pracowników zatrudnionych w instytutach przewidziano kwotę - 6.682 tys. zł.

Na utrzymanie sądów wojskowych i jednostek organizacyjnych prokuratury zaplanowano wydatki w kwocie - 42.424 tys. zł. Na wynagrodzenia i pochodne dla 570 pracowników zaplanowano środki w wysokości - 33.484 tys. zł.

Dla izb morskich zaplanowano wydatki w kwocie 2.187 tys. zł.

Na potrzeby więziennictwa zaplanowano środki w wysokości 1.442.070 tys. zł. Z kwoty tej finansuje się działalność 185 jednostek organizacyjnych więziennictwa, w tym Centralny Zarząd Służby Więziennej, 15 okręgowych inspektoratów Służby Więziennej, 156 zakładów karnych i aresztów śledczych, Biura Emerytalnego Służby Więziennej oraz 12 ośrodków szkolenia Służby Więziennej. Na wynagrodzenia dla 22.530 funkcjonariuszy SW, 1.015 pracowników cywilnych oraz dla 8.000 zatrudnionych skazanych przeznaczono kwotę 858.962 tys. zł. Na wydatki bieżące, w tym na koszty związane z utrzymaniem osadzonych w zakładach karnych przewidziano środki w wysokości 388.621 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne w więziennictwie zaplanowano kwotę 78.075 tys. zł.

Wydatki w zakładach dla nieletnich stanowią kwotę 68.844 tys. zł. W ramach tej kwoty finansuje się działalność 34 zakładów dla nieletnich. Na wynagrodzenia dla 1.054 pracowników cywilnych przeznaczono kwotę 31.664 tys. zł, a na wydatki bieżące 28.728 tys. zł.

Wydatki na pozostałą działalność zaplanowano w wysokości 260 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w wysokości 306.598 tys. zł, w tym 32.743 tys. zł na inwestycję wieloletnią pn. „Budowa Aresztu Śledczego w Piotrkowie Trybunalskim”, omówioną odrębnie oraz dla jednostek sądownictwa powszechnego 190.951 tys. zł. Wydatki inwestycyjne dla sądów powszechnych zaplanowano w budżetach:

- Ministra właściwego do spraw sprawiedliwości - 15.196 tys. zł, w tym 4.815 tys. zł na współfinansowanie z PHARE, z przeznaczeniem na zakupy inwestycyjne, tj. na zakupy informatyczne dla MS (9.200 tys. zł) i dla sądów powszechnych (3.787 tys. zł), na zakup środków transportu dla MS (1.181 tys. zł), oraz dla sądów powszechnych na zakup urządzeń zabezpieczająco-ochronnych (200 tys. zł), techniki biurowej (128 tys. zł) oraz na pozostałe zakupy (700 tys. zł),
- Sądu Apelacyjnego w Warszawie - 71.267 tys. zł, w tym 2.828 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. W ramach tej kwoty na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 41.362 tys. zł. Planowana jest modernizacja budynku Hipoteki w Warszawie (7.500 tys. zł), modernizacja dwóch budynków wraz z budową łącznika dla Sądu Rejonowego w Warszawie (18.002 tys. zł), rozbudowa i adaptacja budynku Sądu Rejonowego w Żyrardowie (3.860 tys. zł) oraz dla sądów powszechnych na zakup nieruchomości związany z budownictwem inwestycyjnym (10.000 tys. zł) oraz zakup dokumentacji przyszłościowej (2.000 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne zaplanowano 29.905 tys. zł, w całości dla sądów powszechnych. Sfinansowane zostaną zakupy informatyczne (50 tys. zł), urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (460 tys. zł), urządzenia techniki

biurowej (405 tys. zł), zakup nieruchomości (28.000 tys. zł), urządzeń łączności (212 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (778 tys. zł).

- Sądu Apelacyjnego w Katowicach - 8.658 tys. zł, w tym 419 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. Z tej kwoty przeznaczono na budownictwo inwestycyjne - 8.050 tys. zł, tj. na rozbudowę i adaptację budynku dla Sądu Rejonowego w Chorzowie (6.450 tys. zł) oraz na dokumentację przyszłościową dla sądów powszechnych (1.600 tys. zł). Planowane są również zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych - 608 tys. zł. Sfinansowane zostaną urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (150 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (86 tys. zł) oraz urządzenia gospodarczo-eksploatacyjne (248 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (124 tys. zł).
- Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - 10.959 tys. zł, w tym 913 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. Z kwoty tej przeznaczono na budownictwo inwestycyjne 3.425 tys. zł. Środki wydatkowane zostaną na budowę budynku archiwum dla Sądu Okręgowego w Elblągu (154 tys. zł), nadbudowę i modernizację budynku dla Sądu Rejonowego w Kołobrzegu (1.200 tys. zł), adaptację budynku dla Sądu Rejonowego w Słupsku (1.441 tys. zł) oraz udziały inwestycyjne dla sądów powszechnych (630 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych przeznaczono 7.534 tys. zł, z tego na urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (200 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (218 tys. zł), zakup nieruchomości (7.000 tys. zł), urządzenia łączności (16 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (100 tys. zł).
- Sądu Apelacyjnego w Poznaniu - 833 tys. zł, w tym 245 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. Kwotę w całości przeznaczono na zakupy inwestycyjne nie związane z budownictwem na urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (200 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (213 tys. zł), urządzenia łączności (75 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (345 tys. zł).
- Sądu Apelacyjnego w Krakowie - 34.208 tys. zł, w tym 784 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. W ramach tej kwoty na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 31.413 tys. zł, z tego na rozbudowę i adaptację budynku Sądu Rejonowego w Kielcach (23.107 tys. zł), rozbudowę, adaptację i modernizację budynku Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej (800 tys. zł), rozbudowę i adaptację budynków Sądów Rejonowych w Nowym Sączu (1.506 tys. zł) oraz w Nowym Targu (6.000 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych przeznaczono 2.795 tys. zł, z tego na urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (150 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (245 tys. zł), na zakup nieruchomości (2.000 tys. zł), urządzeń łączności (130 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (270 tys. zł).

- Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - 8.357 tys. zł, w tym 585 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. W ramach tej kwoty na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 7.800 tys. zł, z tego na rozbudowę i adaptację budynku dla Sądu Rejonowego i Prokuratury Rejonowej w Zgorzelcu (3.000 tys. zł), na rozbudowę i modernizację budynku dla Sądu Okręgowego w Opolu (4.000 tys. zł) oraz na adaptację poddasza na pomieszczenia biurowe w Sądzie Rejonowym w Kłodzku (800 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych zaplanowano 557 tys. zł, z tego na zakupy informatyczne (70 tys. zł), urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (160 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (101 tys. zł) oraz na urządzenia łączności i zakupy pozostałe (226 tys. zł).
- Sądu Apelacyjnego w Łodzi -18.153 tys. zł, w tym 215 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. Z kwoty tej przeznaczono na sfinansowanie inwestycji budowlanych 17.463 tys. zł, z tego na adaptację budynku dla Sądu Rejonowego w Łasku (2.323 tys. zł), na budowę budynku dla Sądu Rejonowego i Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Mazowieckim (11.634 tys. zł), na wykonanie zasilania energetycznego i wymianę instalacji elektrycznej w budynkach Sądów Rejonowych w Łodzi (618 tys. zł) oraz w Ostrowi (840 tys. zł), a także dla sądów powszechnych na dokumentację przyszłościową (1.400 tys. zł) i udziały (648 tys. zł). Pozostałe 690 tys. zł zaplanowano na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych, tj. na zakupy informatyczne (35 tys. zł), urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (100 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (177 tys. zł), urządzenia łączności (258 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (120 tys. zł).
- Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie - 1.815 tys. zł, w tym 140 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. W ramach tej kwoty na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 1.124 tys. zł w całości na zmianę konstrukcji dachu z adaptacją poddasza budynku w Sądzie Rejonowym w Jaśle. Na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych przeznaczono 691 tys. zł, z tego na zakupy informatyczne (54 tys. zł), urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (188 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (241 tys. zł), urządzenia łączności (88 tys. zł), zakupy pozostałe (120 tys. zł).
- Sądu Apelacyjnego w Białymstoku - 19.117 tys. zł, w tym 781 tys. zł na współfinansowanie z PHARE. W ramach tej kwoty na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 18.719 tys. zł, z tego na rozbudowę i adaptację budynku w Hajnówce dla Wydziału Zamiejscowego w Bielsku Podlaskim i Prokuratury Rejonowej w Hajnówce (675 tys. zł) oraz na budowę budynku dla Sądu Rejonowego w Łomży (18.044 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych przeznaczono 398 tys. zł, z tego na urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (100 tys. zł), na urządzenia techniki biurowej (242 tys. zł) oraz na urządzenia łączności i zakupy pozostałe (56 tys. zł).

- Sądu Apelacyjnego w Lublinie - 2.388 tys. zł. Z kwoty tej na sfinansowanie inwestycji budowlanych przeznaczono 1.965 tys. zł, z tego na modernizację budynku dla Sądu Rejonowego w Lublinie (1.720 tys. zł) oraz na modernizację wejścia do budynku Sądu Okręgowego w Lublinie (245 tys. zł). Na zakupy inwestycyjne dla sądów powszechnych przeznaczono 423 tys. zł, z tego na urządzenia i systemy zabezpieczająco-ochronne (120 tys. zł), urządzenia techniki biurowej (168 tys. zł), urządzenia łączności (95 tys. zł) oraz zakupy pozostałe (40 tys. zł).

Wydatki na pozostałe inwestycje w kwocie 82.904 tys. zł zaplanowano w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw sprawiedliwości 82.555 tys. zł. Z kwoty tej na budownictwo inwestycyjne przeznaczono 52.902 tys. zł dla:
 - Ministerstwa Sprawiedliwości na modernizację gmachu - II etap w zakresie wymiany stolarki okiennej i wykonania elewacji budynku - 4.466 tys. zł.
 - jednostek powszechnych prokuratury – 13.043 tys. zł,
 - więziennictwa – 30.232 tys. zł,
 - zakładów dla nieletnich – 4.901 tys. zł,
 - pozostałą działalność – 260 tys. zł,

Na zakupy inwestycyjne przeznaczono 29.653 tys. zł. Kwota ta obejmuje zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania, środków transportu i łączności, systemów i urządzeń zabezpieczająco-ochronnych, urządzeń medycznych i laboratoryjnych, techniki biurowej, wykup nieruchomości oraz pozostałe urządzenia,

- 2) Ministra do spraw gospodarki morskiej – 14 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego dla Odwoławczej Izby Morskiej,
- 3) Ministra właściwego do spraw obrony narodowej – 335 tys. zł na zakup sprzętu dla prokuratur i sądów wojskowych.

20. Obsługa długu publicznego

tys. zł

Wyszczególnienie	Budżet po zmianach 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.	%%
Obsługa długu publicznego	25.902.361	27.310.000	105,4
Obsługa zadłużenia zagranicznego, należności i innych operacji zagranicznych	4.185.545	4.739.026	113,2
Obsługa krajowych skarbowych papierów wartościowych	20.919.000	21.348.500	102,1
Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	797.816	1.222.474	153,2

W ustawie budżetowej na rok 2003 na wydatki w dziale obsługa długu publicznego zaplanowano kwotę 27.310.000 tys. zł, tj. o 5,4% więcej niż w ustawie budżetowej na 2002 r.

Przyrost w 2003 r. wydatków na obsługę długu publicznego w porównaniu z 2002 r. spowodowany jest głównie przewidywanymi wyższymi kosztami obsługi obligacji zagranicznych oraz wyższymi wypłatami z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa.

Podstawowe parametry zewnętrzne przyjęte do szacunku kosztów obsługi długu w 2003 r. przedstawiają się następująco:

- 1) stopa redyskonta weksli: spadek z 8,5% w styczniu 2003 r. do 7,5% na koniec 2003 r.,
- 2) rentowność sprzedawanych bonów 52-tygodniowych: spadek z 7,4% do 6,5%,
- 3) średnioroczny LIBOR 6-miesięczny dla USD – 2,3875%,
- 4) średnioroczny Euribor 6-miesięczny dla EUR – 3,6625%.

Obsługa zadłużenia zagranicznego

tys. zł			
Wyszczególnienie	Budżet po zmianach 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.	%%
Obsługa zadłużenia zagranicznego	4.479.361	5.419.500	121,0
Obsługa zadłużenia zagranicznego, należności i innych operacji zagranicznych	4.185.545	4.739.026	113,2
Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	293.816	680.474	231,6

Wydatki na obsługę zadłużenia zagranicznego – ujęte w dwóch rozdziałach - zaplanowano w kwocie 5.419.500 tys. zł, tj. o 21% więcej niż w ustawie budżetowej na 2002 r.

Zaplanowane środki przeznaczone będą na płatności z tytułu: odsetek od otrzymanych pożyczek i kredytów zagranicznych, odsetek i dyskonta od obligacji skarbowych RP wyemitowanych za granicą, odsetek od obligacji Brady'ego, na koszty emisji zagranicznych spw, innych opłat i prowizji, na ewentualne wypłaty z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji spłaty zagranicznych kredytów bankowych oraz pozostałych poręczeń i gwarancji.

Rozdział Obsługa zadłużenia zagranicznego, należności i innych operacji zagranicznych obejmuje wydatki w wysokości 4.739.026 tys. zł z tytułu:

- 1) odsetek od otrzymanych pożyczek i kredytów zagranicznych w walutach wymienialnych - 2.323.000 tys. zł,
- 2) odsetek i dyskonta od obligacji skarbowych RP wyemitowanych za granicą i odsetek od obligacji Brady'ego – 2.279.015 tys. zł,
- 3) kosztów emisji zagranicznych skarbowych papierów wartościowych, innych kosztów i prowizji – 137.011 tys. zł.

Odsetki od otrzymanych pożyczek i kredytów zagranicznych

Płatności odsetkowe związane z obsługą umów o redukcji i restrukturyzacji zadłużenia Polski wobec wierzycieli oficjalnych zrzeszonych w Klubie Paryskim wyniosą 1.581.844 tys. zł. Odsetki zostaną zapłacone 16 krajom wierzycielskim.

Na wypłaty odsetek na rzecz Banku Światowego przewidziano 396.645 tys. zł. Będą to odsetki od zaciągniętych i przewidywanych w 2003 r. kredytów na: prywatyzację, rozwój instytucji finansowych, infrastrukturę drogową i portową, promocję zatrudnienia, usuwanie skutków powodzi, rozwój służby zdrowia, restrukturyzację sektora węglowego, na redukcję zadłużenia DDSR, jak też od kredytów strukturalnych SAL, EFSAL, ASAL.

Aktualnie Polska realizuje 41 projektów finansowanych z kredytów Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (Bank Światowy), z czego 21 kredytów wykorzystywanych jest przez poszczególne resorty administracji państwowej oraz 20, na które Skarb Państwa udzielił gwarancji.

Wypłaty odsetek na rzecz Europejskiego Banku Inwestycyjnego wyniosą 238.754 tys. zł. Odsetki dotyczą kredytów na usuwanie skutków powodzi i infrastrukturę drogową.

Wypłaty odsetek od kredytów (na usuwanie skutków powodzi i na budownictwo czynszowe) z Banku Rozwoju Rady Europy przyjęto do planu w kwocie 72.648 tys. zł.

Odsetki od innych kredytów otrzymanych od międzynarodowych organizacji i instytucji finansowych (EBOiR) oraz krajów i banków zagranicznych (kredyt japoński, kredyt amerykański dla MON i na budownictwo) wyniosą 33.109 tys. zł.

Odsetki i dyskonto od obligacji skarbowych RP wyemitowanych za granicą i odsetki od obligacji Brady'ego.

W wyniku zawarcia umowy o redukcji i restrukturyzacji zadłużenia wobec banków komercyjnych, zrzeszonych w Klubie Londyńskim, Polska wyemitowała tzw. obligacje typu Brady. W 2003 r. zobowiązania wymagalne z tytułu odsetek od tych obligacji wyniosą 994.697 tys. zł.

Wypłaty odsetek dotyczyć będą: zabezpieczonych obligacji parytetowych, zabezpieczonych obligacji za zadłużenie z tytułu kredytów rewolwingowych, obligacji za zaległe odsetki, obligacji z tytułu konwersji zadłużenia.

Wydatki z tytułu odsetek od obligacji wyemitowanych przez Skarb Państwa na międzynarodowym rynku finansowym planuje się w wysokości 1.284.318 tys. zł. Płatności odsetkowe w 2003 r. dotyczą obligacji wyemitowanych w roku 1997 i w latach 2000 – 2003.

Koszty emisji zagranicznych skarbowych papierów wartościowych oraz innych kosztów i prowizji

Wydatki na sfinansowanie kosztów emisji zagranicznych skarbowych papierów wartościowych oraz innych kosztów i prowizji zaplanowano na 2003 r. w wysokości 137.011 tys. zł. Na koszty te składają się:

- prowizja dla BH/BGK i NBP z tytułu zawartych umów agencyjnych - 5.050 tys. zł,
- koszty przygotowania emisji obligacji na rynki zagraniczne – 64.525 tys. zł,
- koszty ratingu – 2.376 tys. zł,

- koszty zamiany obligacji i innych zobowiązań zagranicznych oraz pozostałe koszty operacji na zadłużeniu – 63.500 tys. zł,
- koszty audytów i inne – 1.344 tys. zł,
- koszty obsługi umowy z Klubem Londyńskim (FED i Citibank) – 216 tys. zł.

Rozdział Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa obejmuje kwotę 680.474 tys. zł przeznaczoną na ewentualne wypłaty z tytułu:

- 1) udzielonych gwarancji spłaty kredytów zagranicznych – 625.447 tys. zł,
- 2) pozostałych poręczeń i gwarancji (na wypłatę odszkodowań za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe oraz na spłatę zobowiązań wynikających z emisji obligacji PKP SA) – 55.027 tys. zł.

Zaplanowane wydatki w kwocie 625.447 tys. zł dotyczą przewidywanych spłat kredytów wraz z odsetkami za przedsiębiorstwa, które znajdują się w złej kondycji finansowej i istnieje ryzyko, że nie będą one w stanie samodzielnie regulować swoich zobowiązań kredytowych przypadających do spłaty w 2003 r., objętych gwarancjami Skarbu Państwa.

W 2003 r. zaplanowano wydatki związane z gwarantowanymi kredytami dla przedsiębiorstw o niestabilnej kondycji finansowej sektora transportowego, hurtowych rynków rolno-spożywczych i producentów żywności bezglutenowej.

Obsługa długu krajowego

Wyszczególnienie	Budżet po zmianach 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.	%%
Obsługa długu krajowego	21.423.000	21.890.500	102,2
Obsługa krajowych skarbowych papierów wartościowych	20.919.000	21.348.500	102,1
Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	504.000	542.000	107,5

W ustawie budżetowej na 2003 r. na wydatki z tytułu obsługi długu krajowego zaplanowano kwotę 21.890.500 tys. zł, tj. o 2,2% więcej niż w ustawie budżetowej na 2002 r.

Zaplanowane na 2003 r. wydatki z tytułu obsługi długu krajowego obejmują:

- koszty obsługi krajowych skarbowych papierów wartościowych,
- wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa.

W rozdziale Obsługa krajowych skarbowych papierów wartościowych w 2003 r. przewidziano kwotę w łącznej wysokości 21.348.500 tys. zł. Na kwotę tę składają się:

- 1) dyskonto bonów skarbowych - 3.780.900 tys. zł,
- 2) odsetki i dyskonto od obligacji hurtowych - 15.148.960 tys. zł,
- 3) odsetki i dyskonto od obligacji detalicznych - 1.857.000 tys. zł,
- 4) odsetki od obligacji nierynkowych – 371.150 tys. zł,
- 5) odsetki od obligacji dolarowej dla NBP – 76.480 tys. zł,
- 6) koszty emisji krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty - 114.010 tys. zł.

Dyskonto bonów skarbowych

Wydatki związane ze sfinansowaniem dyskonta od bonów skarbowych wykupywanych w 2003 r. szacowane są na kwotę 3.780.900 tys. zł.

Na wysokość zaplanowanej kwoty na dyskonto od bonów skarbowych mają wpływ następujące założenia:

- 1) stan zadłużenia w bonach skarbowych (wg nominalu) na koniec 2002 r. wyniesie ok. 41,8 mld zł,
- 2) sprzedaż bonów skarbowych o standardowych terminach zapadalności na regularnych przetargach odbywać się będzie według następującej średniorocznej struktury (w nominale):
 - bony 13 tyg. - 7%
 - bony 26 tyg. - 17%
 - bony 52 tyg. - 76%
- 3) przyjęto rezerwę w wysokości 10 mld zł na sprzedaż „krótkich” bonów skarbowych na dodatkowych przetargach organizowanych w celu zarządzania płynnością budżetu państwa w krótkim okresie czasu,
- 4) średnia rentowność bonów wykupywanych w 2003 r. wyniesie 8,40%,
- 5) wzrost w 2003 r. zadłużenia z tytułu sprzedaży bonów skarbowych wg nominalu wyniesie ok. 1,5 mld zł, a wg kapitału 1,9 mld zł.

Planowany poziom sprzedaży bonów skarbowych w 2003 r. (wg kapitału) wynosi ok. 53,3 mld zł (wykup 51,4 mld zł). Oznacza to, że na każdym przetargu wpływy ze sprzedaży bonów powinny wynieść średnio ok. 1,1 mld zł.

Dyskonto i odsetki od obligacji hurtowych

Planowane na 2003 r. wydatki z tytułu dyskonta i odsetek od obligacji hurtowych wynoszą 15.148.960 tys. zł. Wydatki te obejmują obsługę obligacji:

- stałoprocentowych w wysokości 14.078.710 tys. zł,
w tym zerokuponowych – 4.372.610 tys. zł,
- zmiennoprocentowych w wysokości 1.070.250 tys. zł.

W 2003 roku obsługiwane będą następujące obligacje:

- sprzedawane na przetargach (w tym na przetargach zamiany obligacji skarbowych),
- wyemitowane w ramach konwersji zobowiązań Skarbu Państwa w Narodowym Banku Polskim,
- wyemitowane w ramach konwersji zobowiązań służby zdrowia (następnie asymilowane do obligacji sprzedanych na przetargach),
- wyemitowane w ramach konwersji zobowiązań Skarbu Państwa wobec związków zawodowych i organizacji społecznych (następnie asymilowane do obligacji sprzedanych na przetargach).

Na wydatki z tytułu obsługi obligacji o oprocentowaniu stałym sprzedawanych na przetargach oraz papierów do nich asymilowanych składają się:

- dyskonto związane z wykupem 3 serii dwuletnich obligacji zerokuponowych, sprzedawanych w okresie od kwietnia 2001 r. do marca 2002 r.,
- odsetki od 16 serii oraz dyskonto od 3 serii wykupywanych obligacji pięcioletnich, sprzedawanych w okresie od października 1997 r. do maja 2003 r.,
- odsetki od 4 serii obligacji dziesięcioletnich sprzedawanych w okresie od maja 1999 r. do maja 2003 r.,
- odsetki od 1 serii obligacji dwudziestoletnich, sprzedawanej w okresie od kwietnia 2002 r. do lutego 2003 r.

Zaplanowana kwota uwzględnia wydatki związane z wydaniem papierów pięcioletnich i dziesięcioletnich w ramach przetargów zamiany obligacji skarbowych.

Na wydatki związane z obsługą obligacji wyemitowanych w ramach konwersji NBP składają się odsetki od 3 serii papierów o pierwotnych terminach zapadalności 4, 5 i 10 lat, przekazanych bankowi centralnemu w 1999 roku. Od listopada 2001 r. przeprowadzane są przetargi zamiany ww. obligacji, skutkujące obniżaniem kosztów obsługi w przyszłych okresach. W zaplanowanej na 2003 r. kwocie uwzględniono przetargi zamiany skonwertowanych obligacji na rynkowe spw.

Na kwotę szacowanych wydatków z tytułu obsługi obligacji o zmiennej stopie procentowej składają się odsetki od 13 serii obligacji dziesięcioletnich sprzedawanych w okresie od grudnia 1995 r. do lutego 2002 r.

Dyskonto i odsetki od obligacji detalicznych

Zaplanowane na 2003 r. koszty z tytułu dyskonta i odsetek od obligacji detalicznych wynoszą 1.857.000 tys. zł. Wydatki te obejmują obligacje dwuletnie, trzyletnie, czteroletnie i pięcioletnie sprzedawane w sieci detalicznej.

Na koszty obsługi obligacji dwuletnich DOS złożą się:

- koszty związane z wypłatą odsetek wykupywanych emisji obligacji – w wysokości 1.169.950 tys. zł,
- koszty wynikające z przedterminowego wykupu tych obligacji w 2002 r. przy założeniu, że przedterminowy wykup obejmie 4% sprzedaży każdej emisji – w wysokości 56.640 tys. zł.

Przewiduje się, że wydatki z tytułu obsługi obligacji trzyletnich wyniosą 504.730 tys. zł, w tym dyskonto od serii wykupywanych w 2003 r. w wysokości 381 tys. zł. Założony średni poziom stóp procentowych, oparty o rentowność 13-tygodniowych bonów skarbowych, dla obligacji trzyletnich obsługiwanych w 2003 r. wyniesie przy współczynniku 1,04 – 8,05%, przy współczynniku 1,00 – 7,44%, przy współczynniku 0,95 – 7,22%.

Na koszty obsługi obligacji czteroletnich COI złożą się:

- koszty związane z wypłatą odsetek wykupywanych emisji obligacji – 8.200 tys. zł,
- koszty wynikające z przedterminowego wykupu tych obligacji w 2003 r. przy założeniu, że przedterminowy wykup wyniesie 3% sprzedaży każdej emisji - 3.180 tys. zł.

Odsetki od obligacji pięcioletnich oszacowano w wysokości 114.300 tys. zł.

Odsetki od obligacji nierynkowych

Wydatki na odsetki od obligacji nierynkowych w 2003 roku szacuje się na kwotę 371.150 tys. zł. Wydatki te obejmują odsetki od obligacji dolarowej, restrukturyzacyjnych oraz dla BGŻ S.A.

Odsetki od obligacji nominowanej w dolarach USA wyemitowanej w 1991 r. zaplanowano na 2003 r. w wysokości 72.680 tys. zł. Stopa oprocentowania tej obligacji jest zmienna i zależy od stopy procentowej LIBOR (stopa oprocentowania kredytów na londyńskim rynku międzybankowym) oraz od marży, która wynosi 0,5 punktu procentowego.

Odsetki od obligacji restrukturyzacyjnych, wyemitowanych w czterech seriach w celu zwiększenia funduszy własnych i rezerw banków zaplanowano na 2003 r. w wysokości 266.490 tys. zł. Odsetki wypłacane są według stałej stopy 5%, liczonej od kapitału pozostającego do spłaty. Różnica pomiędzy kwotą odsetek naliczanych przy użyciu stopy procentowej redyskonta weksli, a kwotą odsetek wypłacanych w oparciu o bazową stopę oprocentowania, powiększa wartość kapitału pozostającego do wykupu i podlegającego oprocentowaniu w kolejnych okresach odsetkowych.

Na odsetki od I transzy obligacji przeznaczonych na zwiększenie funduszy własnych BGŻ S.A. zaplanowano na 2003 r. środki w wysokości 31.980 tys. zł. Stopa odsetek wypłacanych wynosi 0,5 stopy procentowej odsetek naliczanych w oparciu o stopę redyskonta weksli. Różnica pomiędzy kwotą odsetek naliczanych, a kwotą odsetek wypłacanych powiększa wartość kapitału pozostającego do wykupu i podlegającego oprocentowaniu w kolejnych okresach odsetkowych.

Odsetki od obligacji dolarowej dla NBP

Szacuje się, że odsetki od obligacji dolarowej dla NBP wyniosą w 2003 r. 76.480 tys. zł. Stan zadłużenia w tych obligacjach po przeprowadzonych wykupach w 2002 r. wynosi 1.070 mln USD. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi aktualnie 0,5 mln USD i ulega każdorazowo obniżeniu wraz z wykupem kolejnych rat kapitałowych lub w sytuacji przedterminowego wykupu. Oprocentowanie obligacji jest zmienne i jest naliczane od wartości nominalnej obligacji pozostającej do wykupu. Odsetki płacone są w okresach półrocznych w oparciu o stawkę referencyjną (stopa Libor dla 6 mies. depozytów w USD) powiększoną o marżę w wysokości 1/8 pkt. procentowego.

Koszty emisji krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty

Na koszty te w wysokości 114.010 tys. zł składają się:

- wynagrodzenie agenta emisji obligacji skarbowych wynikające z warunków umów z agentem, opłaty związane z dopuszczeniem oraz wprowadzeniem do obrotu wtórnego spw w wysokości 93.600 tys. zł,
- koszty kampanii reklamowej spw w wysokości 20.000 tys. zł,
- inne opłaty w wysokości 410 tys. zł.

W rozdziale Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa zaplanowano na 2003 rok wydatki w wysokości 542.000 tys. zł, z tego:

- wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji spłaty kredytów krajowych - 472.000 tys. zł,
- wydatki na spłatę zobowiązań wynikających z gwarancji emisji obligacji Polskich Kolei Państwowych S.A. (spłata odsetek) – 70.000 tys. zł.

W kwocie wydatków poniesionych w związku z zaciągniętymi przez Skarb Państwa zobowiązaniami mieszczą się wydatki na spłatę rat kapitałowych i odsetek bieżących od poręczonych kredytów, jak również wydatki związane z objęciem poręczeniem spłaty kredytów mieszkaniowych udzielonych przez PKO BP i BGŻ.

Wynikające z umów kredytowych wysokości płatności są planowane z uwzględnieniem skali ryzyka charakterystycznego dla poszczególnych poręczonych inwestycji. Ryzyko to określane jest m.in. w oparciu o aktualną, w momencie planowania wydatków, sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy, jak również z uwzględnieniem sytuacji w branży, w której kredytobiorca funkcjonuje. I tak na rok 2003 zaplanowano wydatki m.in. za podmioty znajdujące się w niestabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, m.in. przedsiębiorstwa sektora górnictwa węgla kamiennego, sektora hutniczego, energetycznego, transportu oraz hurtowe rynki rolno-spożywcze. Spłata nieuregulowanych przez kredytobiorców płatności wobec banków ze środków budżetowych następuje po uzyskaniu od banków – beneficjentów poręczenia, dokumentów potwierdzających fakt, iż kredytobiorca, za którego Skarb Państwa poręczył, nie posiada zdolności kredytowej w chwili wymagalności spłaty. Zatem zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2003 wydatki z tytułu udzielonych poręczeń spłaty krajowych kredytów bankowych będą poddawane bieżącej weryfikacji w trakcie roku budżetowego, w celu wyeliminowania w jak największym stopniu konieczności angażowania środków budżetowych w obsługę poręczonych kredytów.

Środki pochodzące z emisji obligacji PKP S.A. gwarantowanych przez SP mają być przeznaczone na restrukturyzację finansową PKP S.A. zgodnie z ustawą o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”. Wyszacowana kwota ma zapewnić pokrycie ewentualnej spłaty przez SP odsetek od gwarantowanej emisji obligacji.

21. Różne rozliczenia

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	31.618.911	35.304.725	33.066.611	2.238.114	111,7
z tego					
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	22.318.178	24.321.215	24.321.215		109,0
Część podstawowa subwencji ogólnej dla gmin	2.112.300	2.182.246	2.182.246		103,3
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	436.281	458.901	458.901		105,2
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla samorządów województw	243.498	255.697	255.697		105,0
Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin	2.322.576	2.091.441	2.091.441		90,0
Część drogowa subwencji ogólnej dla powiatów i samorządów województw	2.567.532	2.657.926	2.657.916		103,5
Rozliczenia z tytułu odpowie- dzialności Skarbu Państwa za wkłady oszczędnościowe ludności	274				
Różne rozliczenia finansowe	19.391	18.348	18.348		94,8
Prywatyzacja	1.740	1.877	1.877		107,9
Fundusz Kościelny	95.719	84.548	84.548		88,3
Partie polityczne	35.237	57.049	57.049		161,9
Komitety wyborcze wyborców	4.685	4.685	4.685		100,0
Ogólna rezerwa budżetowa Rady Ministrów	8.754	75.000	75.000		
Rezerwy celowe	1.452.746	3.095.802	857.688	2.238.114	

Kwota rezerw celowych wykazana w kolumnie 2 odpowiada kwocie rezerw, które nie zostały jeszcze do przypisane do poszczególnych działów.

Wydatki w dziale różne rozliczenia zaplanowano w wysokości 35.304.725 tys. zł. Z kwoty tej przypada na subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego 31.967.416 tys. zł, tj. 90,6% wydatków zaliczanych do tego działu.

Subwencje ogólne z budżetu państwa otrzymywać będą gminy, powiaty oraz samorządy województw.

Planowane na 2003 r. subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego zostały ustalone według zasad określonych w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002 (Dz.U. Nr 150, poz. 983 z późn. zm.). Ustawa ta z dniem 31 grudnia 2002 r. traci moc obowiązującą.

Obecnie trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002 oraz niektórych innych ustaw, który między innymi przedłuży okres obowiązywania ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002 na rok 2003.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002, subwencja ogólna składa się z części:

- 1) podstawowej dla gmin,
- 2) rekompensującej dla gmin,
- 3) oświatowej dla gmin, powiatów i województw,
- 4) wyrównawczej dla powiatów,
- 5) wyrównawczej dla województw,
- 6) drogowej dla powiatów i województw.

Kwotę przeznaczoną na część podstawową subwencji ogólnej dla wszystkich gmin ustala się jako sumę kwoty stanowiącej nie mniej niż 1% planowanych dochodów budżetu państwa oraz kwoty wpłat gmin, tj. wpłat tych gmin, których wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na jednego mieszkańca jest wyższy od 150% analogicznego wskaźnika dla wszystkich gmin w kraju.

Kwota przeznaczona na część podstawową subwencji ogólnej dla gmin wynosi 2.182.246 tys. zł co oznacza wzrost w porównaniu do kwoty części podstawowej subwencji ogólnej na 2002 r. o 3,3%.

Środki części podstawowej subwencji ogólnej dla gmin przeznacza się na kwotę wyrównawczą i kwotę rozdzielaną proporcjonalnie do przeliczeniowej liczby mieszkańców.

Kwota wyrównawcza przysługuje tym gminom, w których wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na jednego mieszkańca jest mniejszy od 85% analogicznego wskaźnika obliczonego dla wszystkich gmin w kraju.

Kwota części podstawowej subwencji ogólnej dla gmin, pozostała po przyznaniu kwot wyrównawczych, jest rozdzielana między wszystkie gminy proporcjonalnie do przeliczeniowej liczby mieszkańców.

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin, w wysokości 2.091.441 tys. zł, składa się z:

- 1) kwoty 1.550.451 tys. zł rekompensującej dochody utracone w związku z częściową likwidacją podatku od środków transportowych. Ustalona jest ona w wysokości 10,5% planowanych wpływów z podatku akcyzowego od paliw silnikowych.
- 2) kwoty 541.990 tys. zł rekompensującej dochody utracone z tytułu ustawowych ulg i zwolnień,

Ustalenie kwoty części rekompensującej subwencji ogólnej na 2003 r. na poziomie 90% kwoty tej części subwencji na 2002 r. jest wynikiem między innymi zmian przepisów dotyczących ustawowych ulg i zwolnień w podatkach, zgodnie z którymi wygasają uprawnienia gmin do rekompensaty utraconych dochodów z podatku od środków transportowych oraz opłaty eksploatacyjnej.

Część oświatowa subwencji ogólnej została ustalona łącznie dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 24.321.215 tys. zł. Część oświatową subwencji ogólnej, po odliczeniu 1% rezerwy, dzieli się między gminy, powiaty i samorządy województw według zasad ustalonych, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z uwzględnieniem typów i rodzajów szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach. Rezerwą tej części subwencji dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wynosi 24.321.215 tys. zł., co w porównaniu do tej części subwencji na rok 2002 oznacza wzrost o 9,0%. Wzrost części oświatowej subwencji ogólnej wynika z wdrożenia III etapu reformy systemu wynagradzania nauczycieli.

W skład subwencji ogólnej, zarówno dla powiatów, jak i dla województw, obok części oświatowej, wchodzi część wyrównawcza i część drogowa.

Część wyrównawczą otrzymują powiaty, w których wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na jednego mieszkańca (wskaźnik S) jest mniejszy od najwyższego wskaźnika (wskaźnik Sw) zwaloryzowanego wskaźnikiem korygującym dla podatku dochodowego od osób fizycznych. Wysokość należnej powiatowi części wyrównawczej subwencji ogólnej oblicza się mnożąc liczbę stanowiącą 85% różnicy między wskaźnikiem Sw i wskaźnikiem S dla danego powiatu, przez liczbę mieszkańców powiatu. Tak obliczona część wyrównawcza dla wszystkich powiatów wynosi 458.901 tys. zł, co oznacza wzrost o 5,2% w porównaniu do kwoty tej części subwencji na 2002 r.

Część wyrównawczą otrzymują województwa, w których wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na jednego mieszkańca (wskaźnik W) jest mniejszy od najwyższego wskaźnika W (wskaźnik Ww) zwaloryzowanego:

- dla dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych - wskaźnikiem korygującym dla podatku dochodowego od osób fizycznych,
- dla dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych - wskaźnikiem korygującym dla podatku dochodowego od osób prawnych.

Wysokość należnej województwu części wyrównawczej subwencji ogólnej oblicza się mnożąc liczbę stanowiącą 70% różnicy między wskaźnikiem Ww i wskaźnikiem W dla danego województwa, przez liczbę jego mieszkańców. Tak obliczona łączna kwota części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw wynosi 255.697 tys. zł, co w porównaniu do tej części subwencji na 2002 r. oznacza wzrost o 5,0%.

W skład subwencji ogólnej dla powiatów i województw wchodzi również część drogowa.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r., wydatki na drogi publiczne zostały ustalone w wysokości 4.429.860 tys. zł, co stanowi 30% planowanych wpływów z podatku akcyzowego od paliw silnikowych. W porównaniu do 2002 r. oznacza to wzrost o 0,3%.

Kwotę przeznaczoną na część drogową subwencji ogólnej związaną z budową, modernizacją, utrzymaniem, zarządzaniem i ochroną dróg wojewódzkich, powiatowych oraz dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, ustala się w wysokości 60% planowanych w ustawie budżetowej wydatków na drogi publiczne.

Zgodnie z powyższym, na część drogową subwencji ogólnej dla powiatów i województw zaplanowano 2.657.916 tys. zł, tj. o 3,5% więcej niż w 2002 r.

Ustalona na 2003 r. kwota części drogowej subwencji ogólnej obejmuje również środki na drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe położone w granicach m.st. Warszawy, które w 2002 r. finansowane były w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Zgodnie bowiem z nową ustawą o ustroju miasta stołecznego Warszawy, z dniem wyborów samorządowych m. st. Warszawa staje się miastem na prawach powiatu, co oznacza, iż w 2003 r. zamiast dotacji celowej będzie przekazywana część drogowa subwencji ogólnej.

W rozdziale różne rozliczenia finansowe zaplanowano środki w wysokości 18.348 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie dystrybucji znaków wartościowych, tj. znaków opłaty skarbowej i urzędowych blankietów wekslowych.

Planowane wydatki na pokrycie kosztów prywatyzacji w 2003 r. w wysokości 1.877 tys. zł uwzględniają jedynie środki na koszty prywatyzacji bezpośrednio realizowanej przez wojewodów.

Dotację dla Funduszu Kościelnego zaplanowano w wysokości 84.548 tys. zł. Środki są przeznaczone na:

- sfinansowanie składek z tytułu ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego dla osób duchownych – 73.548 tys. zł,
- wspomaganie kościelnej działalności charytatywno-opiekuńczej, oświatowo-wychowawczej oraz remonty zabytkowych obiektów sakralnych – 11.000 tys. zł.

Dla partii politycznych zaplanowano kwotę 57.049 tys. zł, z tego:

- dotacja podmiotowa – 16.707 tys. zł: środki przeznaczone są na zwrot kosztów poniesionych w 2001 r. w związku z prowadzoną kampanią wyborczą do Sejmu i Senatu,
- subwencja – 40.342 tys. zł z przeznaczeniem na działalność statutową partii politycznych.

Natomiast dla komitetów wyborczych (wyborców) zaplanowano tytułem zwrotu kosztów kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu w 2001 r. dotacje podmiotową w wysokości 4.685 tys. zł.

W projekcie budżetu na 2003 r. przewidziano rezerwę ogólną w wysokości 75.000 tys. zł, co stanowi 0,04% planowanych wydatków budżetu państwa.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy o finansach publicznych rezerwa ogólna nie może przekroczyć 0,2% wydatków budżetu państwa.

Rezerwy celowe (nie rozdzielone na działy) zaplanowano w wysokości 3.093.834 tys. zł. Z kwoty tej przypada na:

- 1) kredyt na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 588.440 tys. zł,
- 2) kredyt na program „Pierwsza Praca” – 103.890 tys. zł,
- 3) koszty integracji z Unią Europejską, współfinansowanie programów realizowanych ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych nie podlegających zwrotowi i zobowiązań wobec Komisji Europejskiej z tytułu realizowanych programów oraz wydatki związane z promocją dotyczącą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, w tym sfinansowanie kampanii przedreferendalnej – 423.000 tys. zł,

- 4) współfinansowanie programów rozwoju regionalnego Phare – 150.000 tys. zł,
- 5) program rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych – 30.000 tys. zł,
- 6) dotacje celowe na dofinansowanie zadań wynikających z kontraktów wojewódzkich – 1.000.000 tys. zł,
- 7) środki na sfinansowanie składek do organizacji międzynarodowych oraz na zagraniczną pomoc rozwojową i humanitarną – 4.000 tys. zł,
- 8) rezerwę na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 235.000 tys. zł,
- 9) inwestycje infrastrukturalne w gminach zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym – 16.000 tys. zł,
- 10) rezerwę płacową na zmiany organizacyjne i nowe zadania – 12.500 tys. zł,
- 11) szkolenia i wynagrodzenia związane z funkcjonowaniem służby cywilnej – 5.380 tys. zł,
- 12) zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, a także nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz ekwiwalentów za nie wykorzystany urlop wypoczynkowy dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dla pracowników jednostek organizacyjnych stanowiących wyodrębnioną część budżetową, w których limit zatrudnienia nie przekracza 50 osób, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń – 2.300 tys. zł,
- 13) program dla Odry 2006 – 50.000 tys. zł,
- 14) przeprowadzenie audytu zewnętrznego w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz w Agencji Rynku Rolnego – 3.000 tys. zł,
- 15) realizację zadań wynikających z ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji – 122.000 tys. zł,
- 16) realizację Strategicznego Programu Rządowego dla Oświęcimia – 1.400 tys. zł,
- 17) dopłaty do oprocentowania kredytów eksportowych – 8.000 tys. zł,
- 18) realizację programu „Zagospodarowanie przejętego mienia i rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojska Federacji Rosyjskiej” – 6.400 tys. zł,
- 19) dofinansowanie inwestycji określonych w programie współpracy przygranicznej – 5.000 tys. zł,
- 20) zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa, w tym: odszkodowania dla osób niesłusznie represjonowanych za działalność na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, wypłaty z tytułu orzeczeń wydanych przez Społeczną Komisję Rewindykacyjną, opłata dla Gminy Różan z tytułu lokalizacji na jej terenie

Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych, refundacja spółdzielniom mieszkaniowym kosztów uzasadnionych prac związanych z podziałem nieruchomości oraz ewidencją gruntów i budynków – 192.024 tys. zł,

- 21) koszty prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach zarządzających środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej – 3.000 tys. zł,
- 22) wkład Polski w finansowanie inicjatywy na rzecz redukcji zadłużenia najuboższych krajów rozwijających się – 11.500 tys. zł,
- 23) wydatki finansowane ze zwrotów nie wykorzystanych środków kredytowych z Międzynarodowych Instytucji Finansowych – 1.500 tys. zł,
- 24) finansowanie nadzoru nad powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym – 5.500 tys. zł,
- 25) zakup środków transportu specjalnego – 42.000 tys. zł,
- 26) wyposażenie państwowych jednostek budżetowych w sprzęt komputerowy niezbędny do korzystania z systemu bankowości elektronicznej oraz komunikacji z systemem informatycznym wdrażanym do obsługi rachunku centralnego budżetu państwa – 25.000 tys. zł,
- 27) koszty związane z wdrożeniem systemu bankowości oraz systemu informatycznego ponoszone przez jednostki budżetowe - 5.000 tys. zł,
- 28) wspieranie przedsiębiorczości – 40.000 tys. zł,
- 29) pomoc techniczną dla państw w drodze transformacji – 2.000 tys. zł.

Ponadto w budżetach wojewodów zaplanowano rezerwy celowe na kwotę 1.968 tys. zł, w tym na wydatki inwestycyjne 474 tys. zł.

22. Oświata i wychowanie

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	1.992.817	1.431.581	1.385.857	45.724	71,8
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	22.695				
Szkoły podstawowe	17.834				
Szkoły podstawowe specjalne	119				
Gimnazja	5.395				
Gimnazja specjalne	57				
Dowożenie uczniów do szkół	10				
Licea ogólnokształcące	536				
Licea wojskowe	8.437	8.845	8.845		104,8
Szkoły zawodowe	1.142				
Szkoły artystyczne	391.734	409.450	406.950	2.500	104,5
Szkoły pomaturalne i policealne	846				
Szkolnictwo polskie za granicą	27.285	29.664	29.664		108,7
Kuratoria oświaty	100.873	106.744	105.467	1.277	105,8
Centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki do- kształcania i doskonalenia zawodowego	13.121	2.574	2.574		19,6
Zakłady kształcenia nauczycieli	450				
Ośrodki szkolenia, doksztalcania i doskonalenia kadr	379.282	331.149	330.264	885	87,3
Jednostki pomocnicze szkolnictwa	6.783	6.999	6.929	70	103,2
Inne formy kształcenia osobno nie wymienione	86.174	90.462	90.462		105,0
Komisje egzaminacyjne	36.646	27.161	26.381	780	74,1
Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	41.764	30.632	30.420	212	73,3
Usuwanie skutków klęsk żywio- łowych	1.000				
Pozostała działalność	278.160	191.801	191.801		69,0
Rezerwy celowe	572.474	196.100	156.100	40.000	

W projekcie budżetu na rok 2003 wydatki ogółem na oświatę i wychowanie zostały zaplanowane w kwocie 1.431.581 tys. zł, z tego na wydatki bieżące – 1.385.857 tys. zł, a na wydatki inwestycyjne – 45.724 tys. zł.

Wydatki bieżące zaplanowane w budżetach wojewodów i ministrów prowadzących szkoły i placówki oświatowe (z wyjątkiem Ministra Obrony Narodowej), w których zatrudniani są nauczyciele, nie obejmują skutków finansowych wdrożenia od 1 października 2002 r. III etapu nowego systemu wynagradzania nauczycieli oraz awansu zawodowego nauczycieli na kolejny stopień. Środki na ten cel ujęte zostały w rezerwie celowej przeznaczonej na dofinansowanie kosztów wdrażania reformy oświaty.

W ramach zaplanowanych wydatków bieżących, na utrzymanie szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez właściwych ministrów przeznaczono łącznie 510.584 tys. zł, z tego na finansowanie:

- szkolnictwa artystycznego – 412.006 tys. zł,
- szkół przywieziennych i zakładów poprawczych placówek oświatowych oraz rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych – 89.733 tys. zł,
- liceów wojskowych – 8.845 tys. zł.

Na finansowanie działalności ośrodków szkolenia, doskonalenia i doskonalenia kadr prowadzonych przez Ministra Obrony Narodowej zaplanowano kwotę 330.184 tys. zł, przeznaczoną dla 11 ośrodków i centrów szkolenia.

Na wydatki 16 kuratoriów oświaty wraz z delegaturami przeznaczono 105.467 tys. zł.

Na utrzymanie szkół i punktów konsultacyjnych prowadzonych za granicą, funkcjonujących przy ambasadach i urzędach konsularnych oraz finansowanie kosztów wyjazdów nauczycieli polskich do środowisk polonijnych w celu nauczania języka polskiego i historii Polski przewidziano 29.664 tys. zł.

Wydatki na komisje egzaminacyjne w kwocie 26.381 tys. zł przeznaczone są na statutową działalność Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie oraz ośmiu Komisji Okręgowych.

W celu zapewnienia funkcjonowania czterech placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym podległych Ministrowi Edukacji Narodowej i Sportu oraz na finansowanie ogólnokrajowych i wojewódzkich form doskonalenia nauczycieli przeznaczono 30.420 tys. zł.

Na sfinansowanie udziału strony polskiej w realizacji programów wspólnotowych „Leonardo da Vinci II” i „Młodzież” przewidziano 24.793 tys. zł. Środki te przeznaczone zostaną na opłacanie składek na rzecz tych programów oraz

współfinansowanie kosztów ich obsługi administracyjnej przez koordynatorów w Komisji Europejskiej oraz przez koordynatorów krajowych.

Na opłacenie składek przez stronę polską do organizacji międzynarodowych z tytułu przynależności do tych organizacji przeznaczono 15.334 tys. zł.

Wydatki bieżące jednostek pomocniczych szkolnictwa zaplanowano w kwocie 6.929 tys. zł z przeznaczeniem na funkcjonowanie Centrum Obliczeniowego w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu, Zespołu Szkół dla Dzieci Obywateli Polskich Czasowo Przebywających za Granicą oraz Centrum Edukacji Artystycznej w Ministerstwie Kultury.

Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów - byłych pracowników szkół i placówek prowadzonych przez samorządy, zostały ujęte w budżetach wojewodów w formie dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego w kwocie 97.683 tys. zł; pozostałe środki na ten cel zostały zaplanowane w rezerwach celowych.

Na pozostałe zadania oświatowe przeznacza się kwotę 52.318 tys. zł, głównie na finansowanie:

- nagród ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz kuratorów oświaty dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze,
- prac związanych z reformą systemu edukacji,
- programów międzynarodowych: "Nowa Matura" i "Matura Międzynarodowa";
- organizacji międzynarodowych i ogólnopolskich imprez oświatowo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Ponadto w rezerwach celowych zostały zaplanowane środki w kwocie 196.100 tys. zł, z przeznaczeniem na:

- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów – 45.900 tys. zł,
- dofinansowanie kosztów wdrażania reformy systemu oświaty – 93.200 tys. zł,
- wyprawkę szkolną (część dotycząca zakupu podręczników szkolnych) – 11.000 tys. zł,
- pracownie internetowe w szkołach – 40.000 tys. zł,
- dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie dodatków i premii dla opiekunów praktyk zawodowych – 6.000 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w kwocie 45.724 tys. zł w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 2.500 tys. zł z przeznaczeniem na inwestycje budowlane szkół artystycznych,
- 2) Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – 1.062 tys. zł, z przeznaczeniem na zakup sprzętu komputerowego dla: Centrum Obliczeniowego Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, ZSO dla Dzieci Obywateli Polskich Czasowo Przebywających za Granicą, Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej w Warszawie, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie i Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych. Ponadto dla: Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych w Gdańsku, Jaworznie i Wrocławiu na zakup urządzeń poligraficznych,
- 3) Ministra właściwego do spraw środowiska – 50 tys. zł, z przeznaczeniem na zakup klimatyzatorów dla Centralnego Ośrodka Doskonalenia Kadr Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 4) Głównego Urzędu Statystycznego – 515 tys. zł dla Ośrodka Szkolenia Kadr Statystyki w Jachrance na przebudowę i adaptację pomieszczeń archiwum oraz zakup sprzętu komputerowego, dla Ośrodka Szkoleń Informatycznych Statystyki w Radomiu na zakup i montaż urządzeń klimatyzacyjnych i zakup oprogramowania,
- 5) Ministra właściwego do spraw zagranicznych – 70 tys. zł na zakupy inwestycyjne dla Akademii Dyplomatycznej,
- 6) Wojewodów – 1.527 tys. zł głównie na zakupy sprzętu biurowego, komputerowego i samochodów dla Kuratoriów Oświaty, a ponadto na modernizację pomieszczeń Mazowieckiego Kuratorium Oświaty oraz zakup kotłów sterowanych urządzeniami automatycznymi w Ośrodku Szkolenia Pracy i Wypoczynku „Relaks” w Wiśle w województwie śląskim,
- 7) w rezerwach celowych – 40.000 tys. zł na pracownie internetowe w szkołach.

23. Szkolnictwo wyższe

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	6.830.010	7.059.573	6.763.422	296.151	103,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	26.278				
Działalność dydaktyczna	5.179.433	5.274.127	5.006.384	267.743	101,8
Wyższe szkoły wojskowe	485.497	352.941	352.021	920	72,7
Wyższe szkoły pożarnicze	19.311	20.183	20.183		104,5
Jednostki pomocnicze szkolnictwa wyższego	3.978	2.511	2.441	70	63,1
Pomoc materialna dla studentów	790.231	804.160	776.764	27.396	101,8
Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich	271.750	183.243	183.243		67,4
Pozostała działalność	53.532	83.708	83.686	22	156,4
Rezerwy celowe		338.700	338.700		

W projekcie budżetu państwa na 2003 r. przyjęto ogólną kwotę wydatków na finansowanie szkolnictwa wyższego w wysokości 7.059.573 tys. zł, z czego na wydatki bieżące przeznaczono 6.763.422 tys. zł, a na wydatki majątkowe 296.151 tys. zł.

Podstawową pozycję w bieżących wydatkach stanowić będą dotacje dla szkół wyższych na finansowanie kosztów działalności dydaktycznej i pomocy materialnej dla studentów. Szkoły wyższe otrzymują również dotacje na działalność statutową i badawczą oraz na badania własne z wydatków pozostających w dyspozycji Komitetu Badań Naukowych, klasyfikowanych w dziale nauka.

Dotacje dla szkół wyższych w wysokości 5.967.509 tys. zł stanowią w projekcie na 2003 r. 88,2% wydatków bieżących budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie szkolnictwa wyższego.

W 2003 roku wydatki bieżące na działalność dydaktyczną dla cywilnego szkolnictwa wyższego wyniosą 5.006.384 tys. zł i przeznaczone będą głównie na dotacje dla 115 cywilnych państwowych szkół wyższych oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Papieskiej Akademii Teologicznej.

Na działalność dydaktyczną 5 wojskowych szkół wyższych i szkoły pożarnictwa oraz na pomoc materialną dla studentów kształcących się w tych szkołach zaplanowano wydatki w wysokości 372.204 tys. zł.

Wydatki bieżące na pomoc materialną w cywilnych szkołach wyższych wyniosą w 2003 roku 805.300 tys. zł. Na kwotę tę składają się głównie dotacje dla szkół wyższych w wysokości 768.657 tys. zł, przeznaczone na fundusz pomocy materialnej - stypendia socjalne, za wyniki w nauce oraz zapomogi, a także na finansowanie dopłat do zakwaterowania i posiłków. W ramach pomocy materialnej dla studentów przewidziano kwotę 28.536 tys. zł na stypendia i świadczenia z nimi związane dla osób nie będących obywatelami polskimi, kształcących się w Polsce na zasadach stypendystów strony polskiej oraz dla osób kierowanych za granicę w celu kształcenia bądź szkolenia, a także na stypendia właściwych ministrów dla wyróżniających się studentów uczelni cywilnych - 8.107 tys. zł.

Na Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich zaplanowano dotację w wysokości 183.243 tys. zł.

Na finansowanie udziału strony polskiej w realizacji programu wspólnotowego "Sokrates" przewiduje się 29.161 tys. zł z przeznaczeniem na opłacenie składek na rzecz tego programu oraz współfinansowanie kosztów jego obsługi administracyjnej przez koordynatorów krajowych.

Na dotacje dla Zakładu Narodowego im. Ossolińskich na realizację zadań państwowych, określonych ustawą o tej fundacji przewidziano kwotę 11.023 tys. zł.

Wydatki bieżące jednostek pomocniczych szkolnictwa wyższego, podległych Ministrowi Edukacji Narodowej i Sportu obejmujące utrzymanie Biura Uznawalności Wychowania i Wymiany Międzynarodowej wynosić będą 2.441 tys. zł.

Pozostałe wydatki szkolnictwa wyższego - 14.966 tys. zł przeznacza się przede wszystkim na zadania realizowane przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego, Państwową Komisję Akredytacyjną, Biuro Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych oraz przez jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych na zlecone im zadania państwowe, a także przez ogólnopolskie przedstawicielstwo samorządów studenckich.

W rezerwach celowych zostały zaplanowane środki w kwocie ogółem 338.700 tys. zł z przeznaczeniem na:

- tworzenie i funkcjonowanie wyższych szkół zawodowych – 16.400 tys. zł,
- wdrożenie II etapu poprawy wynagrodzeń pracowników cywilnego szkolnictwa wyższego – 322.300 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w wysokości 296.151 tys. zł, w tym 79.520 tys. zł na realizowane w ramach budżetu Ministerstwa Edukacji Narodowej 3 kontynuowane inwestycje wieloletnie i 40.272 tys. zł na 2 programy wieloletnie (budowa Kampusu 600-lecia UJ, Kwaśny Papier) oraz 15.000 tys. zł na inwestycje wieloletnią Ministra Zdrowia (Instytut Stomatologii w Poznaniu).

Pozostała kwota – 161.359 tys. zł przeznaczona zostanie w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego – 2.500 tys. zł na wydatki związane z budową i rozbudową obiektów akademii artystycznych,
- 2) Ministra właściwego do spraw obrony narodowej – 920 tys. zł na budownictwo inwestycyjne wyższych szkół wojskowych,
- 3) Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – 138.939 tys. zł, na inwestycje budowlane wyższych uczelni: uniwersytetów, uczelni ekonomicznych, uczelni pedagogicznych, politechnik, uczelni rolniczych, akademii wychowania fizycznego i państwowych wyższych szkół zawodowych. Wydatki te służyć będą dofinansowaniu zamierzeń inwestycyjnych polegających na budowie, rozbudowie, modernizacji i adaptacji obiektów dydaktycznych oraz domów studenckich. Pozostała kwota przeznaczona zostanie na zakup sprzętu biurowego dla Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej oraz kopiarki dla Biura Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych,
- 4) Ministra właściwego do spraw zdrowia – 19.000 tys. zł - na budownictwo wyższych uczelni medycznych (Akademii Medycznych w Gdańsku, Lublinie i Łodzi),

24. Ochrona zdrowia

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	3.389.224	3.158.277	2.737.696	420.581	93,2
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	1.379				
Szpitale ogólne	280.371	71.271		71.271	25,4
Szpitale kliniczne	161.195	173.444		173.444	107,6
Profilaktyczne domy zdrowia	300	1.151		1.151	383,7
Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	5.686	5.845	5.645	200	102,8
Lecznictwo psychiatryczne	16.576	23.180	22.877	303	139,8
Lecznictwo ambulatoryjne	1.427				
Inspekcja Sanitarna	548.545	587.587	574.210	13.377	107,1
Inspekcja Farmaceutyczna	20.271	21.583	20.682	901	106,5
Ratownictwo medyczne	20.414	75.000	25.000	50.000	367,4
Publiczna służba krwi	92.288	87.712	84.212	3.500	95,0
Zespoły metodyczne opieki zdrowotnej	40.986	42.424	41.861	563	103,5
Medycyna pracy	25.374	25.835	25.835		101,8
Programy polityki zdrowotnej	388.792	534.701	445.420	89.281	137,5
Świadczenia zdrowotne, leki i lecznicze środki techniczne	650.151	454.738	454.738		69,9
Zapobieganie i zwalczanie AIDS	7.487	7.236	7.236		96,6
Zwalczanie narkomanii	12.122	12.683	12.683		104,6
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	7.699	7.538	7.538		97,9
Agencja Rezerw Artykułów Sanitarnych	2.500				
Składki na ubezpieczenie zdro- wotne oraz świadczenia dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	574.162	580.336	580.336		101,1
Stáže i specjalizacje medyczne	226.561	137.006	137.006		60,5
Pozostała działalność	174.514	143.757	127.167	16.590	82,4
Rezerwy celowe	130.425	165.250	165.250		

Wydatki na ochronę zdrowia zaplanowane zostały łącznie z rezerwami celowymi w wysokości 3.158.277 tys. zł, z tego na wydatki bieżące przewidziano 2.737.696 tys. zł oraz na inwestycje – 420.581 tys. zł.

Wydatki bieżące na ochronę zdrowia zostały zaplanowane w budżetach:

- Ministra właściwego do spraw obrony narodowej – 68.846 tys. zł, na składki na ubezpieczenie zdrowotne za inwalidów wojennych i wojskowych, świadczenia zdrowotne za żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe i ćwiczenia wojskowe, inspekcję sanitarną, staże medyczne oraz na pozostałą działalność;
- Ministra właściwego do spraw sprawiedliwości – 1.086 tys. zł, na składki na ubezpieczenie zdrowotne za inwalidów wojennych i wojskowych oraz za wychowanków domów poprawczych;
- Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – 5.911 tys. zł, na składki na ubezpieczenie zdrowotne za studentów i uczestników studiów doktoranckich nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- Ministra właściwego do spraw wewnętrznych – 18.965 tys. zł, na inspekcję sanitarną, ratownictwo medyczne, programy polityki zdrowotnej, świadczenia zdrowotne funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, publiczną służbę krwi oraz na pozostałą działalność;
- Ministra właściwego do spraw zdrowia – 1.898.926 tys. zł, na zakłady opiekuńczo-lecznicze, lecznictwo psychiatryczne, inspekcję sanitarną, ratownictwo medyczne, publiczną służbę krwi, medycynę pracy, programy polityki zdrowotnej, świadczenia zdrowotne, leki i lecznicze środki techniczne, zapobieganie i zwalczanie AIDS, zwalczanie narkomanii, przeciwdziałanie alkoholizmowi, świadczenia na rzecz osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, specjalizacje medyczne, zadania zlecane stowarzyszeniom oraz Izdom: Lekarskiej, Pielęgniarek i Położnych oraz Aptekarskiej, współfinansowanie projektów PHARE, akcje i zadania zdrowotne, na utrzymanie Inspektoratów: Głównego Inspektora Sanitarnego, Głównego Inspektora Farmaceutycznego, na działalność Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych i jego biura oraz na funkcjonowanie jednostek budżetowych, w tym Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych;
- Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych – 13 tys. zł, na składki na ubezpieczenie zdrowotne za kombatantów nie podlegających ubezpieczeniu społecznemu w Rzeczypospolitej Polskiej lub nie pobierających emerytury lub renty;

- Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 23.320 tys. zł, na składki na ubezpieczenie zdrowotne za inwalidów wojennych i wojskowych;
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – 104.506 tys. zł, na składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek wychowawczy oraz za inwalidów wojennych i wojskowych;
- wojewodów – 450.873 tys. zł, na inspekcję farmaceutyczną, wojewódzkie zespoły metodyczne opieki zdrowotnej, medycynę pracy, zapobieganie i zwalczanie AIDS, zwalczanie narkomanii, przeciwdziałanie alkoholizmowi, składki na ubezpieczenie zdrowotne za dzieci, uczniów i słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli oraz za bezrobotnych bez prawa do zasiłku nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, a także na pozostałą działalność.

Wydatki bieżące w dziale ochrona zdrowia przeznacza się na:

- działalność zakładów leczniczo-opiekuńczych – 5.645 tys. zł. Środki te są przeznaczone dla trzech jednostek budżetowych: Domu Lekarza Seniora, Domu Pracownika Służby Zdrowia oraz Ośrodka Readaptacyjnego Ministerstwa Zdrowia;
- lecznictwo psychiatryczne – 22.877 tys. zł dla 4 regionalnych ośrodków psychiatrii sądowej w Gostyninie, Kocborowie, Branicach i Garwolinie, które powołane zostały do przyjmowania osób internowanych, szczególnie niebezpiecznych dla otoczenia, sprawców przestępstw z zaburzeniami psychicznymi, wobec których sąd wydał postanowienie o wykonaniu środka zabezpieczającego;
- państwową inspekcję sanitarną – 574.210 tys. zł, z przeznaczeniem na utrzymanie Urzędu Głównego Inspektora Sanitarnego, finansowanie inspekcji wojewódzkich, powiatowych i granicznych oraz inspekcji sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji i Wojskowej Inspekcji Sanitarnej;
- inspekcję farmaceutyczną – 20.682 tys. zł, z tego: na utrzymanie Urzędu Głównego Inspektora Farmaceutycznego – 2.727 tys. zł, oraz na działalność wojewódzkich inspekcji farmaceutycznych – 17.955 tys. zł;
- ratownictwo medyczne – 25.000 tys. zł z przeznaczeniem na zakup usług zdrowotnych z zakresu pogotowia ratunkowego, w tym na finansowanie działalności Lotniczego Pogotowia Ratunkowego – 20.000 tys. zł;
- publiczną służbę krwi – 84.212 tys. zł, w tym 83.412 tys. zł na działalność Krajowego i 21 Regionalnych Centrów Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa realizujących zadania w zakresie pobierania, przetwarzania krwi oraz obrotu krwią i preparatami krwiopochodnymi;
- działalność wojewódzkich zespołów metodycznych opieki zdrowotnej - 41.861 tys. zł;

- medycynę pracy – 25.835 tys. zł, w tym 22.766 tys. zł stanowią dotacje celowe na realizację bieżących zadań własnych samorządów województw w zakresie medycyny pracy;
- finansowanie programów zdrowotnych – 445.420 tys. zł z tego:
 - na zakup przez Ministra Zdrowia usług zdrowotnych związanych z realizowanymi programami zdrowotnymi – 442.420 tys. zł. Środki te będą kierowane na realizację Narodowego Programu Zdrowia oraz na realizację innych programów zdrowotnych;
 - na dotacje dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – 3.000 tys. zł;
- finansowanie przez Ministra Zdrowia świadczeń zdrowotnych, leków i leczniczych środków technicznych – 454.738 tys. zł;
- zapobieganie i zwalczanie AIDS – 7.236 tys. zł, w tym 7.150 tys. zł z przeznaczeniem na działalność Krajowego Centrum ds. AIDS i na zadania zlecane jednostkom realizującym zadania związane z AIDS;
- zwalczanie narkomanii – 12.683 tys. zł, w tym 12.638 tys. zł z przeznaczeniem na działalność jednostki budżetowej Biura ds. Narkomanii, realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz na zadania zlecane w zakresie usług zdrowotnych i programów dotyczących przeciwdziałania narkomanii;
- przeciwdziałanie alkoholizmowi – 7.538 tys. zł, w tym 7.508 tys. zł z przeznaczeniem na działalność jednostki budżetowej - Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz na zadania wynikające z Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego – 580.336 tys. zł. Z kwoty tej, na składki na ubezpieczenie zdrowotne, które są finansowane z budżetu państwa, zgodnie z art. 25 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, przeznaczono – 498.416 tys. zł, a na świadczenia dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, wykonywane nieodpłatnie zgodnie z art. 165 tej ustawy - 81.920 tys. zł;
- finansowanie staży i specjalizacji medycznych – 137.006 tys. zł;
- pozostałą działalność – 127.167 tys. zł, z przeznaczeniem na działalność jednostek budżetowych, na finansowanie różnego rodzaju akcji i zadań zdrowotnych oraz zasądzonych rent i odszkodowań na rzecz pacjentów poszkodowanych

w trakcie leczenia w byłych jednostkach budżetowych ochrony zdrowia, a także na finansowanie konsultantów medycznych.

Jednocześnie w rezerwach celowych ujęto 165.250 tys. zł, z tego na:

- środki na zapewnienie odbycia stażu podyplomowego lekarzy, lekarzy stomatologów, pielęgniarek i położnych oraz dofinansowanie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych - 150.000 tys. zł,
- środki na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych lekarzom, lekarzom stomatologom, pielęgniarkom i położnym oraz na umorzenia tych kredytów – 10.000 tys. zł,
- dotacje celowe na dofinansowanie funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego w ramach tworzenia systemu państwowego ratownictwa medycznego – 5.250 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne przewidziano w wysokości 420.581 tys. zł, w tym 172.271 tys. zł na inwestycje wieloletnie. Pozostałą kwotę 248.310 tys. zł zaplanowano w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw obrony narodowej - 10.105 tys. zł, z czego 4.995 tys. zł na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji oraz 5.110 tys. zł na zakupy specjalistycznego sprzętu medycznego w Samodzielnych Publicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej,
- 2) Ministra właściwego do spraw wewnętrznych - 3.204 tys. zł, z czego 1.923 tys. zł dla Zakładów Opieki Zdrowotnej MSWiA oraz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, głównie na adaptację, rozbudowę i modernizację budynków i pomieszczeń szpitalnych, bloków operacyjnych, instalacji, na kontynuację budowy budynku łącznika i budynku technicznego w SP ZZOZ SZ MSWiA we Wrocławiu, na utrzymanie placu budowy nowoczesnego sanatorium umożliwiającego kompleksowe leczenie schorzeń o profilu kardiologicznym w Nałęczowie oraz 1.281 tys. zł na zakupy sprzętu medycznego w ramach realizacji programów polityki zdrowotnej.
- 3) Ministra właściwego do spraw zdrowia - 233.737 tys. zł, z czego 45.008 tys. zł na modernizację i rozbudowę głównie sal i bloków operacyjnych, niektórych oddziałów oraz budynków i pomieszczeń w szpitalach klinicznych i instytutach medycznych, 1.000 tys. zł na przeprowadzenie prac modernizacyjnych w dwóch profilaktycznych domach zdrowia: w Juracie i w Zakopanem, 9.977 tys. zł na modernizację, rozbudowę, przebudowę, adaptację pomieszczeń Powiatowych i Wojewódzkich Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych, 2.500 tys. zł na rozbudowę i modernizację pomieszczeń Regionalnych Centrów Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach, Radomiu i Wrocławiu, 175.252 tys. zł na zakup aparatury

i sprzętu medycznego dla szpitali klinicznych i instytutów, zakup sygnalizacji przeciwpożarowych z montażem dla szpitali klinicznych i instytutów, zakup sprzętu dla zaplecza techniczno-gospodarczego dla Profilaktycznych Domów Zdrowia, dla Zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych, Regionalnych Ośrodków Psychiatrii Sądowej, zakup sprzętu komputerowego dla Głównego Inspektora Sanitarnego, Głównego Inspektora Farmaceutycznego, zakup sprzętu laboratoryjnego dla Wojewódzkich Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych, modernizację śmigłowców dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, zakupy w ramach Zintegrowanego Ratownictwa Medycznego, zakup sprzętu i aparatury medycznej dla Regionalnych Centrów Kwiodawstwa i Krwiolecznictwa, zakup wysokospecjalistycznej aparatury i sprzętu medycznego w ramach realizacji programów polityki zdrowotnej oraz zakupy sprzętu komputerowego sprzętu laboratoryjnego dla pozostałych jednostek ochrony zdrowia.

- 4) Wojewodów - 1.264 tys. zł przeznaczone głównie na zakupy inwestycyjne sprzętu komputerowego, oprogramowania, kserokopiarek, sprzętu łączności, sieci logicznej i alarmu, aparatury laboratoryjnej oraz samochodów w:

- Wojewódzkich Inspektoratach Inspekcji Farmaceutycznej – 551 tys. zł,
- Wojewódzkich zespołach metodycznej opieki zdrowotnej – 553 tys. zł,

oraz 150 tys. zł na dokumentację techniczną budowy laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Farmaceutycznej w Rzeszowie (koszt 3.500 tys. zł) i 10 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego dla Lubelskiego centrum Zdrowia Publicznego.

25. Opieka społeczna

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	14.832.582	15.887.620	15.883.615	4.005	107,1
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	3.810				
Placówki opiekuńczo – wychowawcze	561.050	524.899	524.899		93,6
Domy pomocy społecznej	1.174.267	1.189.993	1.189.993		101,3
Ośrodki wsparcia	94.952	96.485	94.449	2.036	101,6
Rodziny zastępcze	416.904	394.711	394.711		94,7
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadcze- nia z pomocy społecznej	112.327	85.895	85.895		76,5
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne	2.166.740	2.024.451	2.024.451		93,4
Dodatki mieszkaniowe	360.000				
Zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze	4.985.211	5.877.888	5.877.888		117,9
Regionalne ośrodki polityki społecznej	394	409	409		103,8
Powiatowe centra pomocy rodzinie	34.478	35.801	35.731	70	103,8
Ośrodki pomocy społecznej	432.268	449.036	448.709	327	103,9
Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	559	582	582		104,1
Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	31.501	35.511	35.459	52	112,7
Fundusz Pracy	3.634.600	3.944.000	3.944.000		108,5
Państwowy Fundusz Kombatantów	88.005	90.000	90.000		102,3
Ośrodki adopcyjno -opiekuńcze	10.550	9.509	9.509		90,1
Usługi opiekuńcze i specjalisty- czne usługi opiekuńcze	25.189	27.817	27.817		110,4
Opieka i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą	1.925	2.486	2.486		129,1
Pomoc dla uchodźców	20.256	14.977	14.977		73,9
Wojewódzkie urzędy pracy	45.828	46.001	46.001		100,4

1	2	3	4	5	6
Powiatowe urzędy pracy	299.577	314.888	314.568	320	105,1
Pomoc dla repatriantów	21.033				
Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	2.459				
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	1.586				
Pozostała działalność	197.396	26.694	26.694		13,5
Rezerwy celowe	109.717	695.587	694.387	1.200	

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. w dziale opieka społeczna wydatki ogółem (z uwzględnieniem środków ujętych w rezerwach celowych dla tego działu) zostały zaplanowane w wysokości 15.887.620 tys. zł, z tego wydatki bieżące - 15.883.615 tys. zł i wydatki inwestycyjne – 4.005 tys. zł. Zadania tego działu w 2003 r. będą realizowane przez 33 dysponentów części budżetowych, w tym 16 wojewodów.

W ramach wydatków bieżących przeznaczono:

Na dofinansowanie działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz na pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla osób opuszczających niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych, schroniska, zakłady poprawcze oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze zostały zaplanowane dotacje na realizację bieżących zadań własnych powiatów w wysokości 524.899 tys. zł.

Dla domów pomocy społecznej oraz na pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla osób opuszczających domy pomocy społecznej zostały zaplanowane wydatki w wysokości 1.189.993 tys. zł, z tego w budżetach województw (dotacje na realizację bieżących zadań własnych powiatów) na dofinansowanie działalności całodobowych domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym – 1.187.896 tys. zł oraz w budżecie Polskiej Akademii Nauk – 2.097 tys. zł.

Na prowadzenie środowiskowych domów samopomocy i powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz na pomoc osobom bezdomnym realizowaną przez fundacje, stowarzyszenia oraz pozostałe jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych zaplanowano dotacje na wydatki bieżące w wysokości 94.449 tys. zł.

Na organizowanie opieki i pomoc pieniężną dla rodzin zastępczych oraz na pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla osób opuszczających rodziny zastępcze zaplanowano dotacje celowe na realizację zadań własnych powiatów w wysokości 394.711 tys. zł.

Na składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy, gwarantowany zasiłek okresowy, rentę socjalną zostały zaplanowane dotacje na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom w wysokości 85.895 tys. zł.

Na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz osoby, które zrezygnowały z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad ciężko chorym członkiem rodziny - zaplanowano 2.024.451 tys. zł, z tego w budżetach województw (dotacje na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom) – 2.021.381 tys. zł oraz w budżecie ministra właściwego do spraw pracy na refundację zasiłków wypłacanych rodzinom poborowych, będących jedynymi żywicielami tych rodzin – 3.070 tys. zł.

Na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze zaplanowano wydatki w wysokości 5.877.888 tys. zł, z tego na:

- dotacje na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom – 190.809 tys. zł z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków przez ośrodki pomocy społecznej dla osób nie objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym,
- dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiaty – 32.854 tys. zł z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków dla funkcjonariuszy Policji i Państwowej Straży Pożarnej pełniących służbę w komendach powiatowych i wojewódzkich,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 5.588.880 tys. zł. Środki te przeznacza się na wypłatę zasiłków dla osób objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym oraz dla osób pobierających emerytury i renty,
- dotacje podmiotowe dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych – 65.345 tys. zł z przeznaczeniem na wydatki związane z kosztami obsługi zasiłków w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Dla regionalnego ośrodka polityki społecznej w województwie podlaskim przewidziano kwotę 409 tys. zł jako dotację na realizację bieżących zadań własnych samorządu województwa.

Dla powiatowych centrów pomocy rodzinie przewidziano kwotę 35.731 tys. zł jako dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiaty.

Na działalność ośrodków pomocy społecznej zostały zaplanowane dotacje na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom w wysokości 448.709 tys. zł.

Zaplanowane w rozdziale „Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej” dotacje na dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom lub pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych w wysokości 582 tys. zł przeznaczone są głównie na świadczenie specjalistycznych usług psychologicznych i prawnych, usług hotelowych i innej pomocy osobom oraz rodzinom będącym ofiarami przemocy lub znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

Dla zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności zaplanowano 35.459 tys. zł, z tego: dla wojewódzkich zespołów, które funkcjonują jako państwowe jednostki budżetowe – 4.065 tys. zł, w tym wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 1.855 tys. zł oraz dla powiatowych zespołów (dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiaty) – 31.394 tys. zł.

Dotację dla Funduszu Pracy zaplanowano w wysokości 3.944.000 tys. zł (szczegółowy opis Funduszu Pracy zamieszczono w części dotyczącej funduszy celowych).

Dotację dla Państwowego Funduszu Kombatantów założono w kwocie 90.000 tys. zł (szczegółowy opis Państwowego Funduszu Kombatantów zamieszczono w części dotyczącej funduszy celowych).

Na działalność ośrodków adopcyjno-opiekuńczych zostały zaplanowane dotacje na realizację bieżących zadań własnych powiatów w wysokości 9.509 tys. zł.

Na usługi opiekuńcze zaplanowano wydatki w wysokości 27.817 tys. zł (dotacje celowe na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom – 27.718 tys. zł oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom - 99 tys. zł) z przeznaczeniem na opiekę nad osobami z zaburzeniami psychicznymi świadczoną w ich domach.

Zaplanowane wydatki na opiekę i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą w wysokości 2.486 tys. zł przeznaczone są na: zapomogi okresowe i losowe dla obywateli polskich i kombatantów przebywających za granicą, pomoc w wypadkach losowych oraz opiekę nad cmentarzami i miejscami pamięci narodowej za granicą.

Na pomoc dla uchodźców zaplanowano wydatki w wysokości 14.977 tys. zł, z tego w budżecie ministra właściwego do spraw wewnętrznych i administracji - 13.123 tys. zł oraz w budżetach województw - 1.854 tys. zł, w tym dotacje celowe na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiaty - 1.810 tys. zł.

Dla wojewódzkich urzędów pracy będących wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi samorządów województw przewidziano dotacje na realizację bieżących zadań własnych samorządów województw w wysokości 46.001 tys. zł.

Dla powiatowych urzędów pracy zaplanowano łącznie 314.568 tys. zł, z tego na: dotacje na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej – 237.622 tys. zł oraz dotacje na realizację bieżących zadań własnych – 76.946 tys. zł.

Wydatki bieżące na pozostałą działalność w wysokości 26.694 tys. zł obejmują:

- dotacje na realizację bieżących zadań własnych powiatu - 3.776 tys. zł z przeznaczeniem na: działalność Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego w Dąbku w województwie mazowieckim – 2.066 tys. zł oraz na finansowanie odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów byłych pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych – 1.710 tys. zł.
- dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom oraz pozostałym jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych – 13.962 tys. zł, z tego: w budżecie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego – 12.615 tys. zł, w budżetach województw - 1.266 tys. zł z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz w budżecie Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych – 81 tys. zł na udzielanie kombatantom pomocy w załatwianiu spraw socjalnych i zdrowotnych,
- wydatki na utrzymanie i rozwój systemu informatycznego dla pomocy społecznej „Pomost” oraz pochodne od wynagrodzeń wynikające z zawieranych umów zleceń – 8.956 tys. zł zaplanowane w budżecie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W rezerwach celowych zaplanowano środki w wysokości 694.387 tys. zł z przeznaczeniem na:

- zasiłki z pomocy społecznej – 176.000 tys. zł,
- dożywianie uczniów – 160.000 tys. zł,
- dotacje dla placówek opiekuńczo-wychowawcze i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, w tym na skutki wprowadzonego w 2002 r. III etapu nowego systemu wynagradzania nauczycieli zgodnie z ustawą - Karta Nauczyciela – 72.900 tys. zł,
- zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze – 62.987 tys. zł,
- dofinansowanie wypłat dodatków mieszkaniowych – 50.000 tys. zł,

- uzupełnienie środków na składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej – 30.000 tys. zł,
- pomoc dla rodzin zastępczych (w tym na: szkolenie rodzin zastępczych oraz tworzenie rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego) – 40.000 tys. zł,
- dotacje dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zrekompensowanie gminom 50% dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywizacji zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego – 32.000 tys. zł,
- pomoc dla repatriantów – 20.000 tys. zł,
- uruchomienie nowych miejsc w domach pomocy społecznej oraz dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej przekształcanych z jednostek opiekuńczo-leczniczych, w tym ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 22.800 tys. zł,
- wyprawkę szkolną – 10.000 tys. zł,
- refundacje ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC – 8.000 tys. zł,
- dotacje dla powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności - 7.300 tys. zł,
- pomoc dla społeczności romskiej w województwie małopolskim – 2.000 tys. zł,
- pomoc dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy, którzy wymagają wsparcia w związku z ich integracją na terenie Polski - 400 tys. zł.

Zaplanowane w wysokości 4.005 tys. zł wydatki inwestycyjne zostaną wydatkowane:

- 1) 2.805 tys. zł - w budżetach Wojewodów: Dolnośląskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Pomorskiego, Śląskiego, Świętokrzyskiego, Wielkopolskiego i Zachodniopomorskiego na adaptację obiektów na środowiskowe domy samopomocy, na rozbudowę i modernizację obiektów środowiskowych domów samopomocy, ośrodki wsparcia oraz na zakup sprzętu komputerowego, poligraficznego i środków transportu dla Powiatowych Urzędów Pracy i Wojewódzkich Zespołów Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności,
- 2) 1.200 tys. zł – w rezerwie celowej na uruchomienie nowych miejsc w domach pomocy społecznej.

26. Edukacyjna opieka wychowawcza

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	270 101	252.385	249.058	3.327	93,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	37				
Świetlice szkolne	1.015				
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	3.887				
Przedszkola	34.763	19.266	19.266		55,4
Internaty i bursy szkolne	17.840	19.192	18.492	700	107,6
Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej	20.510	21.652	21.652		105,6
Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju	4.096	3.390	3.390		82,8
Pomoc materialna dla uczniów	60.935	983	983		1,6
Ochotnicze Hufce Pracy	90.501	93.190	90.563	2.627	103,0
Pozostała działalność	8.871	9.412	9.412		106,1
Rezerwy celowe	27.646	85.300	85.300		

W projekcie budżetu na rok 2003 wydatki ogółem na edukacyjną opiekę wychowawczą zostały zaplanowane w kwocie 252.385 tys. zł, z tego na wydatki bieżące – 249.058 tys. zł, a na wydatki inwestycyjne – 3.327 tys. zł.

Na funkcjonowanie Ochotniczych Hufców Pracy zaplanowane zostały środki w kwocie 90.563 tys. zł. Ochotnicze Hufce Pracy umożliwiają młodzieży w wieku powyżej 15 lat zdobycie kwalifikacji zawodowych oraz uzupełnienie wykształcenia podstawowego lub gimnazjalnego.

Wydatki na utrzymanie przedszkoli, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej przewidziano w wysokości 19.266 tys. zł.

Na finansowanie bądź dofinansowanie kolonii i obozów oraz innych form wypoczynku dzieci i młodzieży zaplanowane zostały środki w łącznej kwocie 25.042 tys. zł, w tym na dofinansowanie kolonii polonijnych organizowanych głównie przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" dla dzieci pochodzenia polskiego zamieszkałych poza granicami Polski – 3.390 tys. zł.

Na utrzymanie internatów i burs szkolnych przeznaczono środki w wysokości 18.492 tys. zł, w tym na zakwaterowanie uczniów (cudzoziemców) – stypendystów Rządu Polskiego - 20 tys. zł.

Na finansowanie odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów, byłych pracowników placówek oświatowych zaplanowana została kwota 9.278 tys. zł. Środki te zostaną przekazane w formie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Na pozostałe zadania w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej przewidziane zostały środki w wysokości 1.117 tys. zł, w tym na pomoc materialną dla uczniów 983 tys. zł.

Ponadto w rezerwach celowych zaplanowane zostały środki w kwocie 85.300 tys. zł z przeznaczeniem na:

- stypendia i pomoc materialną dla młodzieży wiejskiej – 70.000 tys. zł,
- stypendia Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych - 15.300 tys. zł.

Na wydatki inwestycyjne zaplanowano kwotę 3.327 tys. zł w budżetach:

- Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 700 tys. zł na inwestycje w internatach i bursach szkolnych,
- Ministra właściwego do spraw pracy – 2.627 tys. zł na kontynuację inwestycji budowlanych Ochotniczych Hufców Pracy. Środki te przewiduje się przeznaczyć na dokończenie budowy internatu w Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Dobieszkowie (750 tys. zł) oraz na kontynuację modernizacji obiektów OSiW w Iwoniczu Zdroju (1.877 tys. zł).

27. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	523.465	440.843	404.469	36.374	84,2
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	18.527				
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	50.629				
Gospodarka odpadami	3.704	20	20		1,0
Oczyszczanie miast i wsi	755				
Ochrona powietrza atmosferycz- nego i klimatu	1.000	99	99		9,9
Ochrona gleby i wód podziemnych	700				
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	200	192	192		96,0
Inspekcja Ochrony Środowiska	98.540	102.446	99.185	3.261	104,0
Oświetlenie ulic, placów i dróg	323.341	335.000	301.893	33.107	103,6
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	972				
Pozostała działalność	25.097	3.086	3.080	6	12,3

Wydatki w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska w 2003 r. realizowane będą przez Ministra Środowiska oraz wojewodów. Wydatki zaplanowano w wysokości 440.843 tys. zł, przeznaczając na wydatki bieżące kwotę 404.469 tys. zł, a na wydatki inwestycyjne – 36.374 tys. zł.

Wydatki bieżące z zakresu gospodarki odpadami zaplanowano w województwie podkarpackim w wysokości 20 tys. zł z przeznaczeniem na wywóz i unieszkodliwienie odpadów w tym niebezpiecznych.

Wydatki bieżące na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu zaplanowano w województwie lubelskim w wysokości 99 tys. zł. Środki przeznaczone są na opracowanie programów ochrony powietrza dla stref, w których przekroczone są dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu.

Wydatki bieżące na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu zaplanowano w wysokości 192 tys. zł, z tego w:

- budżecie Ministra Środowiska, z przeznaczeniem na działalność z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej (GMO) i ekspertyzy - 62 tys. zł,
- budżetach wojewodów (opolskiego i zachodniopomorskiego) z przeznaczeniem na finansowanie zadań związanych z ochroną stanowisk ginących i chronionych roślin i zwierząt - 130 tys. zł.

Wydatki bieżące związane z działalnością Inspekcji Ochrony Środowiska zaplanowano w kwocie 99.185 tys. zł.

Środki te przeznaczone zostaną na:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych (przede wszystkim ekwiwalenty za odzież ochronną i roboczą, odszkodowania za wypadki przy pracy) - 258 tys. zł,
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 82.830 tys. zł,
- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 1.710 tys. zł,
- pozostałe wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem i działalnością inspektoratów ochrony środowiska (koszty podróży służbowych, zakup materiałów biurowych, odczynników laboratoryjnych, energia, czynsze, opłaty pocztowe itp.) – 14.387 tys. zł.

Inspekcja Ochrony Środowiska została powołana do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania stanu środowiska. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy m.in.:

- kontrola przestrzegania przepisów o: ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody, organizmach genetycznie zmodyfikowanych, opakowaniach i odpadach opakowaniowych, obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,
- kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki użytkowania środowiska,
- kontrola eksploatacji urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji oraz w przekazywaniu do eksploatacji obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
- współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji państwowej i rządowej, samorządu terytorialnego i obrony cywilnej, a także organizacjami społecznymi i opiekunami społecznymi,

- organizowanie i koordynowanie państwowego monitoringu środowiska,
- prowadzenie badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian oraz opracowywanie i wdrażanie metod analityczno-badawczych i kontrolno-pomiarowych,
- inicjowanie działań tworzących warunki do zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska oraz usuwanie skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Zadania Inspekcji Ochrony Środowiska wykonują Główny Inspektorat Inspekcji Ochrony Środowiska finansowany z budżetu Ministra Środowiska oraz 16 wojewódzkich inspektoratów.

Na wydatki bieżące związane z finansowaniem oświetlenia ulic, placów i dróg w 2003 r. zaplanowano 301.893 tys. zł (koszty energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich utrzymania).

Na podstawie art. 18 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późniejszymi zmianami) środki na finansowanie oświetlenia dróg publicznych, dla których gmina nie jest zarządcą oraz dróg publicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych w granicach miast na prawach powiatu, przekazywane są z budżetu państwa. Zgodnie z przepisami art. 3 pkt 22 ww. ustawy przez „finansowanie oświetlenia” rozumie się finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania.

Zasady i terminy przekazywania gminom i miastom na prawach powiatu środków na ww. cel określa rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad i terminów przekazywania z budżetu państwa środków na finansowanie oświetlenia dróg publicznych, dla których gmina nie jest zarządcą oraz na finansowanie oświetlenia dróg publicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych w granicach miast na prawach powiatu (Dz.U. Nr 35, poz. 326).

Wydatki bieżące na pozostałą działalność zaplanowano w wysokości 3.080 tys. zł, z tego w:

- budżecie Ministra Środowiska - 474 tys. zł, z tego:
 - wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) pracowników Centrum Informacji o Środowisku - 305 tys. zł,
 - pozostałe wydatki bieżące związane z działalnością ww. Centrum, Krajowej Komisji ds. Oceny Oddziaływania na Środowisko i Krajowego Centrum Najlepszych Dostępnych Technik oraz finansowaniem ekspertyz z zakresu ochrony środowiska - 169 tys. zł,

- województwie dolnośląskim (wydatki na rzecz osób fizycznych) - 8 tys. zł,
- województwie śląskim – 2.598 tys. zł, z tego:
 - dotacje dla Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” na dofinansowanie działań ekologicznych w likwidowanych zakładach gdzie prowadzone są prace związane z realizacją przedsięwzięcia pod nazwą Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „330 Gliwice”. Prace te mają na celu kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych – 2.583 tys. zł,
 - pozostałe wydatki (podróże służbowe oraz wydatki na rzecz osób fizycznych) – 15 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zostały zaplanowane w wysokości 36.374 tys. zł. Środki te są ujęte w budżecie Ministra właściwego do spraw środowiska w kwocie 108 tys. zł z przeznaczeniem na zakup samochodu, komputerów i oprogramowania dla Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i na zakup sprzętu informatycznego dla Centrum Informacji o Środowisku oraz w kwocie 36.266 tys. zł w budżetach wojewodów z przeznaczeniem na inwestycje:

- budowlane i zakupowe Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska w kwocie 3.159 tys. zł,
- dla gmin w zakresie budowy nowych punktów świetlnych w kwocie 33.107 tys. zł.

28. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	773.543	800.076	762.490	37.586	103,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	14.597				
Produkcja i opracowywanie filmów	6.221	17.265	17.265		277,5
Zadania w zakresie kinematografii	3.825	5.006	5.006		130,9
Działalność radiowa i telewizyjna	6.274	6.406	6.406		102,1
Pozostałe zadania w zakresie kultury	28.691	9.970	9.970		34,7
Teatry dramatyczne i lalkowe	50.878	33.128	31.243	1.885	65,1
Teatry muzyczne, opery, operetki	62.475	49.921	46.721	3.200	79,9
Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele	82.338	53.179	51.979	1.200	64,6
Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	47.356	36.882	36.882		77,9
Galerie i biura wystaw artystycznych	6.862	5.715	5.715		83,3
Centra kultury i sztuki	24.202	30.698	28.198	2.500	126,8
Pozostałe instytucje kultury	8.947	7.809	6.309	1.500	87,3
Biblioteki	88.353	63.837	59.074	4.763	72,3
Archiwa	63.600	67.140	63.655	3.485	105,6
Muzea	156.233	144.533	126.815	17.718	92,5
Ośrodki ochrony i dokumentacji zabytków	11.351	11.707	11.707		103,1
Ochrona i konserwacja zabytków	38.476	37.774	37.774		98,2
Służba Ochrony Zabytków	24.309	24.510	23.775	735	100,8
Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa	12.682	13.106	12.806	300	103,3
Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa	29.170	29.900	29.900		102,5
Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Miasta Krakowa	2.409	2.595	2.495	100	107,7
Pozostała działalność	4.294	4.914	4.714	200	114,4
Rezerwy celowe		144.081	144.081		

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2003 wydatki działu kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zaplanowane zostały w wysokości 800.076 tys. zł, z tego na wydatki bieżące przypada 762.490 tys. zł, a na wydatki majątkowe 37.586 tys. zł.

W stosunku do roku poprzedniego struktura wydatków w omawianym dziale uległa nieznacznym zmianom w związku z likwidacją Urzędu Generalnego Konserwatora Zabytków i przekazaniem kompetencji Ministrowi Kultury.

Wydatki bieżące działu kultura i ochrona dziedzictwa narodowego przeznaczone zostaną na:

- a) dofinansowanie działalności 35 państwowych instytucji kultury (14 muzeów, 6 centrów kultury i sztuki, 3 teatry, 3 biblioteki, 4 instytucje ochrony zabytków i 5 innych instytucji kultury) oraz 4 państwowych instytucji filmowych - 322.558 tys. zł,
- b) finansowanie działalności jednostek budżetowych funkcjonujących w sferze kultury - 168.454 tys. zł, z tego:
 - orkiestr wojskowych, domów kultury, bibliotek, archiwów i muzeów, prowadzonych przez Ministerstwo Obrony Narodowej - 89.057 tys. zł,
 - archiwów państwowych – 57.136 tys. zł,
 - Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa – 12.806 tys. zł, której głównym zadaniem jest sprawowanie opieki nad miejscami walk i męczeństwa oraz trwale upamiętnianie faktów i wydarzeń związanych z tymi miejscami,
 - pozostałych jednostek (biblioteki, muzea, archiwa), prowadzonych przez Polską Akademię Nauk i Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - 9.455 tys. zł,
- c) realizację zadań w sferze ochrony i opieki nad zabytkami - 93.944 tys. zł, z tego na:
 - dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich ruchomych i nieruchomych obiektów zabytkowych, a także prac polegających m.in. na opracowywaniu dokumentacji konserwatorskiej, sporządzeniu ekspertyz i opinii, ratowniczych badaniach archeologicznych - 37.774 tys. zł,
 - finansowanie działalności wojewódzkich oddziałów Służby Ochrony Zabytków - 23.775 tys. zł,
 - dotację dla Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa - 29.900 tys. zł,
 - finansowanie działalności Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Miasta Krakowa - 2.495 tys. zł,

- d) realizację zadań z różnych dziedzin kultury - 33.453 tys. zł, w tym m.in. na zadania z zakresu promocji i upowszechniania kultury, kinematografii, działalności radiowej i telewizyjnej oraz służące podtrzymywaniu tożsamości mniejszości narodowych. Zadania te realizowane będą głównie poprzez organizację festiwalu, konkursów, przeglądów, wystaw artystycznych, imprez kulturalnych, wspieranie czytelnictwa, dofinansowanie wydań książek i czasopism, popularyzację i promocję twórczości w kraju i za granicą, tworzenie programów radiowych i telewizyjnych dla odbiorców za granicą, nadawanych przez Program V Polskiego Radia i TV Polonia.

W wydatkach tych ujęte zostały dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 7.926 tys. zł na zadania objęte mecenatem państwa wykonywane na podstawie porozumień z Ministrem Kultury.

Ponadto w rezerwach celowych zaplanowano środki w wysokości 144.081 tys. zł na dotacje dla:

- a) jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie bieżących zadań własnych, związanych z prowadzeniem instytucji kultury, przejętych z dniem 1 stycznia 1999 r. - 129.300 tys. zł,
- b) państwowych instytucji kultury na poprawę wynagrodzeń pracowników artystycznych oraz pracowników działalności podstawowej - 13.300 tys. zł,
- c) Polskiego Związku Niewidomych na dofinansowanie zadania w zakresie prowadzenia Centralnej Biblioteki Niewidomych —1.481 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zaplanowano w kwocie 37.586 tys. zł z tego 6.618 tys. zł na program wieloletni „Odbudowa i renowacja najbardziej zagrożonych obiektów Zamku Królewskiego w Warszawie”. Pozostałą kwotę w wysokości 30.968 tys. zł zaplanowano w budżetach:

- 1) Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - 28.670 tys. zł,

z tego na:

- budownictwo inwestycyjne – 27.485 tys. zł z przeznaczeniem na modernizację Filharmonii Narodowej (1.200 tys. zł) i Teatru Wielkiego w Warszawie (3.200 tys. zł), modernizację i rewaloryzację Narodowego Starego Teatru w Krakowie, w tym Sceny Kameralnej (1.885 tys. zł), adaptację budynków w Grodzisku Mazowieckim dla Archiwum Państwowego w Warszawie (300 tys. zł), modernizację i adaptację budynku Archiwum Akt Nowych w Warszawie (1.000 tys. zł), adaptacje budynków dla Archiwów Państwowych w: Katowicach (150 tys. zł), Kaliszu (800 tys. zł), Kielcach (150 tys. zł), adaptację budynku dla Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział

w Jeleniej Górze (200 tys. zł), modernizacje: Muzeum Narodowego w Krakowie (1.890 tys. zł), Warszawie (3.690 tys. zł) i Poznaniu (1.890 tys. zł), Państwowego Muzeum w Oświęcimiu (500 tys. zł), Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce (600 tys. zł), Zamku Królewskiego na Wawelu (1.000 tys. zł), Muzeum Zamkowego w Malborku (330 tys. zł), Muzeum Pałacu w Wilanowie (850 tys. zł), Państwowego Muzeum na Majdanku (150 tys. zł) oraz Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa (200 tys. zł), Centrum Sztuki Współczesnej i Międzynarodowego Centrum Kultury (2.500 tys. zł), Filmoteki Narodowej w Warszawie (1.500 tys. zł), Biblioteki Narodowej (3.500 tys. zł),

- zakupy inwestycyjne w kwocie 1.185 tys. zł zaplanowano m.in. na zakup regałów kompaktowych, sprzętu komputerowego i sprzętu do konserwacji dla Archiwów Państwowych i Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa,
- 2) Ministra właściwego do spraw rolnictwa - 186 tys. zł dla Centralnej Biblioteki Rolniczej na instalację wentylacji i klimatyzacji w magazynie księgozbioru oraz zakup sprzętu komputerowego,
- 3) Ministra właściwego do spraw zdrowia - 45 tys. zł na zakup sygnalizacji przeciwpożarowej z montażem dla Głównej Biblioteki Lekarskiej,
- 4) Polskiej Akademii Nauk – 1.032 tys. zł na roboty budowlane w budynku bibliotecznym Biblioteki Gdańskiej,
- 5) Wojewodów – 1.035 tys. zł, na zakupy inwestycyjne głównie sprzętu komputerowego, biurowego i samochodów dla Wojewódzkich Oddziałów Służby Ochrony Zabytków. Ponadto w województwie mazowieckim na projekt i instalację centralnego ogrzewania w siedzibie własnej Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków, a w województwie małopolskim na rekonstrukcję techniczną nasypu Kopca Kościuszki w Krakowie.

29. Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
	w tysiącach złotych				
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	91.380	79.850	72.649	7.201	87,4
z tego:					
Parki narodowe	55.784	52.921	47.421	5.500	94,9
Parki krajobrazowe	19.391	20.997	19.296	1.701	108,3
Rezerваты i pomniki przyrody	870	995	995		114,4
Pozostała działalność	12.830	2.519	2.519		19,6
Gospodarstwa pomocnicze	2.505	2.418	2.418		96,5

Wydatki w dziale Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody w 2003 r. realizowane będą przez Ministra Środowiska oraz wojewodów.

W ramach wydatków tego działu finansowane są:

- 1) koszty utrzymania i działalności parków narodowych i krajobrazowych,
- 2) zadania wynikające z ustawy o ochronie przyrody takie jak: tworzenie nowych form ochrony przyrody, ochrona i konserwacja pomników przyrody, działalność Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz wojewódzkich komisji ochrony przyrody.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 rok wydatki ogółem zostały zaplanowane w wysokości 79.850 tys. zł. Na powyższą kwotę składają się wydatki bieżące w wysokości 72.649 tys. zł oraz wydatki inwestycyjne w kwocie 7.201 tys. zł.

Na wydatki bieżące związane z utrzymaniem i działalnością Krajowego Zarządu Parków Narodowych oraz 23 parków narodowych zaplanowano 47.421 tys. zł, z tego na:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1.297 tys. zł, z tego na:
 - zakup umundurowania i odzieży ochronnej dla służby parków, pranie odzieży ochronnej oraz ekwiwalenty za przedłużenie jej używalności, wypłaty odszkodowań za wypadki przy pracy, posiłki regeneracyjne wydatki związane z BHP oraz ekwiwalenty za brak mieszkań służbowych - 1.290 tys. zł,

- stypendia doktoranckie - 7 tys. zł,
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 39.902 tys. zł,
- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 786 tys. zł,
- pozostałe wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem jednostek i wykonywaniem przez nie zadań z zakresu ochrony przyrody - 5.436 tys. zł.

Podstawową funkcją parków narodowych (wynikającą z krajowej strategii ochrony przyrody) jest zapewnienie ochrony środowiska przyrodniczego przed degradacją poprzez stworzenie warunków chroniących żyjące na ich terenach unikalne gatunki flory i fauny, a także ograniczenie do minimum presji ze strony cywilizacji na środowisko przyrodnicze. Wszelka działalność na obszarze parków winna być podporządkowana ochronie przyrody. Nadrzędnym celem parków narodowych jest poznanie i zachowanie całości systemów przyrodniczych danego terenu wraz z warunkami ich funkcjonowania oraz odtwarzania odkształconych i zanikłych form ogniw rodzimej przyrody.

Zaplanowane na działalność parków krajobrazowych wydatki bieżące w kwocie 19.296 tys. zł. przeznaczone są na finansowanie:

- świadczeń na rzecz osób fizycznych - (przede wszystkim wynagrodzenia za udział w posiedzeniach rad parków i ekwiwalenty za odzież ochronną) – 221 tys. zł,
- wynagrodzeń wraz z pochodnymi – 14.325 tys. zł,
- zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - 414 tys. zł,
- pozostałych wydatków bieżących związanych z działalnością i funkcjonowaniem jednostek oraz z ochroną przyrody w parkach m.in. opracowanie planów ochrony parków, nadzór nad istniejącymi obiektami chronionymi, prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej - 4.336 tys. zł.

Wydatki bieżące zaplanowane na finansowanie rezerwatów i pomników przyrody wynoszą 995 tys. zł i przeznaczone będą na wykonywanie prac naukowo-badawczych i konserwatorskich na terenach rezerwatów, zabiegów pielęgnacyjnych pomników przyrody, sporządzanie planów ochrony dla istniejących rezerwatów przyrody oraz dokumentacji przyrodniczej i legislacyjnej celem utworzenia nowych rezerwatów i ustanowienia nowych pomników przyrody.

Parki krajobrazowe wraz z parkami narodowymi, rezerwatami przyrody i obszarami chronionego krajobrazu tworzą system obszarów chronionych, jako układ przestrzenny wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody. Ochrona terenów włączonych w obszar parków krajobrazowych polega na zapobieganiu degradacji obszarów cennych pod względem przyrodniczym jak i krajobrazowym.

Wydatki bieżące na pozostałą działalność zaplanowane w wysokości 2.519 tys. zł obejmują finansowanie zadań z zakresu ochrony przyrody, z tego:

- z budżetu Ministra Środowiska z przeznaczeniem m.in. na: zwrot kosztów delegacji członkom Państwowej Rady Ochrony Przyrody, zakup periodyku „Chrońmy Przyrodę Ojczystą” oraz finansowanie ekspertyz, opinii i ocen dotyczących ochrony przyrody - 358 tys. zł.
- z budżetów wojewodów – 2.161 tys. zł, w ramach których finansowane będą:
 - dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiaty w województwie zachodniopomorskim w zakresie ochrony przyrody (prowadzenie rejestru pomników przyrody) - 2 tys. zł,
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych (przede wszystkim: nagrody dla osób zasłużonych dla ochrony przyrody, wynagrodzenia za udział w posiedzeniach wojewódzkich komisji ochrony przyrody) - 265 tys. zł,
 - pozostała działalność z zakresu ochrony przyrody – 1.894 tys. zł, z tego:
 - odszkodowania za szkody wyrządzone przez chronione gatunki zwierząt (w województwach: lubelskim, podkarpackim, podlaskim, śląskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim) – 1001 tys. zł,
 - dokumentowanie stanu przyrody, ochrona gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem, inwentaryzacja stanowisk żółwia błotnego oraz prace związane z zabezpieczeniem gniazd bocianów białych – 893 tys. zł.

Dotacje dla gospodarstw pomocniczych zaplanowano w kwocie 2.418 tys. zł. Gospodarstwa te działają przy wszystkich parkach narodowych. Prowadzą gospodarkę leśną, rezerwatową oraz związaną z ochroną przyrody w parkach. Ponadto realizują one zadania z zakresu dydaktyki, turystyki, wydawnictw propagujących ochronę przyrody, gospodarki użytkami rolnymi i wodnymi, transportu i remontów.

Wydatki inwestycyjne w kwocie 7. 201 tys. zł. zaplanowane zostały w:

- budżecie Ministra właściwego do spraw środowiska – 5.500 tys. zł,
- budżetach Wojewodów – 1.701 tys. zł,

Kwota 5.500 tys. zł jest zaplanowana w budżecie Ministra właściwego do spraw środowiska na inwestycje budowlane (2.971 tys. zł) następujących Parków Narodowych: Białowieskiego (1.360 tys. zł) na modernizację hotelu „Iwa” oraz pierwsze wyposażenie centrum edukacyjnego, Biebrzańskiego (214 tys. zł) na budowę i adaptacje budynków mieszkalnych, Bory Tucholskie (98 tys. zł) na ogrodzenie siedziby oraz dokumentację Ośrodka Muzealnego i oczyszczalni przydomowych, Gorczańskiego (150 tys. zł) na modernizację leśniczówki,

Kampinoskiego (174 tys. zł) na ekspozycję dydaktyczną i pierwsze wyposażenie, Magurskiego (100 tys. zł) na budowę Centrum Edukacji Ekologicznej, Narwiańskiego (35 tys. zł) na wieżę widokową, Ojcowskiego (110 tys. zł) na odtworzenie zabytków Pod Koroną oraz na projekt modernizacji oczyszczalni ścieków, Pienińskiego (5 tys. zł) na urządzenie wystaw w pawilonach, Poleskiego (35 tys. zł) na budowę studni, Świętokrzyskiego (390 tys. zł) na modernizację Muzeum na Świętym Krzyżu, Ujście Warty (300 tys. zł) na zakup mieszkań; ponadto na zakupy inwestycyjne (2.529 tys. zł) polegające głównie na wykupie gruntów, zakupie sprzętu informatycznego i oprogramowania dla potrzeb Parków Narodowych w wysokości 2.066 tys. zł.

Kwota 1.701 tys. zł jest zaplanowana w budżetach Wojewodów, na inwestycje Parków Krajobrazowych w tym na: inwestycje budowlane w siedzibach Parków, zakupy sprzętu informatycznego, technicznego i środków transportu.

30. Kultura fizyczna i sport

Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r.			% 3:2
		Ogółem	z tego:		
			wydatki bieżące	inwestycyjne	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	119.890	132.360	131.517	843	110,4
z tego:					
Integracja z Unią Europejską	281				
Obiekty sportowe	7.106				
Zadania ratownictwa górskiego i wodnego	300				
Komisja do Zwalczania Dopingu w Sporcie	2.455	2.516	2.509	7	102,5
Instytucje kultury fizycznej	33.410	85.011	84.175	836	254,4
Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	61.206	14.846	14.846		24,3
Pozostała działalność	15.132	14.987	14.987		99,0
Rezerwy celowe		15.000	15.000		

Planowane wydatki w dziale kultura fizyczna i sport na rok 2003 uwzględniają zmiany wynikające z wejścia w życie ustaw:

- z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 25, poz. 253, z późn. zm.),
- z dnia 7 czerwca 2002 r. o Polskiej Konfederacji Sportu (Dz.U. Nr 93, poz. 820).

W ramach wdrożenia ww. ustaw, kompetencje i zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu, realizowane przez zlikwidowany z dniem 30 czerwca 2002 r. Urząd Kultury Fizycznej i Sportu, przeszły w gestię ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu, tj. Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Zadania dotyczące sportu wyczynowego i profesjonalnego realizuje państwowa osoba prawna, tj. Polska Konfederacja Sportu, nad którą nadzór sprawuje Minister Edukacji Narodowej i Sportu. W konsekwencji powyższego zmianie uległa struktura wydatków w omawianym dziale.

Plan wydatków budżetowych na 2003 rok przyjęto w wysokości 132.360 tys. zł. Wydatki bieżące zaplanowano w kwocie 131.517 tys. zł, a wydatki majątkowe w wysokości 843 tys. zł.

Przeważająca część wydatków bieżących tj. 84.175 tys. zł realizowana będzie przez instytucje kultury fizycznej, tj. Polską Konfederację Sportu (państwową osobę prawną) oraz Centralny Ośrodek Sportu (zakład budżetowy). Dla Konfederacji na działalność bieżącą oraz dofinansowanie zadań programowych sportu wyczynowego zaplanowano dotację podmiotową w wysokości 72.706 tys. zł. Natomiast na dotację przedmiotową stanowiącą dopłatę do usług szkolenia sportowego, świadczonych przez Centralny Ośrodek Sportu przewidziano kwotę 11.469 tys. zł.

Na finansowanie Komisji do Zwalczania Dopingu w Sporcie zajmującej się opracowywaniem przepisów i programów walki z dopingiem w sporcie oraz kontrolą ich przestrzegania, organizowaniem kontrolnych badań antydopingowych i prowadzeniem edukacji profilaktycznej zaplanowano 2.509 tys. zł.

Na sport powszechny w ramach zadań zleczanych stowarzyszeniom kultury fizycznej m.in. w zakresie sportu w środowisku wiejskim, akademickim oraz programu kultury fizycznej na rzecz rodziny, programu kultury fizycznej w wojsku i policji ustalono wydatki w wysokości 14.846 tys. zł.

Pozostałe środki w kwocie 14.987 tys. zł przeznaczone zostaną m.in. na: świadczenia pieniężne dla byłych olimpijczyków, nagrody dla zawodników za osiągnięcie wysokich wyników sportowych we współzawodnictwie sportowym oraz nagrody dla trenerów za wybitne osiągnięcia szkoleniowe, składki do organizacji międzynarodowych.

Ponadto w rezerwie celowej ujęto środki w wysokości 15.000 tys. zł na dofinansowanie przygotowań do sportowych Igrzysk Olimpijskich.

Na wydatki inwestycyjne zaplanowano 843 tys. zł w budżecie ministra właściwego do spraw kultury fizycznej i sportu na zadania:

- 1) Komisji do Zwalczania Dopingu w Sporcie - 7 tys. zł z przeznaczeniem na zakup projektora multimedialnego,
- 2) zadania realizowane przez instytucję kultury fizycznej, tj. Centralny Ośrodek Sportu w wysokości 836 tys. zł, polegające na: wykonaniu oświetlenia Wielkiej Skoczni w Zakopanem, budowie Centrum Rehabilitacji Leczniczej z zapleczem internatowym w Spale, modernizacji budynku głównego we Władysławowie, budowie Domu Sportu Polskiego w Warszawie, modernizacji toru wioślarskiego i budowie internatu sportowego w Wałczu, modernizacji strzelnicy biathlonowej na Kubalonce oraz zakupie wyposażenia do funkcjonujących obiektów sportowych.

5. Środki bezzwrotne pochodzące z zagranicy i wydatki nimi finansowane

Zestawienie programów realizowanych ze środków bezzwrotnych pochodzących z zagranicy zawiera dwa źródła ich pochodzenia:

- środki Unii Europejskiej,
- inne źródła zagraniczne.

Środki z Unii Europejskiej

Programy Phare z lat 1998-2002 w ramach Phare 1998 uzyskano zgodę Komisji Europejskiej na kontynuowanie w 2003 roku zadań polegających na zakończeniu robót przy drogach objazdowych Krakowa i Trójmiasta.

Przewidywane wydatki w roku 2003 w ramach programów Phare 1999-2001 podano w oparciu o dane zawarte w harmonogramach płatności opracowanych przez jednostki realizujące programy w powiązaniu z harmonogramami zawartymi w memorandumach finansowych.

Dane o programie Phare 2002 podano w oparciu o informacje przekazane z Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, dla programów tych nie podpisano jeszcze memorandum finansowego. Można przyjąć, że w pierwszym roku realizacji (2003) prawdopodobnie napłynie nie więcej niż 20% całości prognozowanych kwot oraz całość kwot dotyczących polskiego udziału w programach wspólnotowych (w części pokrywanej przez UE).

Programy ISPA (2000-2001) – napływ (i wydatkowanie) środków związanych z projektami w dziedzinie środowiska i transportu jest słabo zaawansowany, ze względu na długotrwałe dwustronne uzgodnienia formalne, w tym dotyczące przeprowadzania przetargów.

Program SAPARD ze względu na znane opóźnienia w przygotowaniach do przyjęcia środków unijnych, ma szansę realizacji w okresie najbliższych 3 lat (2003-2005) po rozpoczęciu w roku 2002 przekazywania niewielkich kwot, przy czym w roku 2003 można spodziewać się zwiększonego napływu kumulującego część tych środków, które powinny nadejść w roku 2002.

Inne źródła zagraniczne

Środki bezzwrotne pochodzące z innych źródeł zagranicznych wydatkowane są na cele i zgodnie z procedurami przewidzianymi przez dawcę.

Źródłem pochodzenia środków Counterpart Funds (CPF) była sprzedaż na rynku krajowym towarów ze Wspólnoty Europejskiej, płatności za usługi ze Wspólnoty Europejskiej lub zwrot kredytów udzielonych z linii kredytowych finansowanych z kapitału pochodzącego ze Wspólnoty Europejskiej.

6. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej

Stosownie do postanowień art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 152, poz. 1267) - Rada Ministrów przedłożyła Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych propozycję średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na 2003 r. w wysokości 104,0%, tj. o 1 punkt procentowy powyżej wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, prognozowane zatrudnienie ogółem w państwowej sferze budżetowej na 2003 r. oraz przewidywane wykonanie wynagrodzeń z roku 2002 dla pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń z podziałem na formy organizacyjno-prawne oraz działy. Wraz z tą propozycją przedłożyła także informacje dotyczące wstępnych prognoz na rok 2003 o:

- dynamice realnej PKB - 103,0%,
- średniorocznym wskaźniku wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych - 103,0%,
- nominalnym wzroście przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej - 104,0%,
- nominalnym wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw - 104,0%,
- przeciętnym zatrudnieniu w gospodarce narodowej - 8.929 tys. osób,
- stopie bezrobocia - 20,0%.

W drodze uchwały Nr 8 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 24 lipca 2002 r. nastąpiło uzgodnienie stanowiska w sprawie średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ww. ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r., który wyniesie 104,0%.

W tej sytuacji Rada Ministrów przyjęła do projektu ustawy budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2003 w wysokości 104,0%, z wyjątkiem osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dla których przyjęto wynagrodzenia na poziomie roku 2002.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2003, przy przyjęciu powyższego wskaźnika wzrostu ustalono wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych zarówno dla osób objętych jak i nieobjętych mnożnikowymi systemami

wynagrodzeń. Natomiast dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych ustalono także limity zatrudnienia.

Wynagrodzenia osobowe pracowników cywilnych planowane w dotacjach dla szkół wyższych klasyfikowanych w dziale szkolnictwo wyższe zostały skalkulowane na poziomie roku 2002, a wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w wyższych szkołach wojskowych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej – z uwzględnieniem wdrożenia od 1 września 2003 r. II etapu poprawy ich wynagrodzeń. Wysokość dotacji dla szkół wyższych określono przy przyjęciu dotychczasowego stopnia sfinansowania wynagrodzeń i pochodnych od tych wynagrodzeń, tj. 96,1% dla szkół „cywilnych”, a dla wyższych szkół wojskowych i Szkoły Głównej Służby Pożarniczej – 100%. Środki na wdrożenie II etapu poprawy wynagrodzeń cywilnych pracowników szkolnictwa wyższego ujęte zostały w rezerwie celowej przeznaczonej na ten cel.

W projekcie ustawy budżetowej na 2003 r. zostały ujęte następujące podstawowe wielkości charakteryzujące wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej:

- 1) wynagrodzenia osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (bez osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, członków korpusu służby cywilnej, etatowych członków samorządowych kolegiów odwoławczych, pracowników Rządowego Centrum Legislacji, ekspertów Urzędu Patentowego RP, sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, prokuratorów, asesorów i aplikantów prokuratorskich, funkcjonariuszy Służby Celnej oraz żołnierzy i funkcjonariuszy) wzrosną w porównaniu z rokiem 2002 o 4,0 %,
- 2) dla osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń przyjęto we wszystkich działach równy wzrost wynagrodzeń,
- 3) kwoty bazowe stanowiące podstawę do określenia wynagrodzeń wynoszą dla:
 - osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – 1.603,56 zł,
 - członków korpusu służby cywilnej, etatowych członków samorządowych kolegiów odwoławczych, sądowych kuratorów zawodowych, pracowników Rządowego Centrum Legislacji, ekspertów Urzędu Patentowego RP, asesorów i aplikantów sądowych i prokuratorskich, funkcjonariuszy Służby Celnej – 1.667,70 zł,
 - sędziów i prokuratorów – 1.355,71 zł,
 - żołnierzy i funkcjonariuszy, którzy podjęli służbę przed dniem 1 stycznia 1999 r. – 1.355,71 zł,

- żołnierzy i funkcjonariuszy, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 r.
- 1.618,92 zł.

Wyżej wymienione kwoty bazowe, z wyjątkiem kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, wynikają ze zwaloryzowania kwot bazowych przyjętych na 2002 r. średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w wysokości 104,0 %,

- 4) przewiduje się jedną podwyżkę wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej od 1 stycznia 2003 r.

Środki na podwyżki wynagrodzeń zostały zaplanowane w budżetach właściwych dysponentów części budżetowych.

Wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych wynoszą łącznie z rezerwami celowymi 12.087.799 tys. zł (bez składek na ubezpieczenia społeczne i na Fundusz Pracy).

Limit zatrudnienia w państwowych jednostkach budżetowych wynosi 311.887 osób. Limit ten, zgodnie z art. 86 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 155, poz. 1014 z późniejszymi zmianami) obejmuje również osoby nieobjęte przepisami ww. ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r.

Dane odnośnie państwowych jednostek budżetowych objętych przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r., dotyczące:

- kwot wynagrodzeń i limitów zatrudnienia dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń,
- kwot wynagrodzeń dla osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń,

zawarte są w załączniku nr 11 do projektu ustawy budżetowej. Prezentowane są one w podziale na poszczególne grupy pracownicze, części i działy klasyfikacji dochodów i wydatków. Przy czym limity zatrudnienia ustala się łącznie dla sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, prokuratorów, asesorów i aplikantów prokuratorskich, oraz łącznie dla żołnierzy i funkcjonariuszy zarówno tych, którzy podjęli służbę przed dniem 1 stycznia 1999 r. jak i po dniu 1 stycznia 1999 r.

Limity zatrudnienia dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, zatrudnionych w urzędach organów władzy państwowej, kontroli, ochrony prawa, sądach i trybunałach, wymienionych w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych oraz w placówkach zagranicznych - określa załącznik nr 12.

7. Państwowe fundusze celowe

W rozdziale tym przedstawione zostało omówienie planów finansowych funduszy celowych prezentowanych w załączniku nr 6 do projektu ustawy budżetowej.

Przewiduje się, że w 2002 r. przychody omawianych funduszy wyniosą 127.507.426 tys. zł. Na 2003 r. przychody funduszy zaplanowano w wysokości 132.040.080 tys. zł, co stanowi wzrost w stosunku do 2002 r. o 3,6% a realnie o 1,3%.

Dotacja z budżetu państwa dla funduszy planowana w wysokości 48.293.883 tys. zł stanowi 36,6% przychodów ogółem.

Najwyższą dotację otrzyma Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, a jej udział w przychodach tego funduszu wyniesie 27,4%. Udział dotacji na uzupełnienie dochodów Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniesie 93,7% jego przychodów.

Dotacja z budżetu państwa dla tych dwóch funduszy stanowi 89,0% dotacji zaplanowanej dla wszystkich funduszy celowych. Planowane na 2003 r. wydatki funduszy celowych w wysokości 134.344.616 tys. zł stanowią 17,1% w relacji do prognozowanego produktu krajowego brutto na 2003 r.

Plan przychodów i rozchodów na 2003 r. poszczególnych funduszy przedstawia poniższe zestawienie:

w tys. zł			
Wyszczególnienie	Przychody	w tym: dotacja z budżetu	Wydatki
1	2	3	4
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	101.927.728	27.967.454	102.186.751
Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS	16.024.219	15.013.899	16.006.358
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	33.811	29.300	34.100
Fundusz Administracyjny	466.021		486.808
Fundusz Pracy	9.763.700	3.944.000	11.780.800
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	136.877		39.475
Państwowy Fundusz Kombatantów	90.002	90.000	168.269
Fundusz Alimentacyjny	1.446.480	1.249.230	1.452.426
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1.531.312		1.556.806
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	804.000		803.850
Centralny Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	16.934		16.941
Państwowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	153.421		181.893
Fundusz Promocji Twórczości	800		1.014
Razem ¹	132.040.080	48.293.883	134.360.266

¹ Po wyeliminowaniu przepływów między funduszami

7.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych został utworzony na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Dysponentem FUS jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych będący państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną.

Przy konstrukcji projektu planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2003 przyjęto, że:

- 1) do OFE zostaną przekazane składki w kwocie 11.384.788 tys. zł,
- 2) na utworzony w 2002 r. Fundusz Rezerwy Demograficznej zostanie przekazana w roku 2003 część składki emerytalnej wynosząca 0,1% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne,
- 3) wskaźnik ściągłości składek ukształtuje się na poziomie 97,7%,
- 4) od 2003 r. nastąpi zmiana mechanizmu waloryzacji emerytur i rent, określonego ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; waloryzacja w roku 2003 r. przeprowadzona zostanie od marca wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 103,7%,
- 5) przeciętna miesięczna liczba emerytur i rent w 2003 r. wyniesie 7.176 tys., co oznacza wzrost o 20 tys. w porównaniu z przewidywaną średnioroczną liczbą świadczeń w 2002 r.,
- 6) odpis na działalność Zakładu wyniesie 1.850.000 tys. zł,
- 7) w 2003 r. Fundusz nie będzie spłacał pożyczek zaciągniętych w budżecie państwa w latach 1999-2000.

Przy tych założeniach wydatki FUS w 2003 r. oszacowano na 102.186.751 tys. zł.

Podstawową pozycję wydatków w kwocie 91.501.200 tys. zł (tj. 89,5% wszystkich wydatków) stanowią wypłaty emerytur i rent.

Wypłaty zasiłków i pozostałych świadczeń obejmujących: zasiłki chorobowe, opiekuńcze, macierzyńskie, pogrzebowe itp. szacuje się na 8.408.469 tys. zł.

Zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych ze środków FUS finansowane są odpisy stanowiące przychody Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Odpis z funduszy FUS ustala się na kwotę 1.850.000 tys. zł. Zakład z uzyskiwanych przychodów pokrywa - zgodnie z ustawą - m.in koszty działalności bieżącej ZUS (wydatki na wynagrodzenia, zakup towarów i usług) i wydatki inwestycyjne.

Koszty obsługi kredytów i pożyczek planuje się na kwotę 267.342 tys. zł.

Przychody własne (wpływy) Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ze składek na ubezpieczenie społeczne oszacowano na 71.993.915 tys. zł.

Pozostałe przychody własne Funduszu planuje się na kwotę 213.027 tys. zł.

Biorąc pod uwagę planowane w 2003 r. łączne przychody własne FUS w wysokości 72.206.942 tys. zł oraz uwzględniając przewidywane wydatki na świadczenia, kwotę odpisu na działalność ZUS - niezbędną dotację z budżetu do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oszacowano na 27.967.454 tys. zł.

Dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 27.967.454 tys. zł przeznaczona jest na:

- sfinansowanie wypłat świadczeń zleconych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do realizacji,
- uzupełnienie ubytku dochodów związanych z kwotą składek przekazanych do OFE,
- dotację uzupełniającą, wynikającą z ustawowo zapisanej gwarancji państwa wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Z kwoty zaplanowanej dotacji do FUS na 2003 r. środki w wysokości 11.384.788 tys. zł przeznaczone są na uzupełnienie dochodów związanych z przekazaniem składki do otwartych funduszy emerytalnych.

7.2. Fundusz Emerytalno-Rentowy

Ubezpieczenia społeczne dla rolników reguluje ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ustawa powołała następujące fundusze: emerytalno-rentowy, administracyjny, prewencji i rehabilitacji, składkowy oraz rezerwowy. Funduszami dysponuje Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego będący centralnym organem administracji państwowej, podległym Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Fundusz Prewencji i Rehabilitacji oraz Fundusz Administracyjny omówiono w dalszej części rozdziału.

Podstawowym funduszem powołanym w/w ustawą jest Fundusz Emerytalno-Rentowy, z którego pokrywa się wydatki na:

- świadczenia pieniężne z ubezpieczenia emerytalno-rentowego (emerytury, renty, zasiłki pogrzebowe, dodatki do emerytur i rent),
- świadczenia zlecone KRUS-owi do wypłaty (np. renty kombatanckie, dodatki kombatanckie, ryczałty energetyczne itp.),
- odpis na koszty działalności KRUS,

- składki na ubezpieczenie zdrowotne rolników i domowników.

Dochodami tego funduszu są przede wszystkim:

- składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe,
- dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone na:
 - a) wypłatę świadczeń zleczanych do wypłaty Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego; w ramach dotacji celowej z budżetu państwa finansowane są dodatki dla żołnierzy - górników, świadczenia dla osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR oraz świadczenia dla kombatantów (renty kombatanckie, dodatki kombatanckie, ryczałty energetyczne, zasiłki pogrzebowe po kombatantach, odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczeń),
 - b) opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne dla rolników i emerytów oraz rencistów nie będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych - zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu zdrowotnym,
- dotacja uzupełniająca z budżetu państwa, wynikająca z ustawowo zapisanej gwarancji państwa na wypłatę świadczeń finansowanych z funduszu emerytalno-rentowego.

Przychody własne Funduszu Emerytalno-Rentowego według wpływów szacuje się w 2003 r. w wysokości 972.166 tys. zł, w tym 932.166 tys. zł stanowią wpływy ze składek od rolników (95,9%).

Wydatki Funduszu Emerytalno-Rentowego w 2003 r. ukształtują się na poziomie 16.006.358 tys. zł.

Podstawową pozycję w planie wydatków Funduszu stanowią emerytury i renty. Wydatki na ten cel wyniosą 13.267.581 tys. zł, tj. 82,9 % wydatków Funduszu.

Przy kalkulacji wydatków na emerytury i renty przyjęto następujące założenia:

- 1) przeciętna miesięczna liczba emerytur i rent wyniesie w 2003 r. 1.712,1 tys., co oznacza spadek liczby świadczeń o 87,7 tys. (o 4,9%) w porównaniu z 2002 r.,
- 2) waloryzacja świadczeń zostanie przeprowadzona od marca 2003 r. wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 103,7%.

Przeciętne rolne świadczenie emerytalno-rentowe finansowane z FER (bez kombatantów) wyniesie 616,23 zł.

Na pozostałe świadczenia (dodatki kombatanckie, ryczałty energetyczne, zasiłki pogrzebowe, dodatki dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnionych w kopalniach, dodatki dla osób deportowanych do pracy przymusowej

na teren III Rzeszy i ZSRR) planuje się wydatki w kwocie 790.291 tys. zł, co stanowi 4,9 % wydatków ogółem Funduszu.

Na wydatki bieżące (odpis na fundusz administracyjny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, koszty obsługi świadczeń dla kombatantów oraz koszty obsługi dodatków górniczych i za pracę przymusową) przeznaczono kwotę 374.473 tys. zł, tj. 2,3 % wydatków ogółem Funduszu.

W wydatkach Funduszu przewidziano ponadto kwotę 1.574.013 tys. zł na opłacenie, podlegających finansowaniu z budżetu państwa, składek do Kas Chorych na ubezpieczenie zdrowotne rolników.

Uwzględniając przychody własne Funduszu oraz planowane na 2003 r. wydatki, niezbędną dotację z budżetu państwa oszacowano na 15.013.899 tys. zł.

7.3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji

Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników Fundusz Prewencji i Rehabilitacji jest przeznaczony na finansowanie bezpośrednich kosztów osobowych i rzeczowych realizacji zadań Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w zakresie zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym oraz finansowaniu działań na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym albo zagrożonym taką niezdolnością, w korzystaniu z różnych form rehabilitacji oraz przyuczenia do innego zawodu lub przekwalifikowania.

Fundusz ten tworzy się z odpisów od funduszu składkowego w wysokości 1% planowanych wydatków oraz z dotacji budżetowej.

Przychody Funduszu Prewencji i Rehabilitacji wyniosą w 2003 r. 33.811 tys. zł, w tym 29.300 tys. zł (86,7% przychodów) stanowi dotacja budżetowa, a 4.361 tys. zł odpis z funduszu składkowego (12,9% przychodów).

Wydatki Funduszu w 2003 r. ukształtują się na poziomie 34.100 tys. zł, z tego wydatki bieżące wyniosą 33.200 tys. zł i przeznaczone będą na sfinansowanie wydatków na świadczenia rehabilitacyjne i prewencję wypadkową dla rolników oraz wypłaty wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników KRUS zatrudnionych do realizacji zadań w tym obszarze.

Wydatki inwestycyjne Funduszu planuje się w wysokości 900 tys. zł.

7.4. Fundusz Administracyjny

Zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników Fundusz Administracyjny KRUS przeznaczony jest na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia społecznego rolników, z wyjątkiem kosztów pokrywanych ze środków Funduszu Składowego lub Funduszu Prewencji i Rehabilitacji.

Fundusz Administracyjny tworzy się z odpisów od Funduszu Emerytalno-Rentowego oraz od Funduszu Składowego, w wysokości do 4,5% planowanych wydatków Funduszu Składowego i do 3,5% planowanych wydatków Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Przychody Funduszu Administracyjnego planuje się w wysokości 466.021 tys. zł. Podstawową pozycją przychodów (76,2%) jest odpis od funduszu emerytalno-rentowego wynoszący 355.225 tys. zł. Odpis ten jest wydatkiem Funduszu Emerytalno-Rentowego, a więc uwzględniając bardzo niski stopień samofinansowania tego funduszu praktycznie stanowi dotację z budżetu państwa.

Odpis od Funduszu Składowego, zaplanowano w wysokości 19.624 tys. zł a refundację przez ZUS kosztów obsługi tzw. świadczeń zbiegowych oraz refundację kosztów obsługi zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych i świadczeń dla kombatanów, a także koszty zwracane przez Kasy Chorych za obsługę ubezpieczeń zdrowotnych rolników, wynosić będą 91.172 tys. zł.

Pozostałe przychody obejmujące wydatki Funduszu Administracyjnego planuje się na poziomie 486.808 tys. zł.

Wydatki Funduszu przeznaczone są na:

- 1) wydatki bieżące – 454.808 tys. zł,
- 2) wydatki inwestycyjne – 32.000 tys. zł.

Wydatki bieżące stanowią 93,4 % planowanych wydatków i przeznaczone będą głównie na sfinansowanie kosztów przekazywania świadczeń oraz wypłaty wynagrodzeń (z pochodnymi) dla zatrudnionych przez Kasę.

Wydatki inwestycyjne, na które zaplanowano kwotę 32.000 tys. zł stanowią 6,6% wszystkich wydatków Funduszu.

5.5. Fundusz Pracy

Fundusz Pracy działa na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Przychody Funduszu Pracy zaplanowano w wysokości 9.763.700 tys. zł, tj. o 537.700 tys. zł wyższej niż przewidywane wykonanie w 2002 r. Przychody

Funduszu pochodzą ze składek płaconych przez pracodawców oraz osoby prowadzące pozarolniczą działalność – 5.606.000 tys. zł, z dotacji budżetowej - 3.944.000 tys. zł oraz z innych tytułów –213.700 tys. zł.

Wydatki Funduszu Pracy zaplanowano w wysokości 11.774.800 tys. zł, tj. o 1.462.630 tys. zł wyższej od przewidywanego wykonania w 2002 r.

Z Funduszu Pracy finansowane będą:

- 1) zasiłki dla bezrobotnych - 5.007.070 tys. zł, z tego:
 - wypłaty dla bezrobotnych - 3.778.350 tys. zł; przyjęto, że wypłaconych zostanie średniorocznie 632 tys. zasiłków, a przeciętna wysokość podstawowego zasiłku wyniesie 498,20 zł,
 - składki na ubezpieczenie społeczne od zasiłków dla bezrobotnych - 1.228.720 tys. zł,
- 2) zasiłki i świadczenia przedemerytalne - 5.056.660 tys. zł, dla 500 tys. osób średniorocznie;
- 3) aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu - 1.405.400 tys. zł z tego:
 - a) wydatki na szkolenie bezrobotnych i innych uprawnionych osób - 140.000 tys. zł (dodatki szkoleniowe - 40.000 tys. zł; koszty szkolenia - 100.000 tys. zł),
 - b) prace interwencyjne - 235.900 tys. zł (wynagrodzenie - 200.000 tys. zł, składka na ubezpieczenie społeczne – 35.900 tys. zł),
 - c) roboty publiczne – 87.100 tys. zł (wynagrodzenie – 73.900 tys. zł, składka na ubezpieczenie społeczne – 13.200 tys. zł),
 - d) wynagrodzenia młodocianych pracowników - 411.400 tys. zł (wynagrodzenie – 349.000 tys. zł, składka na ubezpieczenie społeczne – 62.400 tys. zł),
 - e) aktywizacja zawodowa absolwentów - 450.000 tys. zł (wynagrodzenie - 237.500 tys. zł, składka na ubezpieczenie społeczne - 42.500 tys. zł, stypendia - 74.500 tys. zł, składka na ubezpieczenie społeczne - 25.500 tys. zł, refundacja składek rentowych i wypadkowych za zatrudnianych oraz podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą absolwentów - 70.000 tys. zł),
 - f) programy specjalne - 56.000 tys. zł (wynagrodzenie - 43.300 tys. zł, składka na ubezpieczenie społeczne – 7.700 tys. zł, inne - 5.000 tys. zł),
 - g) umorzenia pożyczek udzielonych osobom bezrobotnym i pracodawcom - 25.000 tys. zł,

- 4) opłaty z tytułu dokonywania wypłat zasiłków i świadczeń przez banki, koszty wysyłki wezwań i zawiadomień, koszty rozwoju i eksploatacji systemu informatycznego urzędów pracy, koszty poboru składek przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, świadczenia na rzecz "chłoporobotników" zwolnionych z pracy, koszty biletów kredytowych i inne – 117.530 tys. zł,
- 5) koszty obsługi bankowej i odsetki od zaciągniętych kredytów – 176.140 tys. zł,
- 6) wydatki inwestycyjne związane z rozwojem systemu informatycznego oraz zakupem wyposażenia niezbędnego dla prowadzenia orientacji i poradnictwa zawodowego - 12.000 tys. zł.

Plan Funduszu Pracy na 2003 r. został ustalony przy założeniu, że:

- wysokość obowiązkowych składek na Fundusz Pracy nie ulegnie zmianie i wyniesie 2,45%,
- spłacony zostanie kredyt zaciągnięty przez Fundusz Pracy w 2002 r. i zaciągnięty zostanie nowy kredyt, którego spłata nastąpi w 2004 r.,
- dokonane zostaną z dniem 1 stycznia 2003 r. zmiany w obowiązujących przepisach polegające na zniesieniu:
 - waloryzacji zasiłków i świadczeń wypłacanych ze środków Funduszu,
 - możliwości udzielania pożyczek,
 - finansowania dodatków i premii wypłacanych pracownikom za wykonywanie obowiązków opiekunów praktyk uczniowskich,
 - refundowania rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych.

Na koniec 2003 r. stan zobowiązań wyniesie (minus) 4.017.095 tys. zł i będzie o 1.691.100 tys. zł wyższy niż na początku roku.

7.6. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych utworzony został ustawą z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 85 z późn. zm.).

Stan Funduszu na początek 2003 r. zaplanowano w wysokości 1.501.787 tys. zł.

Przychody Funduszu planuje się w wysokości 136.877 tys. zł, z tego:

- 1) składka od pracodawców (0,08% podstawy) – 126.727 tys. zł,
- 2) pozostałe przychody – 10.150 tys. zł, z tego:
 - odsetki od lokat – 230 tys. zł,

- odsetki bankowe – 946 tys. zł,
- pozostałe – 8.974 tys. zł.

Wydatki Funduszu planuje się w wysokości 39.475 tys. zł, z tego:

- 1) niektóre świadczenia należne emerytom i rencistom (nie podlegają zwrotowi) – 6 tys. zł,
- 2) wydatki bieżące (własne) – 38.819 tys. zł, z tego:
 - wynagrodzenia – 12.905 tys. zł,
 - pochodne od wynagrodzeń – 2.625 tys. zł,
 - pozostałe – 23.289 tys. zł, w tym:
 - koszty poboru składki od pracodawców – 634 tys. zł,
 - umorzenia – 15.000 tys. zł,
- 3) wydatki inwestycyjne – 650 tys. zł.

Wydatki Funduszu na świadczenia pracownicze (transfery na rzecz ludności), podlegające umorzeniu w szczególnych sytuacjach, planuje się, że wyniosą 411.000 tys. zł i obejmują:

- 1) jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków i chorób zawodowych – 24 tys. zł,
- 2) gwarantowane wynagrodzenia za pracę – 158.760 tys. zł,
- 3) składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawcy i pracownika – 52.936 tys. zł,
- 4) ekwiwalenty pieniężne za urlop wypoczynkowy – nie przewiduje się,
- 5) odszkodowania za skrócony okres wypowiedzenia (art. 36¹ Kodeksu pracy) – nie przewiduje się,
- 6) odprawy pracownicze z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy – 199.200 tys. zł,
- 7) odszkodowania za okres wypowiedzenia (art. 7a ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw) – nie przewiduje się,
- 8) pozostałe tytuły – 80 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2003 r. zaplanowano w wysokości 1.599.189 tys. zł.

Należne Funduszowi wpływy z tytułu wypłaconych świadczeń, uzyskiwane w wyniku spłaty należności przez pracodawców i windykacji, zaplanowano w wysokości 246.000 tys. zł.

7.7. Państwowy Fundusz Kombatantów

Państwowy Fundusz Kombatantów działa na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Przychody Funduszu zaplanowano w wysokości 90.002 tys. zł, z tego: dotacja z budżetu państwa – 90.000 tys. zł oraz odsetki bankowe od środków gromadzonych na rachunku Funduszu - 2 tys. zł.

Wydatki Funduszu zaplanowane w kwocie 168.269 tys. zł przeznaczone są na:

- refundację zwolnień z abonamentowych opłat telewizyjnych i radiowych – 40.731 tys. zł,
- refundację 50% ulgi za abonament telefoniczny i zwolnienia z opłat za 20 telefonicznych jednostek licznikowych miesięcznie – 116.677 tys. zł,
- refundację 50% zniżki w opłacaniu składek na ubezpieczenie obowiązkowe pojazdów samochodowych – 4.861 tys. zł,
- spłatę odsetek i kosztów postępowania sądowego związanych z nieterminową płatnością faktur wobec zakładów Telekomunikacji Polskiej S.A. – 5.000 tys. zł,
- sfinansowanie kosztów opłat bankowych i pocztowych – 50 tys. zł,
- spłatę zobowiązań związanych z dofinansowaniem inwestycji prowadzonych w Domach Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” w Legionowie i w Zielonej Górze – 950 tys. zł.

Przewiduje się w stanie Funduszu na koniec 2003 r. zobowiązania w wysokości 192.988 tys. zł, tj. o 78.267 tys. zł wyższe niż na początek roku.

7.8. Fundusz Alimentacyjny

Ustawą z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym został utworzony Fundusz Alimentacyjny. Fundusz ten jest przeznaczony na wypłatę świadczeń pieniężnych dla dzieci i innych osób w przypadku niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych od osób zobowiązanych do ich płacenia. Funduszem dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenia z Funduszu przysługują, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego nie przekracza kwoty odpowiadającej 60%

przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego przez GUS do celów emerytalnych. Świadczenia z Funduszu przyznaje się na okres 12 miesięcy, od czerwca każdego roku do końca maja następnego roku.

W okresie od 1 czerwca 2002 r. do 31 maja 2003 r. zaostorzono kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń alimentacyjnych, a mianowicie ustalono, że świadczenie alimentacyjne z Funduszu przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód netto na osobę w rodzinie uprawnionego uzyskany w roku 2001 nie przekroczy kwoty 612 zł.

Świadczenie przysługuje w wysokości bieżąco ustalanych alimentów, jednak w kwocie nie wyższej niż 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim roku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych.

Na przychody Funduszu składają się należności ściągnięte od osób zobowiązanych do alimentacji, dotacje z budżetu państwa, wpłaty dobrowolne i inne wpływy, z tym, że dotacja z budżetu stanowi główne źródło przychodów Funduszu.

Przychody Funduszu Alimentacyjnego stanowiące wpłaty ściągnięte od osób zobowiązanych szacuje się w 2003 r. na 197.250 tys. zł, co stanowi 14% planowanych wydatków na świadczenia alimentacyjne.

Wydatki Funduszu zaplanowano w kwocie 1.452.426 tys. zł.

Z ogólnej kwoty wydatków Funduszu w 2003 r. przypada na:

- 1) wypłaty świadczeń alimentacyjnych - 1.408.926 tys. zł,
- 2) koszty obsługi świadczeń alimentacyjnych - 43.500 tys. zł.

Biorąc pod uwagę przychody własne i wydatki Funduszu Alimentacyjnego dotację z budżetu państwa zaplanowano w wysokości 1.249.230 tys. zł, tj. o 3,2% więcej w stosunku do kwoty dotacji przewidzianej w 2002 r.

7.9. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Przewiduje się, że stan Funduszu na początek 2003 roku wyniesie 1.292.174 tys. zł, w tym: środki pieniężne (z lokatami) - 34.360 tys. zł, papiery wartościowe Skarbu Państwa - 10.000 tys. zł, należności - 1.748.288 tys. zł, w tym z tytułu udzielonych pożyczek - 315.176 tys. zł, zobowiązania - 590.059 tys. zł.

Przychody Funduszu zaplanowano w wysokości 1.531.312 tys. zł, z tego: wpłaty zakładów pracy - 1.427.000 tys. zł, przelewy redystrybucyjne (zwrot środków przekazanych w 2002 r. samorządom powiatowym, na realizację zadań i pokrycie kosztów ich obsługi, niewykorzystanych do dnia 31 grudnia 2002 r.) – 5.000 tys. zł oraz pozostałe przychody - 99.312 tys. zł.

Wydatki Funduszu zaplanowano w wysokości 1.556.806 tys. zł.

1. Na dotacje na realizację zadań bieżących przeznaczono - 643.595 tys. zł, z tego: dla jednostek sektora finansów publicznych - 25.095 tys. zł (w tym na programy samorządowe - 17.000 tys. zł), a dla jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych - 618.500 tys. zł (w tym na finansowanie części składki na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej oraz w zakładach pracy zatrudniających poniżej 25 osób w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy - 350.000 tys. zł, na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą - 57.750 tys. zł, dofinansowanie lub refundację wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, u których stwierdzono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe lub epilepsję zatrudnionych w zakładach pracy chronionej - 100.000 tys. zł, dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych - 100.000 tys. zł).
2. W transferach na rzecz ludności zaplanowano - 18.552 tys. zł, z tego: na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą - 11.500 tys. zł, na nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń oraz różne wydatki na rzecz osób fizycznych - 1.361 tys. zł, a na umorzenia pożyczek - 5.691 tys. zł.
3. W wydatkach bieżących zaplanowano - 152.397 tys. zł, z tego: na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń - 44.897 tys. zł, a na pozostałe wydatki - 107.500 tys. zł (m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, zakup usług, utworzone rezerwy na należności wątpliwe z tytułu wpłat na PFRON, pożyczki, odsetki i inne należności).
4. Na wydatki inwestycyjne zaplanowano - 129.737 tys. zł, z tego: wydatki inwestycyjne własne - 500 tys. zł, zakupy inwestycyjne własne - 15.000 tys. zł, dotacje inwestycyjne - 114.237 tys. zł.

Z kwoty na dotacje inwestycyjne przeznacza się dla sektora finansów publicznych - 41.390 tys. zł (m.in. na programy samorządowe - 33.900 tys. zł, a na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą - 4.500 tys. zł).

Na dotacje inwestycyjne dla jednostek nie zaliczonych do sektora finansów publicznych przeznacza się - 72.847 tys. zł (m.in. na utrzymanie zagrożonych likwidacją miejsc pracy - 40.650 tys. zł, na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą - 24.500 tys. zł).

5. Z kwoty 612.525 tys. zł (przelewy redystrybucyjne) przeznacza się na zatrudnienie i rehabilitację zawodową - 332.470 tys. zł (na: udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej, dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych na kontynuację działalności gospodarczej, tworzenie miejsc pracy, dofinansowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne osób skierowanych do pracy przez powiatowy urząd pracy), na rehabilitację społeczną i leczniczą osób niepełnosprawnych - 268.045 tys. zł (na: finansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej, dofinansowanie: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier, sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym, budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów służących rehabilitacji) oraz na pokrycie kosztów obsługi zadań realizowanych przez samorządy powiatowe - 12.010 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2003 roku będzie wynosił 1.274.389 tys. zł, w tym: środki pieniężne (z lokatami) - 17.664 tys. zł, papiery wartościowe Skarbu Państwa - 28.000 tys. zł, należności - 1.762.000 tys. zł, w tym należności z tytułu udzielonych pożyczek - 272.546 tys. zł, zobowiązania - 625.059 tys. zł.

7.10. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2003 r. będzie działał na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Przychody Narodowego Funduszu na 2003 r. zaplanowano w wysokości 804.000 tys. zł. Z kwoty tej przypada na:

- wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska - 402.500 tys. zł.
- wpłaty z tytułu opłat i kar naliczanych przez organy koncesyjne na podstawie prawa geologicznego i górniczego - 127.500 tys. zł,
- wpływy z tytułu opłaty produktowej – 20.000 tys. zł,
- pozostałe przychody - 254.000 tys. zł, w tym z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów - 209.800 tys. zł.

Wydatki NFOŚiGW na 2003 r. zaplanowano w kwocie 803.850 tys. zł. Zostaną one przeznaczone na:

- dotacje na realizację zadań bieżących - 110.000 tys. zł, tj. 13,7,1% planowanych wydatków ogółem, w tym dla jednostek sektora finansów publicznych 99.000 tys. zł, tj. 90% wydatków na realizację zadań bieżących;
- wydatki bieżące (własne) - 123.850 tys. zł, co stanowi 15,4% planowanych wydatków ogółem,
- wydatki inwestycyjne – 570.000 tys. zł, tj. 70,9% planowanych wydatków ogółem (z tego 25 mln zł na dopłaty do kredytów), w tym na dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych 338.070 tys. zł, tj. 59,3% wydatków inwestycyjnych oraz 6.550 tys. zł na wydatki i zakupy inwestycyjne własne.

Działalność Narodowego Funduszu zostanie ukierunkowana na zadania wynikające z zawartych umów i decyzji podjętych przez Zarząd Narodowego Funduszu skutkujących wypłatami w 2003 r. na dofinansowanie jednostek sektora finansów publicznych w zakresie dotacji na realizację zadań bieżących 90% i 59,3% w zakresie dotacji inwestycyjnych oraz dla jednostek nie zaliczanych do tego sektora odpowiednio 10% i 40,7%.

W planie na 2003 r. założono m.in. finansowanie:

- 1) budowy zbiorników wodnych - 85,0 mln zł,
- 2) Państwowego Monitoringu Środowiska - 52,4 mln zł,
w tym: dofinansowanie działalności państwowych służb hydrometeorologicznej oraz hydro- geologicznej -30,0 mln zł,
- 3) inwestycje w parkach narodowych - 15,0 mln zł,
w tym: wykup gruntów - 3,0 mln zł,
- 4) współfinansowanie programów pomocowych - 18,5 mln zł,
- 5) ekspertyzy i prace naukowo – badawcze – 10,0 mln zł,
- 6) program wieloletni „środowisko a zdrowie” - 2,40 mln zł,
- 7) rekultywację terenów zdegradowanych przez górnictwo siarki - 63,75 mln zł.

7.11. Centralny Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych funkcjonuje na podstawie przepisów art. 23 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 16, poz. 78, zm. Dz.U. z 1997 r. Nr 60, poz. 370, Nr 80, poz. 505, Nr 160, poz. 1079, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000 r. Nr 12, poz. 136).

Podstawowym źródłem przychodów Funduszu są:

- 1) należności - stanowiące jednorazowe opłaty wnoszone przez inwestorów z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, których wysokość jest uzależniona od klasy bonitacyjnej użytku rolnego,
- 2) opłaty roczne - stanowiące stałe opłaty roczne z tytułu użytkowania na cele nierolnicze gruntów wyłączonych z produkcji rolniczej, uiszczane przez inwestorów przez okres 10 lat od chwili wyłączenia; wysokość opłaty rocznej wynosi 10% należności,
- 3) opłaty z tytułu niewykonania obowiązku zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby,
- 4) opłaty roczne podwyższone,
- 5) darowizny i inne dochody,
- 6) inne opłaty, wymierzane w razie niewykonania w terminie obowiązków ustawowych.

Wymienione należności i opłaty roczne związane są z wyłączeniem z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego, zaliczonych do klas I, II, IIIa, IIIb, oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego a także gruntów, o których mowa w art.2 ust.1 pkt 2-10 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Suma należności i opłat rocznych stanowi różnicę pomiędzy stratą społeczną powstającą w wyniku zmniejszania obszaru produkcyjnego rolnictwa jakim jest powierzchnia użytków rolnych, a ceną stosowaną przy nabywaniu tych gruntów na cele nierolnicze.

W celu ograniczenia wpływu inflacji na wielkość przychodów Funduszu, wysokość należności i opłat jest określona w tonach ziarna żyta i przeliczana na złote (w zależności od ceny żyta stosowanej do obliczania podatku rolnego) w dniu wydawania decyzji o wyłączeniu gruntów z produkcji.

Zgodnie z przepisami art. 25 ww. ustawy, środki Funduszu przeznacza się na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych oraz na wypłatę odszkodowań przewidzianych ustawą, a w szczególności na:

- 1) rekultywację na cele rolnicze gruntów, które utraciły lub zmniejszyły wartość użytkową wskutek działalności nieustalonych osób,
- 2) rolnicze zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych,
- 3) użyźnianie gleb o niskiej rolniczej przydatności produkcyjnej, ulepszanie rzeźby terenu i struktury przestrzennej gleb, usuwanie kamieni i odkrzaczanie,
- 4) przeciwdziałanie erozji gleb na gruntach rolnych,

- 5) budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji,
- 6) budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych,
- 7) wdrażanie i upowszechnianie wyników prac naukowo-badawczych związanych z ochroną gruntów rolnych,
- 8) wykonywanie badań pól rolnych oraz niezbędnych dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych,
- 9) wypłatę odszkodowań przewidzianych ustawą (np. z tytułu zmniejszenia produkcji roślinnej w wyniku wykonania urządzeń ochrony gleb przed erozją).
- 10) rekultywację nieużytków i użyźnianie gleb na potrzeby nowo zakładanych pracowniczych ogrodów działkowych,
- 11) zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania, niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, do wysokości 5% rocznych dochodów Funduszu.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych dzieli się na terenowy i centralny. Środkami Funduszu centralnego dysponuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi (art. 24 ust. 3 ww. ustawy), natomiast środkami Funduszu terenowego dysponuje samorząd województwa (art. 24 ust. 4 omawianej ustawy).

Fundusz centralny jest tworzony z 20% przychodów Funduszu terenowego.

Przewiduje się, że w 2002 r. przychody centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych zostaną zrealizowane w wysokości 16.779 tys. zł, wobec planowanych na poziomie 13.559 tys. zł, natomiast wydatki odpowiednio: 16.541 tys. zł i 14.308 tys. zł.

Przychody centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w 2003 roku zaplanowano w kwocie 16.934 tys. zł, w tym dotacje z terenowych FOGR w kwocie 16.934 tys. zł.

Wydatki z centralnego FOGR w 2003 roku zaplanowano w wysokości 16.941 tys. zł, z czego 16.900 tys. zł proponuje się przeznaczyć na dotacje dla samorządów województw.

Z wymienionej kwoty 16.900 tys. zł - kwotę w wysokości 16.055 tys. zł proponuje się przeznaczyć na dotacje związane głównie z budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych i kwotę w wysokości 845 tys. zł, stanowiącą około 5% planowanych rocznych dochodów centralnego FOGR w 2003 r. jako dotacje dla samorządów województw, z przeznaczeniem na zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania, niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych

7.12. Państwowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Państwowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym działa na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Od 2002 r. plan finansowy Państwowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym ujmuje plany finansowe funduszu centralnego, funduszy wojewódzkich i powiatowych.

Środkami Funduszu dysponują: Główny Geodeta Kraju (w zakresie funduszu centralnego), marszałkowie województw (w zakresie funduszy wojewódzkich) i starostowie (w zakresie funduszy powiatowych).

Stan Funduszu na początek roku 2003 wyniesie 48.529 tys. zł, z tego:

- środki pieniężne 45.596 tys. zł,
- należności 13.505 tys. zł,
- zobowiązania 10.572 tys. zł.

Przychody Funduszu zaplanowano w wysokości 153.421 tys. zł, pochodzą one m.in. z wpływów:

- ze sprzedaży map i innych materiałów i informacji z zasobu geodezyjnego i kartograficznego centralnego, wojewódzkiego i powiatowego,
- z opłat za czynności związane z prowadzeniem zasobu centralnego oraz zasobów powiatowych i wojewódzkich oraz uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu,
- ze sprzedaży danych z ewidencji gruntów i budynków,
- z różnych dochodów i opłat oraz odsetek.

Stosownie do postanowień art. 41 ustawy - Prawo geodezyjne i kartograficzne planowane jest dokonywanie kwartalnych wpłat w wysokości stanowiącej 10% wpływów z:

- funduszy powiatowych do funduszu centralnego w wysokości 14.891 tys. zł,
- funduszy powiatowych do funduszy wojewódzkich w wysokości 14.891 tys. zł,
- funduszy wojewódzkich do funduszu centralnego w wysokości 230 tys. zł.

Wydatki Funduszu zaplanowano w kwocie 181.893 tys. zł, z tego wydatki bieżące 158.125 tys. zł, wydatki inwestycyjne 23.768 tys. zł.

Wydatki Funduszu przeznacza się na:

- aktualizację i utrzymanie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,

- zakładanie osnów geodezyjnych, sporządzanie mapy zasadniczej, ewidencji gruntów i budynków oraz map topograficznych, a także systemu informacji o terenie,
- modernizację i adaptację obiektów oraz zakup urządzeń i wyposażenia lokali niezbędnych do prowadzenia tego zasobu.

Środki Funduszu są uzupełnieniem środków budżetowych przeznaczonych na realizację ww. zadań.

Zgodnie z postanowieniami art. 41 ustawy - Prawo geodezyjne i kartograficzne fundusz centralny może wspierać dotacjami fundusze wojewódzkie i powiatowe, a fundusze wojewódzkie mogą wspierać dotacjami fundusze powiatowe. W 2003 r. z funduszu centralnego planowane są dotacje w wysokości 1.865 tys. zł, z tego dla funduszy:

- wojewódzkich - 1.000 tys. zł,
- powiatowych - 865 tys. zł,

a z funduszy wojewódzkich w kwocie 1.700 tys. zł dla funduszy powiatowych.

Stan Funduszu na koniec roku 2003 będzie wynosił 20.057 tys. zł, z tego:

- środki pieniężne 18.561 tys. zł,
- należności 11.740 tys. zł,
- zobowiązania 10.244 tys. zł.

7.13. Fundusz Promocji Twórczości

Fundusz Promocji Twórczości został utworzony na mocy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 z późn. zm.).

Stan Funduszu na początek 2003 r. wyniesie 597 tys. zł.

Przychodami Funduszu Promocji Twórczości są wpływy od producentów egzemplarzy nie chronionych prawem autorskim utworów literackich, plastycznych, fotograficznych i kartograficznych. Przychody zaplanowane zostały w kwocie 800 tys. zł.

Planowane na 2003 r. wydatki Funduszu wyniosą 1.014 tys. zł, z tego na dofinansowanie wydawnictw książkowych przypada 100 tys. zł, na stypendia twórcze 752 tys. zł, zapomogi socjalne 150 tys. zł oraz na opłaty za usługi materialne i nie-materialne 12 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2003 r. wyniesie 383 tys. zł.

8. Zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i środki specjalne

Planowane na 2003 r. kwoty przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, wpłaty nadwyżek i zysku do budżetu, przedstawiają się następująco:

w tys. zł

Wyszczególnienie	Przychody		Wydatki	Wpłata do budżetu
	ogółem	w tym: dotacje z budżetu		
1	2	3	4	5
Ogółem	6.399.471	49.938	6.311.974	6.305
Zakłady budżetowe	411.613	44.671	407.772	
Gospodarstwa pomocnicze	1.362.089	5.267	1.333.288	6.275
Środki specjalne	4.625.769		4.570.914	30

Zaplanowane na 2003 r. przychody omawianych jednostek organizacyjnych wynoszą 6.399.471 tys. zł, a wydatki 6.311.974 tys. zł i stanowią 0,81% prognozowanego na 2003 r. produktu krajowego brutto.

Dotacja z budżetu państwa przeznaczona na dofinansowanie zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych wyniesie 49.938 tys. zł, co stanowi 0,8% przychodów ogółem zaplanowanych na 2003 r.

Udział wydatków poszczególnych form organizacyjnych w ich łącznych wydatkach przedstawia się następująco:

- zakłady budżetowe – 6,5%,
- gospodarstwa pomocnicze – 21,1%,
- środki specjalne – 72,4%.

Omawiane jednostki organizacyjne wpłacą do budżetu państwa z wygospodarowanych nadwyżek i zysków 6.305 tys. zł.

Plany finansowe zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych według części budżetowych prezentowane są w załączniku nr 5 do projektu ustawy budżetowej na 2003 r. Natomiast w niniejszym rozdziale przedstawiono je w układzie działowym.

Zakłady budżetowe

Zaplanowane na 2003 r. przychody i wydatki zakładów budżetowych w poszczególnych działach budżetu przedstawiają się następująco:

w tys. zł

Działy	Przychody		Wydatki	w tym: wpłata do budżetu
	Ogółem	w tym: dotacja z budżetu		
1	2	3	4	5
Rolnictwo i łowiectwo	83.897	25.800	82.572	-
Rybołówstwo i rybactwo	12.067		11.971	
Przetwórstwo przemysłowe	7.409		5.787	
Hotele i restauracje	512		500	
Działalność usługowa	5.934		5.955	
Informatyka	2.000		2.000	
Administracja publiczna	21.338		21.612	
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	5.478	460	5.448	
Obrona narodowa	93.282	3.730	93.176	
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	18.024		17.717	
Wymiar sprawiedliwości	20.227	260	20.128	
Oświata i wychowanie	46.343	965	45.841	
Szkolnictwo wyższe	11.103		11.296	
Ochrona zdrowia	5.051	1.151	4.849	
Kultura fizyczna i sport	78.948	12.305	78.920	
Razem	411.613	44.671	407.772	

W ogólnej kwocie przychodów zaplanowanych dla zakładów budżetowych największy udział stanowią przychody w działach:

- obrona narodowa – 22,7%,
- rolnictwo i łowiectwo - 20,4%,
- kultura fizyczna i sport – 19,2%,
- oświata i wychowanie – 11,3%.

W **obronie narodowej** w 2003 roku funkcjonować będą w formie zakładów budżetowych:

- Centrala Wojskowe Misje Pokojowe, prowadząca obsługę finansową kontyngentów w misjach pokojowych ONZ,

- Zakład Systemów Jakości i Zarządzania, zajmujący się oceną jakości i wydawaniem certyfikatów zgodności,
- Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego do zarządzania pakietami inwestycyjnymi,
- wojskowe zakłady i domy wczasowe.

W dziale **rolnictwo i łowiectwo** działa zakład budżetowy Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt.

Zakład ten został powołany ustawą z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji, hodowli i rozrodzie zwierząt i prowadzi działalność w zakresie wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt gospodarskich, oceny wartości użytkowej mleka, ksiąg zwierząt hodowlanych oraz ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. Przychody uzyskane z tych usług są przeznaczane na sfinansowanie kosztów ich realizacji.

W dziale **kultura fizyczna i sport** prowadzi działalność w formie dotowanego zakładu budżetowego Centralny Ośrodek Sportu, którego podstawowym celem działalności jest zapewnienie warunków materialno-technicznych i organizacyjnych dla potrzeb centralnego szkolenia sportowego.

Udzielona dotacja z budżetu państwa, w odniesieniu do wydatków bieżących, będzie stanowiła dopłatę do świadczonych przez Ośrodek usług w zakresie szkolenia sportowego.

W dziale **oświata i wychowanie** w formie zakładów budżetowych działają jednostki zajmujące się kształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Gospodarstwa pomocnicze

Planowane na 2003 r. przychody i wydatki gospodarstw pomocniczych w poszczególnych działach gospodarki przedstawiają się następująco:

Działy	Przychody		Wydatki	Wpłata do budżetu
	Ogółem	w tym: dotacja z budżetu		
1	2	3	4	5
Rolnictwo i łowiectwo	104.306	2.238	104.007	1
Leśnictwo	190		190	
Przetwórstwo przemysłowe	76.830	599	74.644	261
Transport i łączność	70.857		74.639	10
Gospodarka mieszkaniowa	1.400		1.400	
Działalność usługowa	78.367		76.073	263
Informatyka	30.488		30.521	

w tys. zł

1	2	3	4	5
Administracja publiczna	442.706		417.349	4.806
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	28.216	12	28.210	2
Obrona narodowa	356.407		354.329	787
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	74.642		74.471	78
Wymiar sprawiedliwości	148		148	
Oświata i wychowanie	8.683		8.674	
Ochrona zdrowia	11.976		11.836	45
Edukacyjna opieka wychowawcza	28.518		28.517	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2.924		2.914	
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	45.431	2.418	45.366	22
Razem	1.362.089	5.267	1.333.288	6.275

W zaplanowanej na 2003 r. kwocie przychodów gospodarstw pomocniczych największy jest udział przychodów w działach:

- administracja publiczna – 32,5%,
- obrona narodowa – 26,2%,
- rolnictwo i łowiectwo – 7,7%,
- działalność usługowa – 5,8%,
- przetwórstwo przemysłowe – 5,6%%,
- bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - 5,5%,
- transport i łączność – 5,2%.

W dziale **administracja publiczna** działają przede wszystkim gospodarstwa pomocnicze zajmujące się obsługą ministerstw i urzędów administracji publicznej.

Ponadto w dziale tym funkcjonują gospodarstwa przy:

- Kancelarii Prezesa Rady Ministrów prowadzące m.in. działalność produkcyjną, świadczenie usług inwestycyjno-remontowych, technicznych, biurowych, gospodarczych, wczasowo-rekreacyjnych i recepcyjnych niezbędnych do realizacji zadań Kancelarii.

Podstawowym źródłem przychodów gospodarstwa są wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług, w tym z wydawania i rozpowszechniania Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego,

- Polskiej Akademii Nauk:
 - Gospodarstwo Pomocnicze Kancelarii Akademii Nauk świadczące usługi na rzecz Kancelarii i innych jednostek organizacyjnych PAN w zakresie działalności transportowej,
 - Zakład Usług Wydawniczych, Poligraficznych i Filmowych świadczący usługi wydawnicze, poligraficzne i filmowe na rzecz instytucji naukowych PAN i innych podmiotów gospodarczych oraz gospodarstwa przy Stacjach Naukowych PAN w Paryżu, Wiedniu, Rzymie i Berlinie.

W dziale **obrona narodowa** w 2003 r. będą funkcjonowały 192 gospodarstwa pomocnicze. Są to kasyna wojskowe, piekarnie, pralnie, zakłady remontowo-budowlane, nieetatowe wojskowe domy wypoczynkowe, zakład lotniczy itp.

W **rolnictwie i łowiectwie** będą funkcjonowały w roku przyszłym:

- gospodarstwa pomocnicze przy Centralnym Ośrodku Badania i Ochrony Roślin Uprawnych oraz Krajowym Centrum Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich realizujące odpłatnie różne zadania w zakresie oceny wartości odmian roślin uprawnych oraz wdrażania zunifikowanego systemu rachunkowości do gospodarstw rolnych i w zakresie doradztwa ekonomiczno-rolniczego,
- gospodarstwo pomocnicze przy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, realizujące odpłatnie zadania z zakresu kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu tych artykułów w celu sprawdzenia wymogów jakości handlowej,
- gospodarstwo pomocnicze zatrudniające skazanych uzyskujące przychody ze sprzedaży produkcji rolnej oraz z usług tartacznych, ślusarskich, sprzedaży opału na zasadzie pośrednictwa, różnych robót budowlano-montażowych i sprzedaży paliw płynnych,
- Zakłady Doświadczalne Polskiej Akademii Nauk uzyskujące przychody ze sprzedaży produkcji roślinnej (w tym szkółkarskiej), zwierzęcej, usług na rzecz działalności naukowo-badawczej placówek naukowych PAN działających w obszarze nauk biologicznych, rolnych i leśnych,
- gospodarstwa pomocnicze przy ośrodkach doradztwa rolniczego, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, których przychody są uzyskiwane przede wszystkim ze świadczonych odpłatnie usług w zakresie upowszechniania i wdrażania postępu w rolnictwie, badania jakości produktów gospodarki żywnościowej, leczenia zwierząt gospodarskich, badania zwierząt rzeźnych i mięsa, szczepień ochronnych zwierząt, wystawiania zezwoleń weterynaryjnych na przywóz lub

przewóz towarów, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, badań plantacji nasiennych itp.

W dziale **działalność usługowa** funkcjonują następujące gospodarstwa pomocnicze:

- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, którego przedmiotem działania jest prowadzenie oraz udostępnianie materiałów z centralnego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz kontrola opracowań przyjmowanych do zasobu,
- gospodarstwa przy regionalnych zarządkach gospodarki wodnej w Gdańsku, Krakowie, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu wykonujące głównie roboty konserwacyjno-remontowe urządzeń hydrotechnicznych, mniejsze roboty z zakresu zabezpieczania i regulacji rzek, eksploatujące elektrownie wodne i prowadzące sprzedaż energii elektrycznej i kruszywa wydobytego w trakcie prowadzenia robót,
- zakłady remontowo-budowlane funkcjonujące przy jednostkach organizacyjnych więziennictwa,
- Wojewódzkie Biuro Techniki i Nadzoru Geodezyjno-Kartograficznego w Warszawie, którego przedmiotem działalności jest wykonywanie czynności materialno-technicznych z zakresu geodezji i kartografii oraz gospodarki nieruchomościami na rzecz organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych.

W dziale **przetwórstwo przemysłowe** działalność w formie gospodarstw pomocniczych prowadzą:

- zakłady produkcyjne (branży metalowej, meblarskiej i samochodowej) przy zakładach karnych uzyskujące przychody ze sprzedaży wyrobów,
- warsztaty szkolne przy zakładach i schroniskach dla nieletnich przygotowujące młodzież do zawodu; głównym źródłem przychodów są wpływy ze sprzedaży wyrobów wykonanych w procesie nauczania,
- Zakład Wydawniczo-Poligraficzny, którego podstawowym źródłem przychodów będą środki uzyskane z kolportażu wydawnictw „Służby Pracowniczej” i „Polityki Społecznej”, wpływy ze sprzedaży reklam oraz druku kart plastikowych i innej działalności poligraficznej.

W dziale **bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa** działają gospodarstwa pomocnicze realizujące świadczenia związane z potrzebami jednostek podstawowych obejmujące prowadzenie kasyn i bufetów, ośrodków sportowo-rekreacyjnych, szkoleniowych, gastronomicznych, usług parkingowych, hoteli oraz zakładów handlowych.

Źródłem przychodów są głównie wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług oraz opłaty od osób korzystających z ośrodków wypoczynkowo-szkoleniowych.

W dziale **transport i łączność** gospodarstwa pomocnicze działają przy:

- urzędach morskich w Gdyni i Szczecinie i zajmują się obsługą administracyjną, gospodarczą i techniczną budynków biurowych i Kapitanatów Portu w Szczecinie i Świnoujściu,
- jednostkach dróg publicznych – 22 gospodarstwa, z tego 6 ośrodków wypoczynkowo-szkoleniowych i 16 laboratoriów drogowych,
- Ministerstwie Infrastruktury – Biuro Obsługi Transportu Międzynarodowego (udzielanie licencji i wydawanie zezwoleń na wykonywanie międzynarodowego transportu drogowego),
- Urzędzie Regulacji Telekomunikacji i Poczty – administrowanie Centralnym Laboratorium Badań Technicznych, prowadzenie badań technicznych, organizowanie kursów i szkoleń w zakresie zadań pocztowych i telekomunikacyjnych (m.in. szkolenia dla osób ubiegających się o uprawnienia budowlane w telekomunikacji), a także działalność wydawnicza,
- niektórych urzędach wojewódzkich i zajmują się obsługą drogowych przejść granicznych.

Środki specjalne

Przychody i wydatki oraz wpłaty nadwyżek do budżetu w poszczególnych działach gospodarki przedstawia poniższe zestawienie:

Działy	Przychody	Wydatki	w tym wpłata do budżetu
1	2	3	4
Rolnictwo i łowiectwo	29.056	29.119	
Rybołówstwo i rybactwo	125	125	
Przetwórstwo przemysłowe	297	298	
Handel	8	8	
Transport i łączność	1.015.405	815.642	
Gospodarka mieszkaniowa	850	500	
Działalność usługowa	1.460	1.460	
Informatyka	1.980	2.001	
Administracja publiczna	1.391.973	1.408.194	
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	145	145	
Obrona narodowa	118.140	118.350	
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	10.205	11.073	30
Wymiar sprawiedliwości	85.315	84.879	
Różne rozliczenia	1.281.723	1.408.365	
Oświata i wychowanie	3.540	3.503	
Ochrona zdrowia	93.341	94.123	
Opieka społeczna	2	6	

1	2	3	4
Edukacyjna opieka wychowawcza	1.705	1.706	
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	13.904	14.452	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	116.577	116.627	
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	18	18	
Kultura fizyczna i sport	460.000	460.350	
Razem	4.625.769	4.570.944	30

Omówienie środków specjalnych w poszczególnych działach gospodarki prezentowane jest poniżej.

W ogólnej kwocie przychodów zaplanowanych dla środków specjalnych największy udział stanowią przychody w działach:

- administracja publiczna – 30,1%,
- różne rozliczenia – 27,7%,
- transport i łączność – 22,0%,
- kultura fizyczna i sport – 9,9%.

W dziale **administracja publiczna** największe planowane przychody środków specjalnych funkcjonują w resorcie Ministra właściwego do spraw budżetu, finansów publicznych i instytucji finansowych. Są to następujące środki specjalne:

- gry losowe; źródłem przychodów środków są odpisy w wysokości 10% opłat za udzielone zezwolenia, złożone egzaminy oraz za wydawane świadectwa zawodowe; wydatki związane są z zakupem sprzętu specjalistycznego i wyposażenia, prowadzeniem szkoleń oraz weryfikacją podmiotów prowadzących gry losowe i zakłady wzajemne zlecaną wyspecjalizowanych instytucjom.
- fundusz premiowy; źródłem przychodów funduszu premiowego są:
 - odpis w wysokości 20% dodatkowych wpływów podatkowych i niepodatkowych należności budżetowych, uzyskanych w wyniku bezpośredniego działania izb i urzędów skarbowych oraz urzędów kontroli skarbowej, tj. nadzoru, kontroli skarbowej oraz kontroli podatkowej podatników i płatników wpłacanych na rachunki dochodów urzędów skarbowych,
 - odpis w wysokości 20% od wartości zmniejszenia deklarowanych należności zwrotu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku od towarów i usług dokonanego przez urzędy skarbowe w wyniku bezpośredniego działania,
- wynagrodzenia prowizyjne; źródłem przychodów są wpływy pochodzące z pobieranych od wierzycieli opłat w wysokości 5% od kwot ściągniętych w trybie

egzekucyjnym, a także wpłaconych w wyniku zastosowania środków egzekucyjnych oraz opłat za czynności egzekucyjne urzędów skarbowych i opłat manipulacyjnych; wydatki natomiast związane są z prowadzeniem egzekucji administracyjnej oraz wynagrodzeniami prowizyjnymi wypłacanymi pracownikom wykonującym egzekucję administracyjną należności pieniężnych.

Ponadto w dziale administracja publiczna funkcjonują środki specjalne przy:

- Kancelarii Prezesa Rady Ministrów - przychodami jest 30% dochodów uzyskiwanych z wydawania i rozpowszechniania Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego oraz wpływy z dopłat gier liczbowych; wydatki są przeznaczone na usprawnienie procesu redagowania, wydawania i rozpowszechniania Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego, usprawnienie rządowego procesu legislacyjnego oraz usuwanie skutków powodzi,
- resorcie Ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej - źródłem przychodów są kary pieniężne wymierzane przez dyrektorów urzędów morskich za zanieczyszczanie środowiska morskiego oraz opłaty za egzaminy kwalifikacji zawodowych niezbędnych do zajmowania stanowisk na statku a wydatki przeznacza się na dofinansowanie przedsięwzięć zmierzających do kompleksowego rozwiązania zadań w dziedzinie ochrony środowiska i żywych zasobów morza oraz na finansowanie funkcjonowania komisji egzaminacyjnych,
- resorcie Ministra właściwego do spraw zagranicznych – przychodami są głównie opłaty z tytułu zryczałtowanych kosztów rzeczywistych za wykonane czynności konsularne, wpływy ze sprzedaży składników majątkowych placówek zagranicznych, najmu pokoi gościnnych, mieszkań i lokali służbowych w placówkach zagranicznych oraz zwroty w państwie przyjmującym placówkom zagranicznym kwoty podatku od towarów i usług; wydatki przeznaczona się na utrzymanie placówek zagranicznych,
- Urzędzie Zamówień Publicznych - przedmiotem działalności środków specjalnych jest obsługa finansowa postępowań przy rozpatrywaniu odwołań w sprawach o udzielanie zamówień publicznych; źródłem przychodów ww. środków są wpłaty dokonywane przez uczestników postępowania odwoławczego a wydatki stanowią wynagrodzenia arbitrów, którzy nie są pracownikami Urzędu, koszty poniesione przez arbitrów przy rozpatrywaniu odwołań oraz koszty administracyjno-techniczne postępowania,
- Głównym Urzędzie Statystycznym - sprzedaż wydawnictw statystycznych poza planem wydawniczym, interpretacja standardowych klasyfikacji i nomenklatur, prowadzone na rzecz obcych zlecniodawców szkolenia w dziedzinie statystyki, prowadzenie na indywidualne zamówienia badań statystycznych nie objętych

programem badań statystyki publicznej oraz wykonywanie na zlecenie dodatkowych opracowań i analiz,

- Polskim Komitecie Normalizacyjnym; prace normalizacyjne na zamówienie, sprzedaż norm i innych produktów normalizacyjnych, dobrowolne wpłaty na dofinansowanie działalności normalizacyjnej, szkolenie normalizacyjne i wydawanie katalogów Polskich Norm i miesięcznika „Normalizacja”,
- Komisji Papierów Wartościowych; źródłami przychodów środków specjalnych są opłaty egzaminacyjne wnoszone przez kandydatów na maklerów papierów wartościowych, maklerów giełd towarowych i doradców inwestycyjnych, odsetki bankowe oraz dobrowolne wpłaty i darowizny; środki wydatkowane są na upowszechnianie wiedzy o zasadach funkcjonowania rynku papierów wartościowych, organizowanie egzaminów na maklerów papierów wartościowych, maklerów giełd towarowych i doradców inwestycyjnych,
- Regionalnych Izbach Obrachunkowych; prowadzenie działalności szkoleniowej oraz informacyjnej,
- w budżetach wojewodów; przychodami środków są opłaty za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, opłaty za sprawdzenie znajomości języka obcego przez przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, dokonanie oceny spełnienia przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaliczenia obiektu do określonego rodzaju kategorii. Wydatki przeznaczone są na wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz komisji egzaminacyjnych języków obcych, a także członków zespołów oceniających obiekty hotelarskie.

W dziale **różne rozliczenia** funkcjonują następujące środki specjalne:

- Fundusz Skarbu Państwa,
- Fundusz Reprywatyzacji,
- Fundusz Informacji Geologicznej,
- Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

Środki te utworzone zostały na podstawie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych oraz ustawy prawo geologiczne i górnicze.

Przychodami Funduszu Skarbu Państwa są środki finansowe:

- w wysokości 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym,

- pozostałe po likwidacji lub upadłości przedsiębiorstw państwowych, których proces likwidacji lub upadłości zakończył się po 31 grudnia 1996 r.,
- uzyskane ze zbycia mienia przejętego przez Skarb Państwa, jako mienie pozostałe po likwidacji lub upadłości przedsiębiorstw państwowych, których proces likwidacji lub upadłości zakończył się po 31 grudnia 1996 r.,
- uzyskane z windykacji należności przypadających Skarbowi Państwa, jako mienie pozostałe po likwidacji i upadłości przedsiębiorstw państwowych, których proces likwidacji lub upadłości zakończył się po 31 grudnia 1996 r.,
- odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym Funduszu.

Środki Funduszu Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z prywatyzacją, gospodarowaniem mieniem Skarbu Państwa, dofinansowaniem procesów likwidacji i upadłości przedsiębiorstw państwowych oraz spółek, w których Skarb Państwa jest współnikiem lub akcjonariuszem oraz na wykonywanie przez Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa innych ustawowo określonych zadań, a w szczególności na:

- koszty prywatyzacji, w tym promocję prywatyzacji, ogłoszenia i informacje, badania sektorowe, doradztwo, analizy, szkolenia specjalistyczne, ekspertyzy prawne i ekonomiczne, zbycie akcji i udziałów, nieodpłatne udostępnienie akcji pracownikom, wykonywanie praw z akcji i udziałów,
- koszty przejęcia, zabezpieczenia, zarządu, przygotowania do sprzedaży lub wniesienia do spółki mienia przejętego przez Skarb Państwa,
- dofinansowanie procesów likwidacyjnych przedsiębiorstw państwowych i spółek, w których Skarb Państwa jest współnikiem lub akcjonariuszem.

Wpływami Funduszu Reprywatyzacji są:

- środki finansowe uzyskane ze sprzedaży akcji i udziałów zgromadzonych w rezerwie utworzonej uchwałą Rady Ministrów,
- środki finansowe uzyskane ze sprzedaży akcji i udziałów określonych ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym Funduszu.

Środki Funduszu Reprywatyzacji przeznacza się na cele związane z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa.

Przychody Funduszu Informacji Geologicznej pochodzą z:

- wpływów uzyskanych z tytułu rozporządzania prawem do informacji geologicznej należącej do Skarbu Państwa,
- odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym Funduszu.

Zgromadzone środki pieniężne wydatkowane są na pokrycie kosztów przechowywania, udostępniania i obrotu informacją geologiczną oraz pozyskiwania nowych informacji geologicznych.

Wpływami Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców są środki finansowe:

- w wysokości 10% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym,
- ze sprzedaży akcji i udziałów Skarbu Państwa stanowiących rezerwę na cele uwłaszczenia,
- ze zwrotu udzielonej pomocy, w tym wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem
- odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym Funduszu.

Środki Funduszu wydatkowane są na pomoc restrukturyzacyjną określoną ustawą warunkach dopuszczalności i nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców oraz na wsparcie programów tworzenia miejsc pracy dla absolwentów.

W dziale **transport i łączność** środki specjalne funkcjonują przy:

- Urzędzie Morskim w Gdyni i Szczecinie; źródłem przychodów są opłaty za egzaminy kwalifikujące na stanowiska oficerskie i nieoficerskie i przeznaczone są na wypłatę wynagrodzeń dla Komisji Egzaminacyjnej,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad; źródłem przychodów tych środków są opłaty pobierane przez BOTM za udzielane na przejazdy międzynarodowe zezwolenia i licencje, opłaty pobierane przez urzędy celne, opłaty za przejazdy ponadnormatywne, opłaty za zajęcia pasa drogowego itp. Zgromadzone środki przeznaczane są na budowę i utrzymanie dróg krajowych.

W dziale kultura fizyczna i sport - w związku z projektem nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach losowych, zakładach wzajemnych i grach na automatach - planuje się, że w 2003 r. w będą funkcjonowały środki specjalne pochodzące z dopłat do stawek w grach losowych o szerszym, w stosunku do dotychczasowego, katalogu oraz wg podwyższonych z 20% do 25% stawkach dopłat

do stawek i cen losów. Na rachunku środków specjalnych gromadzone będzie 80% wpływów z tych dopłat.

Środki przeznaczone będą wyłącznie na modernizację, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych oraz rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych.

Po nowelizacji ww. ustawy o grach losowych wpływy z dopłat do stawek w grach losowych będą zasilaly także rachunek środków specjalnych w dziale **kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** funkcjonujący przy urzędzie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Przychodami tych środków będzie 20% wpływów z dopłat do stawek i cen losów w grach stanowiących monopol państwa, a wydatki przeznaczone będą na promowanie i wspieranie:

- ogólnopolskich i międzynarodowych przedsięwzięć artystycznych, w tym o charakterze edukacyjnym,
- twórczości literackiej i czasopiśmiennictwa oraz działań na rzecz kultury języka polskiego i rozwoju czytelnictwa, wspieranie czasopism kulturalnych i literatury niskonakładowej,
- działań na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa narodowego,
- młodych twórców i artystów,
- działań na rzecz dostępu do dóbr kultury osób niepełnosprawnych.

Ponadto w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego funkcjonują środki specjalne przy:

- archiwach państwowych - źródłem przychodów tych środków będą opłaty za świadczenie usług w zakresie wyszukiwania, kopiowania i konserwacji materiałów archiwalnych, przechowywania dokumentacji o czasowym okresie przechowywania, głównie dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców, sporządzania jej odpisów i kopii, a także wykonywanie kwerend genealogicznych; z uzyskanych środków finansowane będą wydatki związane z wykonywaniem ww. usług,
- Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Archiwum Polskiej Akademii Nauk, podlaskim oddziale Służby Ochrony Zabytków; przychody uzyskiwane z dobrowolnych wpłat i darowizn przeznaczane są na cele wskazane przez darczyńców.

9. Finansowanie rozwoju regionalnego i kontraktów wojewódzkich

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2000 r. (Dz.U. Nr 122, poz. 1326, Nr 39, poz. 460 z 2001 r. i Nr 73, poz. 666 z 2002 r.) ustanowiony został program wsparcia na lata 2001-2003 jako Program wieloletni (z zastrzeżeniem art. 13, ust. 8 Ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz.U. Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041 i Nr 109, poz. 1158, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 100, poz. 1085, Nr 111, poz. 1197 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253).

Generalnym celem Programu jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz poszczególnych jego obszarów dla wzmacniania konkurencyjności, wzrostu poziomu życia i spójności społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, zarówno w relacjach wewnętrznych, jak i państwami oraz regionami Wspólnoty Europejskiej.

Program wsparcia realizowany jest w oparciu o Kontrakty Wojewódzkie zawarte w 2001 roku z późniejszymi „Zmianami do kontraktów” oraz „Porozumieniami” zawartymi w 2002 roku.

Zgodnie z art. 80 ust. 3 pkt 6 Ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 98, poz. 155 z późn. zm.) oraz art. 24 ust. 1 Ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz.U. Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041 i Nr 109, poz. 1158, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 100, poz. 1085, Nr 111, poz. 1197 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253), ustawa budżetowa zawiera limity wydatków na finansowanie zadań objętych Programem wsparcia uchwalonym w roku poprzedzającym rok budżetowy, a w razie obejmowania przez program okresu dłuższego niż rok, ustawa budżetowa określa również projekcję limitów na rok następny.

Na realizację Kontraktów Wojewódzkich w 203 r. przewiduje się z części 83 rezerwy celowej budżetu państwa kwotę ogółem: - 1,0 mld zł, w tym 625 mln zł na inwestycje wieloletnie i 375 mln zł na zadania własne samorządu, z tego 5% na wydatki bieżące ujęte w kontrakcie (tak zwane „projekty miękkie”) a na 2004 r. – 315 mln zł.

Rozdział V

Finansowanie deficytu budżetu państwa

1. Finansowanie niedoboru budżetowego w 2002 roku

Deficyt budżetu państwa w 2002 r. w wysokości 40.000,0 mln zł, czyli 5,4% PKB zostanie sfinansowany następująco:

- a) finansowanie krajowe deficytu szacowane jest w wysokości 37.348,1 mln zł, tj. 5,0% PKB, w tym przychody z prywatyzacji w kwocie 3.680,0 mln zł,
- b) finansowanie zagraniczne szacowane jest na poziomie 2.651,9 mln zł, tj. 0,4% PKB.

Finansowanie deficytu w 2002 r. w podziale na źródła pozyskania środków przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2002 ustawa	2002 pw	Struktura 2002 pw
	mln zł	mln zł	%
1	2	3	4
Finansowanie deficytu	40.000,0	40.000,0	100,0
1. Krajowe	38.820,3	37.348,1	93,4
1.1. Przychody z prywatyzacji	6.600,0	3.680,0	9,2
1.2. Bankowe	13.230,2	2.047,0	5,1
1.3. Pozabankowe	14.530,1	21.721,1	54,3
1.4. Inwestorzy zagraniczni	4.459,9	9.900,0	24,8
2. Zagraniczne	1.179,7	2.651,9	6,6

1.1. Finansowanie krajowe

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa na rynku krajowym w pierwszych trzech kwartałach przebiegało w sytuacji równomiernego przyrostu deficytu, niskich wpływów z prywatyzacji oraz spadku stóp procentowych. Skarbowe papiery wartościowe były głównym źródłem finansowania tych potrzeb. Odbывало się to głównie w oparciu o obligacje sprzedawane na przetargach oraz bony skarbowe. Istotną rolę odegrały również przeprowadzane od listopada 2001 r. przetargi zamiany obligacji oraz konwersja obligacji w NBP w grudniu ubiegłego roku. Spowodowały one rozładowanie występujących w kilku miesiącach 2002 r. kumulacji wykupów skarbowych papierów wartościowych. W efekcie potrzeby pożyczkowe są

finansowane płynnie bez konieczności sprzedaży bonów skarbowych o najkrótszych terminach wykupu.

Na saldo finansowania krajowego w kwocie 37.348,1 mln zł złożą się przychody ze źródeł krajowych szacowane w wysokości 128.936,2 mln zł oraz rozchody krajowe szacowane w wysokości 91.588,1 mln zł. Na kwotę salda w układzie sektorowym składają się:

- a) dodatnie finansowanie w systemie bankowym w wysokości 2.047,0 mln zł (0,3% PKB),
- b) finansowanie w sektorze pozabankowym w kwocie 21.721,1 mln zł (2,9% PKB). Wzrost udziału tego sektora wynika głównie z przyrostu aktywów funduszy emerytalnych, które stają się głównym odbiorcą papierów średnio- i długoterminowych oraz z rozwoju funduszy inwestycyjnych i instytucji ubezpieczeniowych,
- c) finansowanie wynikające z inwestycji inwestorów zagranicznych w skarbowe papiery wartościowe w wysokości 9.900,0 mln zł (1,3% PKB). Napływ tej grupy inwestorów jest efektem oczekiwań na spadek stóp procentowych na polskim rynku, wyższego ich poziomu niż na rynkach zagranicznych oraz ustabilizowania się sytuacji finansów publicznych,
- d) przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w wysokości 3.680,0 mln zł (0,5% PKB). Mniejsze od założonych w ustawie przychody zostaną zrekomensowane większym przyrostem długu z tytułu sprzedaży skarbowych papierów wartościowych.

Przewiduje się, że na saldo finansowania krajowego w wysokości 37.348,1 mln zł, w układzie przedmiotowym złożą się następujące pozycje:

- a) przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w wysokości 3.680,0 mln zł,
- b) dodatnie saldo sprzedaży i wykupu skarbowych papierów wartościowych wynoszące 36.025,4 mln zł,
- c) ujemne saldo w wysokości 123,6 mln zł z tytułu udzielonych przez budżet państwa pożyczek. Składają się na to przychody ze spłaty pożyczki przez Orbis S.A. (6,3 mln zł), przychody z tytułu spłat rat kapitałowych pożyczek udzielonych Kasom Chorych (0,1 mln zł) oraz rozchody z tytułu uruchomienia pożyczek dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (130,0 mln zł),
- d) wypłaty rekompensat z tytułu niepodwyższania płac oraz rent i emerytur w okresie od 1 lipca 1991 r. do 28 czerwca 1992 r. w wysokości 2.770,0 mln zł,
- e) przychody uzyskane w wyniku spłaty na rzecz budżetu państwa przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa zobowiązań w wysokości 285,5 mln zł,

- f) dodatnie saldo pozostałych przychodów i rozchodów w wysokości 2,3 mln zł. W pozycji tej również znajdują się równe co do wartości potencjalne rozchody i przychody. W rozchodach założono m.in. wykup na przetargach zamiany obligacji zapadających w 2003 r. oraz wykup niektórych składników długu krajowego. Źródłem finansowania wymienionych rozchodów może być głównie sprzedaż skarbowych papierów wartościowych, w tym przede wszystkim na przetargach zamiany,
- g) dodatnie saldo środków pozostających na rachunku budżetu państwa na koniec 2001 r. i 2002 r. w wysokości 248,5 mln zł. Saldo stanowi różnicę między środkami przechodzącymi z 2001 r. a środkami przechodzącymi na rok 2003. W kwocie przechodzącej na 2003 r. zawarte są środki na rachunku walutowym pochodzące z wpływów z prywatyzacji. Operacje na rachunku walutowym związane ze środkami walutowymi pochodzącymi ze źródeł innych niż prywatyzacja znajdują odbicie w części finansowania zagranicznego.

Najważniejszą pozycję w finansowaniu potrzeb pożyczkowych stanowią skarbowe papiery wartościowe. Na saldo przychodów i rozchodów z tego tytułu w kwocie 36.025,4 mln zł złożą się:

- a) saldo w bonach skarbowych w wysokości 7.663,4 mln zł jako wynik:
- przychodów ze sprzedaży w wysokości 44.178,6 mln zł,
 - rozchodów w wysokości 36.515,3 mln zł,
- b) saldo sprzedaży i wykupu obligacji rynkowych w wysokości 30.103,2 mln zł, będące wynikiem:
- przychodów w wysokości 60.964,6 mln zł ze sprzedaży obligacji, z czego: stałoprocentowych na kwotę 58.469,8 mln zł, zmiennoprocentowych na kwotę 2.494,8 mln zł,
 - rozchodów z tytułu wykupu obligacji rynkowych (w tym pochodzących z konwersji zobowiązań zaciągniętych przez jednostki służby zdrowia i z konwersji zobowiązań wobec NBP) w wysokości 30.861,4 mln zł, na które złożyły się wykupy obligacji stałoprocentowych na kwotę 22.882,3 mln zł, zmiennoprocentowych na kwotę 3.613,9 mln zł oraz obligacji nominowanej w USD wyemitowanej w związku z przedterminowym wykupem długu wobec Brazylii na kwotę 4.365,2 mln zł,
- c) saldo sprzedaży i wykupu (w tym przedterminowego) obligacji oszczędnościowych w wysokości 1.229,6 mln zł będące wynikiem:
- przychodów ze sprzedaży obligacji w wysokości 2.453,8 mln zł,

- rozchodów w kwocie 1.224,2 mln zł (w tym przedterminowego wykupu obligacji w kwocie 137,7 mln zł),
- d) ujemne saldo w pozycji obligacje nierynkowe w wysokości 2.970,7 mln zł, na które złożą się spłaty rat kapitałowych następujących obligacji:
 - dolarowej – 1.834,9 mln zł,
 - restrukturyzacyjnych – 1.054,7 mln zł (w tym przedterminowy wykup na kwotę 220,0 mln zł),
 - na zwiększenie funduszy własnych BGŻ – 81,1 mln zł.

1.2. Finansowanie zagraniczne

Przewiduje się, że w 2002 r. saldo finansowania zagranicznego będzie dodatnie i wyniesie 2.651,9 mln zł wobec przyjętego w ustawie budżetowej dodatniego salda w wysokości 1.179,7 mln zł.

Przychody ze źródeł zagranicznych w 2002 r. szacowane są na poziomie 26.184,3 mln zł. Na kwotę tę złożą się:

- a) kredyty zaciągnięte za granicą w kwocie 1.573,3 mln zł, z tego:
 - w Banku Światowym w wysokości 418,2 mln zł (na aktywizację terenów wiejskich - 159,6 mln zł; na usuwanie skutków powodzi - 230,4 mln zł; na infrastrukturę portową - 28,2 mln zł),
 - w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 904,5 mln zł (na usuwanie skutków powodzi - 42,4 mln zł; na infrastrukturę drogową - 862,1 mln zł),
 - w Banku Rozwoju Rady Europy w wysokości 250,6 mln zł (wykorzystanie kredytów planowanych w 2001 r. na usuwanie skutków powodzi - 21,1 mln zł; na budownictwo - 229,5 mln zł),
- b) przychody z tytułu spłat udzielonych kredytów zagranicznych w kwocie 12,3 mln zł,
- c) wpływy z tytułu emisji obligacji skarbowych na międzynarodowym rynku finansowym w kwocie 8.393,8 mln zł (kwota emisji będzie wyższa od planowanej o 1.065,3 mln zł),
- d) wpływy od podmiotów gospodarczych na spłatę udostępnionych im kredytów zagranicznych w wysokości 38,0 mln zł,
- e) przychody ze sprzedaży „collaterali” na kwotę 153,3 mln zł,
- f) zwrot środków w złotych z rachunku walutowego, nie związanych z prywatyzacją w wysokości 9.237,1 mln zł (zwrot ten wystąpił w związku z wykorzystywaniem

środków na rachunku walutowym budżetu państwa na obsługę zadłużenia zagranicznego i krajowego związanego ze spłatą kapitału i odsetek od obligacji krajowej wyemitowanej na wykup długu brazylijskiego),

- g) przychody na sfinansowanie przedterminowej spłaty zobowiązań i innych operacji zagranicznych w wysokości 6.776,6 mln zł.

Na kwotę rozchodów w przewidywanej wysokości 23.532,4 mln zł złożą się następujące tytuły:

- a) spłaty kredytów zaciągniętych w wysokości 5.024,8 mln zł. Spłaty te dotyczą Klubu Paryskiego (4.132,9 mln zł), Banku Światowego (623,6 mln zł), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (64,9 mln zł), Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (16,1 mln zł), Libii (148,9 mln zł), kredytu japońskiego (38,5 mln zł),
- b) wykup obligacji Brady'ego – 205,9 mln zł,
- c) ekokonwersja i Ekofundusz w kwocie 167,7 mln zł,
- d) refundacje i rekompensaty w wysokości 7,9 mln zł. Spłaty te dotyczą zobowiązań wobec RFN z tytułu porozumienia między Rządami Polski, b. NRD i b. ZSRR w sprawie Wspólnej Organizacji „Petrobaltic” z dnia 12.07.1990 r. w kwocie 4,7 mln zł oraz zobowiązań wobec Polimex-Cekopu z tytułu przejętych przez Skarb Państwa należności od Maroka w wysokości 3,2 mln zł,
- e) wypłaty z tytułu udziałów w międzynarodowych organizacjach i instytucjach finansowych w wysokości 33,4 mln zł,
- f) rozchody z tytułu udzielenia kredytów zagranicznych w wysokości 507,0 mln zł,
- g) rozchody z tytułu udostępnienia Bankowi Gospodarstwa Krajowego środków z pożyczki Banku Rozwoju Rady Europy w wysokości 229,9 mln zł, na rozwój budownictwa czynszowego,
- h) rozchody z tytułu konwersji długu zagranicznego na złote w kwocie 219,6 mln zł i rozchody z tytułu zarządzania długiem w wysokości 129,6 mln zł,
- i) rozchody z tytułu środków przekazanych na zasilenie rachunku walutowego w wysokości 8.529,9 mln zł; obejmują one równowartość w złotych wyemitowanych za granicą obligacji skarbowych przeznaczonych na obsługę zadłużenia zagranicznego i krajowego,
- j) rozchody z tytułu przedterminowej spłaty zobowiązań zagranicznych i innych operacji zagranicznych w wysokości 8.476,6 mln zł.

Na odmienne ukształtowanie się salda finansowania zagranicznego w 2002 r. w stosunku do ustawy budżetowej wpłynęły przede wszystkim następujące czynniki:

- mniejsze od przyjętego w planie wykorzystanie kredytów zagranicznych - łącznie o ok. 241,3 mln zł oraz niższe rozchody z tytułu spłaty rat kapitałowych od otrzymanych kredytów zagranicznych o 497,8 mln zł,
- wyższa od zaplanowanej kwota emisji obligacji skarbowych na międzynarodowym rynku finansowym o 1.065,3 mln zł,
- nieplanowany przychód z tytułu sprzedaży „collaterali” w wysokości 153,3 mln zł,
- niższe od planowanych rozchody z tytułu konwersji długu zagranicznego na złote o 227,3 mln zł oraz rozchody związane z zarządzaniem długiem o 91,5 mln zł,
- niższe od zaplanowanych rozchody z tytułu udzielenia kredytów zagranicznych o 577,5 mln zł,
- przewidywane ujemne saldo z tytułu przedterminowej spłaty zobowiązań zagranicznych i innych operacji w wysokości 1.700,0 mln zł wobec założonego w ustawie budżetowej zerowego salda,
- dodatnie nieplanowane saldo obrotów w złotych dotyczące wykorzystania środków na rachunku walutowym, pochodzących z innych źródeł niż prywatyzacja w wysokości 707,3 mln zł.

2. Finansowanie niedoboru budżetowego w 2003 roku

Deficyt budżetowy na 2003 r. jest przewidywany na poziomie 38.734,0 mln zł, tj. 4,9% PKB. Na finansowanie niedoboru budżetowego złożą się:

- saldo finansowania krajowego w kwocie 33.632,8 mln zł, tj. 4,2% PKB, w tym przychody z prywatyzacji w wysokości 7.400,0 mln zł,
- saldo finansowania zagranicznego w kwocie 5.101,2 mln zł tj. 0,7% PKB.

Finansowanie deficytu w 2003 r. w podziale na źródła pozyskania środków przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2002 pw	2003	Struktura 2003
	mln zł	mln zł	%
1	2	3	4
Finansowanie deficytu	40.000,0	38.734,0	100,0
1. Krajowe	37.348,1	33.632,8	86,8
1.1. Przychody z prywatyzacji	3.680,0	7.400,0	19,1
1.2. Bankowe	2.047,0	1.232,2	3,2
1.3. Pozabankowe	21.721,1	19.600,6	50,6
1.4. Inwestorzy zagraniczni	9.900,0	5.400,0	13,9
2. Zagraniczne	2.651,9	5.101,2	13,2

2.1. Finansowanie krajowe

Rok 2003 będzie końcowym okresem ubiegania się Polski o członkostwo w Unii Europejskiej. Zbliżający się termin przystąpienia będzie powodował dalszą konwergencję w obszarze rynku finansowego i spadek krajowych stóp procentowych. Sprzyjać temu powinna również sytuacja makroekonomiczna. Przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego odbywać się będzie przy stabilizacji inflacji na poziomie nie odbiegającym od występującego w krajach UE. Pozwoli to na dalsze obniżki podstawowych stóp procentowych banku centralnego i spadek rynkowych stóp procentowych.

Dobór instrumentów finansowania będzie dokonywany zgodnie ze *Strategią zarządzania długiem*, której jednym z podstawowych celów jest minimalizacja kosztów obsługi długu przy ograniczeniach dopuszczalnego poziomu ryzyka związanego ze strukturą długu. Założono poprawę obecnego stanu parametrów długu, której skala będzie uzależniona od bieżącej i prognozowanej sytuacji rynkowej.

Przewidywana na 2003 r. kwota finansowania krajowego wynosi 33.632,8 mln zł. Szacuje się następujące finansowanie w układzie sektorowym:

- a) finansowanie w sektorze bankowym, obejmującym Narodowy Bank Polski i krajowe banki komercyjne w kwocie 1.232,2 mln zł (0,2% PKB),
- b) finansowanie z sektora pozabankowego w kwocie 19.600,6 mln zł (2,5% PKB). Prognozę wzrostu udziału tego sektora oparto na założeniu dalszego przyrostu aktywów funduszy emerytalnych z tytułu składek, wzrostu potencjału funduszy inwestycyjnych i instytucji ubezpieczeniowych oraz zwiększenia sprzedaży obligacji osobom fizycznym,
- c) finansowanie w sektorze inwestorów zagranicznych założono na poziomie 5.400,0 mln zł (0,7% PKB). Przyjęto utrzymanie się zainteresowania inwestorów zagranicznych polskimi obligacjami o oprocentowaniu stałym w związku z występującą różnicą w poziomie stóp procentowych na polskim rynku finansowym i rynkach zagranicznych, oczekiwaniami na kolejne obniżki stóp procentowych w Polsce oraz spadającym ryzykiem inwestycyjnym (efekt bliskiego wstąpienia Polski do UE),
- d) przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa wyniosą 7.400,0 mln zł, (0,9% PKB),

Przewiduje się, że na saldo finansowania krajowego w 2003 r. w układzie przedmiotowym złożą się następujące pozycje:

- a) przychody z prywatyzacji w wysokości 7.400,0 mln zł,

- b) saldo sprzedaży i wykupu skarbowych papierów wartościowych w wysokości 29.330,1 mln zł,
- c) dodatnie saldo udzielonych pożyczek w wysokości 106,1 mln zł, jako wynik przychodów z tytułu:
- spłaty pożyczki przez Orbis S.A. (6,3 mln zł),
 - zwrotu przez Kasy Chorych rat pożyczek (410,8 mln zł),
- i rozchodów z tytułu:
- udzielenia pożyczki dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. na wypłatę gwarantowanych przez Skarb Państwa odszkodowań z tytułu ubezpieczania kontraktów eksportowych (301,0 mln zł),
 - udzielenia pożyczki jednostkom samorządu terytorialnego (10,0 mln zł),
- d) wypłaty rekompensat z tytułu niepodwyższania płac oraz emerytur i rent w kwocie 3.300,0 mln zł. Wypłatami będą objęte osoby uprawnione, urodzone w latach 1952-1963,
- e) przychody uzyskane w wyniku spłaty zobowiązań przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa w wysokości 142,6 mln zł,
- f) zerowe saldo pozostałych przychodów i rozchodów. Przepływy finansowe zawarte w tej pozycji mają charakter fakultatywny ze względu na niepewność jaka ich dotyczy. Podjęcie decyzji o realizacji wymienionych rozchodów, ich wystąpienie lub skala operacji, uzależnione będą od sytuacji budżetu państwa i sytuacji na rynku finansowym. Strona przychodów zawiera potencjalne wpływy z uzupełniającej sprzedaży bonów skarbowych oraz ze sprzedaży obligacji (głównie na przetargach zamiany) i innych operacji. Po stronie rozchodów znalazły się natomiast m.in. potencjalne rozchody z tytułu:
- wykupu bonów skarbowych sprzedawanych w ramach sprzedaży uzupełniającej,
 - wykupu w drodze przetargów zamiany obligacji zapadających w 2004 r.,
 - rezerwy na refinansowanie wyższego niż założono przedterminowego wykupu obligacji oszczędnościowych. Konieczność utworzenia takiej rezerwy wynika z ich konstrukcji, umożliwiającej inwestorom przedstawienie obligacji do wcześniejszego wykupu,
 - przedterminowego wykupu obligacji restrukturyzacyjnych,
- g) ujemne saldo środków na rachunkach budżetu państwa na koniec lat 2002 i 2003 w wysokości 46,0 mln zł, na które złożą się środki przechodzące z 2002 r. w kwocie 7.116,5 mln zł, pomniejszone o środki przechodzące na 2004 r.

w wysokości 7.162,4 mln zł (w tym środki na rachunku walutowym z prywatyzacji w walutach obcych). Operacje związane ze środkami walutowymi pochodzącymi ze źródeł innych niż prywatyzacja znajdują odbicie w części finansowania zagranicznego.

Planuje się, że podobnie, jak w 2002 r. najważniejszą pozycją finansowania będzie saldo skarbowych papierów wartościowych w wysokości 29.330,1 mln zł, na które złożą się następujące pozycje:

- a) saldo w bonach skarbowych w wysokości 1.886,5 mln zł, jako wynik :
 - przychodów ze sprzedaży w wysokości 53.257,9 mln zł,
 - rozchodów w wysokości 51.371,4 mln zł,
- b) saldo sprzedaży i wykupu obligacji rynkowych w wysokości 29.958,5 mln zł będące wynikiem:
 - przychodów w kwocie 57.992,1 mln zł, pochodzących ze sprzedaży obligacji stałoprocentowych na kwotę 55.608,7 mln zł, zmiennoprocentowych na kwotę 2.383,4 mln zł,
 - rozchodów z tytułu wykupu obligacji rynkowych w wysokości 28.033,5 mln zł, na którełożyły się wykupy obligacji stałoprocentowych na kwotę 21.831,8 mln zł, zmiennoprocentowych na kwotę 1.766,0 mln zł oraz wykup rat kapitałowych na kwotę 4.435,8 mln zł od obligacji nominowanej w USD wyemitowanej w związku z wcześniejszą spłatą zadłużenia wobec Brazylii,
- c) saldo sprzedaży i wykupu obligacji oszczędnościowych w wysokości 234,1 mln zł, na które złożą się:
 - przychody ze sprzedaży w wysokości 4.390,0 mln zł,
 - rozchody z tytułu wykupu w kwocie 4.155,9 mln zł (w tym przedterminowego w wysokości 452,5 mln zł),
- d) ujemne saldo w pozycji obligacje nierynkowe w kwocie 2.749,0 mln zł, na które złożą się spłaty rat kapitałowych następujących obligacji:
 - dolarowej – 1.817,6 mln zł,
 - restrukturyzacyjnych – 845,4 mln zł,
 - na zwiększenie funduszy własnych BGŻ – 86,0 mln zł.

Syntetyczne informacje o krajowym finansowaniu deficytu budżetu państwa według instrumentów w latach 2002 i 2003 przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2002 pw	2003	3:2
	mln zł	mln zł	%
1	2	3	4
Finansowanie krajowe	37.348,1	33.632,8	91,0
1. Przychody z prywatyzacji	3.680,0	7.400,0	201,1
2. Skarbowe papiery wartościowe	36.025,4	29.330,1	81,4
2.1. SPW (rynkowe)	37.766,5	31.845,0	84,3
2.1.1. Bony skarbowe	7.663,4	1.886,5	24,6
2.1.2. Obligacje rynkowe	30.103,2	29.958,5	99,5
2.1.2.1. o zmiennym oprocentowaniu	-1.119,1	617,4	-
2.1.2.2. o stałym oprocentowaniu	35.587,5	33.776,9	94,9
2.1.2.3. nominowana w USD	-4.365,2	-4.435,8	101,6
2.2. Obligacje oszczędnościowe	1.229,6	234,1	19,0
2.3. Obligacje nierynkowe	-2.970,7	-2.749,0	92,5
2.3.1. dolarowa	-1.834,9	-1.817,6	99,1
2.3.2. restrukturyzacyjna	-1.054,7	-845,4	80,2
2.3.3. dla BGŻ	-81,1	-86,0	106,1
3. Pożyczki udzielone	-123,6	106,1	-
4. Rekompensaty	-2.770,0	-3.300,0	119,1
5. Spłata zobowiązań A.W.R.S.P.	285,5	142,6	50,0
6. Pozostałe przychody i rozchody	2,3	0,0	-
7. Saldo środków przechodzących na rok następny i depozyty	248,5	-46,0	-

2.2. Finansowanie zagraniczne

Planuje się, że w 2003 r. saldo finansowania zagranicznego będzie dodatnie i wyniesie 5.101,2 mln zł.

Na przychody ze źródeł zagranicznych szacowanych na kwotę 101.007,2 mln zł złożą się wpływy z tytułu:

- a) kredytów zagranicznych zaciągniętych w międzynarodowych instytucjach finansowych oraz w Natexis Banku (Francja) w wysokości 2.816,5 mln zł, w tym:
 - w Banku Światowym w wysokości 1.132,3 mln zł - na aktywizację terenów wiejskich, usuwanie skutków powodzi, porty II, węgiel,

- w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 1.515,3 mln zł - na usuwanie skutków powodzi, infrastrukturę drogową,
 - w Banku Rozwoju Rady Europy w wysokości 103,9 mln zł - na program „pierwsza praca”,
 - w Natexis Banku (Francja) w wysokości 65,0 mln zł,
- b) planowanej emisji obligacji skarbowych na międzynarodowym rynku finansowym w wysokości 11.635,7 mln zł,
- c) spłat kapitału przez podmioty gospodarcze udostępnionych im kredytów zagranicznych ze środków pochodzących z kredytów zaciągniętych przez Skarb Państwa w Banku Światowym w kwocie 31,7 mln zł,
- d) spłaty kredytów udzielonych Algierii, Jemenowi i Wietnamowi w latach ubiegłych przez rząd polski w wysokości 24,6 mln zł,
- e) przychodów przeznaczonych na sfinansowanie przedterminowej spłaty zobowiązań zagranicznych i innych operacji zagranicznych w wysokości 33.244,8 mln zł,
- f) przychodów związanych ze zwrotem środków z rachunku walutowego (zwrot lokaty) w wysokości 53.191,7 mln zł,
- g) przychodów ze sprzedaży „collateral” na kwotę 62,3 mln zł.

Planowane na 2003 r. rozchody zagraniczne wyniosą 95.906,0 mln zł. Na kwotę tę złożą się m.in.:

- a) spłaty kapitału od zaciągniętych kredytów - 7.103,5 mln zł; spłaty kapitału dotyczą:
- wierzycieli zrzeszonych w Klubie Paryskim - 5.861,4 mln zł,
 - Banku Światowego - 894,4 mln zł,
 - pozostałych kredytów na rzecz Centralnego Banku Libii w wysokości 146,6 mln zł z tytułu spłaty kredytu eksportem towarów i usług, kredytu japońskiego w wysokości 50,2 mln zł oraz amerykańskiego kredytu towarowego, wykorzystanego przez MON, w kwocie 27,6 mln zł,
 - kredytów na rzecz EBI i EBOiR - łącznie 123,4 mln zł,
- b) rozchody z tytułu wykupu obligacji Brady’ego - 413,0 mln zł,
- c) rozchody z tytułu udzielenia kredytów zagranicznych w wysokości 1.037,3 mln zł. Środki te będą przeznaczone dla przedsiębiorstw eksportujących towary i usługi w ramach kontraktów zawartych na podstawie umów kredytowych (Jemen, Wietnam, Chiny, Jugosławia, Czechy),

- d) konwersja długu zagranicznego na złote - 417,6 mln zł. Konwersję długu zagranicznego na zasadach komercyjnych, podobnie jak w latach poprzednich, umożliwiają postanowienia umowy zawartej między Polską a Klubem Londyńskim,
- e) rozchody związane z zarządzaniem długiem w wysokości 207,9 mln zł. Zgodnie z artykułami 40 i 41 ustawy o finansach publicznych, Minister Finansów realizuje zadania wynikające z zarządzania długiem Skarbu Państwa,
- f) ekokonwersja/Ekofundusz - 182,2 mln zł; rozchody z tego tytułu wynikają z realizacji zawartych umów o ekokonwersji polskiego długu i przeznaczeniu spłat kredytów lub odsetek wobec krajów wierzycielskich Klubu Paryskiego na wspieranie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w Polsce. W 2003 r. wypłacane kwoty będą wynikały z realizacji umów zawartych z takimi krajami jak: Szwajcaria, USA, Francja, Szwecja, Włochy i Norwegia,
- g) rozchody z tytułu udziału w międzynarodowych organizacjach finansowych (Bank Światowy, EBOiR, IDA - Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju, MIGA - Wielostronna Agencja Gwarancji Inwestycyjnych); planuje się przeznaczyć kwotę 34,5 mln zł,
- h) rozchody z tytułu refundacji i rekompensat - 8,6 mln zł; kwota ta przewidziana jest na spłatę zobowiązań wobec Polimex-Cekopu z tytułu przejętych przez Skarb Państwa należności od Maroka oraz z tytułu rozliczeń z Jugosławią, jak również na spłatę zobowiązań wobec RFN i Rosji z tytułu porozumienia między Rządami Polski, b. NRD i b. ZSRR w sprawie Wspólnej Organizacji „Petrobaltic” z dnia 12.07.1990 r.,
- i) rozchody związane z udostępnieniem bankom środków z pożyczki Natexis Banku (Francja) - 65,0 mln zł,
- j) rozchody związane z przedterminową spłatą zobowiązań zagranicznych i inne operacje zagraniczne - 33.244,8 mln zł; kwota ta przewidziana jest na ewentualną przedterminową spłatę zobowiązań zagranicznych Skarbu Państwa oraz tworzenie aktywów związanych z zarządzaniem i obsługą długu zagranicznego,
- k) rozchody związane z przekazaniem środków na zasilenie rachunku walutowego budżetu państwa w Narodowym Banku Polskim (lokaty) w wysokości 53.191,7 mln zł

Rozdział VI

Państwowy dług publiczny, poręczenia i gwarancje oraz należności Skarbu Państwa

1. Państwowy dług publiczny oraz dług Skarbu Państwa

Od 2000 r. podstawowym dokumentem określającym cele i zadania zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na dług sektora finansów publicznych jest „Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych” przedkładana wraz z uzasadnieniem do ustawy budżetowej.

Działania podejmowane w zakresie państwowego długu publicznego, w tym zwłaszcza długu Skarbu Państwa, w danym roku budżetowym są ukierunkowane na realizację celów „Strategii”. Pozostają one pod znacznym wpływem sytuacji gospodarczej oraz prowadzonej w danym okresie polityki fiskalnej i monetarnej.

1.1. Państwowy dług publiczny¹

Według prognoz państwowy dług publiczny wyniesie na koniec 2002 r. ok. 358.205,9 mln zł, wobec 302.088,7 mln zł w grudniu 2001 r. Taki przyrost zadłużenia będzie oznaczał osiągnięcie przez relację państwowego długu publicznego powiększonego o przewidywane wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych do PKB poziomu 49,8%. W przypadku wystąpienia zjawisk niekorzystnych wpływających na relację długu do PKB (mniejszy wzrost nominalnego PKB, osłabienie złotówki, zmiany kursów krzyżowych, pogorszenie sytuacji na rynkach finansowych, mniejsze wpływy z prywatyzacji) istnieje ryzyko przekroczenia przez tę relację progu 50%. Taka sytuacja pociągnęłaby za sobą następujące, określone w art. 45 ustawy o finansach publicznych, konsekwencje:

- 1) relacja deficytu budżetu państwa do dochodów budżetu państwa zawarta w uchwalanym przez Radę Ministrów projekcie ustawy budżetowej na 2004 r. nie będzie mogła być wyższa niż analogiczna relacja z roku 2003,
- 2) relacja o której mowa w pkt. 1) będzie stanowiła górne ograniczenie relacji deficytu każdej jednostki samorządu terytorialnego do jej dochodów, jaka może zostać uchwalona w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

¹ Dług po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami sektora finansów publicznych (tj. po tzw. konsolidacji).

W chwili obecnej przewidywane jest przekroczenie przez omawianą relację progu 50% w 2003 r. Spowoduje to uruchomienie wymienionych procedur ostrożnościowych przy konstruowaniu budżetów na 2005 r.

W związku z istniejącym ryzykiem osiągnięcia przez relację długu do PKB wielkości z przedziału 50% - 55%, w założeniach na lata 2004 i 2005 odnośnie kształtowania się wielkości ekonomicznych związanych z sektorem finansów publicznych, uwzględniono określone w ustawie ograniczenia na relację deficytu do dochodów zarówno w przypadku budżetu państwa, jak i jednostek samorządu terytorialnego.

Wyszczególnienie	2001		2002		2003	
	kwota (mln zł)	relacja do PKB (%)	kwota (mln zł)	relacja do PKB (%)	kwota (mln zł)	relacja do PKB (%)
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny	302.088,7	41,9	358.205,9	48,2	395.372,6	50,4
Państwowy dług publiczny powiększony o przewidywane wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych	311.584,8	43,2	370.075,2	49,8	411.703,3	52,5

Dane dotyczące długu sektora finansów publicznych na koniec 2001 r. oraz przewidywane kwoty zadłużenia tego sektora na koniec 2002 r. i 2003 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	XII 2001	XII 2002	XII 2003	zmiana XII'02 - XII'01		zmiana XII'03 - XII'02	
	mln zł	mln zł	Mln zł	mln zł	%	mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Państwowy dług publiczny	302.088,7	358.205,9	395.372,6	56.117,2	18,6	37.166,7	10,4
1. Dług sektora rządowego, w tym:	291.320,5	343.145,9	376.412,1	51.825,4	17,8	33.266,1	9,7
- dług Skarbu Państwa*	282.617,1	330.523,5	372.416,9	47.906,4	17,0	41.893,5	12,7
2. Dług sektora samorządowego, w tym:	10.768,2	15.060,0	18.960,5	4.291,8	39,9	3.900,6	25,9
- dług jednostek samorządu terytorialnego	9.008,8	13.116,4	16.966,4	4.107,6	45,6	3.850,0	29,4

*dług po konsolidacji w ramach sektora finansów publicznych

Zarówno w 2002 r., jak i w 2003 r. podstawowym źródłem wzrostu państwowego długu publicznego będzie zwiększające się zadłużenie Skarbu Państwa. Przyrost długu Skarbu Państwa wynika przede wszystkim z konieczności sfinansowania wysokich deficytów budżetowych oraz deprecjacji złotówki (w 2002 r.).

Planowane na 2002 r. wysokie tempo wzrostu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego (w związku z koniecznością sfinansowania deficytu tych jednostek)

powinno w 2003 r. ulec spowolnieniu. Zostanie ono jednak utrzymane na wysokim poziomie.

Spośród pozostałych podmiotów sektora finansów publicznych na wzrost państwowego długu publicznego w 2002 r. i 2003 r. największy wpływ może mieć wzrost zobowiązań samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, a w 2002 r. przede wszystkim przyrost zobowiązań ZUS.

1.2. Dług Skarbu Państwa

Przewidywane wysokie tempo wzrostu długu Skarbu Państwa wpłynie na kształtowanie się relacji tego długu do PKB.

Wyszczególnienie	2001		2002		2003	
	kwota (mln zł)	relacja do PKB (%)	kwota (mln zł)	relacja do PKB (%)	kwota (mln zł)	relacja do PKB (%)
1	2	3	4	5	6	7
Dług Skarbu Państwa	283.937,5	39,3	332.523,5	44,8	374.616,9	47,8
Dług Skarbu Państwa powiększony o przewidywane wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	293.274,1	40,6	344.252,8	46,4	390.807,6	49,8

W strukturze długu Skarbu Państwa nadal dominować będzie dług krajowy (zarówno wg kryterium miejsca emisji, jak i rezydenta). Udział długu zagranicznego według kryterium miejsca emisji w 2002 r. pozostanie na poziomie z roku 2001 (34,8%), w 2003 r. powinien on natomiast ulec obniżeniu do 32,5%. Według kryterium rezydenta udział ten, po wzroście w 2002 r. (z 41,1% do 42,9%), obniży się do poziomu 41,3% na koniec 2003 r.

Wyszczególnienie	XII 2001	XII 2002	XII 2003	zmiana XII'02 - XII'01		zmiana XII'03 - XII'02	
	mln zł	mln zł	Mln zł	mln zł	%	mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Dług Skarbu Państwa	283.937,5	332.523,5	374.616,9	48.586,0	17,1	42.093,5	12,7
<i>Wg kryterium miejsca emisji</i>							
1. Dług krajowy Skarbu Państwa	185.028,4	216.914,3	252.997,9	31.885,9	17,2	36.083,6	16,6
2. Dług zagraniczny Skarbu Państwa	98.909,1	115.609,2	121.619,1	16.700,1	16,9	6.009,9	5,2
<i>wg kryterium rezydenta</i>							
1. Dług krajowy Skarbu Państwa	167.124,7	189.810,1	219.938,5	22.685,4	13,6	30.128,4	15,9
2. Dług zagraniczny Skarbu Państwa	116.812,8	142.713,4	154.678,5	25.900,6	22,2	11.965,0	8,4

Dług krajowy Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji

W 2002 r. i w 2003 r. nastąpi znaczny wzrost długu w instrumentach rynkowych i oszczędnościowych, przy równoczesnym spadku zadłużenia nierynkowego (tj. długu z tytułu instrumentów nierynkowych i pozostałego zadłużenia).

Na zmianę poziomu długu rynkowego w omawianym okresie wpłynie przyrost zadłużenia zarówno w obligacjach rynkowych, jaki i w bonach skarbowych (w 2003 r. wzrost zadłużenia w bonach założono na niewielkim poziomie w stosunku do 2002 r.). Utrzymana zostanie tendencja wzrostowa udziału zadłużenia w instrumentach rynkowych o oprocentowaniu stałym w długu rynkowym ogółem. Po spadku w 2002 r. długu z tytułu obligacji rynkowych o oprocentowaniu zmiennym w 2003 r. planowany jest jego wzrost (przede wszystkim w następstwie możliwej konwersji części przejętych przez Skarb Państwa zobowiązań z tytułu nie przekazanych przez ZUS składek do otwartych funduszy emerytalnych).

W latach 2002 – 2003 planowane jest dalsze ograniczenie zadłużenia w obligacjach nierynkowych. Obserwowana w ostatnich latach tendencja spadkowa pozostałego długu Skarbu Państwa może w 2003 r. ulec okresowemu odwróceniu w konsekwencji przejęcia zobowiązań ZUS wobec ofe.

Wyszczególnienie	XII 2001	XII 2002	XII 2003	zmiana XII'02 - XII'01		zmiana XII'03 - XII'02	
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Dług krajowy Skarbu Państwa	185.028,4	216.914,3	252.997,9	31.885,9	17,2	36.083,6	16,6
1. Dług z tytułu emisji SPW	176.048,4	210.401,5	245.570,9	34.353,1	19,5	35.169,5	16,7
1.1. Rynkowe SPW	158.689,9	194.118,4	231.623,5	35.428,5	22,3	37.505,1	19,3
1.2. Obligacje oszczędnościowe	6.058,3	7.279,4	7.516,1	1.221,1	20,2	236,7	3,3
1.3. Nierynkowe SPW	11.300,1	9.003,7	6.431,3	-2.296,5	-20,3	-2.572,3	-28,6
2. Pozostały dług krajowy Skarbu Państwa	8.980,0	6.512,8	7.426,9	-2.467,2	-27,5	914,1	14,0

Zgodnie z przewidywaniami w 2002 r. i 2003 r. utrzymany zostanie trend spadkowy udziału długu wobec sektora bankowego w długu krajowym Skarbu Państwa ogółem. Planowany jest natomiast wzrost udziału długu Skarbu Państwa wobec krajowego sektora pozabankowego i wobec inwestorów zagranicznych

Wyszczególnienie	XII 2001	struktura	XII 2002	struktura	XII 2003	struktura	zmiana XII'02 - XII'01		zmiana XII'03 - XII'02	
	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Dług krajowy Skarbu Państwa	185.028,4	100,0	216.914,3	100,0	252.997,9	100,0	31.885,9	17,2	36.083,6	16,6
1. Sektor bankowy	77.313,1	41,8	76.519,4	35,3	74.724,0	29,5	-793,7	-1,0	-1.795,4	-2,3
1.1. NBP	18.159,0	9,8	5.904,6	2,7	676,2	0,3	-12.254,4	-67,5	-5.228,4	-88,5
1.2. Krajowe banki komercyjne	59.154,1	32,0	70.614,8	32,6	74.047,8	29,3	11.460,7	19,4	3.433,0	4,9
2. Krajowy sektor pozabankowy, w tym:	86.972,2	47,0	109.094,6	50,3	141.092,0	55,8	22.122,4	25,4	31.997,3	29,3
z tytułu SPW	78.897,2	42,6	104.132,1	48,0	135.165,3	53,4	25.234,9	32,0	31.033,2	29,8
3. SPW u inwestorów zagranicznych	20.743,1	11,2	31.300,3	14,4	37.181,9	14,7	10.557,1	50,9	5.881,7	18,8

Dług zagraniczny Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji

Przewidywany wzrost zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa w 2002 r. i 2003 r. będzie wypadkową:

- 1) spłaty przypadających na te lata rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów (przede wszystkim od kredytów zaciągniętych wobec członków Klubu Paryskiego i w międzynarodowych instytucjach finansowych),
- 2) zaciągnięcia nowych kredytów (przede wszystkim w międzynarodowych instytucjach finansowych),
- 3) wykupu oraz emisji obligacji zagranicznych,
- 4) zmian kursu USD w stosunku do innych walut, w których nominowana jest część zadłużenia zagranicznego.

Wyszczególnienie	XII 2001	XII 2002	XII 2003	Zmiana XII'02 - XII'01		zmiana XII'03 - XII'02	
	mln USD	mln USD	mln USD	mln USD	%	mln USD	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Dług zagraniczny Skarbu Państwa	24.812,3	27.548,3	29.497,0	2.736,1	11,0	1.948,7	7,1
1. Dług z tytułu SPW	5.861,7	7.762,2	10.506,0	1.900,5	32,4	2.743,8	35,7
2. Kredyty, w tym:	18.950,6	19.786,1	18.991,0	835,5	4,4	-795,1	-4,0
2.1. Klub Paryski	16.302,8	16.556,9	15.140,1	254,1	1,6	-1.416,8	-8,6
2.2. Międzynarodowe instytucje finansowe *	2.457,4	3.014,5	3.621,4	557,1	22,7	606,9	20,1
2.3. Pozostali wierzyciele	190,4	214,7	229,5	24,3	12,7	14,8	6,9

*tj.: Bank Światowy, Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Rozwoju Rady Europy.

Planowany w omawianym okresie wzrost zadłużenia zagranicznego z tytułu skarbowych papierów wartościowych będzie przede wszystkim rezultatem:

- 1) nowych emisji obligacji na rynki zagraniczne:
 - w 2002 r. w marcu zostały wyemitowane obligacje o wartości nominalnej 750 mln EUR, a w lipcu (wraz z operacją doemitowania we wrześniu) obligacje o łącznej wartości nominalnej 1.400 mln USD,
 - w 2003 r. planowana kwota emisji wyniesie ok. 2.800,0 mln USD,
- 2) spłaty kolejnych rat kapitału od obligacji Brady'ego typu PDI (obligacje za zaległe odsetki).

Na zmianę długu z tytułu zaciągniętych kredytów wpłynie głównie:

- 1) spłata rat kapitałowych od obsługiwanych kredytów,
- 2) ciążenie nowych kredytów z przeznaczeniem w szczególności na infrastrukturę, likwidację skutków powodzi oraz aktywizację terenów wiejskich.

2. Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń są to zobowiązania, które mogą, ale nie muszą, obciążyć w przyszłości budżet państwa.

Na koniec 2002 r. stan potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji zagranicznych oraz poręczeń i gwarancji krajowych może wynieść 28.577,1 mln zł, co oznaczać będzie wzrost o 4,9% (tj. o 1.344,7 mln zł) w stosunku do stanu na koniec 2001 r.

Szacowany stan potencjalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa poręczeń i gwarancji na koniec 2002 r. obejmuje:

- stan potencjalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych w łącznej kwocie 14.659,0 mln zł, co oznaczać będzie wzrost o 2.635,3 mln zł (tj. o 21,9%) w porównaniu do stanu na koniec 2001 r. Wzrost ten jest wynikiem udzielenia nowych poręczeń oraz przewidywanego udzielenia do końca br. kolejnych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa. Na jego zmniejszenie wpływa spłata poręczonych zobowiązań przez kredytobiorców i budżet państwa.
- stan potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji zagranicznych w łącznej kwocie 13.918,1 mln zł, co oznaczać będzie spadek o 1.290,6 mln zł (tj. o 8,5%) w porównaniu do stanu na koniec 2001 r. Spadek ten jest wynikiem spłaty gwarantowanych kredytów przez kredytobiorców i budżet państwa oraz wygaśnięcia zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonej gwarancji

ubezpieczeniowej obejmującej odpowiedzialność przewoźników lotniczych za szkody powstałe w wyniku wojny lub aktów terroru. Na jego wzrost wpływa udzielenie nowych gwarancji zagranicznych.

W ustawie budżetowej na 2003 r. zaplanowano udzielenie przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń na łączną kwotę 23.000,0 mln zł, z czego największą pozycją są poręczenia i gwarancje dotyczące programu budowy autostrad. Jednocześnie zakłada się zaostwienie polityki w zakresie udzielania nowych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwu poprzez stosowanie bardziej rygorystycznych kryteriów oceny ryzyka obciążającego Skarb Państwa jako poręczyciela lub gwaranta.

Biorąc pod uwagę powyższe, stan potencjalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń na koniec 2003 r. wynieść może 41.065,5 mln zł, co oznacza wzrost o 12.488,4 mln zł (tj. o 43,7%) w porównaniu do prognozowanego stanu na koniec 2002 r. Wzrost zobowiązań będzie wynikiem udzielenia przez Skarb Państwa nowych gwarancji i poręczeń. Na jego ograniczenie wpływ mają spłaty dokonywane przez kredytobiorców i przez Skarb Państwa.

Dane dotyczące zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń według stanu na koniec 2001 r. oraz przewidywane kwoty tych zobowiązań na koniec 2002 r. i 2003 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	XII 2001	XII 2002	XII 2003
	mln zł	mln zł	mln zł
1	2	3	4
Zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu gwarancji i poręczeń	27.232,4	28.577,1	41.065,5
z tytułu gwarancji zagranicznych	15.208,7	13.918,1	25.763,2
z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	12.023,7	14.659,0	15.302,3

3. Należności Skarbu Państwa

Przewiduje się, że w końcu 2002 r. łączny stan należności Skarbu Państwa będzie wyższy o 14,6% od poziomu osiągniętego na koniec 2001 r., zaś w 2003 r. szacuje się spadek o 18,0%.

Syntetyczne zestawienie należności Skarbu Państwa przedstawia poniższa tablica.

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 grudnia			Zmiana w	
	2001 r.	2002 r. pw	2003 r. plan	2002 r.	2003 r.
1	2	3	4	5	6
Należności Skarbu Państwa	36.407,4	41.734,2	34.216,1	5.326,8	-7.518,1
1. Zaległości podatkowe i niepodatkowe*	12.930,4	17.591,6	9.431,7	4.661,2	-8.159,9
2. Należności z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych	7.542,3	7.587,5	7.583,3	45,2	-4,2
3. Należności z tytułu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa	1.642,3	2.349,1	3.548,0	706,8	1.198,9
4. Należności z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych	4.549,6	4.587,1	4.577,8	37,5	-9,3
5. Należności z tytułu "collaterali"	1.655,0	1.690,9	1.748,5	35,9	57,6
6. Należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym	564,4	776,5	744,2	212,1	-32,3
7. Należności z tytułu pożyczki udzielonej ze środków budżetu państwa Kasom Chorych	821,7	821,5	410,8	-0,2	-410,7
8. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa FUS	6.000,0	6.000,0	6.000,0	0,0	0,0
9. Należności od MBI w Moskwie	102,7	122,4	120,1	19,7	-2,3
10. Inne należności	599,0	207,6	51,7	-391,4	-155,9

* Dane dotyczące zaległości podatkowych na koniec 2002 r. (przewidywane wykonanie) oraz prognozy na koniec 2003 r. są nieporównywalne z danymi z wykonania za 2001 r. z uwagi na przyjętą inną metodologię przy szacowaniu danych na koniec 2002 i 2003 r. Od początku 2001 r. w sprawozdaniach Rb-27 urzędów skarbowych jako organów podatkowych kwoty wykazywane w kolumnie „Zaległości” zawierają należności, których termin płatności już minął. W prognozach zaległości podatkowych na koniec 2002 i 2003 r. w pozycji zaległości podatkowych wykazano również należności pozostałe do zapłaty, których termin płatności na dzień sprawozdawczy nie upłynął.

Struktura należności Skarbu Państwa przedstawia się następująco:

w %

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 grudnia		
	2001 r.	2002 r. pw	2003 r. plan
1	2	3	4
Należności Skarbu Państwa	100,0	100,0	100,0
1. Zaległości podatkowe i niepodatkowe*	35,5	42,1	27,6
2. Należności z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych	20,7	18,2	22,2
3. Należności z tytułu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa	4,5	5,6	10,4
4. Należności z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych	12,5	11,0	13,4
5. Należności z tytułu "collaterali"	4,5	4,0	5,1
6. Należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym	1,6	1,9	2,2
7. Należności z tytułu pożyczki udzielonej ze środków budżetu państwa Kasom Chorych	2,3	2,0	1,2
8. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa FUS	16,5	14,4	17,5
9. Należności od MBI w Moskwie	0,3	0,3	0,3
10. Inne należności	1,6	0,5	0,1

* Dane na koniec 2001 r. są nieporównywalne z danymi na koniec 2002 i 2003 r.

3.1. Zaległości podatkowe i niepodatkowe

Dane za rok 2001 są nieporównywalne z danymi za lata 2002 i 2003 z uwagi na przyjętą inną metodę szacowania danych dotyczących zaległości podatkowych na koniec 2002 i 2003 r.

Wzrost o 36,0% zaległości w płatnościach podatków i innych dochodów budżetu państwa na koniec 2002 r. w porównaniu z końcem 2001 r. jest wypadkową wzrostu zaległości na kwotę 4.801,0 mln zł w:

- podatkach pośrednich (3.426,5 mln zł),
- podatku dochodowym od osób prawnych (662,9 mln zł),
- podatku dochodowym od osób fizycznych (510,3 mln zł),
- pozostałych dochodach (201,3 mln zł),

oraz spadku zaległości na kwotę 139,8 mln zł w:

- cła (83,2 mln zł),
- podatkach zniesionych (48,7 mln zł),
- wpłatach z zysku przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa (7,9 mln zł).

Oszacowano, że zaległości podatkowe i niepodatkowe na koniec 2003 r. zmniejszą się w porównaniu z końcem 2002 r. o 46,4%. Spadek ten jest wypadkową zmniejszenia zaległości na kwotę 8.334,9 mln zł w:

- podatkach pośrednich (5.669,0 mln zł),
- podatku dochodowym od osób fizycznych (1.977,1 mln zł),
- podatku dochodowym od osób prawnych (375,2 mln zł),
- wpłatach z zysku przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa (35,0 mln zł),
- podatkach zniesionych (246,0 mln zł),
- cła (32,6 mln zł).

oraz wzrostu zaległości na kwotę 175,0 mln zł z tytułu pozostałych dochodów.

Przewidywany stan należności budżetu państwa z tytułu zaległych podatków², cła i innych zaległości wobec budżetu państwa ilustruje poniższa tablica.

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 grudnia		
	2001 r.*	2002 r. pw*	2003 r. plan*
1	2	3	4
Razem	12.930,4	17.591,6	9.431,7
1. Podatki pośrednie	7.564,6	10.991,1	5.322,1
2. Podatek dochodowy od osób prawnych	694,6	1.357,5	982,3
3. Podatek dochodowy od osób fizycznych	2.163,6	2.673,9	696,8
4. Podatki zniesione	325,3	276,6	30,6
5. Cło	692,0	608,8	576,2
6. Wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych oraz spółek SP	62,9	55,0	20,0
7. Pozostałe dochody **	1.427,4	1.628,7	1.803,7

* Dane dotyczące zaległości podatkowych na koniec 2001 r. są nieporównywalne z danymi na koniec 2002 i 2003 r.

** Obejmują zaległości z tytułu różnych opłat, grzywien i kar oraz innych dochodów.

Powyższa tabela pokazuje, że zaległości podatkowe na koniec 2003 r. ulegną zasadniczemu zmniejszeniu w związku z przewidywanym wejściem w życie ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych. Działanie ustawy pozwala na umorzenie zaległości znanych na koniec czerwca 2002 r. tj. 14.223,4 mln zł. Jednak nie wszystkie te zaległości mogą być zlikwidowane w wyniku działania przepisów ustawy restrukturyzacyjnej, bowiem znaczna część podmiotów nie przystąpi do oddłużenia w tym trybie, a część nie dotrzyma warunków

² Szacunku dokonano na podstawie analizy miesięcznych sprawozdań izb skarbowych „Informacja o wpływach oraz kształtowaniu się zaległości podatkowych”.

ustawy. Przewiduje się, że ustawa spowoduje umorzenie zaległości podatkowych w kwocie 10.130,7 mln zł.

Ponadto szacuje się, że zaległości podatkowe na koniec 2003 r. będą niższe o około 150 mln zł, na skutek działania od dnia 5 czerwca 2001 r. przepisów znowelizowanej ustawy – Ordynacja podatkowa, umożliwiających w ściśle określonych przypadkach umarzanie zaległości z urzędu.

Przy szacowaniu zaległości podatkowych na koniec 2003 r. uwzględniono również podejmowane czynności zwiększające efektywność ściągalności podatków.

W żadnym systemie podatkowym podatki nie są realizowane w 100%. Dlatego należy założyć, że nadal będą powstawały zaległości bieżące szeregu podmiotów, również u tych, które dotychczas nie posiadały zadłużenia z tytułu podatków.

W celu zapobieżenia dalszemu wzrostowi zaległości podatkowych podejmowane są, przedstawione poniżej, wielokierunkowe działania.

Minister Finansów corocznie określa w formie decyzji urzędów i izbom skarbowym zadania oraz kierunki działań w zakresie realizacji polityki finansowej państwa, a także operatywne wskaźniki oceny efektywności pracy izb skarbowych.

Ocenie podlegają również działania mające na celu likwidację zaległości podatkowych objęte prowadzonym przez Ministerstwo Finansów podmiotowym monitoringiem zaległości.

Wykonując zapisy przepisu art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych Minister Finansów podaje do publicznej wiadomości informację o podmiotach, którym umorzono znaczące kwoty zaległości podatkowych.

Dokonano zmian ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji ustawą z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (obowiązująca od 30 listopada 2001 r.), która przewiduje szereg rozwiązań zwiększających efektywność egzekucji zaległości podatkowych:

- a) uproszczenie procedury wszczynania egzekucji należności podatkowych poprzez:
 - wprowadzenie możliwości dochodzenia tych należności na podstawie deklaracji składanej przez płatnika,
 - wprowadzenie możliwości egzekwowania podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego od importu towarów na podstawie zgłoszenia celnego składanego przez importera,
- b) rozszerzenie możliwości żądania przez organ egzekucyjny informacji o składnikach majątkowych i wyjaśnień niezbędnych do prowadzenia egzekucji

od uczestników postępowania, organów administracji publicznej i jednostek im podległych, a także od innych podmiotów,

- c) uszczegółowienie zasad prowadzenia egzekucji z papierów wartościowych i praw majątkowych,
- d) wprowadzenie możliwości prowadzenia kontroli realizacji zajęć u dłużników zajętych wierzytelności,
- e) umożliwienie dokonywania zabezpieczenia należności pieniężnych w trakcie postępowania egzekucyjnego, co rozszerzy zakres korzystania z zabezpieczeń zobowiązań podatkowych, a jednocześnie będzie przeciwdziało praktykom wyzbywania się majątku przez podatników.

Przewiduje się, iż w latach 2002-2004 w wyniku powyższych zmian nastąpi zwiększenie dochodów budżetu państwa, łącznie o 287,3 mln zł.

Kolejnym działaniem zwiększającym egzekucję jest upowszechnienie zgłaszania przez urzędy skarbowe do Krajowego Rejestru Sądowego podmiotów o bardzo dużych zaległościach nieściągalnych – zgodnie z zapisami ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Respektowanie art. 55a ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w zakresie występowania z wnioskami do Krajowego Rejestru Sądowego będzie miało charakter prewencyjny, ponieważ z uwagi na jawność Krajowego Rejestru Sądowego każdy przedsiębiorca będzie mógł sprawdzić wiarygodność swoich kontrahentów.

Informatyzacja działów egzekucyjnych urzędów skarbowych, pełna eksploatacja jednolitego programu informatycznego EGAPOLTAX, obsługującego pracę działów egzekucyjnych umożliwi pełną współpracę między poszczególnymi urzędami skarbowymi, a dostęp do zawartych w nim danych przyspieszy uzyskiwanie informacji o dłużnikach i usprawni wystawianie tytułów wykonawczych na zaległości podatkowe.

Pozwoli to w 2003 r. na zwiększenie udziału zaległości podatkowych objętych egzekucją do około 65% ogólnej kwoty zaległości podatkowych.

Do końca 2002 r. nastąpi wdrożenie Systemu Informacji Podatkowej, który ma w założeniu wspierać procesy decyzyjne w zakresie spraw podatkowych, służyć ujednoliceniu stanowiska Ministerstwa Finansów i organów podatkowych oraz sprzyjać działaniom zmierzającym do uproszczenia przepisów prawa podatkowego. Wprowadzenie tego systemu poprawi efektywność funkcjonowania organów podatkowych, zmniejszy stopień zaskarżalności decyzji organów podatkowych i usprawni przepływ informacji między poszczególnymi jednostkami organizacyjnym resortu, a w rezultacie obniży koszty funkcjonowania administracji podatkowej.

W ramach wprowadzonej w 2002 r. nowelizacji ustawy Ordynacja podatkowa, której celem jest realizacja założeń wynikających z rządowego pakietu „Przedewszystkim przedsiębiorczość”, przewiduje się między innymi wprowadzenie zmian usprawniających pobór podatków np.:

- a) usprawnienia i uproszczenie procedury postępowania podatkowego,
- b) usunięcia istniejących luk w przepisach podatkowych w zakresie poboru podatków,
- c) uzupełnienia katalogu sytuacji, w których zachodzi sukcesja generalna,
- d) wzmocnienia instytucji odpowiedzialności osób trzecich,
- e) wprowadzenia nowych kategorii osób trzecich (członkowie zarządu fundacji, stowarzyszenia, zrzeszenia, spółdzielni),
- f) rozszerzenia i wzmocnienia dotychczasowych uprawnień aparatu kontrolnego,
- g) rozszerzenia zakresu stosowania instrumentów zabezpieczających wykonanie zobowiązań podatkowych np. instytucji zastawu skarbowego,
- h) zwiększenia możliwości dokonania zabezpieczenia przed wymiarem podatku.

Wydaje się, że szacowany spadek zaległości z tytułu wpłat z zysku przedsiębiorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa powinien nastąpić z uwagi na:

- prognozowany wzrost gospodarczy, co powinno przyczynić się do poprawy rentowności podmiotów zobowiązanych do wpłat z zysku,
- zakładaną poprawę dyscypliny egzekwowania przez służby skarbowe dochodów budżetowych,
- spłatę w 2002 r. zobowiązań w spółkach i przedsiębiorstwach, które w wyniku realizacji programów restrukturyzacyjnych korzystały z odroczeń wpłat z zysku,
- wejście w życie ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców oraz o zmianie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, której skutki ujawnią się w 2003 r.

3.2. Należności z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych³

Należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowo wykupionych odsetek od kredytów mieszkaniowych ukształtują się na koniec 2002 r. na poziomie 7.587,5 mln zł - co oznacza zwiększenie w stosunku do stanu na koniec 2001 r. o 45,2 mln zł, tj. 0,6%. O przyroście należności decyduje fakt, iż łączna kwota odsetek przejściowo wykupionych w 2002 r. będzie wyższa od sumy zmniejszeń należności wynikających z przewidywanych:

- umorzeń tych należności – 180 mln zł,
- spłat dokonywanych przez kredytobiorców – 120,0 mln zł.

Zmniejszenia powyższe nie przekraczają kwoty wydatków na przejściowy wykup odsetek, która w 2002 r. wyniesie 345,2 mln zł.

Prognozowany na koniec 2003 r. stan należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowo wykupionych odsetek od kredytów mieszkaniowych wyniesie 7.583,3 mln zł - co oznacza zmniejszenie w stosunku do stanu na koniec 2002 r. o 4,2 mln zł, tj. 0,1%. Szacowany nieznaczny spadek będzie wynikał z kwoty przewidywanych wydatków na przejściowy wykup odsetek w 2003 r. w wysokości 300,8 mln zł, pomniejszonej o przewidywane:

- umorzenia tych należności - 200,0 mln zł,
- spłaty dokonywane przez kredytobiorców - 105,0 mln zł.

3.3. Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa

Szacowane należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na koniec 2002 r. prognozuje się na kwotę 2.349,1 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do 2001 r. o 43,0% tj. o 706,8 mln zł.

Na koniec 2003 r. należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń prognozuje się w wysokości 3.548,0 mln zł, co oznacza wzrost o 51,0% (tj. o kwotę 1.198,9 mln zł) w stosunku do prognozowanego stanu na koniec 2002 r.

Wzrost ten wynikać będzie głównie ze zwiększenia należności Skarbu Państwa w wyniku podejmowania przez Skarb Państwa ryzyka spłaty ze środków budżetowych zobowiązań wynikających z udzielonych gwarancji i poręczeń tj. spłaty

³ Zasady funkcjonowania systemu przejściowego wykupu odsetek ze środków budżetu państwa reguluje ustawa z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz.U. z 1996 r. nr 5, poz. 32 z późn. zm.).

rat kapitałowych i odsetek bieżących od gwarantowanych i poręczonych spłat krajowych i zagranicznych kredytów bankowych oraz z tytułu spłaty odsetek od gwarantowanej emisji obligacji PKP S.A.

Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń przedstawia poniższa tablica.

w mln zł

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 grudnia		
	2001 r.	2002 r. pw	2003 r. plan
1	2	3	4
Należności Skarbu Państwa z tytułu gwarancji i poręczeń ogółem	1.642,3	2.349,1	3.548,0
1. Należności SP z tytułu udzielonych poręczeń	1.555,4	1.968,4	2.468,6
2. Należności SP z tytułu udzielonych gwarancji	86,9	380,7	1.079,4

3.4. Należności z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych

Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych przedstawiają się następująco:

w mln zł

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31 grudnia		
	2001 r.	2002 r. pw	2003 r. plan
1	2	3	4
Należności ogółem	4.549,6	4.587,1	4.577,8
1. Należności w walutach wymiennalnych	4.543,5	4.581,7	4.572,3
2. Należności w walutach niewymiennalnych	6,1	5,4	5,5

Prognozowany stan należności Skarbu Państwa z tytułu kredytów udzielonych przez Polskę w walutach wymiennalnych wzrośnie o 0,8% na koniec 2002 r. i spadnie o 0,2% na koniec 2003 r. Takie kształtowanie się należności będzie wynikiem:

- uruchamiania kolejnych wypłat w ramach kredytu rządowego dla Wietnamu,
- wzrostu odsetek zaległych z tytułu rozliczeń z Nikaragwą, Angolą, Syrią, Sudanem, Irakiem, Etiopią i Mozambikiem,
- wzrostu należności bieżących z tytułu rozliczeń z Algierią, Jemenem i Wietnamem.

Prognozowany stan należności Skarbu Państwa z tytułu kredytów udzielonych przez Polskę w walutach niewymiennalnych wzrośnie w wyniku wzrostu odsetek (Kuba, Mongolia).

3.5. Należności z tytułu "collaterali"

Na koniec 2001 r. wartość nominalna posiadanych przez Polskę „collaterali” wynosiła 1.482,7 mln USD. W sierpniu 2002 r. sprzedano „collaterale” uwolnione po wykupie i umorzeniu części obligacji Brady’ego typu RSTA o wartości nominalnej 289,5 mln USD. W posiadaniu Skarbu Państwa znajdują się wciąż „collaterale” o wartości nominalnej 1.193,2 mln USD w całości stanowiące zabezpieczenie nie wykupionych obligacji Brady’ego. Przewiduje się, przy założeniu, że obligacje te nie zostaną sprzedane w ciągu 2002 r. i 2003 r., iż wartość nominalna „collaterali” na koniec tych lat pozostanie na poziomie 1.193,2 mln USD. Ich wartość rynkowa prognozowana jest odpowiednio na 402,6 mln USD na koniec 2002 r. i 424,4 mln USD na koniec 2003 r. Oszacowana zmiana wartości rynkowej jest wynikiem wzrostu ceny, która wynika z charakteru należności z tytułu „collaterali”, będących zerokuponowymi obligacjami Stanów Zjednoczonych (założono stałą, równą obecnej rentowność obligacji zerokuponowych).

Należy zaznaczyć, że chociaż formalnie „collaterale” stanowią własność Skarbu Państwa, to jednak umowa powiernicza zawarta z Federal Reserve Bank of New York nie pozwala na swobodne dysponowanie nimi przez Polskę. „Collaterale” stanowią bowiem zabezpieczenie spłat naszych zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych w wykonaniu porozumienia z Klubem Londyńskim - tzw. „Brady Bonds”.

3.6. Należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym

Prognozuje się, w 2002 r. stan należności z tytułu udostępnienia środków z kredytów zagranicznych podmiotom krajowym zwiększy się o 212,1 mln zł, a w 2003 r. zmniejszy się o 32,3 mln zł. Operacje odpożyczenia środków dotyczą kredytów przeznaczonych na finansowanie rozwoju sektora rolnego (ADP), leśnictwa („Rozwój leśnictwa”), budownictwa, instytucji finansowych (FIDL).

3.7. Należności z tytułu pożyczki udzielonej ze środków budżetu państwa Kasom Chorych⁴

Zgodnie z zawartymi umowami oraz aneksami do nich, spłata pożyczki ma nastąpić nie później niż do 31.12.2004 r. Według postanowień aneksu do umów pożyczki następuje zawieszenie spłaty rat kapitałowych i odsetkowych pożyczki od 1.01.2001 r. do 31.12.2002 r. Pożyczkobiorcy mają wznowić spłatę rat oraz oprocent-

⁴ Zgodnie z art. 169i ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w marcu 2000 r. zostały zawarte umowy pomiędzy Ministerstwem Finansów a Kasami Chorych na łączną kwotę 1.000,0 mln zł. Umowy ustalają oprocentowanie pożyczki w wysokości 0,1% w skali roku.

towania pożyczki z dniem 1.01.2003 r. Szacuje się, że w 2003 r. Kasy Chorych dokonają spłaty kapitału w wysokości 410,7 mln zł.

3.8. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie innych ustaw, przekazanym przez Rząd w dniu 15 lipca 2002 r. do Sejmu RP zaproponowano przepis, który umożliwi umorzenie pożyczek udzielonych Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych w latach 1999-2000, wraz z należnymi od tych pożyczek odsetkami.

W planie finansowym FUS na 2003 r. po stronie zobowiązań tego Funduszu wobec budżetu z tytułu pożyczek planuje się, zarówno na koniec 2002 r., jak i na koniec 2003 r. z tytułu należności głównej kwotę 6.000,0 mln zł⁵.

3.9. Należności Skarbu Państwa od Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego w Moskwie w związku z wystąpieniem RP z tego Banku

Szczegółowe propozycje uregulowania spraw finansowych strona polska przedstawiła w projekcie Umowy między Rządem RP a MBI w sprawie uregulowania wzajemnych zobowiązań. Zarząd MBI odmówił podpisania ww. Umowy argumentując to koniecznością uregulowania należności z dłużnikami i zobowiązań wobec wierzycieli. W związku z takim przebiegiem sprawy, Minister Finansów wystąpił z wezwaniem do zapłaty kwoty należnej Polsce z tytułu zwrotu wpłaty na kapitał statutowy MBI. Strona polska, dążąc do umownego uregulowania zobowiązań finansowych, uczestnicząc w posiedzeniach Rady Banku podejmowała próby zawarcia porozumienia z Zarządem MBI, które nie przyniosły żadnych konkretnych postępów w sprawie.

Kolejne rozmowy w przedmiotowej sprawie przewidziane są na październik 2002 r. w trakcie posiedzenia Rady Banku MBI. W tej sytuacji trudno jest określić datę uregulowania przez MBI ww. należności.

Szacuje się, że stan należności Skarbu Państwa od Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego w Moskwie, w związku z wystąpieniem RP z tego Banku, wyniesie 122,4 mln zł na koniec 2002 r. i 120,1 mln zł na koniec 2003 r.

⁵ Należności z tytułu odsetek na koniec 2002 r. szacowane są w wysokości 2.087,3 mln zł, a na koniec 2003 r. na poziomie 2.101,0 mln zł.

3.10. Inne należności

Szacuje się, że stan innych należności Skarbu Państwa na koniec 2002 r. wyniesie 207,6 mln zł, a na koniec 2003 r. ukształtuje się na poziomie 51,7 mln zł. Pozycja „Inne należności” obejmuje:

- należności budżetu państwa z tytułu regulowania zobowiązań przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa⁶ na koniec 2002 r. w kwocie 149,1 mln zł (z tytułu kapitału: 142,6 mln zł, z tytułu odsetek: 6,5 mln zł). Kwota ta zostanie uregulowana przez AWRSP w 2003 r. W dniu 01.07.2002 r. AWRSP dokonała spłaty zobowiązania za rok 2001 w wysokości 30% wpływów pieniężnych Agencji uzyskanych z tytułu przychodów określonych w art. 20 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa w kwocie 393,8 mln zł,
- należności Skarbu Państwa z tytułu sald na rachunkach clearingowych, barterowych oraz specjalnych w jednostkach rozrachunkowych (na koniec 2002 r. wyniosą 27,4 mln zł, a na koniec 2003 r. będą na poziomie 27,6 mln zł),
- należności z tytułu pożyczek udzielonych bezpośrednio w ciężar środków budżetu państwa na podstawie upoważnień zawartych w ustawach budżetowych w latach 1994 i 1995 dla przedsiębiorstwa "Orbis S.A." (na koniec 2002 r. wyniosą 11,6 mln zł, a na koniec 2003 r. będą na poziomie 5,3 mln zł). Zmniejszenie stanu omawianych należności na koniec 2003 r. o 6,3 mln zł w porównaniu z końcem 2002 r. nastąpi w wyniku spłat rat kapitałowych w ww. wysokości od pożyczki udzielonej ze środków budżetu państwa na finansowanie rat leasingowych hoteli Holiday Inn w Warszawie i Jeleniej Górze przedsiębiorstwu "Orbis S.A.",
- należności Skarbu Państwa z tytułu spłaty kredytów uzyskanych z Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego, Porozumienia Generalnego z ZSRR oraz Funduszu Rozwoju Eksportu (na koniec 2002 r. wyniosą 19,5 mln zł, a na koniec 2003 r. będą na poziomie 18,8 mln zł). Stan należności uwzględnia planowane wykreślenie części należności, których dochodzenie przez Ministerstwo Finansów jest bezprzedmiotowe, a także uwzględnia wykreślenie należności, które uległy przedawnieniu. Prognoza stanu należności uwzględnia dalsze spłaty należności dokonywane przez dłużników wywiązujących się ze zobowiązań wobec Skarbu

⁶ Wysokość zobowiązania Agencji wobec budżetu państwa stanowi wielkość umorzonego zadłużenia Agencji wobec banku BGŻ S.A., które zostało pokryte obligacjami wyemitowanymi w 1996 r. w celu zwiększenia funduszy własnych i rezerw banku BGŻ S.A. z przeznaczeniem na restrukturyzację zadłużenia Agencji. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14.04.2000 r. w sprawie wysokości zobowiązania AWRSP wobec budżetu państwa, terminów wpłat oraz organu właściwego do ich poboru Agencja zobowiązana jest wpłacić do budżetu państwa łączną kwotę w wysokości 965,8 mln zł (z kwoty tej na odsetki przypada 265,4 mln zł, na raty kapitałowe 700,4 mln zł). Wyszacowana kwota po ostatecznym rozliczeniu obligacji może ulec weryfikacji.

Państwa, zakłada zakończenie toczących się wobec grupy dłużników postępowań upadłościowych, a także uwzględnia niedokonywanie spłat przez dłużników, wobec których znalezienie przez Ministerstwo Finansów skutecznych sankcji może okazać się trudne.

Rozdział VII

Kierunki prywatyzacji Skarbu Państwa w 2003 r.

1. Podstawy prawne

Obowiązek opracowywania Kierunków prywatyzacji wynika z zapisów dwóch aktów prawnych:

- *ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa* (Dz.U. Nr 106 poz. 493, z późn. zm.), na podstawie której (art. 2, pkt 2) Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa ma obowiązek przygotowania i przedkładania Radzie Ministrów rocznych kierunków prywatyzacji majątku państwowego;
- *ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych* (Dz.U. Nr 155, poz. 1014, z późn. zm.), zgodnie z którą (art. 87, pkt 3) do projektu ustawy budżetowej załącza się uzasadnienie zawierające m.in. kierunki prywatyzacji majątku Skarbu Państwa.

Realizacja *Kierunków prywatyzacji* jako elementu corocznie uchwalanej ustawy budżetowej podlega przepisowi art. 146, ust. 4, pkt 1 *Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz.U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), który zobowiązuje członków Rady Ministrów do zapewnienia wykonania ustaw.

Przedstawiony dokument określa kierunkowe zamierzenia Rządu w zakresie prywatyzacji majątku państwowego, warunki i środki realizacji tych zamierzeń oraz przychody z tytułu prywatyzacji i ich rozdysponowanie.

2. Cele prywatyzacji

Realizacja polityki prywatyzacyjnej państwa ma doprowadzić do zakończenia w perspektywie 2005 r. zasadniczych procesów przekształceń własnościowych polskiej gospodarki, dzięki czemu Polska powinna osiągnąć strukturę własności zbliżoną do realiów Unii Europejskiej, w której udział własności publicznej w gospodarce wynosi 10 do 20%.

Podstawowym celem polityki prywatyzacyjnej w 2003 roku będzie wzrost efektywności gospodarowania prywatyzowanych podmiotów i poprawa ich konkurencyjności, a także wspomaganie procesów restrukturyzacji oraz rozwój rynku kapitałowego.

Zadaniami szczegółowymi, wynikającymi z ww. celów będzie w 2003 r.:

- dalsza realizacja procesów prywatyzacji w dziedzinach o charakterze strategicznym i infrastrukturalnym, zgodnie z harmonogramami restrukturyzacji i prywatyzacji dla poszczególnych branż gospodarki;
- wspomaganie procesów restrukturyzacji tzw. „wrażliwych” sektorów gospodarki, zwłaszcza w aspekcie ich dostosowania do konkurencyjnych warunków funkcjonowania „jednolitego rynku” Unii Europejskiej;
- przyspieszenie finalizowania prywatyzacji bezpośredniej oraz przekształceń w spółkach z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa;
- wdrażanie nowych zasad nadzoru właścicielskiego.

3. Metody realizacji celów – programy prywatyzacji

Warunkiem realizacji programu prywatyzacji jest potencjał zasobów majątkowych, które mogą być przedmiotem przekształceń własnościowych. Majątek Skarbu Państwa wg stanu na dzień 31 grudnia 2000 r. w podmiotach gospodarczych szacowany¹ jest na ok. 116 mld zł, a łącznie z Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa na ok. 129 mld zł.

3.1. Prywatyzacja pośrednia

Realizacja zadań wynikających z Kierunków prywatyzacji odbywać się będzie przy wykorzystaniu dotychczasowych metod prywatyzacji.

Zakłada się, że proces prywatyzacji pośredniej prowadzony będzie przez Ministra Skarbu Państwa w ok. **90** spółkach. Stan prac poprzedzających procesy przekształceń własnościowych (np. przyjęcie przez Rząd programu prywatyzacji, analizy prywatyzacyjne, procedury wyłaniania doradcy) wpływa na zróżnicowany stopień szczegółowości planów prywatyzacyjnych w podanych poniżej sektorach:

Sektor bankowy i ubezpieczeniowy

W dniu 4 czerwca 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Zarys strategii wobec banków z bezpośrednim i pośrednim udziałem Skarbu Państwa na tle sektora bankowego w Polsce”. Skarb Państwa sprawuje obecnie bezpośrednią kontrolę nad trzema bankami: PKO BP S.A., Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. oraz posia-

¹ Na podstawie dokumentu opracowanego w MSP pt. „Sprawozdanie o stanie mienia Skarbu Państwa na dzień 31 grudnia 2000 r.” i przyjętego przez Sejm RP w maju 2002 r.

dającym status banku państwowego Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Banki pośrednio kontrolowane przez Skarb Państwa to: Bank Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego (spółka zależna BGK), Bank Ochrony Środowiska S.A. (poprzez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska oraz fundusze wojewódzkie), Wschodni Bank Cukrownictwa S.A. oraz Bank Pocztowy S.A. (kontrolowany przez Poczta Polską).

Zgodnie z powyższym dokumentem, intencją Skarbu Państwa jest zachowanie kontroli nad bankami z większościowym udziałem Skarbu Państwa poprzez utrzymanie większościowego pakietu akcji, bądź wprowadzenie odpowiednich zapisów statutowych.

Bank Gospodarstwa Krajowego pozostanie bankiem państwowym realizującym obsługę rządowych programów rozwojowych i strukturalnych.

PKO BP S.A. pozostanie bankiem uniwersalnym wyspecjalizowanym w obsłudze ludności, pełniącym wiodącą rolę m.in. w obsłudze małych i średnich przedsiębiorstw oraz kredytów mieszkaniowych.

Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. powinien stać się uniwersalnym bankiem komercyjnym, obsługującym zdefiniowany segment rynku, z jednoczesnym dokonaniem procesu prywatyzacji banku poprzez wprowadzenie akcji banku do obrotu publicznego.

W 2003 r. planuje się sprzedaż w ofercie publicznej mniejszościowych pakietów akcji: PKO BP S.A., a na przełomie 2003/2004 r. BGŻ S.A.

W dniu 2 kwietnia 2002 r. na wniosek Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, Rada Ministrów zdecydowała o potrzebie zachowania przez Skarb Państwa kontroli nad **Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A.** oraz wyraziła zgodę na zmianę strategii prywatyzacji PZU S.A. poprzez zbycie 21% akcji tej spółki, stanowiących własność Skarbu Państwa, na rzecz Eureka B.V. w trybie oferty publicznej, po wprowadzeniu akcji PZU S.A. do obrotu publicznego w 2003 r.

Rynek kapitałowy

Zaakceptowany przez Radę Ministrów w marcu 2002 r. „Zarys strategii rozwoju rynku kapitałowego” przewiduje podjęcie działań zmierzających do zwiększenia kapitalizacji i płynności polskiego rynku kapitałowego. W celu realizacji zamierzeń Rządu działania będą podejmowane w trzech obszarach.

Pierwszy z nich, będący konsekwencją integracji Polski z Unią Europejską, obejmuje uruchomienie mechanizmów finansowania projektów infrastrukturalnych współfinansowanych przez UE przy wykorzystaniu istniejącego kapitału na polskim rynku kapitałowym. Dotyczy to w szczególności potencjału Otwartych Funduszy Emerytalnych i zakłada wykorzystanie środków zgromadzonych przez OFE poprzez

zaoferowanie im instrumentów obecnych na rynku papierów dłużnych i listów zastawnych.

Drugi obszar stanowią działania prowadzące do zwiększenia kapitalizacji polskiego rynku kapitałowego. Rozwojowi oraz wzmocnieniu rynku kapitałowego służy przeprowadzenie ofert publicznych spółek z udziałem Skarbu Państwa. Upublicznianie spółek, w których udziały posiada Skarb Państwa, tworzyłoby logiczną całość z realizacją planów prywatyzacyjnych, jakie nakreślił Rząd.

W ramach trzeciego obszaru działania będą się koncentrowały na zwiększeniu płynności polskiego rynku kapitałowego. Ten efekt ma zostać uzyskany przede wszystkim poprzez rozwój rynku papierów dłużnych, listów zastawnych oraz rynku obligacji samorządowych i korporacyjnych, co ma uczynić z publicznego rynku kapitałowego efektywne źródło pozyskiwania kapitału. Dzięki wprowadzeniu nowych i rozwinięciu istniejących instrumentów rynek kapitałowy stanie się również instrumentem wspierającym rozwój średnich i małych przedsiębiorców.

Ministerstwo Skarbu Państwa przedstawi strategię rozwoju Giełdy Papierów Wartościowych S.A. oraz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. uwzględniającą główne punkty programu „Zarys strategii rozwoju rynku kapitałowego”.

Sektor energetyczny

W dniu 2 kwietnia 2002 r. Rada Ministrów zaakceptowała dokument pt. „Ocena realizacji i korekta założeń polityki energetycznej Polski do 2020 r.”

Przygotowywany przez Ministerstwo Skarbu Państwa program konsolidacji i prywatyzacji sektora elektroenergetycznego zakłada:

- konsolidację kopalń węgla brunatnego z elektrowniami wykorzystującymi ten rodzaj energii takimi jak Bełchatów i Turów oraz elektrownią Opole (węgiel kamienny),
- przekształcenie w Polski Koncern Energetyczny S.A. już istniejącego Południowego Koncernu S.A. poprzez wniesienie elektrowni Dolna Odra S.A. oraz elektrociepłowni: Gorzów S.A., Łódź S.A., Tychy S.A.,
- konsolidację spółek dystrybucyjnych w celu utworzenia konkurencyjnych podmiotów,
- wydzielenie ze spółek dystrybucyjnych, w formie spółek zależnych, działalności związanej z obrotem energią elektryczną,
- prywatyzację spółek wytwórczych i grup spółek dystrybucyjnych,
- zbycie większościowych udziałów Skarbu Państwa (oferta publiczna – I etap – pakiety mniejszościowe),

- racjonalizację pakietu socjalnego.

Ponadto, w 2003 r. przewidywane jest rozpoczęcie, kontynuacja, ewentualne zakończenie realizacji m.in. następujących projektów prywatyzacyjnych:

Podsektor wytwarzania

Elektrownie - Elektrownia Stalowa Wola S.A. (do 85% akcji), Elektrownia Kozienice S.A. (do 85% akcji), Zespół Elektrowni Ostrołęka S.A. (do 85% akcji), Elektrociepłownie - Zespół Elektrociepłowni Bytom S.A. (do 85% akcji), Elektrociepłownia Zabrze S.A. (do 85% akcji), Elektrociepłownia Bydgoszcz S.A. (do 85% akcji), Zespół Elektrociepłowni Poznańskich S.A. (do 85% akcji), Przedsiębiorstwo Energetyczne Systemy Ciepłownicze S.A. w Częstochowie (do 85% akcji), Elektrociepłownia Zduńska Wola Sp. z o.o. (do 85% udziałów).

Podsektor dystrybucji

Rozpoczęcie procesu prywatyzacji spółek dystrybucyjnych uzależnione będzie od wcześniejszej prywatyzacji spółek podsektora wytwarzania. W podsektorze dystrybucji przewiduje się powstanie regionalnych grup zakładów energetycznych, w tym w pierwszej kolejności utworzenie grupy P-5 (w skład, której wejdą ZE w: Poznaniu, Zielonej Górze, Szczecinie, Gorzowie Wlk. i Kaliszu).

Ministerstwo Skarbu Państwa będzie prowadziło sukcesywną prywatyzację nowych spółek powstałych w wyniku konsolidacji zakładów dystrybucyjnych.

Sektor gazowniczy

Kierunki zmian planowanych w odniesieniu do sektora gazowniczego zostały określone w rządowym dokumencie „Ocena realizacji i korekta założeń polityki energetycznej Polski do 2020 roku”.

W dniu 13 sierpnia 2002 r. Rada Ministrów zaakceptowała opracowany przez Ministerstwo Skarbu Państwa „Program restrukturyzacji i prywatyzacji sektora gazowniczego”. Określono w nim „warunki brzegowe” rozwiązań w poszczególnych sferach sektora:

Podsektor przesyłu, magazynowania i hurtowego obrotu gazem ziemnym:

- PGNiG S.A. będzie podmiotem prowadzącym działalność w obszarach przesyłu, magazynowania i obrotu hurtowego gazem, odpowiedzialnym za obsługę kontraktów długoterminowych,
- najpóźniej w 2004 r. mniejszościowy pakiet akcji PGNiG S.A. zostanie udostępniony w drodze oferty publicznej inwestorom indywidualnym oraz długoterminowym inwestorom finansowym na WGPW i/lub na zagranicznych rynkach kapitałowych przez zaoferowanie akcji spółki i/lub podwyższenie kapitału;

Podsektor dystrybucji i detalicznego obrotu gazem ziemnym:

- działalność w obszarze dystrybucji oraz detalicznego obrotu gazem prowadzona będzie przez sześć wydzielonych ze struktur PGNiG S.A. – spółek dystrybucyjnych,
- wniesienie majątków zakładów gazowniczych przez PGNiG S.A. w postaci aportu do wszystkich sześciu spółek dystrybucyjnych oraz rozpoczęcie przez nie działalności nastąpi w 2003 r.,
- spółki prowadzić będą działalność w obszarze eksploatacji, remontów, rozbudowy sieci dystrybucyjnej oraz obrotu gazem i obsługi handlowej małych i średnich odbiorców.

Podsektor poszukiwania i wydobywania gazu ziemnego:

Z jednostek wchodzących w skład Oddziału Górnictwa Naftowego utworzona zostanie jedna spółka poszukiwawczo-wydobywcza i podejmie działalność najpóźniej z dniem 1 stycznia 2004 r. Spółka ta prowadzić będzie działalność samodzielnie, angażując się we wspólne przedsięwzięcia z inwestorami w obszarze poszukiwań i eksploatacji złóż.

Sektor paliwowo-naftowy

Restrukturyzacja i prywatyzacja polskiego sektora paliwowo-naftowego realizowana jest zgodnie z rządowym „Programem restrukturyzacji i prywatyzacji sektora naftowego”. Program ten poddano weryfikacji i skierowano do uzgodnień międzyresortowych.

Podstawowym celem restrukturyzacji i prywatyzacji sektora naftowego pozostaje wzmocnienie pozycji rynkowej podmiotów tego sektora, zapewnienie im trwałego i stabilnego rozwoju oraz zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego kraju z jednoczesnym zapewnieniem ochrony interesów konsumentów. Priorytetowym celem tego procesu staje się rozwój polskiego przemysłu petrochemicznego, stanowiącego podstawową bazę surowcową dla przemysłu Wielkiej Syntezy Chemicznej (WSCh) w Polsce. W Programie określone zostaną szczegółowe rozwiązania w stosunku do spółek sektora, w tym harmonogram i formy przekształceń własnościowych. Podstawową rolą Nafty Polskiej S.A. pozostaje nadzór nad procesami restrukturyzacji, prowadzenie prywatyzacji podmiotów w ujęciu sektorowym oraz monitorowanie rynku.

Proces prywatyzacji Rafinerii Gdańskiej S.A. jest bardzo zaawansowany. Rząd w ciągu najbliższych tygodni oceni ofertę złożoną przez konsorcjum Rotch Energy Ltd. i Lukoil (propozycja sprzedaży 75% akcji). Innym brany pod uwagę wariantem jest połączenie Rafinerii Gdańskiej z PKN ORLEN S.A. (jeżeli nie doszłoby do transakcji z konsorcjum Rotch Energy Ltd. i Lukoil). Po wyjaśnieniu przyszłości

Rafinerii Gdańskiej S.A. oraz strategii branży chemicznej – zostaną podjęte ostateczne decyzje dotyczące dalszej prywatyzacji PKN ORLEN S.A. Prywatyzacja spółki Naftobazy Sp. z o.o. nastąpi po zakończeniu prywatyzacji Rafinerii Gdańskiej S.A.

Sektor chemii ciężkiej

W dniu 4 czerwca 2002 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pod nazwą „Strategia rozwoju sektora chemicznego w Polsce do roku 2010”. Integralną częścią tej strategii jest „Program prywatyzacji i restrukturyzacji sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej”, który przewiduje następujące działania:

- Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa udzielił Nafcie Polskiej S.A. stosownych pełnomocnictw do wykonywania praw z akcji spółek: Zakłady Azotowe Puławy S.A., Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A., Zakłady Azotowe w Tarnowie – Mościcach S.A., Zakłady Chemiczne Police S.A., Zakłady Chemiczne Organika – Sarzyna S.A. oraz Zakłady Chemiczne Zachem (po uprzednim przeprowadzeniu komercjalizacji tego przedsiębiorstwa);
- Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa dokona zbycia na rzecz Nafty Polskiej S.A. akcji ww. spółek w celu realizacji niniejszego Programu;
- Nafta Polska S.A. we współpracy z ministrami właściwymi do spraw: Skarbu Państwa, gospodarki oraz rolnictwa i rozwoju wsi określi obszary wymagające interwencji państwa w ramach polityki przemysłowej jak również rolnej, z uwzględnieniem produkcji biopaliw i nawozów mineralnych.

Nafta Polska S.A. po udzieleniu jej stosownych pełnomocnictw do wykonywania praw z akcji ww. spółek:

- opracuje strategię restrukturyzacji, konsolidacji produktowej i rynkowej oraz prywatyzacji;
- przeprowadzi restrukturyzację i prywatyzację spółek sektora WSCh oraz podmiotów powstałych w wyniku restrukturyzacji tego sektora.

Sektor hutniczy

Kontynuowane będą działania związane z przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 1 marca 2002 r. „Programem restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali – aktualizacja 2002”.

Huty połączone w ramach spółki Polskie Huty Stali S.A. znajdują się w trakcie wypracowywania wspólnych struktur organizacyjnych oraz określania celów, nastawionych przede wszystkim na maksymalizację udziału w polskim rynku oraz poprawę efektywności. Nadzór nad przygotowaniem oraz realizacją procesów restrukturyzacyjnych w sektorze hutniczym sprawuje Minister właściwy do spraw gospodarki.

Prowadzone są prace w kierunku określenia optymalnej ścieżki przekształceń własnościowych w sektorze. W dniu 20 sierpnia 2002 r. Rada Ministrów zaakceptowała dokument „Kierunkowe założenia modyfikacji programu restrukturyzacji przemysłu hutnictwa żelaza i stali – Aktualizacja 2002”. „Założenia modyfikacji” zakładają obniżenie posiadanych nieefektywnych zdolności produkcyjnych oraz przyspieszenie procesu przekształceń własnościowych sektora. Kontynuowany będzie również proces restrukturyzacji, w tym intensyfikacja restrukturyzacji finansowej PHS. S.A., opartej na uzgodnieniach z wierzycielami. Zakończenie tego procesu nie pozwoli jednak całkowicie zredukować zobowiązań PHS S.A. Proponuje się podjęcie działań alternatywnych (np. dokapitalizowanie PHS. S.A. lub Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., zwiększenie emisji obligacji przez ARP S.A., wykorzystanie zbędnego majątku hut).

Osiągnięcie planowanych przychodów z prywatyzacji sektora przewiduje się na rok 2004.

Sektor farmaceutyczny

W dniu 23 lipca 2002 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pn. „Kierunkowe założenia restrukturyzacji i prywatyzacji sektora farmaceutycznego w Polsce”, przewidujący utworzenie holdingu farmaceutycznego na bazie nie sprywatyzowanych podmiotów, uporządkowanie sytuacji na polskim rynku farmaceutycznym, jak również zapoczątkowanie zmian w polityce lekowej pod kątem nadania priorytetu oraz promowania produktów.

Przewiduje się konsolidację spółek i przedsiębiorstw sektora farmaceutycznego, które dotychczas nie zostały sprywatyzowane, poprzez utworzenie struktury holdingowej. Następnie zakłada się rozpoczęcie prac nad przygotowaniem do zbycia akcji holdingu w trybie oferty publicznej. Planowana struktura holdingowa w sektorze farmaceutycznym powstanie m.in. w oparciu o następujące podmioty: „Polfa” Pabianice, „Polfa” Tarchomin, „Polfa” Warszawa. Lista nie sprywatyzowanych podmiotów mogących wchodzić w skład holdingu farmaceutycznego nie została ostatecznie zamknięta i może zostać uzupełniona, do momentu zakończenia kompleksowych prac analitycznych (analiz prawnych, ekonomicznych, ochrony środowiska, produktowych i wycen). Prace te będą prowadzone w 2003 r., by zgodnie z założeniami ww. programu prywatyzację utworzonego holdingu w trybie oferty publicznej (emisja akcji Spółki i sprzedaż akcji Skarbu Państwa) przeprowadzić w I kw. 2004 r.

Sektor przemysłu obronnego

Przyjęta 14 maja 2002 r. przez Radę Ministrów „Strategia przekształceń strukturalnych przemysłowego potencjału obronnego w latach 2002 - 2005” zakłada zmianę dotychczasowego podejścia do przemian struktury własnościowej sektora.

W „Strategii...” założono koncentrację produkcji przemysłu zbrojeniowego w dwóch grupach kapitałowo-produkcyjnych:

- grupa amunicyjno-rakietowo-pancerna z PHZ „BUMAR” Sp. z o.o. jako spółką dominującą oraz spółkami parterowymi,
- grupa lotniczo-radioelektroniczna z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. jako spółką dominującą oraz spółkami parterowymi.

W odniesieniu do niektórych spółek niezbędne jest przeprowadzenie działań restrukturyzacyjnych, których zakończenie przewiduje się do końca 2003 r.

W stosunku do 13 spółek zaliczanych do przemysłowego potencjału obronnego, które nie wejdą w skład grup kapitałowych przewiduje się rozpoczęcie (lub kontynuowanie) w 2003 r. procesów prywatyzacyjnych, poprzedzonych w niektórych przypadkach także procesami restrukturyzacyjnymi. Planuje się prywatyzację m.in. następujących spółek: Bydgoskie Zakłady Elektromechaniczne „Belma” S.A., Zakłady Elektroniczne „Warel” S.A., WSK „PZL-Kalisz” S.A., Zakłady Tworzyw Sztucznych „Erg-Bierń” S.A., Zakłady Tworzyw Sztucznych „Gamrat” S.A., Zakłady Tworzyw Sztucznych „Nitron” S.A., Zakłady Sprzętu Precyzyjnego „Niewiadów” S.A., Fabryka Łożysk Toczących „Kraśnik” S.A. poprzez sprzedaż większościowego pakietu akcji.

W spółkach, gdzie będzie przeprowadzana restrukturyzacja, dopiero jej zakończenie umożliwi zbycie ich akcji potencjalnym inwestorom w 2003 r.

W odniesieniu do spółki EADS-PZL „Warszawa-Okęcie” S.A. planuje się sprzedaż kolejnego pakietu akcji.

W dniu 20 sierpnia br. Rada Ministrów zaakceptowała projekt nowelizacji *ustawy o zmianie ustawy z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*. Potrzeba zmian wynika z konieczności wprowadzenia skutecznego mechanizmu wspierania procesu restrukturyzacji przemysłowej potencjału obronnego (ppo). Zgodnie z założeniami przyjętymi w „Strategii” - w stosunku do spółek ppo nie wchodzących w skład grup kapitałowych, a przewidzianych do prywatyzacji - Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa zostaną przywrócone kompetencje jakie posiadał do końca 2001 r. Wobec tych spółek, planowane są szybkie działania prywatyzacyjne, poprzedzone w miarę potrzeby działaniami restrukturyzacyjnymi.

Natomiast nie przewiduje się – przynajmniej do 2005 r., prywatyzacji spółek, które wejdą w skład grup kapitałowych.

Sektor uzdrowisk

Kontynuowane będą, z uwzględnieniem zapisów programu Narodowej Ochrony Zdrowia, procesy prywatyzacyjne następujących spółek: Uzdrowisko Połczyn S.A., Uzdrowisko Łądek-Długopole S.A., Uzdrowisko Świeradów Czarniawa Sp. z o.o., Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A., Uzdrowisko Krynica Żegiestów S.A., Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A., Uzdrowisko Wysowa S.A., Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe Ustroń S.A., Uzdrowisko Inowrocław S.A. i Uzdrowisko Konstancin S.A.

W celu uwzględnienia interesów gmin uzdrowiskowych w procesie prywatyzacji Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w dniu 18 grudnia 2001 r. podjął decyzję dotyczącą realizacji programu prywatyzacji sektora polskich uzdrowisk, zgodnie z którym część wpływów uzyskanych ze sprzedaży akcji/udziałów spółek uzdrowiskowych zostanie przekazana samorządom terytorialnym w celu umożliwienia realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Wdrożenie tej koncepcji wymaga przeprowadzenia odpowiednich uzgodnień oraz wprowadzenia właściwych regulacji prawnych, zwłaszcza uchwalenia ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym i gminach uzdrowiskowych.

Do czasu wejścia w życie odpowiednich przepisów prawa, strategia prywatyzacji jest ustalana indywidualnie dla każdej spółki w oparciu o analizy przedprywatyzacyjne. Ważnym celem jest dokapitalizowanie spółki i zachowanie działalności leczniczej uzdrowiska.

Sektor cukrowniczy

Nowelizacja ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o regulacji rynku cukru (Dz.U. Nr 76, poz. 810, z późn. zm.) przyjęta przez Sejm w dniu 18 lipca 2002 r. i podpisana przez Prezydenta RP w dniu 2 sierpnia 2002 r. przewiduje niezwłoczne utworzenie przez Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa – „Krajowej Spółki Cukrowej” S.A. Podmiot ten zostanie utworzony w drodze podwyższenia kapitału zakładowego jednej ze Spółek Cukrowych (w której Skarb Państwa wykonuje bez ograniczeń prawa ze 100% akcji) wnosząc jako wkład niepieniężny akcje pozostałych Spółek Cukrowych (w których Skarb Państwa wykonuje bez ograniczeń prawa ze 100% akcji).

Po utworzeniu „Krajowej Spółki Cukrowej” S.A. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa spowoduje połączenie tej spółki ze spółkami, w których:

- 1) Krajowa Spółka Cukrowa posiada 100% akcji,
- 2) Skarb Państwa i Krajowa Spółka Cukrowa S.A. wykonują łącznie i bez ograniczeń prawa z co najmniej 75% akcji,

- 3) Skarb Państwa i Spółki Cukrowe (w których Skarb Państwa wykonuje bez ograniczeń prawa ze 100% akcji) wykonują łącznie i bez ograniczeń prawa z co najmniej 75% akcji.

W dniu 26 sierpnia br. zostanie podpisany akt notarialny Krajowej Spółki Cukrowej S.A., utworzonej na bazie trzech holdingów Mazowiecko-Kujawskiej Spółki Cukrowej, Poznańsko-Pomorskiej oraz Lubelsko-Małopolskiej. Na początek wniosą one do KSC S.A. akcje ponad dwudziestu należących do nich cukrowni, w których Skarb Państwa ma 100% udziałów.

Jednocześnie z chwilą zakończenia postępowań sądowych w stosunku do Śląskiej Spółki Cukrowej oraz pozostałych cukrowni będących w sporze, akcje tych spółek zostaną wniesione na podwyższenie kapitału zakładowego „Krajowej Spółki Cukrowej” S.A.

Sektor spirytusowy

Przyjęta przez Radę Ministrów w 1999 r. strategia prywatyzacji spółek i przedsiębiorstw przemysłu spirytusowego zakładała sprzedaż akcji spółek Skarbu Państwa w drodze prywatyzacji pośredniej i bezpośredniej. Rozpoczęcie prywatyzacji branży wymagało uporządkowania problemu praw poszczególnych firm sektora do znaków towarowych (tzw. znaków ogólnopolskich) oraz znaków towarowych za granicą. Procedury prywatyzacyjne zostały uruchomione we wszystkich spółkach branży spirytusowej. Przewiduje się, że w roku 2003 zostanie zakończona prywatyzacja Lubuskiej Wytwórni Wódek Gatunkowych „Polmos” S.A. w Zielonej Górze oraz kontynuowane będą prace związane z wprowadzeniem akcji spółki „Polmos” Białystok S.A. na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Sektor transportu

Proces restrukturyzacji i prywatyzacji **PKP** odbywa się zgodnie z postanowieniami *ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”* (Dz.U. Nr 84, poz. 948, z późn. zm.). W znowelizowanej ustawie przeniesiono uprawnienia w zakresie gospodarowania majątkiem PKP z Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na Ministra Infrastruktury.

Prywatyzacja większości spółek wydzielonych z dawnego przedsiębiorstwa PKP powinna nastąpić w ciągu najbliższych czterech lat, przy czym pierwsze transakcje mogą być już sfinalizowane w roku 2003. Przyspieszenie działań przewiduje się w zakresie przygotowania prywatyzacji następujących spółek: PKP CARGO S.A., PKP INTERCITY Sp. z o.o., PKP ENERGETYKA Sp. z o.o., PKP Telekomunikacja Kolejowa Sp. z o.o., PKP SKM Sp. z o.o., PKP WKD Sp. z o.o.

W związku z tym, iż dotychczas nie osiągnięto podstawowych celów restrukturyzacyjnych opracowano projekt *ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”*, który Rada Ministrów przyjęła w dniu 20 sierpnia 2002 r. Projektowana zmiana ustawy zawiera przede wszystkim nowe regulacje m.in. w zakresie:

- restrukturyzacji finansowej zobowiązań publicznoprawnych, polegającej na umorzeniu na warunkach określonych w ustawie,
- restrukturyzacji finansowej zobowiązań cywilnoprawnych na warunkach określonych w ugodzie restrukturyzacyjnej,
- wnoszenia w formie aportu, przez PKP S.A. do PLK S.A., w pierwszej kolejności infrastruktury technicznej linii kolejowych,
- przyspieszonej procedury regulacji stanu prawnego gruntów, będących częścią składową linii kolejowych, w celu wniesienia ich aportem do PLK S.A.

Proces przekształceń własnościowych przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej (**PKS**) jest zróżnicowany. Około 36 przedsiębiorstw zostało sprywatyzowanych bezpośrednio poprzez wniesienie do spółki lub wydzierżawienie, dwa przedsiębiorstwa zostały sprzedane (tzn. „PKS” w Brzegu i Namysłowie), a 33 przedsiębiorstwa zostały skomercjalizowane. Procesy prywatyzacyjne spółek, w odniesieniu do których Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa wykonuje funkcje nadzoru, są systematycznie uruchamiane. W 2003 roku przewiduje się dokonanie prywatyzacji pośredniej PKS w Jarosławiu S.A., PKS w Krośnie S.A., PKS Stalowa Wola S.A., PKS Dębica S.A., PKS Rzeszów S.A., PKS Lubiąż S.A.

Sektor morski

Głównym celem polityki w zakresie gospodarki morskiej jest powstrzymanie regresu krajowej żeglugi morskiej i stworzenie warunków działania, jakie panują w Unii Europejskiej. W tym celu ważne jest dokończenie prac nad odpowiednimi rozwiązaniami formalno-prawnymi, które m.in. zostaną uwzględnione w projekcie przygotowywanej *ustawy o restrukturyzacji i udzieleniu pomocy publicznej dla sektora żeglugi morskiej*.

Planuje się sprzedaż pakietu 85% akcji Polskiej Żeglugi Bałtyckiej SA. i 80% akcji Przedsiębiorstwa Połowów, Przetwórstwa i Handlu „Dalmor” S.A.

Ponadto, przepisy znówelizowanej w dniu 27 kwietnia 2002 r. ustawy o Polskim Rejestrze Statków umożliwią sprzedaż 51% akcji spółki Polski Rejestr Statków S.A.

Sektor wydawnictw, poligrafii i dystrybucji

W roku 2003 nadal będą kontynuowane procesy prywatyzacyjne w spółkach sektora wydawnictw i poligrafii. Szczególnie zaawansowany jest proces prywatyzacji

Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych S.A. z siedzibą w Warszawie. Ponadto, w 2003 r. rozważana jest sprzedaż w ofercie publicznej (do 85%) akcji spółki „Ruch” S.A., o ile zostanie osiągnięte porozumienie pomiędzy francuską spółką Hachette Distribution Services a Ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Zagrożenia w procesach prywatyzacji kapitałowej

W zakładanym w 2003 r. procesie prywatyzacji majątku Skarbu Państwa mogą wystąpić trudności i zagrożenia. Zaliczyć do nich należy:

- 1) pogarszający się stan finansowy przedsiębiorstw i spółek,
- 2) brak zainteresowania inwestorów bądź wycofywanie się inwestorów z udziału w prywatyzacji na różnych etapach przygotowywanych już projektów,
- 3) brak zainteresowania organów przedsiębiorstw państwowych planowaną przez organy założycielskie komercjalizacją i prywatyzacją,
- 4) wygórowane oczekiwania związków zawodowych działających w przedsiębiorstwach i spółkach odnośnie tzw. pakietów socjalnych.

Ponadto, zagrożeniem realizacji projektów prywatyzacyjnych jest nasilająca się tendencja do ustawowego wyłączania z nadzoru właścicielskiego Ministra Skarbu Państwa i spod *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych* (Dz.U. Nr 118 poz. 561 z późn. zm.) kolejnych obszarów własności państwowej przewidując dla nich odrębne regulacje prawne (np. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa, mienie państwowe sektora hutniczego, sektora przemysłu obronnego, Zarządu Dróg Krajowych czy PKP).

3.2. Prywatyzacja bezpośrednia

W 2002 r. działało w Polsce ok. 700 przedsiębiorstw państwowych, dla których organem założycielskim są wojewodowie. W części spośród ww. jednostek rozpoczęły się już procesy przekształceń własnościowych. Realizacja tych procesów jest trudna, ze względu na słabą bądź bardzo słabą kondycję ekonomiczno-finansową znacznej części przedsiębiorstw.

W 2003 r. prywatyzacja bezpośrednia przedsiębiorstw państwowych nadzorowanych przez wojewodów ma objąć ok. **150 firm**. Przychody z prywatyzacji bezpośredniej w 2003 r. szacuje się na ok. 400 mln zł.

Minister Skarbu Państwa będzie kontynuował, sprawdzone w toku wieloletniej praktyki, formy wspierania inicjatyw prywatyzacyjnych w województwach jak np. program Wspierania Inicjatyw Prywatyzacyjnych (WIP) czy pomoc w poszukiwaniu inwestorów m.in.; poprzez ogłoszenia publiczne, ogólnodostępne internetowe bazy danych. Można spodziewać się, że w 2003 r. nastąpi usprawnienie procesów

prywatyzacji bezpośredniej w wyniku decyzji Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, udzielającej dyrektorom terenowych Delegatur MSP pełnomocnictw do wyrażania zgody na prywatyzację bezpośrednią w województwach, w których działają. Również przedłożony w Parlamencie RP rządowy projekt nowelizacji *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*, zakładający zniesienie kryteriów kwalifikujących firmy do prywatyzacji bezpośredniej, przyczyni się do usprawnienia przekształceń własnościowych dokonywanych tą metodą.

3.3. Narodowe Fundusze Inwestycyjne (NFI)

Zaangażowanie kapitałowe Skarbu Państwa w NFI jest zróżnicowane i na koniec II kwartału 2002 r. wynosiło od 6,28% do 15%.

W 2003 r., podobnie jak w latach poprzednich, Skarb Państwa jako akcjonariusz NFI nie będzie angażować się ani w bezpośrednie zarządzanie Funduszami ani w zarządzanie ich majątkiem. Występując od końca 1998 r. w roli mniejszościowego akcjonariusza Skarb Państwa ma bardzo ograniczone możliwości wpływania na decyzje podejmowane w poszczególnych funduszach. Skarb Państwa, wykonując prawa właścicielskie związane z akcjami NFI jedynie pośrednio wpływa na strategię i działalność funduszy – na walnych zgromadzeniach akcjonariuszy oraz poprzez swoich przedstawicieli w radach nadzorczych. Aktywność ta jest przede wszystkim skierowana na ochronę interesów Skarbu Państwa oraz drobnych posiadaczy akcji NFI. Ponadto MSP sprawuje ogólny nadzór nad funduszami i spółkami portfelowymi NFI monitorując ich działalność statutową, analizując ich sytuację ekonomiczną i kondycję finansową.

Wpływ Skarbu Państwa - jako mniejszościowego udziałowca - na tempo i kierunki przekształceń poszczególnych spółek portfelowych NFI oraz na wielkość przychodów uzyskiwanych w wyniku działalności NFI jest ograniczony. Przewiduje się, że w 2003 r. przychody z tytułu sprzedaży akcji Skarbu Państwa w prywatyzowanych spółkach portfelowych NFI wyniosą ok. 35 mln zł, zaś dochody budżetu państwa z tytułu dywidend wypracowanych w spółkach portfelowych wyniosą 1,5 mln zł.

3.4. Prywatyzacja jednostek naukowo-badawczych

Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa jest zainteresowany wdrożeniem w roku 2003 działań umożliwiających zdynamizowanie przekształceń własnościowych jednostek badawczo-naukowych. Proces prywatyzacji sektora jednostek naukowo-badawczych będzie przebiegał w trybie *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*, z uwzględnieniem postanowień określonych w art. 10 ust 3 oraz 10a i 10b ustawy z dnia 25 września 1985 r. o jednostkach

badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388). Aktualnie funkcjonuje ok. 140 jednostek tego typu, z tego większość (113) pozostaje w nadzorze Ministra właściwego do spraw gospodarki.

3.5. Prywatyzacja mienia rolnego Skarbu Państwa

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, jako państwowa osoba prawna, wykonująca prawa majątkowe na rzecz Skarbu Państwa w stosunku do powierzonego jej mienia rolnego, będzie kontynuować proces restrukturyzacji i rozdysponowania, w tym prywatyzacji, mienia przejętego do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w formach przewidzianych *ustawą z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz.U. z 1995 r. Nr 56, poz. 299, z późn. zm.).

Przewiduje się, że w Zasobie wg stanu na 1 stycznia 2003 r. będzie znajdować się około 3,1 mln ha gruntów oraz majątek trwały w postaci m.in. ponad 50 tys. mieszkań, zespołów dworskich i pałacowo-parkowych oraz obiektów przemysłu rolno-spożywczego, handlowych i usługowych. O skali i wadze problemu przekształceń własnościowych w sektorze rolnictwa świadczy fakt, że w gestii Państwa znajduje się jeszcze ponad 20% użytków rolnych kraju.

Działania Agencji koncentrować się będą na:

- **prywatyzacji mienia Zasobu.** Przewiduje się, że w drodze przetargów i w przewidzianych prawem przypadkach systemem bezprzetargowym sprzedanych zostanie ok. 120 – 150 tys. ha gruntów.

Kontynuowane będą prace związane z kapitałową prywatyzacją jednoosobowych spółek AWRSP, z wyłączeniem spółek strategicznych dla polskiej hodowli. Część spółek, będących w trudniejszej sytuacji ekonomiczno-finansowej poddana zostanie przekształceniom własnościowym w trybie sprzedaży lub dzierżawy nieruchomości rolnych oraz majątku trwałego i obrotowego.

Ponadto w ramach trwałego rozdysponowania części gruntów Zasobu przekazanych zostanie 25 - 35 tys. ha gruntów na rzecz Lasów Państwowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek przewidzianych prawem;

- **prywatyzacji użytkowania mienia Zasobu** (dzierżawa i najem). Szacuje się, że średnio w dzierżawie będzie znajdowało się 2,3 mln ha gruntów Zasobu oraz około 3 tys. obiektów rolno-przemysłowych, a przepływ gruntów między Agencją a dzierżawcami będzie kształtował się na poziomie 250 - 350 tys. ha.

Prywatyzacja mienia wydzierżawionego będzie dokonywana poprzez: sprzedaż dzierżawcom części lub całości dzierżawionych przez nich nieruchomości na zasadach pierwszeństwa nabycia, wyłączenia, na podstawie klauzul, z trwających umów dzierżawy części gruntów do odrębnego zagospodarowania, powtórna restrukturyzacja nieruchomości powracających z dzierżawy w związku z wygaśnięciem (lub rozwiązaniem) umów.

Szacuje się, że w 2003 r. łączne statutowe wpływy Agencji wyniosą około 1,4 mld zł, w tym ze sprzedaży mienia Zasobu wyniosą ok. 1,0 mld zł, a wpływy z odpłatnego korzystania z majątku ok. 0,4 mld zł.

Środki pochodzące z prywatyzacji mienia zasobu, zgodnie z ustawowym wymogiem samofinansowania, pozostają w dyspozycji Agencji. Przeznaczone są na finansowanie realizacji zadań nakreślonych *przez ustawę o gospodarowaniu mieniem rolnym Skarbu Państwa* (Dz. U. Nr 56, poz. 299, z późn. zm.), a w szczególności zadań w zakresie restrukturyzacji i prywatyzacji przejętego mienia, utrzymania i tworzenia warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu oraz tworzenia miejsc pracy i udzielania pomocy byłym pracownikom państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Część przychodów przeznaczonych zostanie na sukcesywny wykup obligacji wyemitowanych przez Ministra Finansów na rzecz Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. z przeznaczeniem na restrukturyzację zadłużenia przyjętego przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa po byłych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej. Ponadto, zgodnie z zapisem uchwalonej w *dnia 18 września 2001 r. ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* (Dz.U. Nr 122, poz. 1323). Agencja zobowiązana jest do wpłacania corocznie, przez okres 10 lat, na rachunek Funduszu Pracy do 15% wpływów pieniężnych, z przeznaczeniem na finansowanie świadczeń przedemerytalnych dla uprawnionych pracowników byłych ppgr.

3.6. Prywatyzacja mienia wojskowego Skarbu Państwa

Prywatyzację mienia wojskowego w zakresie określonym *ustawą z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego* (Dz.U. Nr 90, poz. 405 z późn. zm.) prowadzi **Agencja Mienia Wojskowego**, a w zakresie określonym *ustawą z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz.U. Nr 86, poz. 433 z późn. zm.) **Wojskowa Agencja Mieszkaniowa**.

Agencja Mienia Wojskowego będzie kontynuować procesy prywatyzacyjne w ramach wykonywania prawa własności i innych praw rzeczowych na rzecz Skarbu Państwa w stosunku do:

- mienia będącego w zarządzie lub użytkowaniu jednostek organizacyjnych podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, nie wykorzystywanego przez te jednostki do realizacji ich zadań,
- mienia pozostałego po likwidacji państwowych osób prawnych, dla których organem założycielskim lub organem nadzoru był Minister Obrony Narodowej.

Szacuje się, że Agencja z zagospodarowania (głównie sprzedaży, najmu i dzierżawy) przyjętych nieruchomości osiągnie przychody wynoszące ok. 300 mln zł, które nie zasila budżetu państwa i pozostaną w gestii MON.

Wojskowa Agencja Mieszkaniowa prowadzić będzie prywatyzację w ramach wykonywania prawa własności i innych praw rzeczowych na rzecz Skarbu Państwa w stosunku do:

- gruntów, budynków i lokali mieszkalnych stanowiących własność Skarbu Państwa, a wykorzystywanych na zakwaterowanie stałe i tymczasowe żołnierzy zawodowych, nieruchomości zajętych pod urządzenia i obiekty mieszkaniowej infrastruktury technicznej i społecznej,
- innych nieruchomości uznanych za zbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa, jeżeli są lub mogą być przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe.

Prywatyzacja polegać będzie w szczególności na:

- sprzedaży osobnych kwater stałych i lokali mieszkalnych, lokali użytkowych i innych nieruchomości związanych z lokalami mieszkalnymi,
- prywatyzacji użytkowania mienia poprzez dzierżawę, najem i użyczenie lokali użytkowych, elementów infrastruktury technicznej i społecznej oraz innych nieruchomości. Szacuje się, że Agencja z tej działalności osiągnie dochody wynoszące ok. 150 mln zł, które zostaną przeznaczone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na finansowanie zadań statutowych Agencji.

4. Przewidywane przychody z prywatyzacji i ich rozdysponowanie

Szacuje się, że przychody z prywatyzacji w 2003 r. będą wynosić ok. **9,1** mld zł, w tym: z prywatyzacji pośredniej – ok. 8,7 mld zł, a z prywatyzacji bezpośredniej – ok. 0,4 mld zł.

Budżet państwa zostanie zasilony kwotą ok. 7,4 mld zł, z czego:

- **3,3 mld zł na realizację rekompensat** na podstawie *ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekomensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent* (Dz.U. Nr 30, poz. 164, z późn. zm.);
- **4,0 mld zł na reformę systemu ubezpieczeń społecznych**, zgodnie z zasadą określoną w **art. 56 ust. 1²** *znowelizowanej ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych* (Dz.U. Nr 118, poz. 561, z późn. zm.);
- **0,1 mld zł na restrukturyzację i modernizację techniczną sił zbrojnych RP** m.in. w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłu obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz.U. Nr 83 poz.932, z późn. zm.) oraz *ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców* (Dz.U. Nr 122, poz. 1320).

Z ogólnej kwoty przychodów uzyskanych z prywatyzacji w wysokości ok. **9,1 mld zł**, w gestii Ministra Skarbu Państwa pozostanie ok. **1,5 mld zł**, w tym na:

- **koszty restrukturyzacji mającej na celu doprowadzenie do rentowności wybranych branż czy podmiotów przed ich prywatyzacją**

- ok. **0,9 mld zł**,

Prowadzenie procesów restrukturyzacji polskiej gospodarki nastąpi m.in. przy wykorzystaniu środków pochodzących z prywatyzacji. Umożliwia to znowelizowany² art. 56 ust.1, pkt 2 *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*, zgodnie z którym 10% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym zostaje przeznaczone na pomoc restrukturyzacyjną w rozumieniu *ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców* (Dz.U. Nr 60, poz. 704, z późn. zm.) oraz na wsparcie programów tworzenia miejsc pracy dla absolwentów. Środki uzyskane z prywatyzacji pozwolą tym samym Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa na udzielenie wsparcia przedsiębiorcom zarówno wymagającym restrukturyzacji, jak i tym, którzy poprzez nowe inwestycje utworzą miejsca pracy.

² Zmieniony na podstawie art. 39 *ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz.U. Nr 25, poz. 253) - weszła w życie w dniu 1 kwietnia 2002 r.

W przypadku pomocy udzielanej przez Ministerstwo Skarbu Państwa są to najczęściej: umorzenie, odroczenie lub rozłożenie na raty wierzytelności Skarbu Państwa, zbycie lub oddanie do odpłatnego korzystania mienia na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku oraz dokapitalizowanie przedsiębiorcy w sytuacjach lub na warunkach odbiegających od normalnych praktyk inwestycyjnych stosowanych przez prywatnych inwestorów w gospodarce rynkowej.

Warunkiem udzielenia pomocy restrukturyzacyjnej przedsiębiorstwom państwowym lub spółkom z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa jest ich prywatyzacja albo przedstawienie programu naprawczego obejmującego w szczególności restrukturyzację majątkową, finansową i organizacyjną. Wydatki na ten cel realizowane będą z przychodów z prywatyzacji, zgromadzonych na rachunku środka specjalnego pn. „Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorstw”.

- **kontynuację tworzenia rezerwy na zaspokojenie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa** - ok. 0,15 mld zł,

Zgodnie z art. 56 ust. 1 znowelizowanej w dniu 29 marca 2000 r. ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych kontynuowany jest proces tworzenia rezerwy mienia Skarbu Państwa w postaci 5% akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji. Akcje/udziały mogą być sprzedane, a wpływy z ich sprzedaży przekazywane na rachunek środka specjalnego pn. „Fundusz Reprywatyzacji”. Z funduszu tego wypłacane są odszkodowania dla byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, przyznane decyzjami administracyjnymi lub na podstawie orzeczeń sądów oraz pokrywane koszty związane z obsługą tych spraw (ekspertyzy, doradztwo, zastępstwo procesowe).

Szacunkowa wartość wpływów ze sprzedaży 5% akcji/udziałów tworzących rezerwę reprywatyzacyjną w 2003 roku kształtować się będzie na poziomie 100–150 mln zł. Planowana wartość wydatków związanych z wypłatą odszkodowań dla byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa w 2003 roku wyniesie około 365 mln zł.

- **koszty prywatyzacji, gospodarowania mieniem SP oraz inne zadania ustawowe, nałożone na Ministra Skarbu Państwa** - ok. 0,2 mld zł,

Zgodnie ze znowelizowanym art. 56 ust. 1, pkt 3² ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym przeznaczają się na pokrycie kosztów zadań ustawowo nałożonych na Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, na które nie przeznaczono środków w budżecie państwa w danym roku budżetowym.

Zasady dysponowania tymi środkami reguluje utworzony w dniu 28 czerwca 2002 r. środek specjalny pn. „Fundusz Skarbu Państwa”. Fundusz ten dodatkowo objął środki pieniężne uzyskane:

- na podstawie art. 49 ust. 3 *ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych*,
 - z zaliczenia na poczet funduszu środków finansowych, o których mowa w art. 75 ust. 2 *ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw*.
- **redystrybucję przychodów** ze sprzedaży akcji i udziałów przeznaczonych na podwyższenie kapitału Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. oraz na wniesienie do majątku Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, **na podstawie art. 75 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw** (Dz.U. Nr 25, poz.253, z późn. zm.).

Ponadto, w 2003 r. planuje się przekazać 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji, co stanowi ok. 0,2 mld zł - na pokrycie wydatków mających na celu rozwój nauki i technologii polskiej. Wynika to z art. 56 ust.1, pkt 4 *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*.

Rozdział VIII

Sektor finansów publicznych

1. Kształt sektora finansów publicznych

Finanse publiczne, ich struktura, stopień zrównoważenia – a w efekcie zdolność do sfinansowania podstawowych funkcji państwa oraz współfinansowania modernizacji gospodarki – są jednym z kluczowych elementów, które decydują o wykorzystaniu szans rozwojowych gospodarki i poziomie życia społeczeństwa. W 2001 r. w wyniku pogorszenia warunków gospodarczych, w ślad za niepotrzebnym i nadmiernym schładzaniem koniunktury, a w następstwie tego spadku dynamiki dochodów sektora finansów publicznych doszło do istotnego pogorszenia się sytuacji finansów publicznych.

Obecnie przed polityką fiskalną stoją nowe, trudne do realizacji zadania, które są następstwem niekorzystnej sytuacji, w jakiej znalazły się finanse publiczne w latach 2001-02. Konieczne jest stopniowe dążenie do obniżenia poziomu deficytu, a w dalszej perspektywie zbilansowanie pierwotnego salda dochodów i wydatków sektora finansów publicznych. Planowane działania będą dotyczyły zarówno strony dochodowej, jak i wydatkowej sektora. Struktura i zakres dochodów powinny być tak kształtowane, by z jednej strony nie stanowiły bariery ograniczającej rozwój przedsiębiorstw, z drugiej zaś zapewniać na tyle wysoki poziom dochodów sektora finansów publicznych, by stworzyć możliwość sfinansowania dziedzin prorozwojowych dla gospodarki. Strona wydatkowa wymaga radykalnej restrukturyzacji nie tylko w związku z koniecznością ograniczania poziomu deficytu, ale także z uwagi na fakt, że redystrybucja na optymalnym poziomie będzie miała duże znaczenie dla faktycznego i formalnego dostosowania do wymogów UE oraz poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki.

Rok 2003 jest ostatnim rokiem przed przyjęciem Polski do Unii Europejskiej. Przygotowania do członkostwa muszą obejmować także sektor finansów publicznych. W kolejnych latach do dyspozycji Polski zostaną postawione znaczne środki pomocowe. To w jakim zakresie zostaną one wykorzystane na wyrównywanie dysproporcji rozwojowych, tworzenie miejsc pracy, restrukturyzację i infrastrukturę, zależeć będzie od uruchomionych przez Polskę projektów oraz publicznych środków na współfinansowanie tych projektów.

Strukturę finansów publicznych w latach 1999-2003 w relacji do PKB przedstawia poniższa tabela.

Struktura sektora finansów publicznych w relacji do PKB

		1999	2000	2001	2002 PW	2003 ustawa
1	Dochody bieżące	40,8	39,2	39,8	39,4	39,6
2	Wydatki bieżące	38,1	37,1	39,6	39,9	39,4
3	Wynik bieżący (1-2)	2,7	2,1	0,2	-0,5	0,2
4	Dochody kapitałowe	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
5	Wydatki kapitałowe	3,2	2,9	2,8	3,0	3,2
6	Wynik w części kapitałowej (4-5)	-2,8	-2,5	-2,3	-2,5	-2,7
7	Wynik pierwotny (3+6)	-0,1	-0,4	-2,1	-3,0	-2,5
8	Obsługa długu publicznego	3,1	2,7	3,0	3,6	3,7
9	Przyrost zobowiązań jednostek budżetowych	0,4	0,0	-0,2	0,0	0,0
10	Wydatki z pozycji pozabudżetowych (np. finansowane pożyczkami pozabudżetowymi)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Rekompensaty	-	0,5	0,3	0,4	0,4
12	Potrzeby pożyczkowe (8+9+10+11-7)	3,7	3,6	5,2	7,0	6,6

Relacja dochodów sektora finansów publicznych do PKB ulega stopniowej obniżce, podobnie jak relacja wydatków. Jednak dzięki większej dynamice spadku relacji wydatków niż dochodów sektor finansów publicznych odnotowuje zmniejszenie deficytu. Przy wzrastających kosztach obsługi długu publicznego obserwować będziemy także odwrócenie negatywnej tendencji w kształtowaniu się wyniku pierwotnego (szacuje się, że w 2005 r. wyniesie on -0,7 – 0,3% PKB wobec -3,0% PKB w br.) oraz potrzeb pożyczkowych (szacuje się, że zmniejszą się o 2,7-3,7 punkty procentowe w okresie od 2002 r. do 2005 r.).

2. Dochody, wydatki oraz wynik sektora finansów publicznych

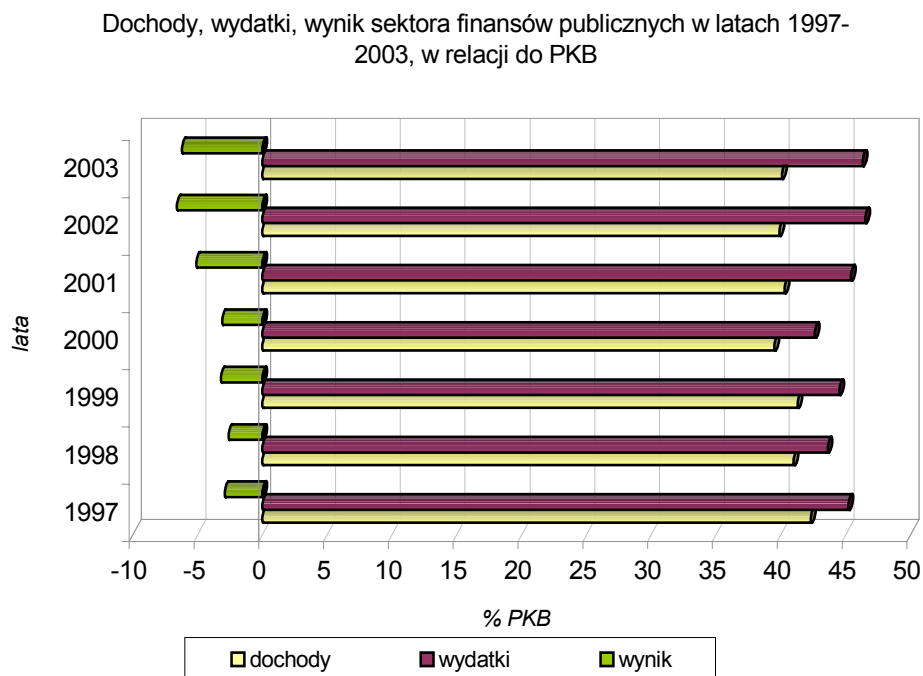
Dochody sektora finansów publicznych uzależnione są od kształtowania się sytuacji makroekonomicznej oraz od przyjętych rozwiązań systemowych. Prognozowane dochody sektora finansów publicznych (bez środków z bezzwrotnej pomocy z UE) w relacji do PKB osiągną poziom 38,8% -39,8% w roku 2005 wobec 39,9% PKB w 2002 r. i 40,1% w roku 2003.

W 2002 r. rozpoczęta została restrukturyzacja wydatków publicznych mająca na celu:

- a) weryfikację tzw. sztywnych obciążeń budżetu państwa z punktu widzenia ich statutowych celów oraz związanych z nimi kosztów operacyjnych,
- b) skonsolidowanie środków rozproszonych między budżet i niektóre fundusze pozabudżetowe,
- c) uzyskanie oszczędności z tytułu likwidacji mało efektywnych agend rządowych,
- d) wyeliminowanie lub ograniczenie niektórych przywilejów branżowych oraz sektorowych.

Zaproponowane zmiany wpłyną bezpośrednio na zmianę struktury wydatków poszczególnych podmiotów sektora finansów publicznych, a także w mniejszym stopniu na zmiany struktury wydatków całego sektora finansów publicznych. Relacja wydatków sektora finansów publicznych (bez środków z bezzwrotnej pomocy z UE) do PKB ulegnie obniżce z poziomu 46,6% w roku 2002 i 46,3% w 2003 r. do 43,1% w 2005 roku.

Poniższy wykres prezentuje dochody, wydatki oraz wynik kasowy sektora finansów publicznych w latach 1997-2003 w relacji do PKB.

Szacowany przez Ministerstwo Finansów deficyt ekonomiczny pozwala na poprawną ocenę wpływu operacji podmiotów sektora finansów publicznych na bilans oszczędności w gospodarce. Deficyt ekonomiczny obrazuje wpływ netto sektora, tj. uwzględnia zarówno wartość oszczędności, jaką jednostki sektora finansów publicznych ściągają z gospodarki, jak i wartość oszczędności powstałych dzięki operacjom wykonanym przez podmioty sektora.

Obliczając deficyt ekonomiczny sektora finansów publicznych uwzględnić należy, oprócz deficytów kasowych elementów sektora, również:

- a) rekompensaty z tytułu niepodwyższania płac oraz rent i emerytur w okresie od 1.07.1991 r. do 28.06.1992 r. (środki te nie są wydatkami budżetu państwa, a ujęte są "pod kreską" jako rozchody nie powiększając deficytu kasowego),
- b) dotacje do FUS na rekompensatę ubytku składek przekazywanych do OFE,
- c) koszty obsługi długu zapłacone OFE w związku z ich inwestycjami w skarbowe papiery wartościowe (środki te są wydatkami budżetu państwa, a powiększają środki jakimi dysponują OFE),
- d) zgromadzone w danym roku środki Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- e) wydatki finansowane ze sprzedaży koncesji na telefonię komórkową trzeciej generacji UMTS (Universal Mobile Telecommunications System),
- f) korekty wpłat ze środka specjalnego Ministerstwa Skarbu Państwa (środki z rywatyzacji),
- g) wpływy z tytułu opłaty restrukturyzacyjnej należności za niezapłacone składki na rzecz funduszy (po wejściu w życie ustawy o restrukturyzacji należności publicznoprawnych wpływy te powiększą dochody funduszy).

Szacunek poziomu deficytu ekonomicznego finansów publicznych w latach 1999-2003 przedstawia poniższa tabela.

	1999	2000	2001*	2002 PW	2003 ustawa
	w mld zł				
Wynik budżetu państwa	-12,5	-15,4	-32,4	-40,0	-38,7
Wynik jednostek samorządu terytorialnego	-1,0	-3,1	-3,1	-3,5	-3,3
Wynik Kas Chorych	-0,8	0,5	1,0	0,0	0,4
Wynik funduszy	-6,1	-0,6	-3,2	-4,1	-4,3
Wynik jednostek pozabudżetowych BP i JST	0,4	0,3	-0,4	-0,2	0,1
Wynik pozostałych elementów, w tym:			0,9	-1,8	-2,5
Agencja Rynku Rolnego				-1,6	-1,3
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa				0,0	-1,0
<i>Rekompensaty</i>		-3,4	-2,5	-2,8	-3,3
<i>Składki przekazane do OFE</i>	2,3	7,6	8,7	9,8	11,4
<i>Koszty obsługi długu zapłacone OFE</i>	0,1	0,6	1,2	1,8	2,7
<i>Fundusz Rezerwy Demograficznej</i>				0,2	0,2
<i>Wydatki finansowane UMTS</i>			-2,7		
<i>Korekta wpłat ze środka specjalnego</i>		-0,4	-0,3		
<i>Wpływy z tytułu opłaty restrukturyzacyjnej należności za niezapłacone składki na rzecz funduszy</i>					0,6
Deficyt ekonomiczny finansów publicznych	-17,6	-13,9	-32,8	-40,6	-36,7
	w % PKB				
Wynik budżetu państwa	-2,0	-2,2	-4,5	-5,4	-4,9
Wynik jednostek samorządu terytorialnego	-0,2	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4
Wynik Kas Chorych	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Wynik funduszy	-1,0	-0,1	-0,4	-0,6	-0,6
Wynik jednostek pozabudżetowych BP i JST	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,0
Wynik pozostałych elementów, w tym:			0,1	-0,2	-0,3
Agencja Rynku Rolnego				-0,2	-0,2
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa				0,0	-0,1
<i>Rekompensaty</i>		-0,5	-0,3	-0,4	-0,4
<i>Składki przekazane do OFE</i>	0,4	1,1	1,2	1,3	1,5
<i>Koszty obsługi długu zapłacone OFE</i>	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3
<i>Fundusz Rezerwy Demograficznej</i>				0,0	0,0
<i>Wydatki finansowane UMTS</i>			-0,4		
<i>Korekta wpłat ze środka specjalnego</i>		-0,1	0,0		
<i>Wpływy z tytułu opłaty restrukturyzacyjnej należności za niezapłacone składki na rzecz funduszy</i>					0,1
Deficyt ekonomiczny finansów publicznych	-2,8	-2,0	-4,5	-5,5	-4,7

*W porównaniu ze „Sprawozdaniem z wykonania ustawy budżetowej na rok 2001” dane zostały skorygowane o ostateczne wykonanie części jednostek sektora finansów publicznych.

Wzrost prognozowanego poziomu deficytu ekonomicznego do ok. 4,5% PKB w 2001 r. oraz do 5,5% PKB w 2002 r. jest zasadniczo wynikiem wzrostu poziomu deficytu budżetu państwa. Jednak w związku z prognozowaną poprawą sytuacji makroekonomicznej oraz w rezultacie przeprowadzonych reform sektora finansów publicznych relacja wyniku ekonomicznego do PKB może kształtować się następująco -2,7% - -3,3%; -1,4% - -2,4% odpowiednio w latach 2004 i 2005. Pogorszenie relacji w 2002 r. i 2003 r. w stosunku do wcześniejszych prognoz związane jest m. in. z rozszerzeniem zakresu sektora o kolejne jednostki – agencje, które wykazały w projektach planów finansowych znaczne deficyty. Ostateczne plany finansowe agencji będą wymagać racjonalizacji wydatków.

W perspektywie wejścia Polski do Unii Europejskiej, a następnie do Unii Gospodarczej i Walutowej ważniejszą kategorią jest deficyt liczony zgodnie z zasadami określonymi w Traktacie z Maastricht oraz w Protokole w sprawie procedury nadmiernego deficytu (załącznik do Traktatu), o czym szerzej w rozdziale „Kryteria zbieżności”. Szacuje się, że wynik tak liczony wyniesie w 2003 r. -3,9% PKB, w 2004 r. -2,1% - -2,6% PKB, a w 2005 r. obniży się do poziomu -1,0% - -2,0% PKB.

Rozdział IX

Polska a kryteria zbieżności

Mocą Traktatu podpisanego w 1991 r. w Maastricht utworzono Unię Gospodarczą i Walutową (UGW). Polska jako kraj kandydujący do członkostwa w Unii Europejskiej – a w dalszej perspektywie do UGW – powinna w momencie wstąpienia spełniać tzw. kryteria zbieżności (konwergencji) dotyczące: inflacji, kursu walutowego, stóp procentowych oraz sytuacji fiskalnej: deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Kryteria zbieżności/konwergencji zostały tak wyliczone, aby ich spełnienie dawało partnerom gospodarczym z UGW pewność, że kraje do niej wstępujące są przewidywalnymi i stabilnymi rynkami, gotowymi do przyjęcia jednolitej waluty euro i reguł gospodarki w pełni otwartej. Wypełnienie kryteriów zbieżności stanowi dowód sprawnie funkcjonujących finansów publicznych, ścisłej kontroli zadłużenia publicznego, optymalnej podaży pieniądza, a więc zapewnienia niskiej inflacji w długim okresie. Taki rynek staje się optymalnym miejscem do lokowania wieloletnich inwestycji, co podnosi konkurencyjność całej gospodarki, stwarza dogodne warunki do tworzenia nowych miejsc pracy i zapewnia trwały wzrost gospodarczy.

1. Kryterium stabilności cen

Kryterium konwergencji w zakresie inflacji przewiduje, że średnia roczna stopa inflacji w danym państwie odnotowana w ciągu jednego roku nie może przekraczać o więcej niż 1,5 pkt. proc. średniego wskaźnika inflacji z trzech krajów członkowskich o najbardziej stabilnych cenach. Przy ocenie spełniania kryterium inflacyjnego bierze się pod uwagę średni poziom rocznych zharmonizowanych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych z ostatnich 12 miesięcy.

Według danych Eurostatu w sierpniu 2002 r. powyższy wskaźnik był najniższy w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Luksemburgu i wyniósł średnio 1,5%. W Polsce średni poziom rocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od września 2001 r. do sierpnia 2002 r. wyniósł 2,9%, co oznacza, że w sierpniu Polska spełniała inflacyjne kryterium zbieżności. Według aktualnych przewidywań Ministerstwa Finansów analogiczny wskaźnik w grudniu 2002 r. wyniesie 2,1%, zaś w 2003 r. 2,3%.

Przystąpienie Polski do UGW z początkiem 2006 r. będzie wymagało spełniania przez Polskę kryteriów konwergencji pod koniec 2005 r. Aktualna prognoza przewiduje, że dynamika inflacji w Polsce w tym okresie może wynieść ok. 2,5%.

Spełnienie przez Polskę inflacyjnego kryterium konwergencji będzie zależać od siły oddziaływania czynników inflacyjnych (np. przyspieszenia rozwoju gospodarczego) w poszczególnych krajach UE. Z danych historycznych za ostatnie 6 lat wynika, że średni poziom inflacji w trzech krajach UE o najniższej inflacji kształtował się od 0,6% w 1999 r. do 1,8% w 2001 r.¹ Oznacza to, że inflacja w Polsce na poziomie 2,5% powinna – ale nie musi – zapewnić spełnienia kryterium inflacyjnego.

Po roku 2005 poziom inflacji w Polsce powinien ulec obniżeniu ze względu na mniejszą siłę oddziaływania procesu wyrównywania cen pomiędzy UE a Polską.

Prognozy dynamiki inflacji w Czechach i na Węgrzech kształtują się powyżej prognoz dotyczących Polski. Przyjęty w połowie sierpnia br. przez rząd węgierski plan rozwoju polityki ekonomicznej na najbliższe lata przewiduje, że inflacja na Węgrzech spadnie do 4% w 2004 r. i do 3% w 2005 r. Według prognoz Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej z lipca br. inflacja po spadku w latach 2002 – 03 do 2,0%, w 2004 r. wzrośnie do 3,9%.

2. Kryterium stóp procentowych

Kryterium stóp procentowych stanowi, że długoterminowe stopy procentowe (tzw. stopy referencyjne, czyli stopy długoterminowych obligacji skarbowych) nie mogą być wyższe o więcej niż 2 punkty procentowe od średniej z analogicznych stóp procentowych w trzech krajach UE o najniższej inflacji. Oprocentowanie 10-letnich obligacji skarbowych wyniosło w Polsce 8,91 % średnio w grudniu 2001 r., podczas gdy wskaźnik służący do oceny spełnienia przez kraje kryterium stóp procentowych ok. 6,76% (dwa punkty procentowe plus średnie oprocentowanie długoterminowych obligacji skarbowych w trzech krajach UE o najniższej inflacji – 4,76%). W sierpniu 2002 r. oprocentowanie 10-letnich obligacji skarbowych wyniosło w Polsce 7,30%, co praktycznie zbliżyło nas do spełnienia kryterium.

Wyrównywaniu poziomu kryterium stóp procentowych będzie sprzyjała stabilizacja stopy inflacji i związany z tym spadek oczekiwań inflacyjnych oraz zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego Polski wynikające z członkostwa w UE. Należy oczekiwać, że w sytuacji realizacji scenariusza makroekonomicznego przyjętego do konstrukcji ustawy budżetowej na 2003 r. Polsce uda się spełnić kryterium stóp procentowych w roku 2005.

¹ W Wielkiej Brytanii, która w ostatnim okresie charakteryzuje się najniższym poziomem inflacji wśród krajów UE, średniookresowy cel inflacyjny (do 2004 r.) wynosi 2,5%, a więc przewiduje przyspieszenie dynamiki cen w stosunku do obecnego poziomu – Bank of England „Inflation Report” August 2002

3. Kryterium kursu walutowego

Kryterium kursu walutowego stanowi natomiast, że wahania kursu waluty kraju - pretendenta w stosunku do euro muszą, przez co najmniej 2 lata, mieścić się w przedziale +/- 15% wokół stałego kursu parytetowego oraz że w okresie tych 2 lat kurs waluty krajowej nie może być dewaluowany w stosunku do żadnej waluty krajów UE na własny wniosek kraju pretendującego do członkostwa w UGW. Złoty nie został jeszcze objęty mechanizmem ERM II (Europejski System Walutowy), a zatem formalnie nie można stwierdzić, czy Polska spełnia kryterium kursu walutowego.

Dotychczasowe kształtowanie się kursu walutowego nie wykazywało wahań przekraczających tak szeroki korytarz. Przyjmując, że w warunkach niskiego poziomu inflacji, stabilizacja poziomu cen wiąże się z koniecznością ograniczania zmienności kursu walutowego, można uznać, że w latach 2004 – 05 kurs euro w złotych będzie się kształtował w sposób zapewniający spełnienie powyższego kryterium konwergencji.

4. Kryteria fiskalne

Kryteria konwergencji dotyczące sytuacji fiskalnej określone zostały w Traktacie z Maastricht oraz w Protokole w sprawie procedury nadmiernego deficytu (załącznik do Traktatu). Ustalony został maksymalny pułap długu i deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Obliczając te wskaźniki stosuje się zasady przewidziane w Europejskim Systemie Rachunków Narodowych i Regionalnych 1995 (ESA 95).

System stosowany w Unii Europejskiej definiuje własne reguły dotyczące klasyfikacji podmiotów. Zakres sektora jest w zasadzie zgodny z zakresem zawartym w ustawie o finansach publicznych. Wyjątkami są:

- otwarte fundusze emerytalne, które są elementem należącym do sektora instytucji rządowych i samorządowych², podczas gdy według metodologii krajowej są klasyfikowane poza sektorem,
- Agencja Rynku Rolnego, która nie wchodzi w skład sektora instytucji rządowych i samorządowych, podczas gdy według ustawy o finansach publicznych jest elementem sektora finansów publicznych.

² Definicje zawarte w regulacjach UE mające charakter funkcjonalny opracowane zostały w pierwszej połowie lat 90-tych, gdy nie działały kapitałowe systemy ubezpieczeń emerytalnych będące odpowiednikiem OFE. W związku z powyższym istotne znaczenie ma tu interpretacja zasad obowiązujących w UE. Komisja Europejska oraz Eurostat nie podjęły jeszcze ostatecznej decyzji odnośnie klasyfikacji OFE.

Kryterium zbieżności w zakresie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych stanowi, że poziom deficytu nie może przekroczyć 3% PKB, chyba że deficyt spada w sposób ciągły i nieprzerwany do wymaganego poziomu albo przekroczenie wymaganego poziomu deficytu ma charakter wyjątkowy i krótkotrwały, a jego wartość nieznacznie wykracza poza wymagany poziom.

W przypadku deficytu stosuje się odmienne zasady niż w metodologii polskiej. Główna różnica w obliczaniu deficytu według metodologii Unii Europejskiej oraz metodologii krajowej dotyczy odmiennej koncepcji rachunkowej. Według metodologii europejskiej wszystkie transakcje są prezentowane memoriałowo (w momencie ich powstania), zaś w Polsce obowiązuje baza kasowa, tzn. transakcje są rejestrowane w momencie faktycznego przepływu środków pieniężnych. Ponadto ewentualne zaległości z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne są wykazywane w wysokości możliwej do ściągnięcia. Powyższe zasady wpływają na odmienne traktowanie pewnych operacji, np.:

- powstałe w danym roku zobowiązania wymagalne sektora zwiększają deficyt (w przeciwieństwie do polskiej metodologii),
- przyrost należności wymagalnych sektora (podatkowych i niepodatkowych) zmniejsza deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- umorzenie długu jednostkom należącym do sektora przez jednostki spoza sektora zmniejsza deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych, a nie ma wpływu na deficyt według metodologii krajowej,
- przejęcie długu jednostki spoza sektora przez jednostkę należącą do sektora wpływa na zwiększenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych, a nie ma wpływu na deficyt kasowy liczony według zasad ustawy o finansach publicznych.

Wielkość deficytu sektora finansów publicznych w Polsce przeliczona według metodologii Unii Europejskiej wyniesie w 2003 r. 3,9% PKB. Przewiduje się, że w roku 2004 wyniesie od -2,6% do -2,1% PKB, a w 2005 od -2,0% do -1,0% PKB. Oznacza to, że przy utrzymaniu takiego trendu Polska spełni kryterium zbieżności w zakresie deficytu.

Kryterium zadłużenia stanowi, że wielkość zadłużenia publicznego nie może przekraczać 60% PKB, chyba że stosunek ten maleje w wystarczającym stopniu i zbliża się w zadowalającym tempie do powyższego wskaźnika.

Ustawa o finansach publicznych w rozdziale 3 mówi o procedurach ostrożnościowych i sanacyjnych dotyczących ograniczeń w kształtowaniu finansów publicznych, jeżeli państwowy dług publiczny powiększony o przewidywane wypłaty z tytułu

gwarancji i poręczeń udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych przekroczy odpowiedni poziom.

Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych liczony według nominalu zgodnie z zasadami UE nie uwzględnia potencjalnych wypłat z tytułu udzielonych przez jednostki sektora gwarancji i poręczeń oraz zobowiązań wymagalnych jednostek sektora, które według metodologii UE stanowią wydatek na bazie memoriałowej.

Prognozowana relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wyniesie w 2003 r. 44,7% PKB³. W 2004 r. ma wynieść od 44,6% do 46,0% PKB, a w 2005 od 42,7% do 45,4% PKB. Oznacza to, że w zakresie długu Polska nie tylko nie przekroczy kryterium konwergencji 60% PKB, ale również nie przekroczy 50% PKB.

W poniższej tabelicy przedstawiono dane dotyczące poziomu deficytu i długu w relacji do PKB wybranych państw.

	2001	2002	2003	2004	2005
Estonia*					
Wynik	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
Dług	4,8	4,4	4,2	3,9	3,7
Czechy*					
Wynik	-5,0	-6,4	-6,0	-5,7	-5,5
Dług	23,7	25,6	27,8	31,3	34,7
Węgry*					
Wynik	-4,1	-5,7	-4,5	-3,0	-2,5
Dług	53,0	52,9	52,4	51,4	50,0
Turcja*					
Wynik	-15,1	-13,2	-5,9	-3,0	-0,5
Dług	122,8	99,6	85,6	79,6	73,0
Polska					
Wynik	-3,5	-4,4	-3,9	-2,6- -2,1	-2,0- -1,0
Dług	38,7	43,8	44,7	44,6-46,0	42,7-45,4

*Źródło: Przedakcesyjne Programy Gospodarcze

³ Szerzej o zagadnieniu długu w „Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2003-05”